

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА РАЗГРАД

**ИЗПЪЛНИТЕЛ: НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ТЕРИТОРИАЛНО
УСТРОЙСТВО ООД, ГР.СОФИЯ**

ВИД НА ПЛАНА: ОУП НА ОБЩИНА РАЗГРАД

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: ОБЩИНА РАЗГРАД

ФАЗА: ОКОНЧАТЕЛЕН ПРОЕКТ

**ГЛАВЕН ПРОЕКТАНТ: АРХ. АЛЕКСАНДЪР СИМЕОНОВ КИРЕВ,
ПЪЛНА ПРОЕКТАНТСКА ПРАВОСПОСОБНОСТ РЕГ. № 05707**

гр.София

УПРАВИТЕЛ:

2024 г.

арх. Александър Симеонов Кирев

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ:

арх. Александър Кирев

арх. Георги Кирев

инж. Георги Луков

урб. Симеон Луков

Даниела Запрянова

СЪДЪРЖАНИЕ

I. АНАЛИЗ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО ПОЛОЖЕНИЕ	
/ДИАГНОЗА/.....	1
1. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ УСЛОВИЯ И ПРОБЛЕМИ.....	1
1.1. ДЕМОГРАФИЯ.....	1
1.1.1. БРОЙ И ЕВОЛЮЦИЯ НА РАЗВИТИЕ	1
1.1.2. СТРУКТУРА НА НАСЕЛЕНИЕТО – ПОЛОВА, ВЪЗРАСТОВА, СОЦИАЛНА.....	4
1.1.3. ТЕНДЕНЦИИ НА РАЗВИТИЕ	9
1.2. СТРУКТУРА НА ЗАЕТОСТТА	15
1.2.1. ОТРАСЛИ, СЕКТОРИ НА ДЕЙНОСТ, СОЦИАЛНА И ПРОФЕСИОНАЛНА КАТЕГОРИЗАЦИЯ.....	15
1.2.2. ТЕНДЕНЦИИ НА РАЗВИТИЕ	18
1.3. ИКОНОМИЧЕСКА БАЗА.....	21
1.3.1. ОТРАСЛИ.....	21
1.3.2. СТРУКТУРА НА СОБСТВЕНОСТТА	28
1.3.3. ЕФЕКТИВНОСТ	30
1.3.4. РЕГИОНАЛНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ.....	33
2. ТЕРИТОРИАЛНИ ПРОУЧВАНИЯ.....	37
2.1. РЕЛЕФ.....	37
2.2. КЛИМАТ	39
2.3. ГЕОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ.....	46
2.4. ФЛОРА И ФАУНА	58
2.5. ПОЗЕМЛЕН РЕСУРС ПО ТЕРИТОРИИ.....	61
2.6. СТРУКТУРА НА СОБСТВЕНОСТТА	74
3. ОБИТАВАНЕ.....	77
3.1. КОЛИЧЕСТВЕНО И КАЧЕСТВЕНО СЪСТОЯНИЕ НА ЖИЛИЩНИЯ ФОНД.....	77
3.2. СТРУКТУРА НА СОБСТВЕНОСТТА	81
3.3. ВИДОВЕ ПРОСТРАНСТВЕНИ СТРУКТУРИ НА ОБИТАВАНЕ	81
3.4. ТЕХНИКО-ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ВИДОВЕТЕ ОБИТАВАНЕ	82
3.5. ГРАДСКА ДИНАМИКА.....	84
4. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ	87
4.1. ТЕРИТОРИАЛНО РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА МРЕЖАТА ОТ ОБЕКТИ.....	87
4.2. ВИДОВЕ ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ ПО НИВА НА ОБСЛУЖВАНЕ, СОБСТВЕНОСТ	90
5. ОБРАЗОВАНИЕ - ТЕРИТОРИАЛНО РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ОБЕКТТЕ, ОБРАЗОВАТЕЛНИ РАВНИЩА, СОБСТВЕНОСТ.....	92
6. КУЛТУРА - ТЕРИТОРИАЛНО РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ЗНАЧИМОСТ	99

7. ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА	155
7.1. ТРАСЕТА И СЪОРЪЖЕНИЯ. ТЕХНИЧЕСКИ ПАРАМЕТРИ НА ЕЛЕКТРОСНАБДИТЕЛНА, ВОДОСНАБДИТЕЛНА, КАНАЛИЗАЦИОННА, ГАЗОПРОВОДНА, ДАЛЕКОСЪОБЩИТЕЛНА И ДРУГИ МРЕЖИ.....	155
7.1.1. ЕЛЕКТРОСНАБДИТЕЛНА МРЕЖА	155
7.1.2. ВОДОСНАБДИТЕЛНА И КАНАЛИЗАЦИОННА МРЕЖА	156
7.1.3. ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИТЕ ВОДИ.....	165
7.1.4. ГАЗОПРОВОДНА МРЕЖА.....	167
7.1.5. ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ И ДРУГИ МРЕЖИ	169
7.1.6. ПЪТНА И ЖЕЛЕЗОПЪТНА МРЕЖА (КЛАСИФИКАЦИЯ И СЪСТОЯНИЕ).....	173
7.1.7. СМЕТОСЪБИРАНЕ И ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, ДЕПА ЗА ОТПАДЪЦИ	176
8. ОТДИХ И ТУРИЗЪМ.....	178
8.1. ОБЕКТИ, ЗНАЧИМОСТ И СОБСТВЕНОСТ	178
8.2. ВЛИЯНИЕ В ОБЩОТО ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ	181
9. ФАКТОРИ, КОИТО СТИМУЛИРАТ И ФАКТОРИ, КОИТО ЗАДЪРЖАТ РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНАТА	183
10. РЕГИОНАЛНИ ПРОБЛЕМИ.....	183
II. ПРОГНОЗА.....	187
1. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ.....	187
1.1. ПРОГНОЗА ЗА ДЕМОГРАФСКО РАЗВИТИЕ	187
1.2. ПРОГНОЗА ЗА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ	191
1.3. ПРОГНОЗА ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА БАЗА.....	197
1.4. ПРИОРИТЕТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ	198
2. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ	201
2.1. МОДЕЛ НА УРБАНИСТИЧНО РАЗВИТИЕ.....	201
2.2. ОСНОВНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ НА ТЕРИТОРИИТЕ	206
2.2.1. УРБАНИЗИРАНИ ТЕРИТОРИИ.....	209
2.2.1.1 РЕЖИМИ НА УСТРОЙСТВО И ПАРАМЕТРИ ЗА НАТОВАРВАНЕ	212
2.2.2. ЗЕМЕДЕЛСКИ ТЕРИТОРИИ.....	217
2.2.2.1 РЕЖИМИ НА УСТРОЙСТВО И ПАРАМЕТРИ ЗА НАТОВАРВАНЕ	218
2.2.3. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ.....	219
2.2.3.1 РЕЖИМИ НА УСТРОЙСТВО И ПАРАМЕТРИ ЗА НАТОВАРВАНЕ	220
2.2.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ.....	221
2.2.5. НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И РЕКУЛТИВАЦИЯ	227
2.2.6. ТЕРИТОРИИ НА ТРАНСПОРТА	227
2.2.7. ВОДНИ ПЛОЩИ	228
2.3. РАЗВИТИЕ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА	228

I. АНАЛИЗ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО ПОЛОЖЕНИЕ /ДИАГНОЗА/

1. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ УСЛОВИЯ И ПРОБЛЕМИ

1.1. ДЕМОГРАФИЯ

1.1.1. БРОЙ И ЕВОЛЮЦИЯ НА РАЗВИТИЕ

Населението на Община Разград по данни на НСИ от преброяването на населението през 2011 г. възлиза на 51 095 души. За периода между последните две преброявания – от 2001 до 2011 г. населението на общината е намаляло с 7779 души или с 13,2%.

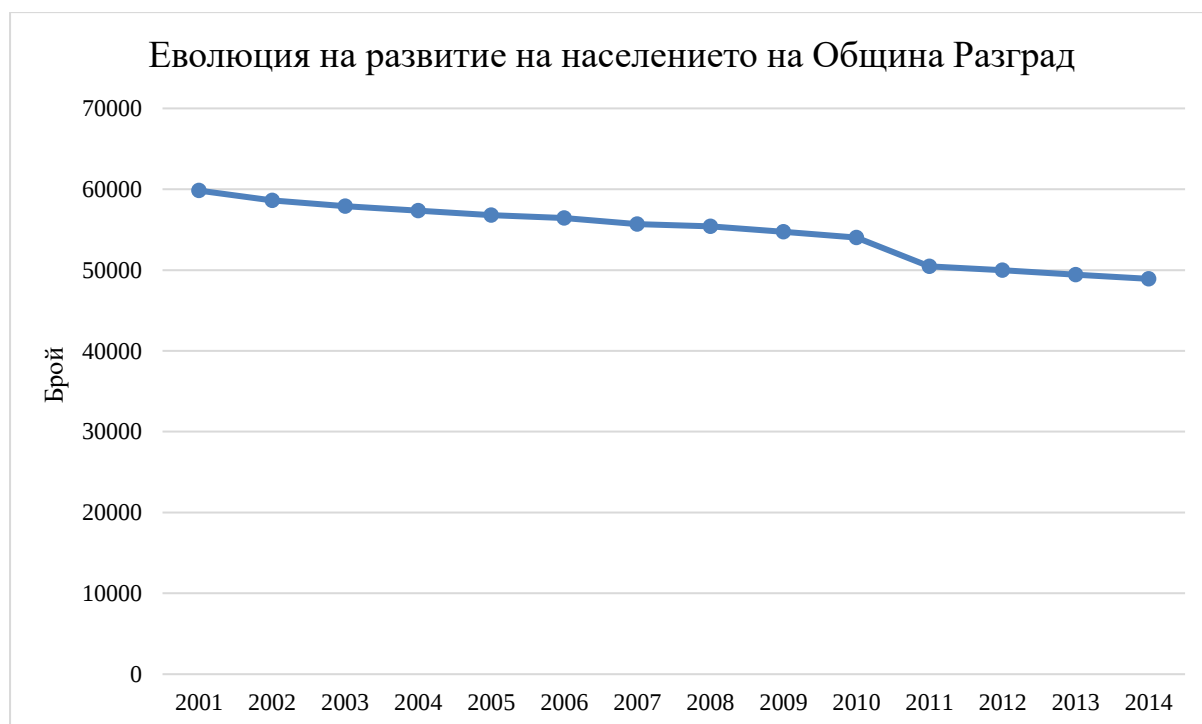
Таблица 1. Еволюция на развитие на населението на Община Разград

Година на преброяване	2001	2011
Население	58 874	51 095

Източник: НСИ, 2015 г.

По данни на Националният регистър на населените места на НСИ към 31.12. за периода 2000-2014 г., се отбелязва постоянна тенденция на намаляване на населението в общината.

Графика 1. Еволюция на развитието на населението на Община Разград за периода 2001-2014 г.

По данни на Националният регистър на населените места на НСИ за периода 2000-2014 г. населението на община Разград е намаляло с 14 572 души или с около 23%. Населението на общинския център град Разград е намаляло с 8641 души или с около 21,1%, а населението на селата – с 5931 души или с около 26,2%. Населението на

различните населени места намалява с различни темпове като спадът варира между 11,6% /с. Ясеновец/ до 60% /с. Побит камък/. Най-значително е намаляло населението на селата Побит камък, Черковна, Балкански, Дряновец и Пороище, където населението е намаляло с между 45 и 60%. Най-незначителен е процентът на намаляване на населението в селата Ясеновец /11,6%/, следвано от Ушинци, Топчии, Липник, Дянково и Радинград, където процентът на намаляване на населението варира от 18% до 19,7%.

Графика 2. Еволюция на развитието на населението в град Разград и селата за периода 2001-2014 г.

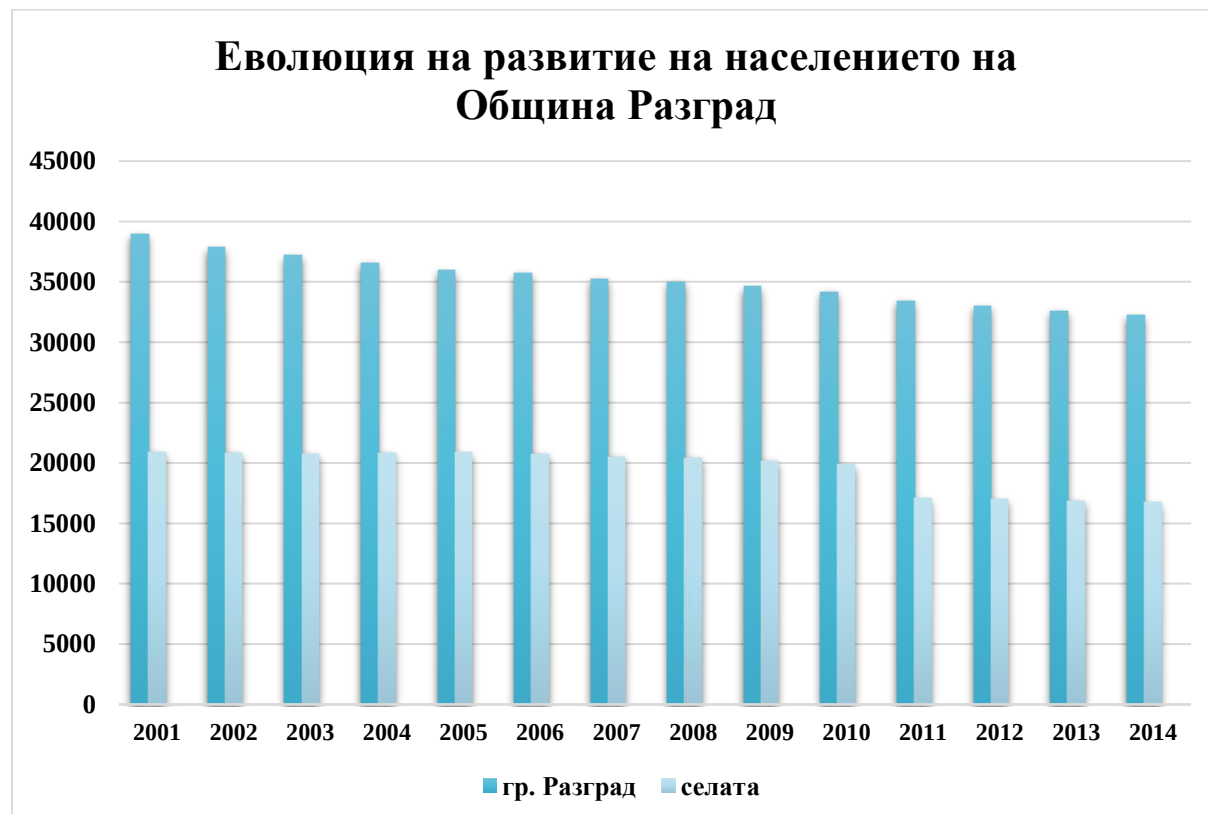

Таблица 2. Еволюция на развитие на населението на Община Разград

Населени места	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Община Разград	63487	59829	58632	57917	57367	56795	56417	55689	55406	54720	54018	50457	49982	49424	48915
гр. Разград	40861	38948	37833	37175	36568	35932	35704	35218	35007	34592	34157	33416	33005	32568	32220
В селата	22626	20881	20799	20742	20799	20863	20713	20471	20399	20128	19861	17041	16977	16856	16695
Балкански	429	351	351	352	388	376	363	362	341	322	313	242	234	224	221
Благоево	724	657	653	661	644	647	646	649	639	640	631	528	526	513	517
Гецово	2222	2038	1996	1966	1974	1962	1935	1916	1909	1902	1873	1745	1744	1720	1696
Дряновец	1187	907	859	851	837	845	831	820	811	811	782	652	657	644	622
Дянково	3304	3040	3017	3003	3029	3000	2995	2959	2941	2913	2900	2701	2707	2675	2661
Киченица	864	930	946	941	945	953	942	942	936	923	917	691	674	674	663
Липник	640	632	638	635	629	624	619	607	595	584	568	542	536	526	518
Мортагоново	1405	1167	1167	1163	1164	1155	1146	1124	1115	1091	1059	1015	1016	1002	989
Недоклан	251	224	220	216	224	216	215	218	216	212	202	206	202	197	200
Осенец	1169	1195	1188	1152	1145	1172	1144	1119	1191	1081	1153	815	809	798	798
Островче	119	151	152	152	151	175	177	172	164	164	149	95	90	89	87
Побит камък	527	357	349	354	355	369	347	340	325	312	292	232	233	228	211
Пороище	601	568	570	572	564	574	559	527	522	505	484	353	340	342	329
Просторно	242	250	238	241	238	240	223	205	198	189	179	172	166	168	163
Радинград	315	292	281	277	300	306	305	309	306	306	300	257	255	262	253
Раковски	2628	2565	2594	2610	2597	2584	2584	2586	2581	2568	2516	2087	2080	2056	2022
Стражец	2239	2012	1965	1972	1977	1964	1979	1956	1955	1957	1925	1572	1556	1559	1556
Топчии	553	568	578	573	582	599	598	589	580	568	565	446	441	443	453
Ушинци	341	297	280	278	277	285	280	273	267	264	258	291	285	277	279
Черковна	174	169	164	166	156	173	166	161	158	148	141	96	85	84	77
Ясеновец	2692	2511	2593	2607	2623	2644	2659	2637	2649	2668	2654	2303	2341	2375	2380

Източник: НСИ, 2015 г.

1.1.2. СТРУКТУРА НА НАСЕЛЕНИЕТО – ПОЛОВА, ВЪЗРАСТОВА, СОЦИАЛНА

По отношение на половата структура на населението за последните 15 години се запазва тенденцията за превес в полза на жените, които към 2014 г. са с 4% повече от мъжете. За последните 15 години половата структура се е изменила с около 1% в полза на жените. Към 2014 г. съотношението мъже-жени в общината е 42%:52%.

Графика 3. Полова структура на населението в Община Разград за периода 2001-2014 г.

Таблица 3. Полова структура на населението в Община Разград

Година	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2000	62573	29957	32616	40861	19199	21662	21712	10758	10954
2001	58584	28337	30247	38775	18535	20240	19809	9802	10007
2002	57664	27792	29872	37833	17963	19870	19831	9829	10002
2003	57765	27768	29997	37175	17567	19608	20590	10201	10389
2004	57216	27433	29783	36568	17219	19349	20648	10214	10434
2005	56795	27179	29616	35932	16881	19051	20863	10298	10565
2006	56417	26993	29424	35704	16764	18940	20713	10229	10484
2007	55689	26586	29103	35218	16462	18756	20471	10124	10347
2008	55305	26392	28913	35007	16344	18663	20298	10048	10250
2009	54720	26090	28630	34592	16128	18464	20128	9962	10166
2010	53918	25681	28237	34157	15908	18249	19761	9773	9988
2011	50457	24258	26199	33416	15841	17575	17041	8417	8624

2012	49982	24019	25963	33005	15641	17364	16977	8378	8599
2013	49424	23728	25696	32568	15396	17172	16856	8332	8524
2014	48914	23465	25449	32220	15230	16990	16694	8235	8459

Източник: НСИ, 2015 г.

По данни на НСИ за периода 2000-2014 г. се наблюдава значително изменение във възрастовата структура на населението. Процентното съотношение между трите възрастови групи: групата между 0 и 14 г. - в подтрудоспособна възраст, групата 14 - 65 г. – в трудоспособна възраст и групата над 65 г., търпи постоянно изменение през последните 15 години.

Графика 4. Възрастова структура на населението в Община Разград за периода 2001-2014 г.

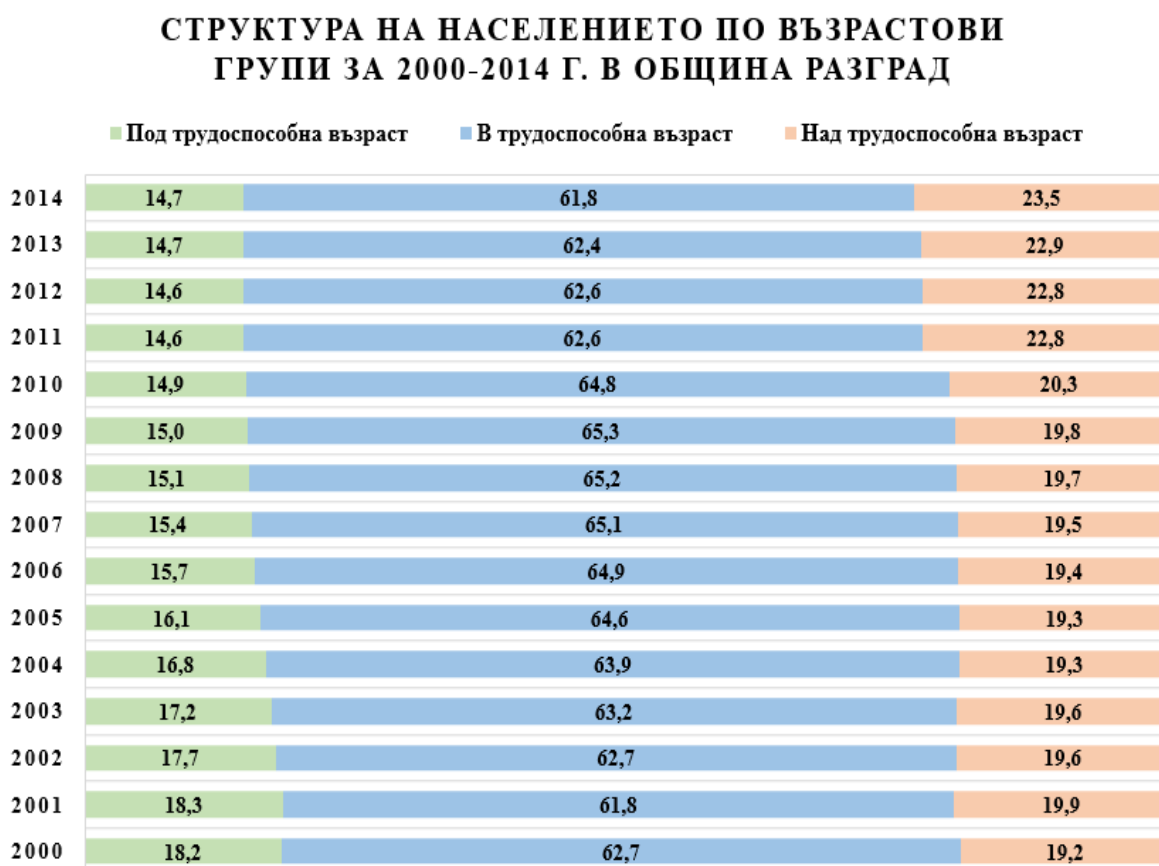

Таблица 4. Структура на населението по възрастови групи за 2000-2014 г. в Община Разград

Година	Общо	Под трудоспособна възраст	В трудоспособна възраст	Над трудоспособна възраст
2000	62573	11359	39219	11995
2001	58584	10739	36211	11634
2002	57664	10180	36172	11312
2003	57765	9935	36526	11304

2004	57216	9588	36570	11058
2005	56795	9169	36665	10961
2006	56417	8846	36606	10965
2007	55689	8553	36258	10878
2008	55305	8376	36059	10870
2009	54720	8196	35706	10818
2010	53918	8042	34928	10948
2011	50457	7365	31599	11493
2012	49982	7303	31297	11382
2013	49424	7259	30852	11313
2014	48914	7187	30224	11503

Източник: НСИ, 2015 г.

Графика 5. Еволюция на възрастовата структура на населението на Община Разград за периода 2001-2014 г.

Очертава се тенденция на постоянно намаляване на процентът на населението в подтрудоспособна възраст и постоянно увеличаване на населението в надтрудоспособна възраст. За сравнение през 2000 г. населението в подтрудоспособна възраст е 18,2%, а през 2014 г. е 14,7%, т.е. се отчита общо намаляване с 3,5%. От друга страна населението в надтрудоспособна възраст през 2000 г. е 19,2%, а през 2014 г. вече е 23,5%, т.е. се отчита общо увеличаване 4,3%. При процента на населението в трудоспособна възраст се отчита нарастване в периода от 2000 до 2009 г., когато е отчетена най-високата стойност за периода – 65,3%, след което до 2014 г. се наблюдава постоянна тенденция към намаляване на населението, като през 2014 г. стойността вече е 61,8%.

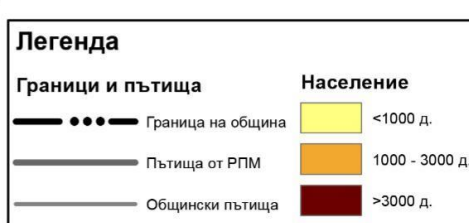
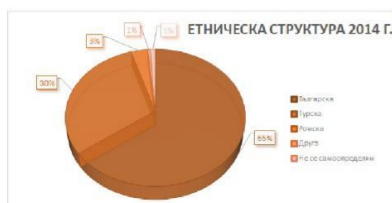
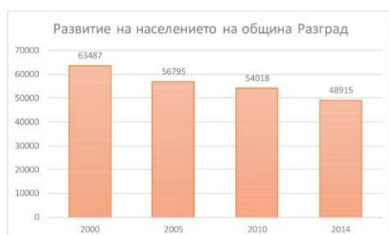
В социалната структура на икономически неактивните лица учащите са 15%, пенсионери са 64,3%, лицата заети само с домашни или семейни задължения – 12,7% и други 7,8% души.

Таблица 5. Социална структура на населението в Община Разград към 2011г.

Пол	Икономически неактивни				
	Общо	Учащи	Пенсионер и	лица, заети само с домашни или семейни задължения	Други
Общо	20114	3033	12955	2555	1571
мъже	8364	1508	5144	584	1128
жени	11750	1525	7811	1971	443

Източник: НСИ, 2015 г.

СХЕМА ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

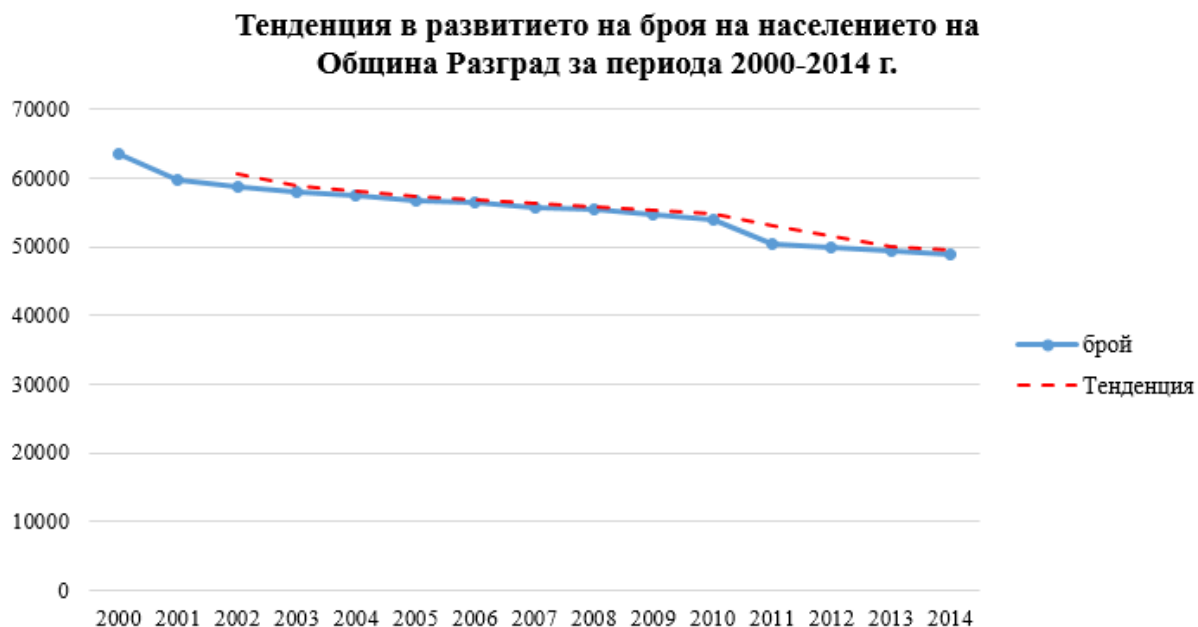

Общ устройствен план Община Разград

1.1.3. ТЕНДЕНЦИИ НА РАЗВИТИЕ

За броя на населението на Община Разград се наблюдава намаляваща тенденция за целия период съгласно червената линия.

Графика 6: Тенденция на развитие на броя на населението на Община Разград за периода 2000-2014 г.

Изменението в броя на населението се дължи на естественото и механичното му движение.

Естественият прираст за целия разглеждан период 2000-2014 г. е отрицателен. Като цяло прирастът се колебае, като намалява до 2002 г., след което нараства до 2004 г., запазва се на относително едно равнище до 2006 г., намалява до 2007 г., расте до 2009 г., след което намалява до 2014 г.

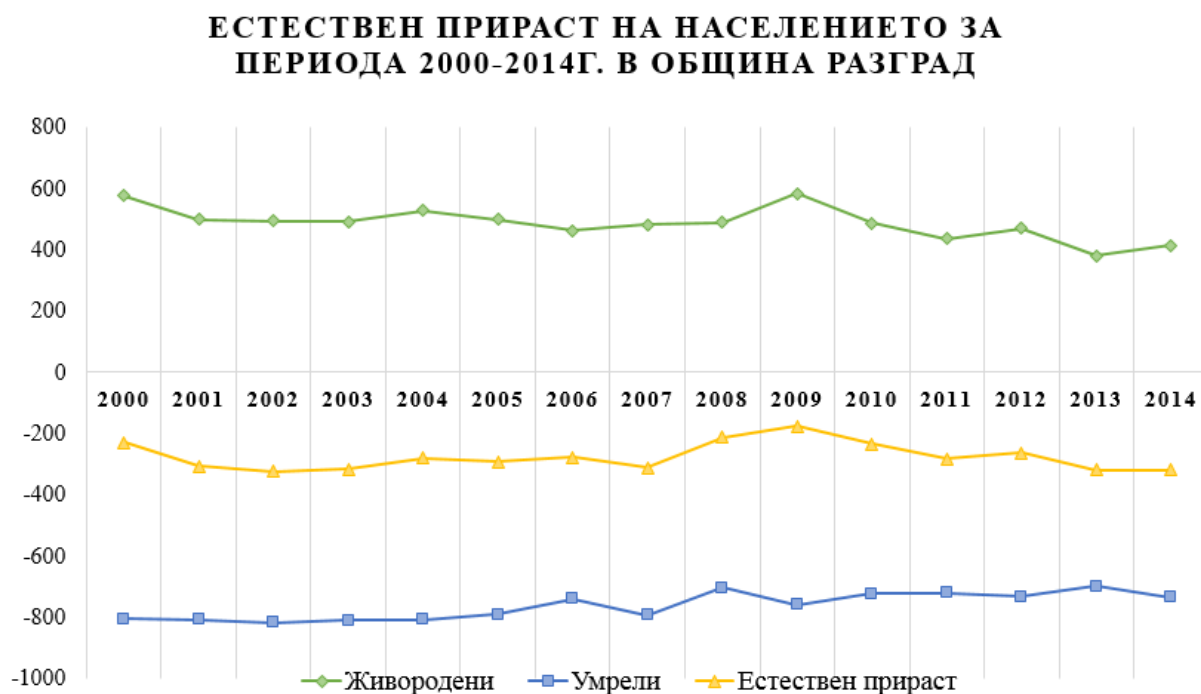
Таблица 6. Естествен прираст на населението за периода 2000-2014 г. в община Разград

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2000	576	286	290	805	418	387	-229	-132	-97
2001	500	245	255	807	408	399	-307	-163	-144
2002	495	251	244	817	450	367	-322	-199	-123
2003	491	251	240	808	450	358	-317	-199	-118
2004	527	267	260	806	424	382	-279	-157	-122
2005	498	250	248	790	420	370	-292	-170	-122
2006	462	242	220	740	369	371	-278	-127	-151

2007	482	244	238	793	427	366	-311	-183	-128
2008	490	255	235	702	360	342	-212	-105	-107
2009	584	292	292	759	413	346	-175	-121	-54
2010	488	232	256	722	387	335	-234	-155	-79
2011	436	211	225	719	369	350	-283	-158	-125
2012	469	235	234	732	375	357	-263	-140	-123
2013	380	170	210	699	374	325	-319	-204	-115
2014	415	217	198	734	386	348	-319	-169	-150

Източник: НСИ, 2015 г.

Графика 7. Естествен прираст на населението на Община Разград за периода 2000-2014 г.

Естественият прираст почти във всички населени места през повечето години от разглеждания период е отрицателен. Положителен естествен прираст е отчетен по данни на НСИ в с. Киченица през 2006, 2008, 2011 и 2013 г.; в с. Недоклан през 2014 г.; в с. Раковски през 2007 и 2011 г.; в с. Стражец през 2006, 2009, 2010 и 2011 г.; в с. Топчийи през 2006 г.; и в с. Ясеновец за всички години в периода 2006-2014 г.

Таблица 7. Естествен прираст в Община Разград по населени места към дата 31.12. по години:

Населено място	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Община Разград	-278	-311	-212	-175	-234	-283	-263	-319	-319
с. Балкански	-13	-6	-10	-12	-8	-5	-17	-5	-4

с. Благоево	-10	-8	-2	-1	-10	-5	-2	-6	0
с. Гецово	-25	-25	-12	-7	-31	-17	-21	-26	-23
с. Дряновец	-21	-11	-15	-17	-15	-12	-4	-19	-20
с. Дянково	-8	-23	-16	-7	-4	-3	3	-15	-9
с. Киченица	1	0	3	-2	-2	6	-3	1	-6
с. Липник	-5	-10	-9	-6	-7	-5	-8	-6	-4
с. Мортагоново	-13	-3	-8	-15	-9	-14	-11	-8	-3
с. Недоклан	-1	-1	-3	-2	-1	-7	-1	-1	3
с. Осенец	-28	-23	-17	-17	-7	-13	-13	-11	-19
с. Островче	-3	-5	-3	-2	-8	-1	-5	-1	-1
с. Побит Камък	-8	-5	-3	-11	-6	-4	-2	-6	-8
с. Пороище	-12	-13	-4	-7	-14	-11	-4	-1	-4
с. Просторно	-14	-5	-8	-4	-3	-3	-12	-8	-7
с. Радинград	-2	-9	-6	-5	-3	-1	-4	1	-5
гр. Разград	-121	-154	-98	-86	-117	-189	-162	-200	-196
с. Раковски	-1	6	-3	-3	0	1	-3	-8	-10
с. Стражец	6	-8	-1	17	3	9	-1	-10	-3
с. Топчии	1	-8	-4	-7	-1	-7	-2	-3	-4
с. Ушинци	-8	-9	-6	-6	-6	-4	-5	-2	-3
с. Черковна	-6	-3	-2	-6	-4	-4	-12	-5	-6
с. Ясеновец	13	12	15	31	19	6	26	20	13

Източник: НСИ, 2015 / *в сиво са маркирани годините, в които за разглеждания период в конкретни населени места естественият прираст е положителен/

Механичният прираст за целия разглеждан период 2000-2014 г. е отрицателен. Като цяло прирастът се колебае, като намалява до 2001 г., след което нараства до 2002 г., намалява до 2003 г., нараства до 2006 г., намалява до 2007 г., расте до 2008 г., намалява до 2010 г., след което расте до 2012 г., след което се запазва относително същия до 2014 г.

Графика 8. Механичен прираст на населението на Община Разград за периода 2000-2014 г.

МЕХАНИЧЕН ПРИРАСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО ЗА ПЕРИОДА 2000- 2014Г. В ОБЩИНА РАЗГРАД

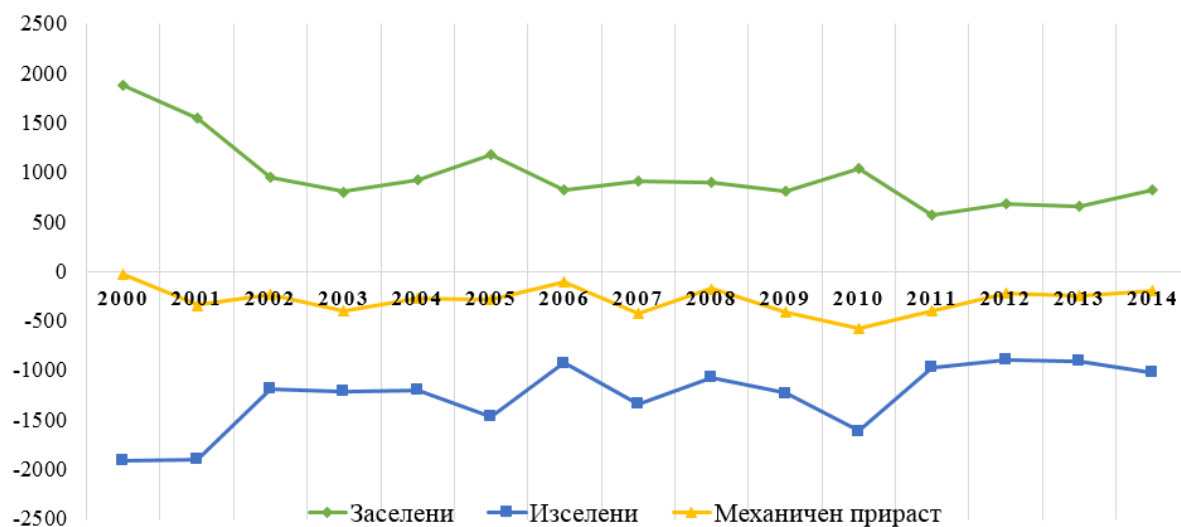

Таблица 8. Механичен прираст за периода 2000- 2014г. в община Разград, брой

Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2000	1888	875	1013	1913	904	1009	-25	-29	4
2001	1555	689	866	1893	874	1019	-338	-185	-153
2002	956	386	570	1187	514	673	-231	-128	-103
2003	807	355	452	1205	580	625	-398	-225	-173
2004	928	394	534	1198	572	626	-270	-178	-92
2005	1180	531	649	1460	685	775	-280	-154	-126
2006	823	361	462	923	420	503	-100	-59	-41
2007	914	387	527	1331	611	720	-417	-224	-193
2008	898	379	519	1070	468	602	-172	-89	-83
2009	817	363	454	1227	544	683	-410	-181	-229
2010	1041	503	538	1609	757	852	-568	-254	-314
2011	575	243	332	968	482	486	-393	-239	-154
2012	684	321	363	896	420	476	-212	-99	-113
2013	666	290	376	905	377	528	-239	-87	-152
2014	823	365	458	1014	459	555	-191	-94	-97

Източник: НСИ, 2015 г.

Механичният прираст почти във всички населени места и през повечето години от разглеждания период е отрицателен. Положителен естествен прираст е отчетен по данни на НСИ в с. Киченица през 2006, 2008, 2011 и 2013 г.; в с. Недоклан през 2014 г.; в с.

Раковски през 2007 и 2011 г.; в с. Стражец през 2006, 2009, 2010 и 2011 г.; в с. Топчии през 2006 г.; и в с. Ясеновец за всички години в периода 2006-2014 г.

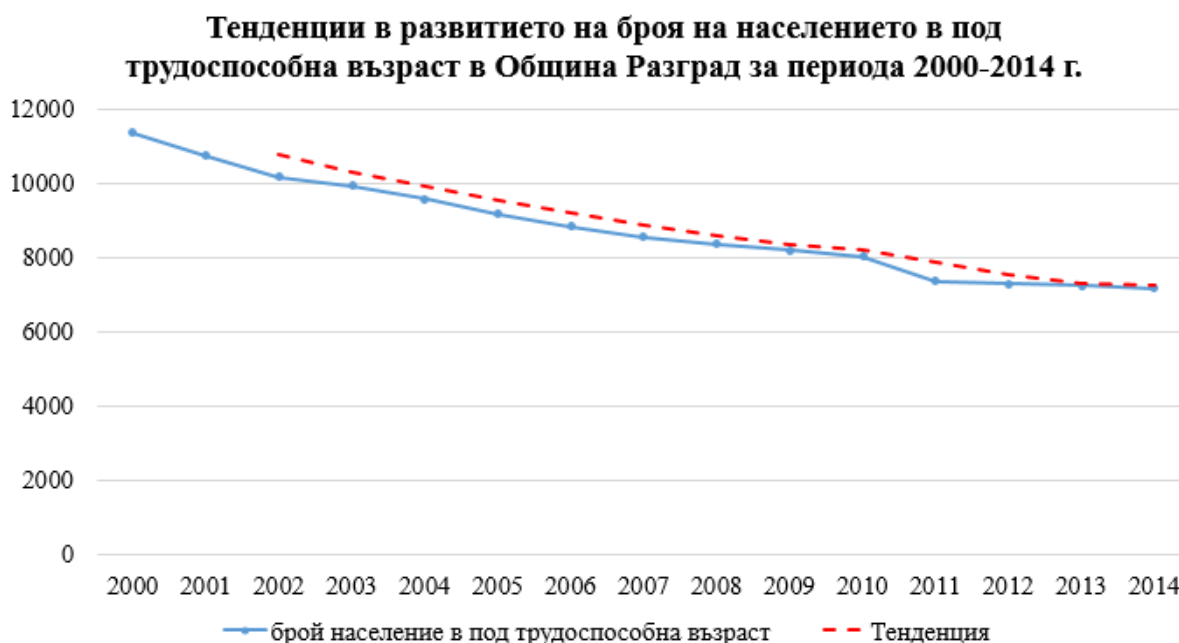
Таблица 9. Механичен прираст в Община Разград по населени места към дата 31.12. по години:

Населено място	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Община Разград	-100	-417	-172	-410	-568	-393	-212	-239	-191
с. Балкански	0	5	-11	-7	-1	-1	9	-5	1
с. Благоево	9	11	-8	2	1	4	0	-7	4
с. Гецово	-2	6	5	0	2	-14	20	2	-1
с. Дряновец	7	0	6	17	-14	30	9	6	-2
с. Дянково	3	-13	-2	-21	-9	-30	3	-17	-5
с. Киченица	-12	0	-9	-11	-4	0	-14	-1	-5
с. Липник	0	-2	-3	-5	-9	-4	2	-4	-4
с. Мортагоново	4	-19	-1	-9	-23	-2	12	-6	-10
с. Недоклан	0	4	1	-2	-9	-2	-3	-4	0
с. Осенец	0	-2	-11	7	-21	5	7	0	18
с. Островче	5	0	-5	2	-7	-1	0	0	-1
с. Побит Камък	-14	-2	-12	-2	-14	-2	3	1	-9
с. Пороище	-5	-19	-4	-10	-7	-2	-2	3	-1
с. Просторно	-1	-13	3	-4	-7	-2	-1	10	-6
с. Радинград	1	13	3	5	-3	-4	2	6	-4
гр. Разград	-107	-332	-113	-329	-318	-299	-249	-237	-152
с. Раковски	1	-4	-2	-10	-52	-22	-4	-16	-24
с. Стражец	9	-15	0	-15	-35	-1	-15	13	0
с. Топчии	-2	-1	-5	-5	-2	9	-3	5	14
с. Ушинци	3	2	0	3	0	-	-1	-6	5
с. Черковна	-1	-2	-1	-4	-3	-	1	4	-1
с. Ясеновец	2	-34	-3	-12	-33	-55	12	14	-8

Източник: НСИ, 2015 г. / в сиво са маркирани годините за които в конкретни населени места естественят прираст е положителен/

Тенденции в развитието на броя на населението в под трудоспособна възраст в Община Разград за периода 2000-2014 г. е намаляваща съгласно червената линия.

Графика 9. Тенденции в развитието на броя на населението в под трудоспособна възраст в Община Разград за периода 2000-2014 г.

Тенденции в развитието на броя на населението в трудоспособна възраст в Община Разград за периода 2000-2014 г. е намаляваща съгласно червената линия.

Графика 10. Тенденции в развитието на броя на населението в трудоспособна възраст в Община Разград за периода 2000-2014 г.

Тенденции в развитието на броя на населението в надтрудоспособна възраст в Община Разград за периода 2000-2014 г. е намаляваща до 2009 г., след което е нарастваща съгласно червената линия.

Графика 11. Тенденции в развитието на броя на населението в над трудоспособна възраст в Община Разград за периода 2000-2014 г.

Проблеми:

- Постоянно намаляване на населението в общината и в отделните населени места
- Постоянно намаляване на процентът на населението в подтрудоспособна възраст и постоянно увеличаване на населението в надтрудоспособна възраст
- Естественото възпроизводство на населението на община Разград се характеризира със неблагоприятни параметри
- Естественият прираст почти във всички населени места през повечето години от разглеждания период е отрицателен
- Механичният прираст за целия разглеждан период 2000-2014 г. е отрицателен

1.2. СТРУКТУРА НА ЗАЕТОСТТА

1.2.1. ОТРАСЛИ, СЕКТОРИ НА ДЕЙНОСТ, СОЦИАЛНА И ПРОФЕСИОНАЛНА КАТЕГОРИЗАЦИЯ

По данни на НСИ към 01.02.2011 г. заетите лица в общината са 20359 души. Най-голям е и процентът на заетите в общинския център град Разград - 88,7%, следван от с. Гецово - 86,9%. и с. Стражец - 80,7%. Голям е дялът и на заетите в с. Просторно - 89,2%, с. Киченица - 87,8%, с. Побит камък - 88.6% и с. Топчии - 88,5%.

Таблица 10. Заети лица в Община Разград към 2011г. по населени места

Територия	Заети
Община Разград	20359
гр. Разград	15830

с. Балкански	43
с. Благоево	145
с. Гецово	682
с. Дряновец	102
с. Дянково	581
с. Киченица	232
с. Липник	211
с. Мортагоново	231
с. Недоклан	65
с. Осенец	194
с. Островче	..
с. Побит камък	78
с. Пороище	94
с. Просторно	33
с. Радинград	80
с. Раковски	543
с. Стражец	504
с. Топчии	116
с. Ушинци	105
с. Черковна	..
с. Ясеновец	415

Източник: НСИ, 2015 г.

Разпределението на заетите показва най-голям дял на заетите в третичния сектор – около 71%, следван от вторичния сектор – около 23%. Най-малко са заетите в първичния сектор.

Таблица 11: Заети по сектори в Община Разград

Сектори	Общо	Мъже	Жени
Общо	20 034	10 436	9 598
Първичен сектор	1 160	811	349
Вторичен сектор	4630	2665	1965
Третичен сектор	14190	6925	7265

Най-голям процент от населението на общината е зает в преработващата промишленост /22%/ и търговия, и ремонт на автомобили и мотоциклети /19,2%/, следвани от държавно управление /8,4%/, строителство /7,2%/, образование /6,37/, селско, горско и рибно стопанство /5.8%/. Най-малко са кадрите, заети в дейността на екстериториалните организации и служби /0,05%/, дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление /0,14%/, добивна промишленост /0,22%/ и операции с недвижими имоти /0.63%.

Заетите жени доминират в дейностите: търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети, преработваща промишленост, образование, държавно управление и хуманно

здравеопазване и социална работа, а мъжете – в преработваща промишленост, търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети, строителство, транспорт, складиране и пощи, селско, горско и рибно стопанство и държавно управление.

Таблица 12. Заети по класове икономически дейности в община Разград към 2012 г.

Заети по класове икономически дейности	Общо	Мъже	Жени
Общо	20 034	10 436	9 598
Селско, горско и рибно стопанство	1 160	811	349
Добивна промишленост	45	36	9
Преработваща промишленост	4 402	2 482	1 920
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	183	147	36
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	258	177	81
Строителство	1 445	1 277	168
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	3 853	1 859	1 994
Транспорт, складиране и пощи	1 053	836	217
Хотелиерство и ресторантьорство	692	201	491
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	168	101	67
Финансови и застрахователни дейности	395	109	286
Операции с недвижими имоти	127	58	69
Професионални дейности и научни изследвания	589	164	425
Административни и спомагателни дейности	765	550	215
Държавно управление	1 679	717	962
Образование	1 278	285	993
Хуманно здравеопазване и социална работа	1 092	212	880
Култура, спорт и развлечения	364	180	184
Други дейности	392	180	212
Дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление	29	11	18
Дейности на екстериториални организации и служби	11	8	3
Непосочена	54	35	19

Източник: НСИ, 2015

Разпределението на броя заети в община Разград според професионалната им категоризация, показва най-висок дял на работещите като персонал, зает с услуги за населението, търговия и охрана /около 1/5 от общия брой/ и специалисти, неизискващи специална квалификация /около 1/6 от заетите/. Най-малко са хората, заети с професии във въоръжените сили и квалифицираните работници в селското, горското и рибното стопанство. Съотношението мъже-жени е в полза на мъжете, които значително доминират в професии като ръководители, квалифицирани работници и сродни на тях занаятчий.

Таблица 13. Професионална категоризация на заетите в община Разград

Класове професии	Общо	Мъже	Жени
Общо за община Разград	20 034	10 436	9 598
Ръководители	1 618	1 026	592
Специалисти	3 154	903	2 251
Техници и приложни специалисти	1 392	731	661
Помощен административен персонал	1 633	381	1 252
Персонал, зает с услуги за населението, търговия и охрана	4 141	1 707	2 434
Квалифицирани работници в селското, горското и рибното стопанство	527	363	164
Квалифицирани работници и сродни на тях занаятчии	2 306	1 729	577
Машинни оператори и монтажници	2 167	1 949	218
Професии, неизискващи специална квалификация	2 538	1 291	1 247
Професии във въоръжените сили	127	118	9
Непосочена	431	238	193

Източник: НСИ, 2015 г.

В социалната структура на икономически неактивните лица учащите са 15%, пенсионери са 64,3%, лицата заети само с домашни или семейни задължения – 12,7% и други 7,8% души.

Таблица 14. Население на 15 и повече навършени години по пол и икономическа активност и социална категоризация в Община Разград към 2011г.

Пол	Икономически неактивни				
	Общо	Учащи	Пенсионери	лица, заети само с домашни или семейни задължения	Други
Общо	20114	3033	12955	2555	1571
мъже	8364	1508	5144	584	1128
жени	11750	1525	7811	1971	443

Източник: НСИ, 2015 г.

1.2.2. ТЕНДЕНЦИИ НА РАЗВИТИЕ

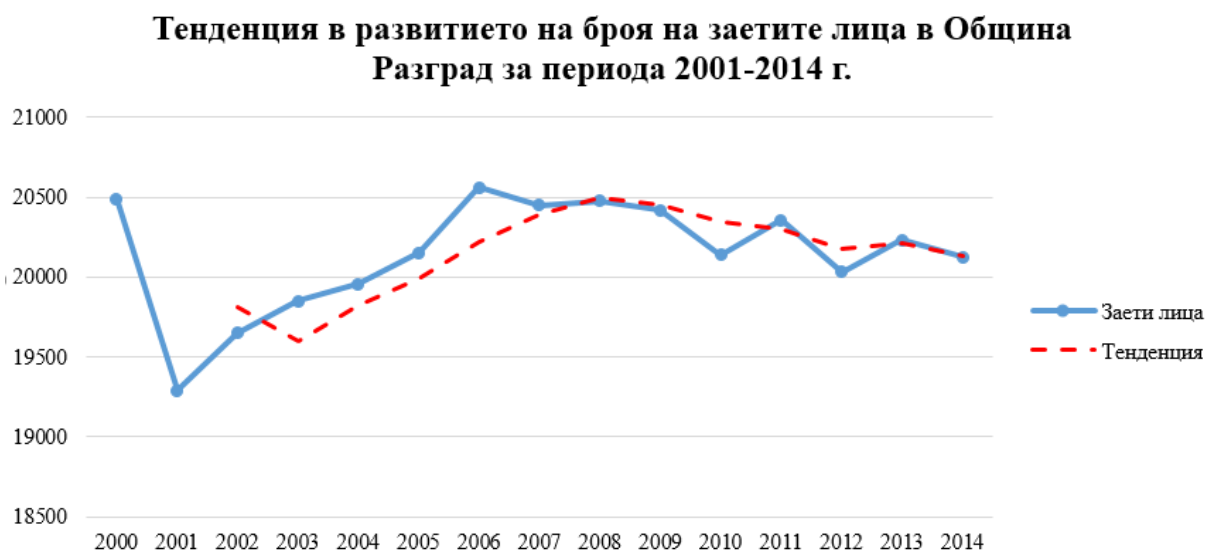
Тенденцията в развитието на броя на заетите лица в Община Разград е нарастваща до 2008 г. след което е намаляваща съгласно червената линия.

Таблица 15. Тенденция в развитието на броя на заетите лица в Община Разград за периода 2000-2014 г.

Година	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Заети лица	20492	19289	19650	19851	19957	20153	20560	20450	20479	20418	20140	20359	20034	20235	20124

Източник: НСИ, 2015 г.

Графика 12. Тенденция в развитието на броя на заетите лица в Община Разград за периода 2001-2015 г.

Проблеми:

- висок процент на безработица
- намалява броя на наетите лица по трудово и служебно правоотношение
- разпределението на заетите показва най-голям дял на заетите в третичния сектор – около 71%
- преобладават заетите с професии с по-ниска професионална квалификация
- нисък процент на заетите на ръководни позиции и професии с висока социална категоризация

Таблица 16. Развитие на заетостта в Община Разград по класове икономически дейности за периода 2001-2015 г.

Година	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Заети лица	1186	1117	1138	1149	1156	1167	1190	1184	1186	1182	1166	1179	1160	1172	1165
Селско, горско и рибно стопанство	1186	1117	1138	1149	1156	1167	1190	1184	1186	1182	1166	1179	1160	1172	1165
Добивна промишленост	46	43	44	45	45	45	46	46	46	46	45	46	45	45	45
Преработваща промишленост	4503	4238	4318	4362	4385	4428	4518	4493	4500	4486	4425	4473	4402	4446	4422
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на	187	176	179	181	182	184	188	187	187	187	184	186	183	185	184

газообразни горива															
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	264	248	253	256	257	260	265	263	264	263	259	262	258	261	259
Строителство	1478	1391	1417	1432	1439	1454	1483	1475	1477	1473	1453	1468	1445	1460	1452
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	3941	3710	3779	3818	3838	3876	3954	3933	3939	3927	3873	3916	3853	3892	3870
Транспорт, складиране и пощи	1077	1014	1033	1043	1049	1059	1081	1075	1076	1073	1059	1070	1053	1064	1058
Хотелиерство и ресторантьорство	708	666	679	686	689	696	710	706	707	705	696	703	692	699	695
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	172	162	165	166	167	169	172	171	172	171	169	171	168	170	169
Финансови и застрахователни дейности	404	380	387	391	393	397	405	403	404	403	397	401	395	399	397
Операции с недвижими имоти	130	122	125	126	127	128	130	130	130	129	128	129	127	128	128
Професионални дейности и научни изследвания	602	567	578	584	587	592	604	601	602	600	592	599	589	595	592
Административни и спомагателни дейности	782	737	750	758	762	770	785	781	782	780	769	777	765	773	768
Държавно управление	1717	1617	1647	1664	1673	1689	1723	1714	1716	1711	1688	1706	1679	1696	1687
Образование	1307	1230	1254	1266	1273	1286	1312	1305	1306	1303	1285	1299	1278	1291	1284

Хуманно здравеопазване и социална работа	1117	1051	1071	1082	1088	1098	1121	1115	1116	1113	1098	1110	1092	1103	1097
Култура, спорт и развлечения	372	350	357	361	363	366	374	372	372	371	366	370	364	368	366
Други дейности	401	377	384	388	390	394	402	400	401	400	394	398	392	396	394
Дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление	30	28	28	29	29	29	30	30	30	30	29	29	29	29	29
Дейности на екстериториални организации и служби	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
Непосочена	55	52	53	54	54	54	55	55	55	55	54	55	54	55	54

Източник: НСИ, 2015 г.

1.3. ИКОНОМИЧЕСКА БАЗА

1.3.1. ОТРАСЛИ

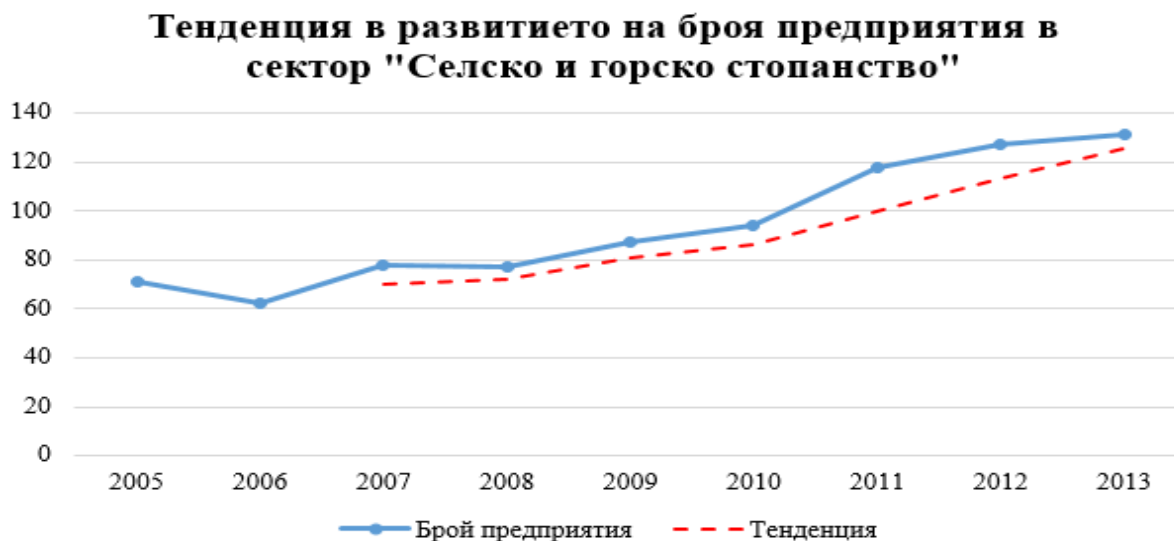
➤ Селско и горско стопанство

Тенденцията в развитието на броя на предприятията в сектор „Селско и горско стопанство“ е нарастваща за периода 2005-2013 г. съгласно червената линия.

Таблица 17: Брой предприятия в сектор „Селско и горско стопанство“ за периода 2005-2013 г.

Брой предприятия	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Селско и горско стопанство	71	62	78	77	87	94	118	127	131

Графика 13: Брой предприятия в сектор „Селско и горско стопанство“ за периода 2005-2013 г.

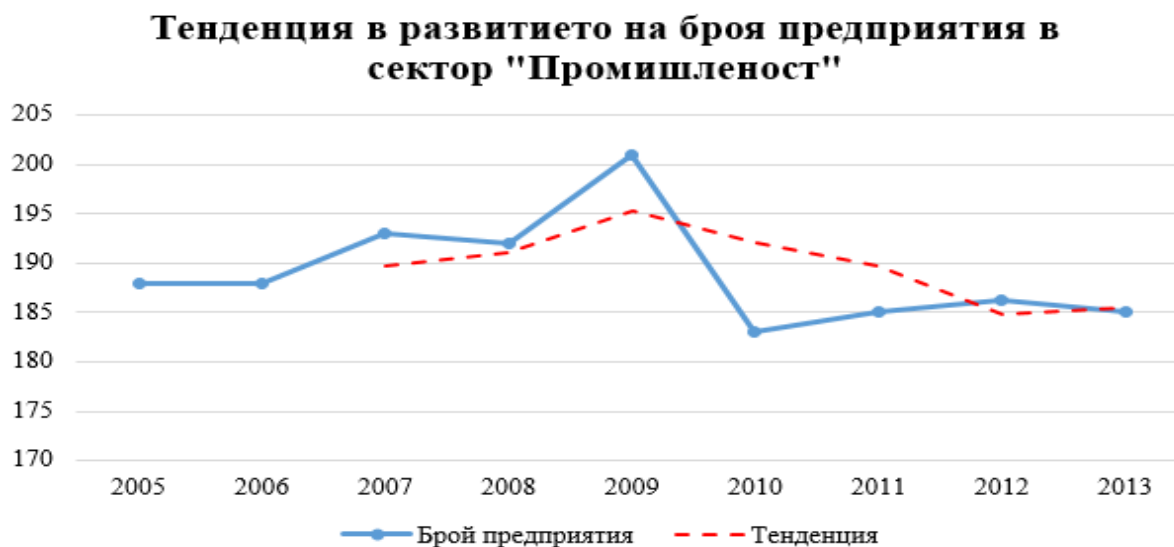
➤ Промисленост

Тенденцията в развитието на броя на предприятията в сектор „Промисленост“ е нарастваща в периода 2005-2009 г., след което е намаляваща съгласно червената линия.

Таблица 18: Брой предприятия в сектор „Промисленост“ за периода 2005-2013 г.

Брой предприятия	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Промисленост	188	188	193	192	201	183	185	186	185

Графика 14: Брой предприятия в сектор „Промисленост“ за периода 2005-2013 г.

➤ Строителство

Тенденцията в развитието на броя на предприятията в сектор „Строителство“ е нарастваща в периода 2005-2011 г., след което е намаляваща съгласно червената линия.

Графика 15: Брой предприятия в сектор „Строителство“ за периода 2005-2013 г.

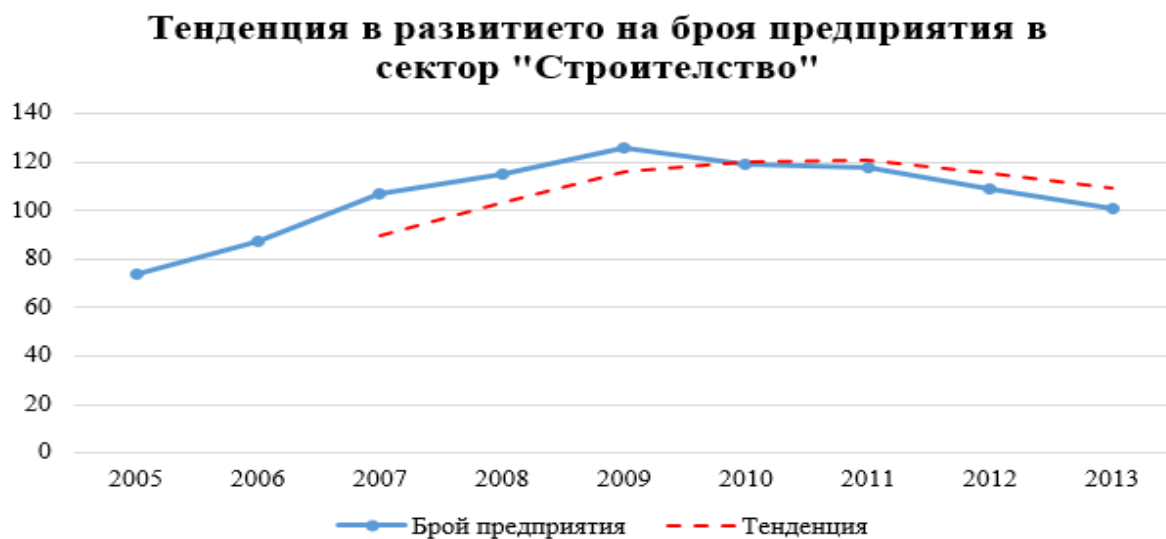

Таблица 19: Брой предприятия в сектор „Строителство“ за периода 2005-2013 г.

Брой предприятия	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Строителство	74	87	107	115	126	119	118	109	101

➤ Туризм

По данни на НСИ към 2011 г. общината (градът) е разполагал с 554 легла/места в около 15 хотела. В тези данни не са включени малките хотели, квартири и други обекти за подслон, съдържащи по-малко от 10 легла. Реализираните нощувки се увеличават, като през 2011 г. те достигат до 34 046 броя.

Тенденцията в развитието на броя на предприятията в сектор „Туризм“ е намаляваща съгласно червената линия.

Таблица 20: Брой предприятия в сектор „Туризм“ за периода 2005-2013 г.

Брой предприятия	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Сектор „Туризм“	140	155	151	136	148	151	140	130	123

Графика 16: Брой предприятия в сектор „Туризм“ за периода 2005-2013 г.

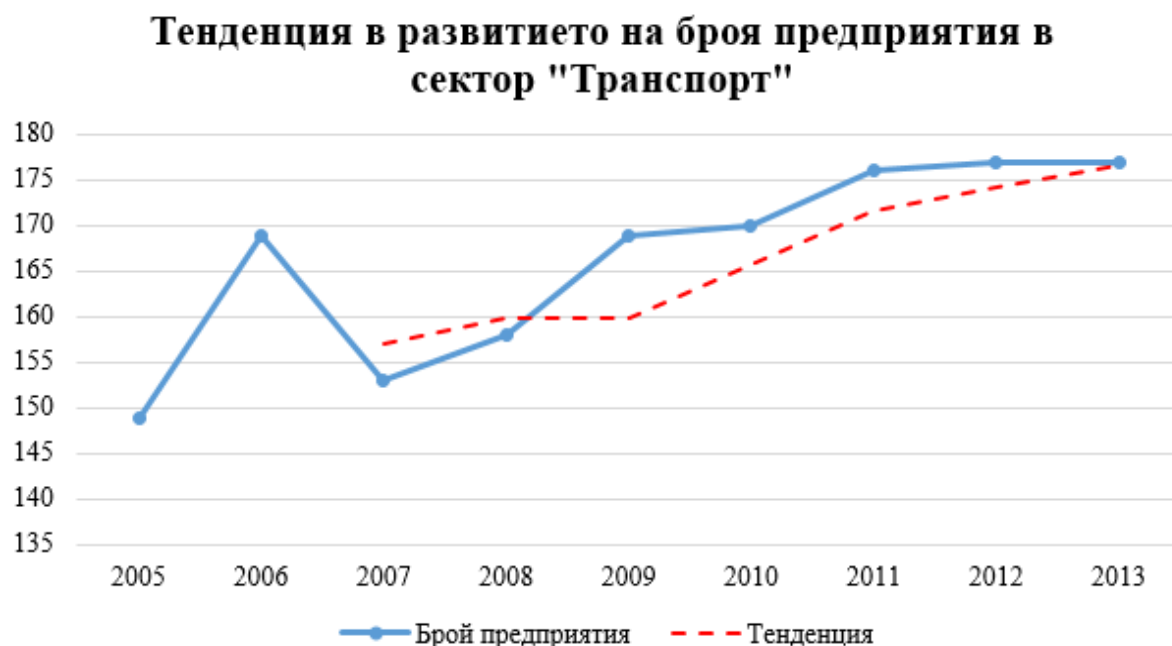
➤ Транспорт

Тенденцията в развитието на броя на предприятията в сектор „Транспорт“ е нарастваща в периода 2005-2011 г., след което е намаляваща съгласно червената линия.

Таблица 21: Брой предприятия в сектор „Транспорт“ за периода 2005-2013 г.

Брой предприятия	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Сектор „Транспорт“	149	169	153	158	169	170	176	177	177

Графика 17: Брой предприятия в сектор „Транспорт“ за периода 2005-2013 г.

➤ Енергетика

Тенденцията в развитието на броя на предприятията в сектор „Енергетика“ е нарастваща в периода 2005-2011 г., след което е намаляваща съгласно червената линия.

Таблица 22: Брой предприятия в сектор „Енергетика“ за периода 2005-2013 г.

Брой предприятия	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Сектор „Енергетика“	5	5	5	5	5	5	4	4	4

Графика 18: Брой предприятия в сектор „Енергетика“ за периода 2005-2013 г.

Преобладават микро предприятията /с до 9 заети лица/, чиито брой обаче за последните години намалява. Намалява и броя на големите предприятия /с над 250 заети/. Малките предприятия намаляват до 2010 г., след което се отчита нарастване на техния брой.

Таблица 23. Групи предприятия, в зависимост от броя на заетите /бр./

Година	Микро (до 9 заети)	Малки (10 до 49 заети)	Средни (50 до 249 заети)	Големи (над 250 заети)	Общо
2007	1 953	194	28	8	2 183
2008	2 026	193	38	6	2 263
2009	2 192	171	34	6	2 403
2010	2 149	152	31	6	2 338
2011	2 121	164	30	5	2 320
2012	2 097	163	32	5	2 297
2013	2 028	176	29	5	2 238

Източник: ТСБ Разград, 2015 г.

Структуроопределящи предприятия в различните сектори на дейност са представени в Таблица 24.

Таблица 24. Водещи предприятия в община Разград

Предприятие	Сектор	Раздел
“АГРАКОМ” ООД	Селско стопанство	производство и преработка на земеделска продукция, семепроизводство и механизирани услуги
“АГРОСТИЛ” ЕАД	Селско стопанство	дистрибуция и търговия с препарати за растителна защита, торове и семена, производство на селскостопанска продукция
ЕТ „АГРОТЕХ”	Селско стопанство	производство на земеделска продукция
„АГРОБУЛ-Р” ЕАД	Селско стопанство	производство на земеделска продукция
“АНОНА ГРЕЙН” АД	Селско стопанство	Зърнопроизводство
“СЕМПЕ-2” ООД	Селско стопанство	Производство, преработка и търговия със селскостопанска продукция
“АКТАВИС” АД	Преработваща промишленост	Производство на лекарствени продукти
"БИОВЕТ" АД, КЛОН РАЗГРАД	Преработваща промишленост	Производство на лекарствени продукти
“АМИЛУМ БЪЛГАРИЯ” ЕАД	Преработваща промишленост	производство на нишесте и нишестени продукти, глюкозни сиропи, кристална и течн декстроза, високофруктозни царевичнисиропии малтодекстрини
"МЛИН - 97" АД	Преработваща промишленост	Производство на хлебни и тестени изделия
“ПИЛКО” ЕООД	Преработваща промишленост	Производство на пилешко месо
“МЕСОКОМБИНАТ-РАЗГРАД 1937” АД	Преработваща промишленост	производство на месни произведения, разфасовано месо и кайми, търговия с месо и месни произведения
“ВИНТРЕЙД” ООД	Преработваща промишленост	Производство на вина и ракии
"ДРУЖБА" АД	Преработваща промишленост	производство на бутала, бутални болтове, бутални пръстени и др. за автомобили, трактори и други превозни средства, както и производство на тенекеджийски услуги, алуминиеви и медни изделия и др.
“МАТ” ООД	Преработваща промишленост	производство на аварийни скоби за етернитови, пластмасови, чугунени и стоманени тръбопроводи
“МИКРО – 67” АД	Преработваща промишленост	производство на повече от 150 вида детски играчки, автомати за ски маркер, чадъри и др.
“РАЗГРАД ПОЛИГРАФ” ООД	Преработваща промишленост	производство на тетрадки и учебни пособия, печат на вестници, брошури, книги
“ДОБРЕВ ПРЕС” ЕООД	Преработваща промишленост	печат, дизайн и опаковки на рекламни материали
“МЕЛИСА-ТЕКСТИЛ” ООД	Преработваща промишленост	производство на дамски облекла

“МАГИ-КА“ ООД	Преработваща промишленост	производство на дамски облекла
“СТЕБОР” ООД	Преработваща промишленост	Производство на корпусна и тапицирана /мека/ мебел
“ТОПЛОФИКАЦИЯ”- РАЗГРАД ЕАД	Преработваща промишленост	Производство на електрическа и топлинна енергия и пренос на топлинна енергия
“АМЕТА ХОЛДИНГ”	Преработваща промишленост	Производството на фуражи, отглеждане и производство на пилета и пилешко месо, доставка на охладени и замразени пилешки продукти.
“КРАСИ СТИЛ” ЕООД	Преработваща промишленост	Шивашкото производство, производството на саи за обувки и производство на обувки
“АЛФА-ХИМ” ЕООД	Преработваща промишленост	Производство, монтаж и сервиз на ПВЦ и алуминиева дограма
“ВИНПРОМ ЛУДОГОРИЕ” ООД	Преработваща промишленост	Изкупуване на грозде, производство и търговия с вино
“ПЪТНО СТРОИТЕЛСТВО” АД	Строителство	производство на асфалтобетонни смеси, бетон и бетонови изделия, услуги с механизация и автотранспорт
“СТРОЙМОНТАЖ” ЕАД	Строителство	строително-ремонтни дейности, ново строителство, ремонт и реконструкция на пътища и съоръжения, ниско и високо строителство
“АБРИТУС” ЕООД	Строителство	проектиране, строителство, специални строителни услуги
“СТРОИТЕЛ” ЕАД	Строителство	изграждане на обекти с производствено значение, жилищно строителство, обекти със социално-битово и културно предназначение, проучване и проектиране на всички видове сгради и съоръжения
"ЛУДОГОРИЕ" ООД	Строителство	комплексно строителство
“АНТОРА” ЕАД	Строителство	Строително-монтажни дейности, производство на бетонови смеси, производство и монтаж на метални конструкции, строителна механизация и транспорт
“ВИВА-ИНЖЕНЕРИНГ-ПМ” ЕООД	Строителство	строителство
“ЕНЕРГОМОНТАЖ-РР” АД	Строителство	Строителство, монтаж, реконструкция и ремонт на енергийни, инфраструктурни, промишлени и граждански обекти, газо и нефтопроводи, станции и съоръжения за тях, производство на метални изделия.
‘ОВЕРГАЗ МРЕЖИ’ АД	Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	Инвестиране, проектиране, изграждане, експлоатация и ремонт на газоразпределителна мрежа в обекти и съоръжения, свързани с използването на природен газ и продажба на природен газ
“СЕЛУР ФАРМА” ЕООД	Професионални дейности и научни изследвания/преработваща промишленост	Научно-изследователска и производствена дейност за създаване на здравословни храни под формата на хранителни добавки - сашета, капсули и таблетки. Самостоятелно производство на лиофилизирани субстанции,

		производство на пробиотични и синбиотични препарати ”.
“БАЛКАНФАРМА” АД, клон Разград	Професионални дейности и научни изследвания/ преработваща промишленост /търговия	Научно-приложна, производствена и търговска дейност с лекарствени препарати, медицински изделия, хранителни добавки и козметични продукти
А.С.А. “БЪЛГАРИЯ” ЕООД	Управление на отпадъци и възстановяване	Сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци, ръчно/машинно, метене и миене, зимна поддръжка
“ВОДОСНАБДЯВАНЕ – ДУНАВ” ЕООД	Доставяне на води; канализационни услуги	Предоставяне на В и К услуги
“АВТОБУСТРАНС” ЕООД	Транспорт	Превоз на пътници и товари в страната и чужбина

Източник: Община Разград, 2015 г.

1.3.2. СТРУКТУРА НА СОБСТВЕНОСТТА

Единствените предприятия в общината, които са общинска собственост са: ОП „РАЗГРАД ЛЕС”, ОП „Ученическо и столово хранене и почивно дело”, ОП „ПАРКСТРОЙ”, ОП „БИЗНЕС ЗОНА „ПЕРИСТЪР”, ОП „ОБРЕДЕН ДОМ”, ОП „РЕМОНТСТРОЙ”. Всички останали предприятия са частна собственост.

Структуроопределящи предприятия в различните сектори на дейност са представени в Таблица 21.

Таблица 25. Собственост на предприятията в община Разград

Предприятие	Собственост
ОП „РАЗГРАД ЛЕС“	общинска
ОП „Ученическо и столово хранене и почивно дело“	общинска
ОП „ПАРКСТРОЙ	общинска
ОП „БИЗНЕС ЗОНА „ПЕРИСТЪР”	общинска
ОП „ОБРЕДЕН ДОМ”	общинска
ОП „РЕМОНТСТРОЙ”	общинска
“АГРАКОМ” ООД	частна
“АГРОСТИЛ” ЕАД	частна
ЕТ „АГРОТЕХ”	частна
„АГРОБУЛ-Р” ЕАД	частна
“АНОНА ГРЕЙН” АД	частна
“СЕМПЕ-2” ООД	частна
“АКТАВИС” АД	частна
"БИОВЕТ" АД, КЛОН РАЗГРАД	частна

“АМИЛУМ БЪЛГАРИЯ” ЕАД	частна
"МЛИН - 97" АД	частна
“ПИЛКО” ЕООД	частна
“МЕСОКОМБИНАТ-РАЗГРАД 1937” АД	частна
“ВИНТРЕЙД” ООД	частна
"ДРУЖБА" АД	частна
“МАТ” ООД	частна
“МИКРО – 67” АД	частна
“РАЗГРАД ПОЛИГРАФ” ООД	частна
“ДОБРЕВ ПРЕС" ЕООД	частна
“МЕЛИСА-ТЕКСТИЛ” ООД	частна
“МАГИ-КА“ ООД	частна
“СТЕБОР” ООД	частна
“ТОПЛОФИКАЦИЯ”-РАЗГРАД ЕАД	частна
“АМЕТА ХОЛДИНГ”	частна
“КРАСИ СТИЛ” ЕООД	частна
“АЛФА-ХИМ”ЕООД	частна
“ВИНПРОМ ЛУДОГОРИЕ” ООД	частна
“ПЪТНО СТРОИТЕЛСТВО” АД	частна
“СТРОЙМОНТАЖ” ЕАД	частна
“АБРИТУС” ЕООД	частна
“СТРОИТЕЛ” ЕАД	частна
"ЛУДОГОРИЕ” ООД	частна
“АНТОРА” ЕАД	частна
“ВИВА-ИНЖЕНЕРИНГ-ПМ” ЕООД	частна
“ЕНЕРГОМОНТАЖ-РР” АД	частна
‘ОВЕРГАЗ МРЕЖИ” АД	частна
“СЕЛУР ФАРМА” ЕООД	частна
“БАЛКАНФАРМА” АД, клон Разград	частна
А.С.А. “БЪЛГАРИЯ” ЕООД	частна
“ВОДОСНАБДЯВАНЕ – ДУНАВ”ЕООД	частна
“АВТОБУСТРАНС” ЕООД	частна

Източник: Община Разград, 2015 г.

1.3.3. ЕФЕКТИВНОСТ

Ефективността на предприятията е представена в таблица 22

Таблица 26. Основни показатели на нефинансовите предприятия в община Разград за 2013 година по групи предприятия

Групи предприятия	Общо	Микро до 9 заети	Малки от 10 до 49	Средни от 50 до 249	Големи над 250
Предприятия /брой/	2238	2028	176	29	5
Произведена продукция /хил.лв./	1027926	167496	177697	456274	226459
Приходи от дейността /хил.лв./	1629578	396701	307489	580106	345282
Нетни приходи от продажби /хил.лв./	1536089	372678	284974	562161	316276
Разходи за дейността /хил.лв./	1508235	369484	284905	515377	338469
Печалба /хил.лв./	121836	30330	23700	..	..
Загуба /хил.лв./	12560	5965	2974	..	..
Заети лица /брой/	12996	4021	3533	2825	2617
Наети лица /брой/	11243	2496	3386	2748	2613
Разходи за възнаграждения /хил.лв./	96910	14746	21663	36687	23814
ДМА /хил.лв./	431352	81997	100105	181083	68167

Източник: ТСБ Разград, 2015 г.

Коефициентът на ефективност на приходите е: КЕП=1,08 и е изчислен по следната формула:

$$\text{КЕП} = \frac{\text{Приходи}}{\text{Разходи}}$$

Таблица 27. Основни показатели на отчетените нефинансови предприятия в община Разград за 2013 година по икономически дейности

Икономически дейности	Предприятия /брой/	Произведена продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи за дейността	Печалба	Загуба	Заети лица	Наети лица	Разходи за възнаграждения	Разходи за ДМА
		Хиляди лева						Брой		Хиляди левове	
Общо	2238	1027926	1629578	1536089	1508235	121836	12560	12966	11243	96910	431352
Селско, горско и рибно стопанство	131	79846	107408	83546	89135	17887	833	804	699	5719	57276
Добивна промишленост	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Преработваща промишленост	185	601102	665561	627324	594166	66287	2261	3516	3376	33815	221631
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газообразни горива	4	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	..	15173	17143	16013	19457	76	..	461	459	4011	..
Строителство	101	69970	75985	72413	74141	2580	973	1053	1002	7120	25019

Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	944	72870	562711	557333	548687	14492	2320	3391	2627	16210	46569
Транспорт, складиране и пощи	177	115964	117969	114988	111012	7088	757	1049	926	5316	22989
Хотелиерство и ресторантьорство	123	5297	10845	9093	8920	1982	259	513	419	1976	6495
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	20	789	1108	783	863	319	78	46	36	181	994
Операции с недвижими имоти	102	9626	10805	3421	6793	5729	1791	143	84	933	17947
Професионални дейности и научни изследвания	162	7297	8253	7873	6078	2058	115	284	164	1684	1461
Административни и спомагателни дейности	48	8945	9721	8879	8885	911	119	474	441	2092	5115
Образование	16	352	508	362	492	42	..	41	31	147	..
Хуманно здравеопазване и социална работа	88	16238	16686	16132	15726	1453	..	820	735	6848	9376
Култура, спорт и развлечения	20	..	..	..	..	530	..	164	105	..	1060
Други дейности	111	2061	2172	2107	1788	394	30	182	86	306	592

Източник: ТСБ Разград, 2015 г.

1.3.4. РЕГИОНАЛНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

По-голямата част от икономическите субекти на територията на Община Разград са локализирани в общинския център.

Отрасъл Селско стопанство е представен предимно в големите села на общината - с. Дянково, с. Раковски, с. Ясеновец и др., както и в селата: Киченица, Липник, Дянково и Ясеновец..

Локализацията на икономическите обекти в общината формира няколко добре обособени икономически зони и ядра:

- **Западна промишлена зона - с територия 4800 дка**

Най-голяма територия заема западна промишлена зона, разположена в северозападната част на град Разград. Зоната е разделена от река Бели Лом, която минава и през централната част на града, на две подзони: северозападна и югозападна. В северозападната подзона функционират: ХЛЕБОЗАВОД РАЗГРАД; „ДРУЖБА” АД - Разград – производство на резервни части за автомобили; „МИКРО - 97” – производство на детски играчки; „РОКА КЪМПАНИ” – мелница и съхранение на зърно и брашно; МЕСОКОМБИНАТ; „ПЕРСЕЙ ОИЛ” - маслодобивно предприятие; „ВИНТРЕЙД” ООД - производство на вина и ракии; „БУЛМАСО” АД - производство на пчелни и био продукти; „ДУРОПАК” ООД - производство на хартиени опаковки; „СТЕБОР” ООД - производство на мебели; „БУЛКОРП” ООД - обработка и търговия със стъкла; „ЙОТОВ” ООД - металообработване; „СМТ БЪЛГАРИЯ” ООД - стъкларски машини. На територията на промишлената зона се намират и различни видове гаражни и автомобилни бази, бази на строителни предприятия и складови бази. В по-голямата си част югозападната промишлена зона обхваща имоти и терени общинска собственост, като в някои от тях е реализиран инвестиционен интерес.

В югозападната зона функционират складови бази с различно търговско предназначение – „Кауфланд”, бивш военен завод, в чийто район са разположени предприятията „АЛФА ХИМ” ЕООД, „АЛФА ТРЕЙД” ООД и „ЕМ ПАК” ООД, „ТРАНСИМПЕКС БЪЛГАРИЯ” ООД. В тази зона има мебелно предприятие на „Ритъм Арт” ООД (дървообработващо предприятие), шивашко предприятие, автосервизи, бази на „Стинг” АД, и ЕТ „Клио Комерс - Теодоро Бабаров”. Налични са свободни терени общинска собственост предназначени за развитието на различни стопански и производствени дейности. Производствените територии заемат големи площи, но се характеризират с неблагоустроена среда и остарял и амортизиран сграден фонд. Необходимо е доизграждане и обновяване на техническата инфраструктура.

- **Югоизточна промишлена зона - с територия 1800 дка**

Друга локализация е производствена зона, разположена в югоизточната част на град Разград. В тази зона са ситuirани едни от най-големите предприятия в община Разград: „Балканфарма” АД, „БИОВЕТ” АД (производство на лекарствени продукти); „АБРИТУС” ЕООД (проектиране, строителство и специални строителни услуги); „АНТИБИОТИК-Разград” АД (производство на лекарствени продукти); „Енергопромонтаж” АД, „Обитех” ООД, „Химик” АД, „Гранекс България” ООД, строителни бази на „Антора” ЕАД, складова база на „Холидей Н.Ю.С.” ООД, предприятия за складова и сервизна дейност, една част от които се развиват на територията на бивша тухларна фабрика и др. Техническата инфраструктура е изградена с изключение на канализацията, като е постигнато максимално усвояване на терените. На изток промишлената зона граничи с Археологичен резерват „Абритус”, което не позволява нейното разширяване.

- **Гарова промишлена зона - с територия от 1500 дка**

Северно от град Разград и село Стражец се намира „Северна индустриална зона”, в която функционира Амилум България ЕАД – предприятие за дълбочинна преработка на царевица, ПИЛКО ЕООД - предприятие за производство и преработка на птиче месо, и складове на Биовет АД. На територията е разположен бившият завод за плоско стъкло „Диамант”, спрямо който има изразен инвестиционен интерес. Разположени са три големи силосни стопанства за съхранение на зърно на „БГ АГРО” ООД, „АГРО БУЛЛ” ООД, товарна и пътническа ЖП гара, фуражен завод и складови стопанства за обслужване на строителния и хранителния бизнес. В тази зона се намират базите на „Сортови семена” ЕАД, „Хойер България” ЕООД за контейнерни превози, „Неохим” АД за търговия и съхранение на торове, производствена база на „МАТ” ООД, „ИКОМ РАЗГРАД” ЕООД - производство на алуминий и алуминиеви сплави, „ИКОМЕТ” ЕООД - обработка и търговия с метали, „БОНДЪР” ЕООД - търговия с торове. Индустриалната зона разполага с изградена техническа инфраструктура с изключение на канализационна мрежа. Повечето терени са усвоени и застроени, но голям част от тях са изоставени. Налице е амортизиран сграден фонд.

- **Бизнес зона Перистър – с територия от 202 дка**

Бизнес зона „Перистър” разполага с изградена техническа инфраструктура. Намира се на 1 км от централната градска част на град Разград, непосредствено до главен път Разград - София и главен път Русе–Варна. Бизнес зона „Перистър” е общинско предприятие създадено през 2010 г. В територията са обособени 48 броя поземлени имоти с площ

1000–15000 кв.м., предназначени за нови производствени, търговски и складови обекти, хотелски комплекс, арт ателиета.

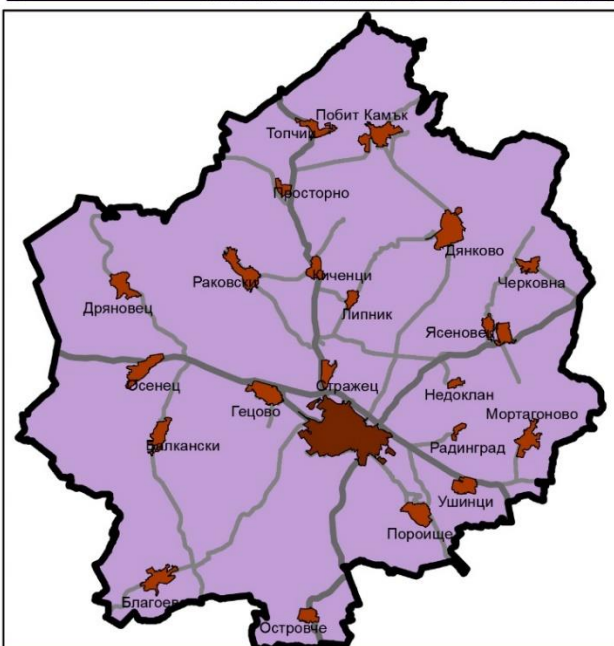
Проблеми:

- концентрация на икономически дейности на територията на общинския център и слаба застъпеност в останалите населени места на общината
- липса на развита туристическа инфраструктура и липсата на туристически продукти
- намаляване броя на микро предприятията и големите предприятия

СХЕМА ИКОНОМИЧЕСКА БАЗА

4,5 2,25 0 4,5 9 13,5 Km

Легенда

Граници и пътища

- Граница на община
- Пътища от РПМ
- Общински пътища

Икономическа база

- Предприятия

Общ устройствен план Община Разград

2. ТЕРИТОРИАЛНИ ПРОУЧВАНИЯ

2.1. РЕЛЕФ

Според Геоморфоложкото райониране на България, територията на Община Разград попада в района на Дунавската хълмиста равнина, по-конкретно в източна Дунавска равнина – разположена на изток от р. Янтра. В района преобладава платовидният релеф. Над 50% от територията на страната е заета от ниски плата /от 200 до 400 м/ - Лудогорски плата, а високите плата над 400 м. /Разградските височини/, равнините и низините са по-слабо представени. Между платата са развити каньонообразни долини със стръмни и етажирани склонове. Долинната мрежа е ветрилообразна, със слабо развита асиметрия. Източната част се характеризира със спокоен тектонски режим. Вертикалните движения на земната кора са малки. Според морфогенетичната характеристика, структурата на района е хоризонтална, като са характерни структурните плата.

Разградска община се намира в централната част на Лудогорското плато, на надморска височина 220-290 м. Тази част на Лудогорието има хълмисто-ридов и платовиден релеф, представен от плитки вододели, с наклон на север към р. Дунав и на запад - към долината на р. Бели Лом. Долините на Лудогорските реки са в повечето случаи суходолия, чиито начални части навлизат в очертанията на платовидните вододели. На много места лъсовата покривка воалира суходолията в падини. Там, където височината на речното течение е дълбоко, долините представляват истински каньони, като най-типична в това отношение е долината на р. Бели Лом. Карбонатният скален фундамент създава условия за карстообразуване, но съвременните карстови процеси протичат на ограничени площи. За това допринасят малките количества на валежите и лъсовата покривка. Активно карстообразуване протича в местата, където варовиците се разкриват естествено на повърхността. Релефът на Разградска община е с относително високи морфометрични показатели. Гъстотата на талвеговата мрежа достига до 1.5 км/км². Вертикалното разчленение на релефа е до 150-160 м/км². Наклонът на вододолинните равнища е малък и обикновено не надвишава 1.5-3°. В склоновете на местните долове и във високата част на каньоновидните участъци средните наклони се увеличават до 5-8°. Те са значително по-големи в долната стръмна част, където се разкриват варовици. Тук склоновете повърхности имат наклони на места над 25°.

Територията на общината е разположена в Мизийската платформа. Скалните формации, разкриващи се на повърхността и разкрити от прокараните в района сондажи, са мезозойски, покрити от кватернерни и частично неогенски отложения. В тектонско отношение разглежданият район попада в северния склон на най-голямата позитивна

структура в Мизийската платформа - северобългарското сводово издигане. По него са установени локални гънкови структури от по-нисък порядък. Генералният наклон на пластовете е 3-4° в посока север-северозапад. Не са установени съществени разломни нарушения.

Най-ниската точка на релефа е 100 м, а най-високата 499 м н.в.

Таблица 28. Населени места в общината – надморска височина:

N	Населено място	Надморска височина, м
1	с. Балкански	200-299
2	с. Благоево	200-299
3	с. Гецово	200-299
4	с. Дряновец	100-199
5	с. Дянково	300-499
6	с. Киченица	300-499
7	с. Липник	300-499
8	с. Мортагоново	200-299
9	с. Недоклан	200-299
10	с. Осенец	100-199
11	с. Островче	300-399
12	с. Побит камък	200-299
13	с. Пороище	200-299
14	с. Просторно	200-299
15	с. Радинград	300-499
16	с. Раковски	200-399
17	с. Стражец	300-499
18	с. Топчии	200-299
19	с. Ушинци	200-299
20	с. Черковна	300-399
21	с. Ясеновец	300-399

Източник: НСИ, 2015 г.

Наклоните на релефа са представени в таблица 29:

Таблица 29. Наклоните на релефа

Наклон	Площ и териториите в Община Разград /ха/
равно 0-4°	4539,3
Полегато 5-10°	7835,6

Наклонено 11-20°	4223,0
Стръмно 21-30°	1292,9
Много стръмно над 30°	115,7

2.2. КЛИМАТ

Районът на Община Разград попада в умерено-континенталната европейска климатична област, характеризираща се със студена зима (абсолютна минимална температура - 26.8°C) и сухо, топло лято (абсолютна максимална температура +39.5°C). Средната годишна температурна амплитуда е около 26°C и е една от най-големите за страната. Крайдунавската тераса е открита за североизточните ветрове и е без средиземноморско влияние. Това е причина за горещите лета и студените зими. Есента и пролетта са краткотрайни. Въпреки студената зима, поради малката надморска височина пролетта настъпва рано, но е по-студена от есента. Резкият контраст между зимните и летни условия характеризира климата на община Разград като подчертано континентален. Това се потвърждава и от средната годишна амплитуда, която е около 26°C и е една от най-голямата за страната.

Средната годишна температура отчетена от станция Разград е 10,8°C, средната януарската температура - 1,8°C, а средната юлска температура - 21,4°C.

Отчетената средна годишна температура от станция Кубрат е 10,4°C, средната януарската температура - 2,4°C, а средната юлска температура - 20,4°C.

От станция Самуил е отчетена средна годишна температура 9,7°C, средна януарска температура - 2,0°C и средна юлска температура - 20,4°C.

Таблица 30. Средна месечна и годишна температура на въздуха, отчетена в община Разград

Средна денонощна температура													
Средна месечна и годишна температура на въздуха													
станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	годиш на
Разград	-1,8	0,6	4,3	11,0	16,2	19,7	21,4	21,6	17,3	11,7	6,7	1,2	10,8
Кубрат	-2,4	0,1	4,4	11,4	16,0	19,5	20,9	20,5	16,6	11,0	5,9	0,8	10,4
Самуил	-2,0	-0,5	2,7	9,2	14,3	18,0	20,4	20,5	16,2	11,1	6,0	0,9	9,7

Източник: „Климатичен справочник за България – Том III. Температура на въздуха, температура на почвата, слана“, Институт по метеорология и хидрология към БАН, София, 1983 г.

Средното атмосферно налягане по данни на НСИ към 2011 г. е 977,6 hPa. Средната температура на въздуха е 10,7 °C. Максималната абсолютна температура на въздуха към 2011 г. е 34,7 °C - измерена на 20 юли, а минималната абсолютна е -11,5°C – измерена на 5 януари.

Екстремни температури в общината се наблюдават през месеците януари и юли.

Средната месечна максимална температура на въздуха, отчетена от станция Разград, е най-висока през месец август /29,1°/ и е най-ниска през януари /2,3°/. Средната годишна максимална температура на въздуха е 16,8°. Средната месечна минимална температура на въздуха е най-ниска през януари /-6°/ и е най-висока през юли /14,1°/. Средната годишна минимална температура на въздуха е 4,7°.

Средната месечна максимална температура на въздуха, отчетена от станция Кубрат, е най-висока през месец август /29,0°/, а най-ниска е през януари /1,5°/. Средната годишна максимална температура на въздуха е 16,4°. Средната месечна минимална температура на въздуха е най-ниска през януари /-5,7°/ и е най-висока през юли /16,1°/. Средната годишна минимална температура на въздуха е 6,1°.

Средната месечна максимална температура на въздуха, отчетена от станция Самуил, е най-висока през месец юли /26,9°/, а най-ниска е през януари /1,3°/. Средната годишна максимална температура на въздуха е 15,0°. Средната месечна минимална температура на въздуха е най-ниска през януари /-5,8°/ и е най-висока през юли /15,5°/. Средната годишна минимална температура на въздуха е 5,5°.

Таблица 31. Екстремни температури, отчетени от станция Разград

Екстремни температури														
Средна месечна максимална температура на въздуха														
станция	месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	годишна
Разград	t°	2,3	5,2	10,2	17,6	22,7	26,2	28,8	29,1	24,7	18,5	11,5	5,4	16,8
Кубрат	t°	1,5	4,4	9,9	17,5	22,1	26,3	28,5	29,0	24,9	18,2	10,6	4,2	16,4
Самуил	t°	1,3	3,6	8,1	15,6	20,6	24,2	26,9	26,8	23,0	16,6	9,7	4,0	15,0
Средна месечна минимална температура на въздуха														
станция	месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	годишна
Разград	t°	-6,0	-4,2	-1,2	4,0	9,1	12,5	14,1	13,6	9,9	5,3	2,0	-3,1	4,7
Кубрат	t°	-5,7	-3,6	0,1	5,9	10,6	14,1	16,1	15,6	12,0	7,1	2,9	-2,3	6,1
Самуил	t°	-5,8	-3,8	-1,3	4,7	9,5	13,2	15,5	15,1	11,6	7,1	2,5	-2,7	5,5

Източник: „Климатичен справочник за България – Том III. Температура на въздуха, температура на почвата, слана“, Институт по метеорология и хидрология към БАН, София, 1983 г.

Честотата на силите на ветровете и средната месечна и годишна скорост на вятъра в различните посоки са представени в таблица 27.

Най-силните ветрове, отчетени от станция Разград, са югозападните /29,7/, а най-слабите – северозападните /1,6/.

Най-силните ветрове, отчетени от станция Кубрат, са западните /29,2/ и североизточните /27,1/, а най-слаби - северните /4,5/ и източните /2,1/.

Най-силните ветрове, отчетени от станция Самуил, са североизточните ветрове /30,1/, а най-слаби – източните /2,2/ и северозападните /5,3/.

Графика 19: Роза на ветровете

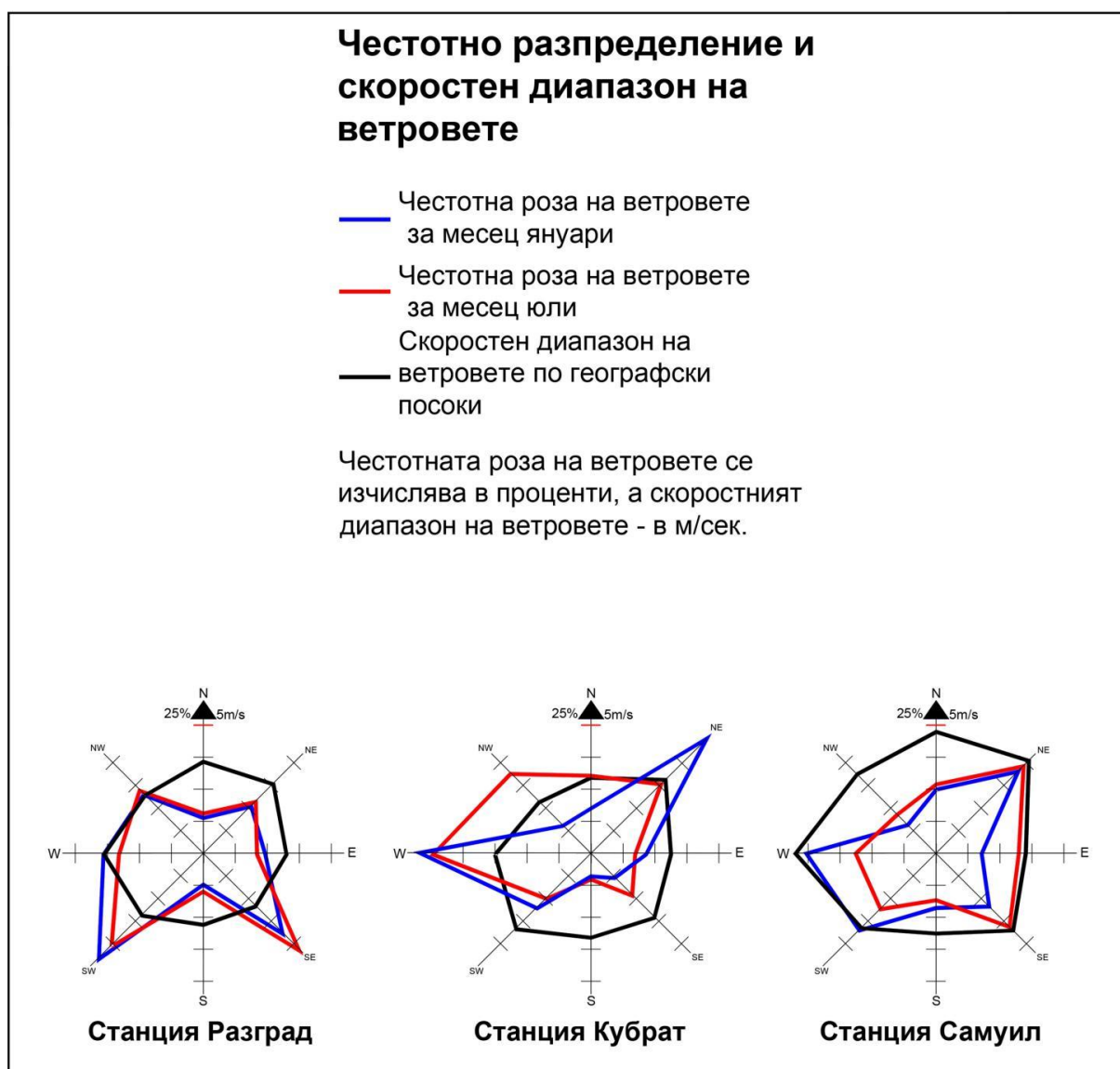

Таблица 32: Ветрови режим

Честота на силите на ветрове по посока %								
станция	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW
Разград	9.4	20.3	4.7	4.7	6.3	29.7	23.4	1.6
Кубрат	4,5	27,1	2,1	6,3	8,7	17,4	29,2	4,9
Самуил	15,1	30,1	2,2	9,8	6,9	7,4	23,2	5,3

Източник: „Климатичен справочник за България – Том IV. „Вятър““, Институт по метеорология и хидрология към БАН, София, 1982 г.

Средногодишната скорост на вятъра, отчетена от станция Разград, е 2,0 м/сек. Най-висока скорост вятъра достига през месеците февруари и март (2,6 м/сек), а най-ниска - през септември и октомври (1,6 м/сек).

Таблица 33: Средна месечна и годишна скорост на вятъра м/сек

Средна месечна и годишна скорост на вятъра м/сек													
станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	годишна
Разград	2.3	2.6	2.6	2.4	2.2	1.8	1.7	1.7	1.6	1.6	2.0	1.9	2.0
Кубрат	2,4	2,4	2,4	2,5	2,5	1,9	2,0	1,9	1,8	2,0	2,3	2,4	2,2
Самуил	3,5	3,9	3,6	3,4	3,2	2,9	2,7	2,7	2,7	2,8	3,1	3,1	3,1

Източник: „Климатичен справочник за България – Том IV. „Вятър““, Институт по метеорология и хидрология към БАН, София, 1982 г.

От станция Кубрат е отчетена средногодишна скорост на вятъра 2,2 м/сек. Най-висока скорост вятъра има през месеците април и май (2,5 м/сек), а най-слаба скорост - месец август (1,8 м/сек).

3,1 м/сек е средногодишната скорост на вятъра, отчетена от станция Самуил. Най-силна скорост има през месец февруари (3,9 м/сек), а най-слаба през месеците юли, август и септември (2,7 м/сек).

Целогодишно преобладаващите ветрове, отчетени от станция Разград, са североизточните като най-силните се наблюдават през зимата /януари и февруари/, а най-слаби през лятото /юни и юли/.

Таблица 34. Средна скорост на вятъра по посока м/сек, отчетена от станция Разград

Средна скорост на вятъра по посока м/сек												
Разград												
посока	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
N	3,4	3,1	3,7	3,1	2,5	2,5	2,2	2,5	2,9	2,7	2,7	3,0
NE	3,7	3,5	3,4	3,3	3,0	2,7	2,4	2,4	2,8	3,1	3,5	3,2
E	3,2	2,9	2,9	2,8	2,6	2,1	2,0	2,1	2,1	2,7	2,6	2,8

SE	2,5	2,7	2,5	2,5	2,3	1,8	1,6	2,0	1,9	2,1	2,4	3,2
S	2,3	3,1	2,9	2,6	2,0	1,9	1,7	1,8	1,7	2,1	2,4	2,3
SW	3,2	3,6	2,9	2,8	2,5	2,2	2,2	2,3	2,6	2,6	3,0	2,6
W	3,4	3,8	3,5	3,3	3,0	2,7	2,7	2,7	3,1	2,6	3,2	2,7
NW	2,7	3,0	2,8	2,6	2,4	2,6	2,4	2,7	2,6	2,7	2,3	2,4

Източник: „Климатичен справочник за България – Том IV. „Вятър““, Институт по метеорология и хидрология към БАН, София, 1982 г.

Отчетените от станция Кубрат целогодишно преобладаващи ветрове са североизточните като най-силните се наблюдават през зимата /януари и февруари/, а най-слаби през лятото /юни, юли и август/.

Таблица 35. Средна скорост на вятъра по посока м/сек, отчетена от станция Кубрат

Средна скорост на вятъра по посока м/сек												
Кубрат												
посока	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
N	2,8	2,6	3,2	2,7	2,1	2,0	2,0	2,0	2,1	2,4	2,1	2,5
NE	3,5	4,5	3,7	3,7	3,5	2,6	2,6	2,3	2,8	3,1	3,6	4,1
E	2,1	2,3	3,3	2,9	2,7	2,2	1,9	2,1	2,1	2,3	2,9	2,6
SE	3,8	3,4	3,3	2,9	3,0	2,5	2,3	3,0	2,4	2,8	2,4	3,1
S	2,3	5,5	2,0	2,8	2,2	1,7	1,6	2,1	1,4	2,3	2,8	3,9
SW	3,2	3,4	2,9	4,2	4,1	3,0	2,8	3,2	3,1	3,0	3,0	3,1
W	3,9	3,1	3,1	3,3	3,1	2,6	3,0	2,6	2,4	2,8	3,0	2,7
NW	2,3	2,6	2,8	2,5	2,2	2,3	2,2	2,1	2,1	2,2	2,0	2,5

Източник: „Климатичен справочник за България – Том IV. „Вятър““, Институт по метеорология и хидрология към БАН, София, 1982 г.

Отчетени от станция Самуил целогодишно преобладаващи ветрове са североизточните като най-силните се наблюдават през зимата /януари, февруари и март/, а най-слаби през лятото /юни, юли и август/.

Таблица 36. Средна скорост на вятъра по посока м/сек, отчетена от станция Самуил

Средна скорост на вятъра по посока м/сек												
Самуил												
посока	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
N	5,2	4,2	5,0	3,9	3,3	3,1	2,7	3,2	2,9	3,3	4,3	4,1
NE	4,8	5,4	4,8	3,7	3,9	3,3	3,1	3,1	3,4	4,5	4,2	4,6
E	3,0	3,3	3,5	3,2	3,0	2,8	2,6	2,5	2,8	2,7	2,9	2,4
SE	3,6	3,9	3,2	3,9	4,1	3,4	2,7	3,0	2,8	3,1	3,3	3,6
S	2,5	2,6	2,7	2,8	2,4	2,2	2,4	2,2	2,3	2,5	2,9	2,7
SW	3,2	3,7	3,5	3,6	3,4	3,5	3,0	3,0	3,8	3,1	3,0	3,0
W	4,6	4,8	4,5	4,8	4,7	4,2	4,3	4,0	3,9	4,4	4,1	4,0
NW	3,7	3,9	3,6	3,7	3,4	3,5	3,1	3,4	3,2	3,1	3,6	3,2

Източник: „Климатичен справочник за България – Том IV. „Вятър““, Институт по метеорология и хидрология към БАН, София, 1982 г.

Средният брой на дните със снежна покривка, отчетени от станция Разград, е 38, като 17 от тях се падат на месец януари, 11 на месец декември и 9 през месец февруари.

От станция Кубрат, отчетеният среден брой на дните със снежна покривка е 47, като от тях 19 се падат на месец януари, 15 на месец февруари, 10 през месец декември и 3 през месец март.

От станция Хърсово отчетените дни със снежна покривка са 53, от които 20 са през месец януари, 15 през месец февруари, 11 през месец декември и 7 през месец март.

Таблица 37. Отчетени дни със снежна покривка по десетдневия

Станция Разград												
Месец	XII			I			II			III		
Брой дни със снежна покривка		5	6	5	7	5	4	3	2			
Станция Кубрат												
Месец	XII			I			II			III		
Брой дни със снежна покривка		4	6	6	6	7	6	5	4	3		
Станция Хърсово												
Месец	XII			I			II			III		
Брой дни със снежна покривка		5	6	5	7	8	6	5	4	4	3	

Източник: „Климатичен справочник за България – Том II. Влажност на въздуха, мъгла, хоризонтална видимост, облачност, снежна покривка“, Институт по метеорология и хидрология към БАН, София, 1979 г.

Случаите на тихо време са около 27 -30 % от общия брой на наблюдаваните дни.

Снежната покривка, отчетена от станция Разград, е най-висока през месец февруари /максимална – 92 см./ и е най-ниска през октомври, и април – 4 см.

От станция Кубрат, отчетената снежна покривка е най-висока през месец януари /максимална-112 см./, а най-ниска е през месец октомври /2см./ и ноември /3см./.

Отчетената снежна покривка от станция Хърсово е най-висока през месец февруари /максимална - 144см./ и най-ниска през месец май - 15см.

Таблица 38. Максимална месечна височина на снежната покривка /см/ Разград

Месец	Стойност- височина /см/	Разград	Кубрат	Хърсово
X	Средна	-	-	-
	max	4	2	11
	min	-	-	-
XI	средна	3	3	-
	max	20	34	45
	min	-	-	-
XII	средна	12	17	20

	max	45	68	57
	min	-	-	1
I	средна	19	28	17
	max	58	112	78
	min	-	-	-
II	средна	14	26	26
	max	92	80	144
	min	-	-	1
III	средна	7	12	17
	max	45	62	124
	min	-	-	-
IV	средна	-	-	-
	max	4	8	20
	min	-	-	-
V	средна	-	-	-
	max	-	-	15
	min	-	-	-

Източник: „Климатичен справочник за България – Том II. Влажност на въздуха, мъгла, хоризонтална видимост, облачност, снежна покривка“, Институт по метеорология и хидрология към БАН, София, 1979 г.

Най-голям брой на дни с мъгла, отчетени от станция Разград, има през месец декември /3,2/, а най-малък през месец юли /0,1/. В полугодieto между месец октомври и месец март /13,9/ има значително по-голям брой на дни с мъгла, в сравнение с полугодieto април-септември/2,9/. Средногодишния брой на дни с мъгла е 16,8 дни.

През месец декември са отчетени най-голям брой дни с мъгла - 4,7 от станция Кубрат. Най-малък брой дни с мъгла са отчетени през месец юли - 0,1. В полугодieto октомври-март отчетения брой на дни с мъгла е 19,6, а април-септември -2,2. Средногодишният брой на дни с мъгла е 21,8.

От станция Самуил, най-голям брой дни с мъгла са отчетени през месец декември/11,6/. Най-малък е броят на дните с мъгла през месец август - 1,4. В периода април-септември са отчетени 16,7 броя дни с мъгла, докато в полугодieto от октомври до март значително повече - 53,4. Средногодишният брой на дни с мъгла е 70,1.

Таблица 39. Брой на дни с мъгла по месеци, полугодия и годишно

Брой на дни с мъгла по месеци, полугодия и годишно															
Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	IV-IX	X-III	годишно
Разград	2,8	1,8	1,1	0,8	0,3	0,3	0,1	0,5	0,9	2,4	2,6	3,2	2,9	13,9	16,8
Кубрат	4,3	2,7	2,1	0,9	0,4	0,2	0,1	0,2	0,4	1,6	4,2	4,7	2,2	19,6	21,8
Самуил	9,7	7,8	7,9	5,3	3,4	5,3	1,6	1,4	2,5	5,7	10,7	11,6	16,7	53,4	70,1

Източник: „Климатичен справочник за България – Том II. Влажност на въздуха, мъгла, хоризонтална видимост, облачност, снежна покривка“, Институт по метеорология и хидрология към БАН, София, 1979 г.

Средно годишно относителната влажност на въздуха, отчетена от станция Разград, е 80%, като тя е най-висока през зимните месеци и най-ниска през летните месеци - юли - август, но остава сравнително висока за летния сезон, поради близостта на река Бели Лом.

Отчетената средна годишна относителна влажност на въздуха от станция Кубрат е 75%, като нейните най-високи стойности са през месец ноември, декември, януари и февруари, а през летните месеци - юли, август и септември е най-ниска.

От станция Самуил, отчетената годишна относителна влажност на въздуха е 75%, като нейните стойности са най-високи през тримесечието ноември-декември-януари, а най-ниските отчетени стойности са през юли, август и септември.

Таблица 40. Средномесечна и годишна относителна влажност, %

Месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Разград	84	80	75	69	70	71	68	66	71	76	73	85	80
Кубрат	84	82	75	69	71	72	67	64	68	76	83	87	75
Самуил	87	84	78	72	76	75	65	64	68	75	88	88	75

Източник: „Климатичен справочник за България – Том II. Влажност на въздуха, мъгла, хоризонтална видимост, облачност, снежна покривка“, Институт по метеорология и хидрология към БАН, София, 1979 г.

2.3. ГЕОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

2.3.1. ГЕОЛОГИЯ

В община Разград се срещат следните инженерногеоложки типове скали:

- Глинести: типично глинести и льосови
- Рохкави
- Скални

В община Разград се срещат следните комплекси от различни инженерногеоложки типове скали:

- Глинести и рохкави

В община Разград се срещат следните генетични и литоложки типове скали:

- Метаморфни ненашистени - мрамори
- Морски метаморфни типове – варовици, доломити и мергели
- Континентални седиментни типове – льосовидна глина, алувиални и делувиални глини, пясъци и чакъли

Мощността на континенталните, кватернерните и плиоценски отложения са следните:

- Мощност на делувиалните отложения - 5-6 м.
- Мощност на алувиалните отложения - 0-5 м.

Характерни физико-механични показатели на скалите и хидрогеоложки елементи:

- Съпротивление на натиск в сухо състояние на варовици– 850 кг/см²
- Съпротивление на натиск във водонапито състояние на варовици – 700 кг/см²
- Съпротивление на натиск в сухо състояние на мергели – 370 кг/см²
- Съпротивление на натиск във водонапито състояние на мергели – 300 кг/см²
- Ъгъл на вътрешно триене- 0-25 градуса
- Дълбочина на водното ниво от повърхността – голяма < 4 м.
- Мощност на льосова покривка - 10

За общината съществува риск от разрушителни геоложки процеси и явления в земната среда – естествени и техногенни. Съществува геоложки риск от проявление на:

➤ **процеси с внезапно действие или с периодично активизиране, както следва:**

- Земетресения

В сеизмично отношение община Разград се класифицира като второстепенно сеизмична. В съответствие с приетото сеизмично райониране територията на страната се разделя на три сеизмични района, а именно:

- ✓ ☐ Североизточен в който спадат Горнооряховската и Шабленската сеизмични зони (територията на цялата Разградска област);
- ✓ ☐ Средногорски - със Софийската, Маришката и Тунджанската зони
- ✓ ☐ Рило-родопски - със Струмската и Местенската зони и Велинградската област.

Извънграницитена страната са налице сеизмични райони, където са възможни земетресения, които също могат да станат причина за силни въздействия/синтензивност от VII ипо-висока степен по скалата на Медведев-Шпонхойер-Карник/ за област Разград-Вранчански район/Румъния.

Характерни са места с проявена сеизмичност над VIII степен. Възможни са земетресения с регионално въздействие и ниска степен на предсказуемост. В близост до общината са разположени два епицентъра на земетресения с магнитуд 5-6. При евентуална изява на сеизмичността такива земетресения могат да предизвикат по-сериозни въздействия, свързани с повреди и разрушения върху сгради и съоръжения.

Силните земетресения биха могли да причинят и вторични явления и деформации в земната среда – свлачища, срутища, пропадане, втечняване, водонаситени седименти, предизвикващи допълнителни разрушения.

- Район с колебание на плитки подземни води

Съществува опасност от разрушително наводнение от водите на р. Бели Лом, каквото последно се е случвало през 1947 г.. При евентуално проявление на такъв процес, съществува опасност наводнението да нанесе огромни щети, тъй като засяга гъсто населени застроени територии и плодородни земи и съществува риска от заливане на обширни площи и да унищожи реколта. Това хидроложко явление има неблагоприятни последствия върху земната среда: размиване на речни брегове, промяна на речното корито, активизиране на свлачища, срутища и сипеи, отлагане на големи количества наноси.

➤ **процеси с непрекъснато действие, водещи до внезапно рисково явление**

- Пропадане на лъос – глинест – с ниска степен на проявление

Глинестият лъос има най-силно изразени пропадъчни свойства като средните стойности на коефициентите на относително пропадане при геоложки товар и при допълнителен товар са съответно 2,5% и 7%. Процесът се случва след намокряне на пропадъчната зона, вследствие на което се предизвиква разрушаване на водонеустойчивите структурни връзки. При евентуално проявление на този процес съществува заплахата от пропадане на застроените територии и районите с изградени напоителни системи, където овлажняването на лъосовия масив е неизбежен процес. Загубите от пропадане са преки и косвени.

- Втечняване на пясъци

Съществува геоложка опасност от преминаване на почвата в плаващо състояние, при което може да се достигне частична или пълна загуба на носимоспособността на земната основа, до намаляване на устойчивостта на естествени или изкуствени откоси. Повечето от проявите на плаващи пясъци са следствие на сеизмични въздействия при активизиране на земетръсно огнище.

➤ **процеси и явления с непрекъснато действие**

• **Ерозия**

Части от територията на община Разград са обект на ерозия.

Ветровата почвена ерозия се изразява в отнасяне на почвените частици от силни въздушни течения. В района на Разград тя се проявява в слаба степен, поради незначителни движения на въздуха. Това е така наречената ежедневна ветрова ерозия, която в засушливите райони се наблюдава постоянно. Прашните бури, които са най-страшното и опасно проявление на ветровата ерозия нанасят огромна вреда на земеделските земи. Те често се проявяват на територията на Община Разград. /Таблица 41/

Таблица 41. Ветрова ерозия на територията на землищата

Балкански	В 38% от територията на землището ерозионният риск е много слаб и има интензитет до 0.5 т/ха/г. Останалата територия е без риск от ветрова ерозия.
Благоево	В 67% от територията на землището ерозионният риск е много слаб и има интензитет и до 0.5 т/ха/г. Останалата територия е без риск от ветрова ерозия
Черковна	В 78% от територията на землището ерозионният риск е много слаб и има интензитет и до 0.5 т/ха/г. Останалата територия е без риск от ветрова ерозия
Дряновец	В 48% от територията на землището ерозионният риск е много слаб и има интензитет до 0.5 т/ха/г.; в 7.5% от територията на землището ерозионният риск е слаб и има интензитет от 0.5 до 1.0 т/ха/г.; в 6.2% от територията на землището ерозионният риск е слаб до умерен с интензитет до 1.0 до 5.0 т/ха/г. Останалата територия е без риск от ветрова ерозия.
Дянково	В 76% от територията на землището ерозионният риск е много слаб и има интензитет до 0.5 т/ха/г. Останалата територия е без риск от ветрова ерозия
Гецово	В 51% от територията на землището ерозионният риск е много слаб и има интензитет до 0.5 т/ха/г. Останалата територия е без риск от ветрова ерозия
Киченица	В 87% от територията на землището ерозионният риск е много слаб и има интензитет до 0.5 т/ха/г. Останалата територия е без риск от ветрова ерозия
Липник	В 79% от територията на землището ерозионният риск е много слаб и има интензитет до 0.5 т/ха/г. Останалата територия е без риск от ветрова ерозия
Мортагоново	В 66% от територията на землището ерозионният риск е много слаб и има интензитет до 0.5 т/ха/г. Останалата територия е без риск от ветрова ерозия
Недоклан	В 71% от територията на землището ерозионният риск е много слаб и има интензитет до 0.5 т/ха/г. Останалата територия е без риск от ветрова ерозия
Осенец	В 30% от територията на землището ерозионният риск е много слаб и има интензитет до 0.5 т/ха/г.; в 9% от територията на землището ерозионният риск е слаб и има интензитет от

	0.5 до 1.0 т/ха/г.; в 17% от територията на землището ерозионният риск е слаб до умерен с интензитет до 1.0 до 5.0 т/ха/г. Останалата територия е без риск от ветрова ерозия.
Островче	В 26% от територията на землището ерозионният риск е много слаб и има интензитет до 0.5 т/ха/г. Останалата територия е без риск от ветрова ерозия
Побит камък	В 43% от територията на землището ерозионният риск е много слаб и има интензитет до 0.5 т/ха/г. Останалата територия е без риск от ветрова ерозия
Пороище	В 72% от територията на землището ерозионният риск е много слаб и има интензитет до 0.5 т/ха/г. Останалата територия е без риск от ветрова ерозия
Радинград	В 60% от територията на землището ерозионният риск е много слаб и има интензитет до 0.5 т/ха/г. Останалата територия е без риск от ветрова ерозия
Раковски	В 45% от територията на землището ерозионният риск е много слаб и има интензитет до 0.5 т/ха/г. Останалата територия е без риск от ветрова ерозия
Разград	В 77% от територията на землището ерозионният риск е много слаб и има интензитет до 0.5 т/ха/г. Останалата територия е без риск от ветрова ерозия
Топчии	В 83% от територията на землището ерозионният риск е много слаб и има интензитет до 0.5 т/ха/г. Останалата територия е без риск от ветрова ерозия
Ушинци	В 61% от територията на землището ерозионният риск е много слаб и има интензитет до 0.5 т/ха/г. Останалата територия е без риск от ветрова ерозия
Ясеновец	В 81% от територията на землището ерозионният риск е много слаб и има интензитет до 0.5 т/ха/г. Останалата територия е без риск от ветрова ерозия

Източник: Математически модел за изчисляване на ерозионния риск по WEQ (<http://www.weru.ksu.edu/nrcs/weq.html>) * Изчисленията са за обработваемите и земеделските земи (не се включват населени места, скали водни площи)

Водната почвена ерозия възниква под влияние на течащите по земната повърхност води. Водата като ерозионен фактор се изразява главно в отделяне и транспортиране на почвените частици, с което тя подпомага силата на тежестта при денудацията.

Факторите, които контролират проявяването и интензитета на водната ерозия на почвата, са дъждовете, почвите, топографските особености на терена, видът на растителността и начинът на стопанско ползване на земята – климат, релеф, растителност.

Таблица 42. Водоплощна ерозия на територията на землищата:

Населени места	Количество ерозирана почва (t/ha/y)	Средно годишна интензивност на водоплощната ерозия (t/ha/yr)
гр. Разград	53 847.00	5.76
с. Балкански	24 626.00	7.76
с. Благоевovo	27 382.00	6.24
с. Черковна	6 312	3.26
с. Дряновец	36 093	7.49

с. Дянково	10 425	2.08
с. Гецово	31 660.00	8.06
с. Киченица	4 631.00	3.46
с. Липник	2 235	2.33
с. Мортагоново	23 942.00	9.40
с. Недоклан	920.00	0.12
с. Осенец	43 057.00	8.49
с. Островче	4 801.00	2.67
с. Побит камък	14 673.00	3.15
с. Пороище	16 753.00	6.99
с. Радинград	7 840.00	9.69
с. Раковски	12 186	3.21
с. Топчии	12 053.00	3.30
с. Ушинци	14 572.00	8.68
с. Ясеновец	13 053.00	4.36

Източник: РИОСВ-Русе, 2015 г.

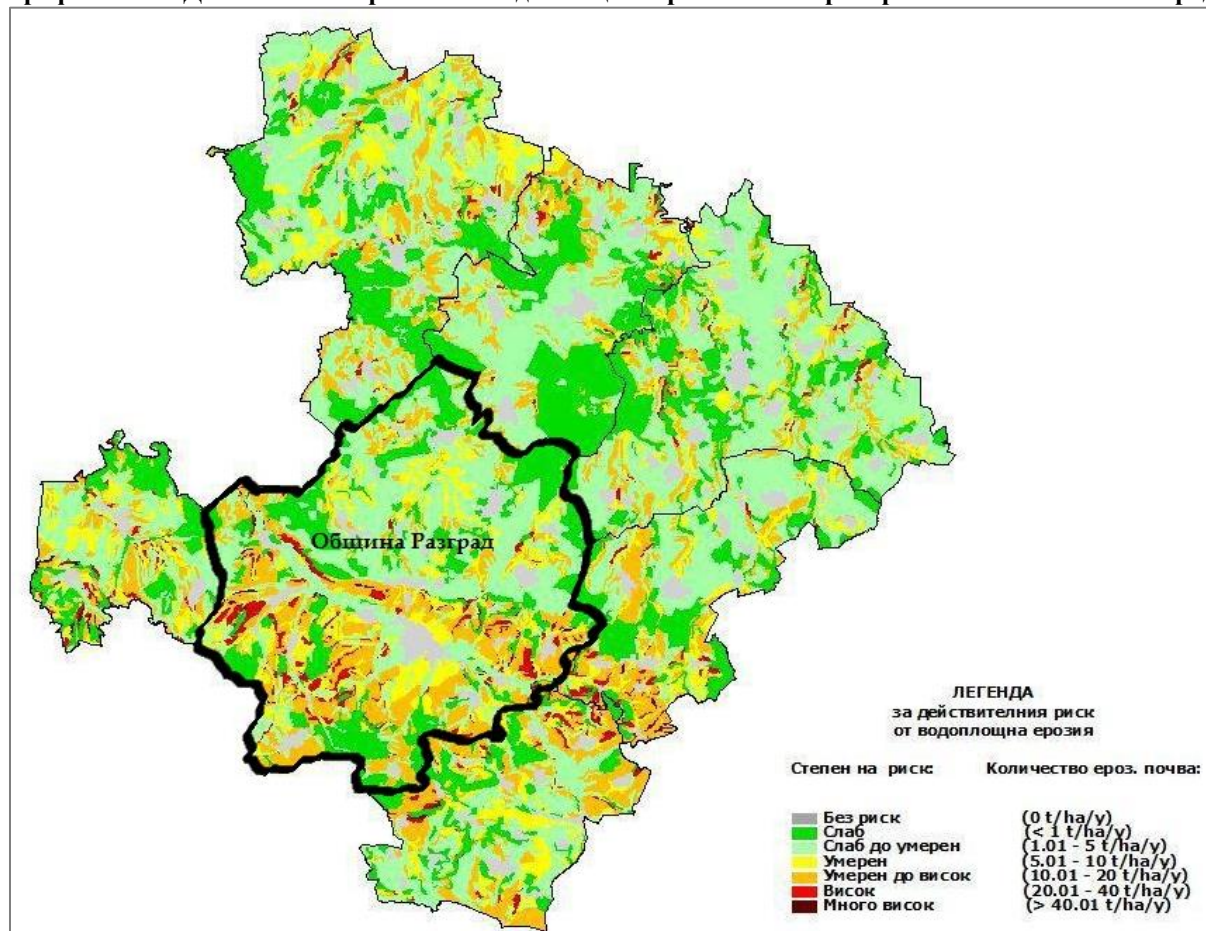
Потенциалният риск от площна ветрова ерозия на територията на Община Разград е много слаб, а водната - слаб.

Геоложкият риск е свързан с последващи ендеогенни естествени процеси: първични ефекти и вторични ефекти – свлачища, срутища, пропадане, втечняване и водни прориви. Свлачищата имат ниска степен на предсказуемост. Могат да предизвикат катастрофа с дълготрайно локално въздействие с бърза скорост в линеен план. Срутищата могат да предизвикат авария с краткотрайно локално въздействие с внезапна скорост в точков план и имат ниска степен на предсказуемост. Пропаданията могат също да предизвикат авария с краткотрайно локално въздействие с бърза скорост в точков план и средна степен на предсказуемост. Водните прориви в подземни изработки могат да предизвикат авария с краткотрайно локално въздействие с внезапна скорост в точков план и имат ниска степен на предсказуемост.

Територията на общината е бедна на полезни изкопаеми. Експлоатирани са:

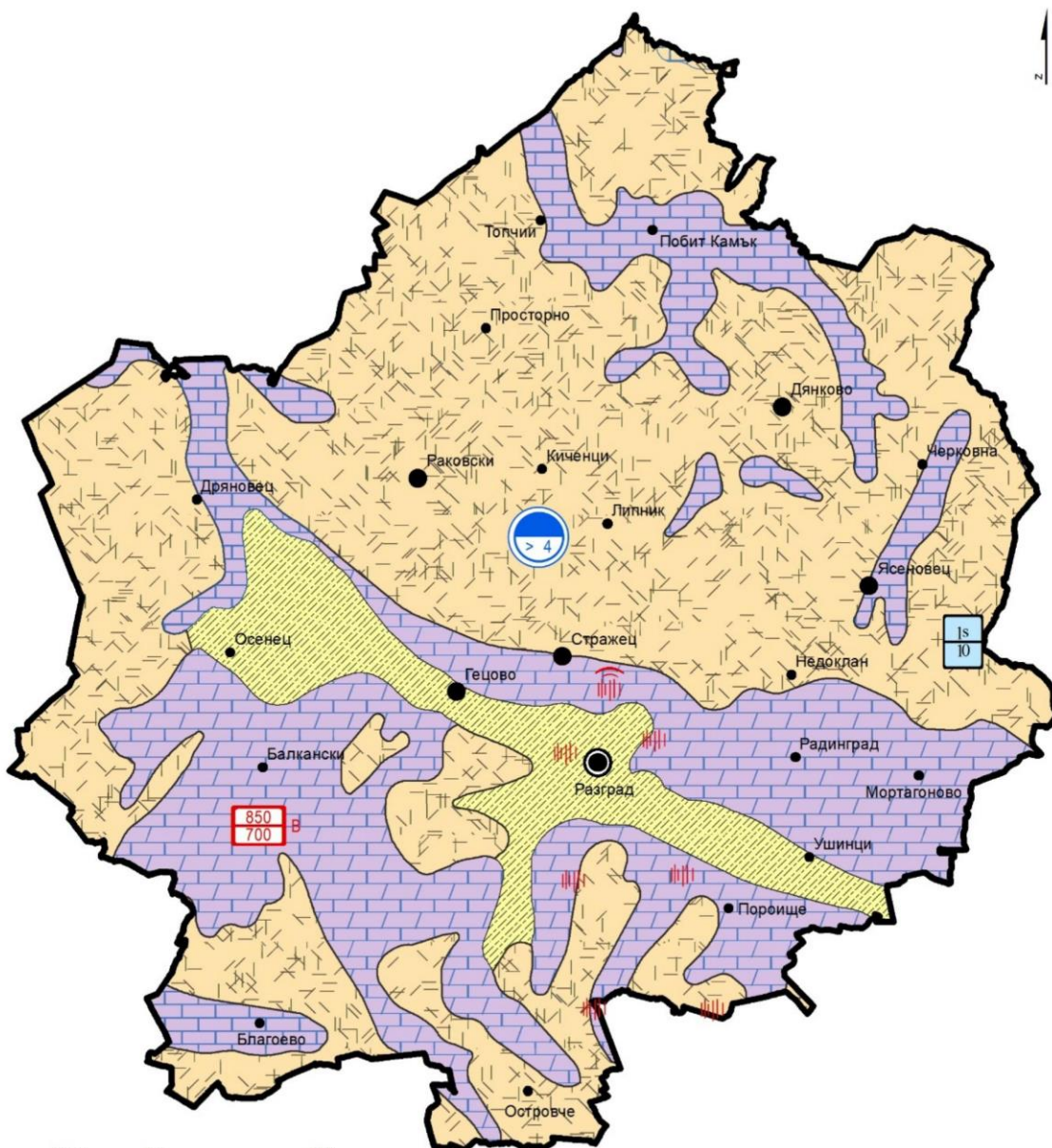
- открита кариера в местността „Боаза” – за добив на ломен и трошен камък.
- добив на глина в землището на с. Дряновец и местността „Бялата пръст”.

Графика. 20 Действителен риск от водоплощна ерозия на територията на Област Разград

Източник: РИОСВ-Русе, 2015 г.

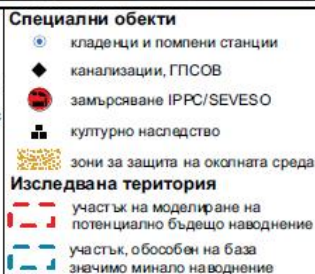
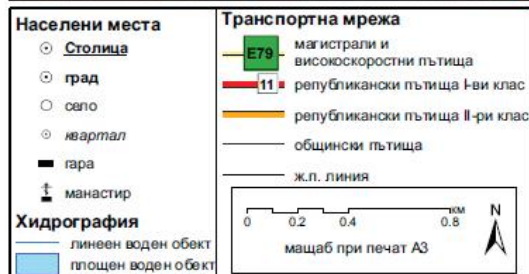
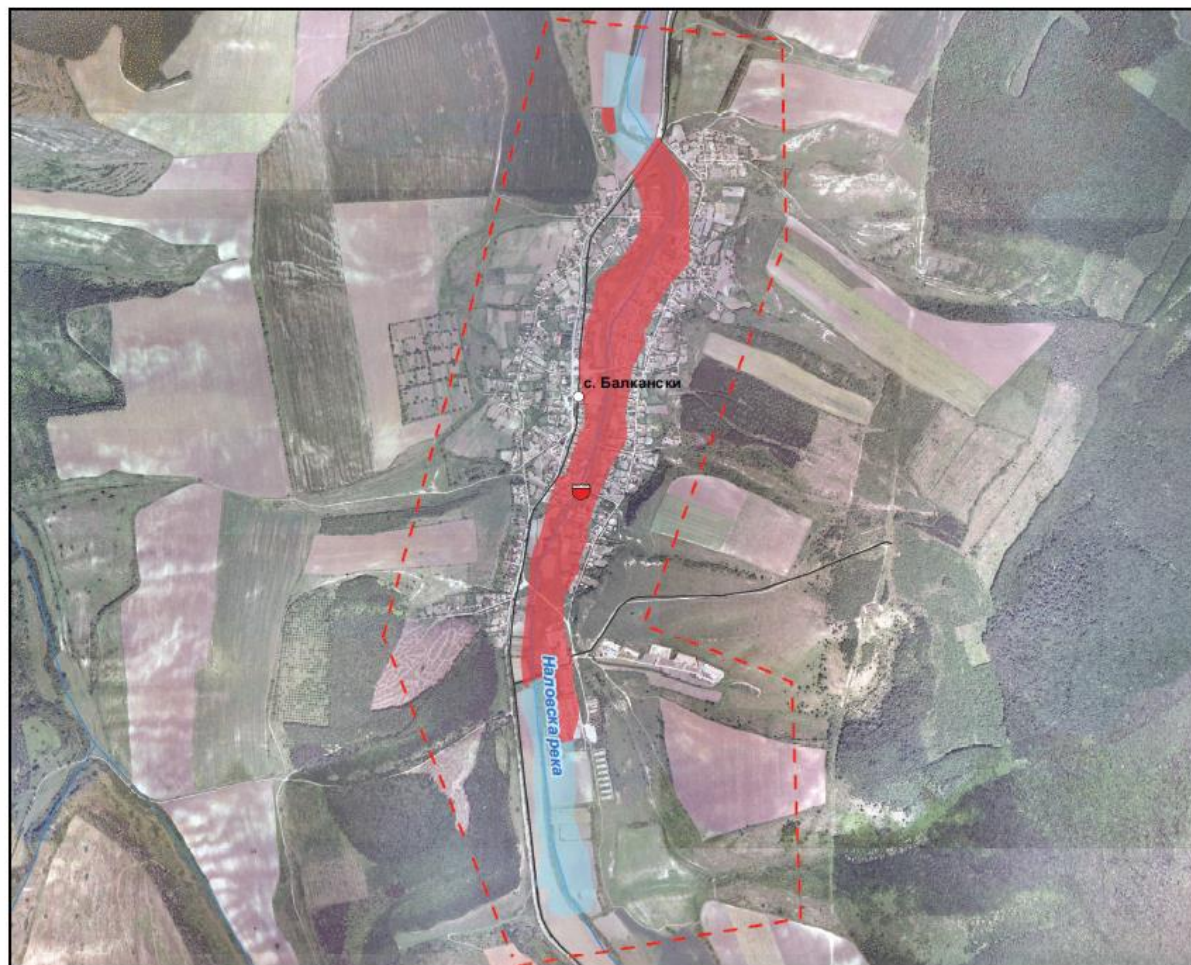
СХЕМА ИНЖЕНЕРНА ГЕОЛОГИЯ

Легенда

Граница на община	Съпротивление на натиск в сухо състояние (кг/см ²)	Генетични и литоложки типове скали	Инженерногеоложки типове скали
Места с проявена сеизмичност над VIII степен	Съпротивление на натиск във водонасито състояние	Алувиални	Глинести
Мощност на льосовата покривка	Водообилност: Голяма	Варовици и доломити	Рохкави
	Дълбочина на водното ниво от повърхността (м)	Мергели	Скални
		Льосовидна глина	

Общ устройствен план Община Разград

Предварителна оценка на риска от наводнения

ПРОЕКТНА ЕДИНИЦА VII: Река Русенски Лом

Оценка на риска от потенциално бъдещо наводнение с обезпеченост 1%

Участък BALK, с. Балкански

Идентификационен номер	ID	BALE	ЗНАЧИМОСТ: ДА
Местоположение	Община	Населено място (ЕКАТТЕ)	
	Разград (RAZ26)	с. Балкански (02467)	
Речен басейн	Проектна единица	Главно поречи	Река
	Проектна единица VII - Река Русенски Лом	Русенски Лом	Назовска река
Категория	Потенциално бъдещо наводнение с обезпеченост 1%		
Морфологични характеристики	Площ (km²)	Площ (km²) на урбанизирана територия	Средна дълбочина (m)
	0.65	0.45	0.43
Тип и размер на моделирани неблагоприятните последици	Категория:	Праг:	Шети в цифри:
Човешко здраве	Засегнати жители	100 (брой)	97
	Критична инфраструктура	1 (брой)	-
	Кладенци и помпени станции	1 (брой)	0
Стопанска дейност (лв.)	Общи щети	100 000 евро	превишава прага
	Щети в урб. територии	1 (брой)	превишава прага
	Инфраструктура	1 (брой)	0
Околна среда	Канализации, ГПСОВ	1 (брой)	0
	Защитени територии	1 (брой)	0
	Замърсяване IPPC/SEVESO	1 (брой)	0
	Замърсяване (други)	1 (брой)	0
Културно наследство	Национални паметници/ЮНЕСКО	1 (брой)	0
Друга важна информация	щети стопанска дейност		
Информация за брой на минали наводнения в района	3 минали наводнения с регистрирани значими събития		

Картата е изработена от:

Център за приложение на спътникови изображения - PECAK

Картата е изработена за:

в рамките на договор: No. 1/2011г. от 16.09.2011г. за изпълнение на обществена поръчка:
„Консултантски услуги за подпомагане на Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район с център Плевен при разработване на Предварителна оценка на риска от наводнения“

Предварителна оценка на риска от наводнения

ПРОЕКТНА ЕДИНИЦА VII: Река Русенски Лом

Оценка на риска от потенциално бъдещо наводнение с обезпеченост 1%

Участък DRTS, с. Дряновец

Идентификационен номер	ID	ЗНАЧИМОСТ: ДА		
Местоположение	Община	Населено място (ЕКАТТЕ)		
	Разград (RAZ26)	с. Дряновец (23902)		
Речен басейн	Проектна единица	Главно поречище	Река	
	Проектна единица VII - Река Русенски Лом	Русенски Лом	Бели Лом	
Категория	Потенциално бъдещо наводнение с обезпеченост 1%			
Морфологични характеристики	Площ (кв. км)	Площ (кв. км) на урбанизирани територии	Средна дълбочина (м)	Средна дълбочина (м) в урбанизирани територии
	1.64	0.16	0.55	0.39
Тип и размер на моделираните неблагоприятните последици	Категория:	Човешко здраве	Потенциално	Щети в цифри
		Засегнати жители	100 (брой)	89
		Критична инфраструктура	1 (брой)	-
		Кладенци и помпени станции	1 (брой)	0
	Стопанска дейност (лв.)	Общи щети	100 000 евро	превишава прага
		Щети в урб. територии	превишава прага	
		Инфраструктура	1 (брой)	0
	Околна среда	Канализации, ГПСОВ	1 (брой)	0
		Защитени територии	1 (брой)	0
		Защитяване IPPC/SEVESO	1 (брой)	0
		Защитяване (други)	1 (брой)	0
	Културно наследство	Национални паметници/ЮНЕСКО	1 (брой)	0
Друга важна информация	щети стопанска дейност			
Информация за брой на минали наводнения в района	2 минали наводнения с регистрирани значими събития			

Картата е изработена от:

Център за приложение на спътникови изображения - PECAK

Remote Sensing Application Center

Картата е изработена за:

БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ ДУНАВСКИ РАЙОН

в рамките на договор: No. 1/2011г. от 16.09.2011г. за изпълнение на обществена поръчка:

„Консултантски услуги за подпомагане на Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район с център Плевен при разработване на Предварителна оценка на риска от наводнения“

Населени места

- Столица
- град
- село
- квартал
- гара
- † манастир

Хидрография

- линеен воден обект
- площен воден обект

Транспортна мрежа

- E79 магистрала и високоскоростни пътища
- 11 републикански пътища I-ви клас
- републикански пътища II-ри клас
- общински пътища
- ж.п. линия

мащаб при печат А3

Специални обекти

- кладенци и помпени станции
- ◆ канализации, ГПСОВ
- замърсяване IPPC/SEVESO
- културно наследство
- зони за защита на околната среда

Изследвана територия

- участък на моделиране на потенциално бъдещо наводнение
- участък, обособен на база значимо минало наводнение

Минали наводнения

- място с регистрирано поне едно минало наводнение, значимо според утвърдени критерии
- място с регистрирано поне едно минало наводнение, незначимо според утвърдени критерии

Потенциални бъдещи наводнения

- заятя територия в рамките на изследвания участък
- в т.ч. заятя урбанизирана територия

Предварителна оценка на риска от наводнения

ПРОЕКТНА ЕДИНИЦА VII: Река Русенски Лом

Оценка на риска от потенциално бъдещо наводнение с обезпеченост 1%

Участък RAZGR, гр. Разград, с. Гецово

Идентификационен номер	ID RAZGR		ЗНАЧИМОСТ: ДА	
Местоположение	Община Разград (RAZ26)	Населено място (ЕКАТТЕ) гр. Разград (61710), с. Гецово (18589)		
Речен басейн	Проектна единица Проектна единица VII - Река Русенски Лом	Главно поречище Русенски Лом	Река Бели Лом	
Категория	Потенциално бъдещо наводнение с обезпеченост 1%			
Морфологични характеристики	Площ (km²) Площ (km²) 4	Площ (km²) на урбанизирана територия 1.87	Средна дълбочина (m) 0.65	Средна дълбочина (m) на урбанизирана територия -
Тип и размер на моделирани неблагоприятните последици	Категория:	Прав:	Щети в цифри	
	Човешко здраве	Засегнати жители Критична инфраструктура Кладенци и помпени станции	100 (брой) 1 (брой) 1 (брой)	3968 - 0
	Стопанска дейност (тв.)	Общи щети Щети в урб. територии Инфраструктура	100 000 евро 1 (брой) 1 (брой)	превишава прага превишава прага 2
	Околна среда	Канализации, ГПСОВ Защитени територии Замърсяване IPPC/SEVESO Замърсяване (други)	1 (брой) 1 (брой) 1 (брой) 1 (брой)	1 0 0 0
	Културно наследство	Национални паметници/ЮНЕСКО	1 (брой)	0
	Друга важна информация	засегнати жители, щети стопанска дейност, път 1 клас (Е70/2); път 2 клас (49); ГПСОВ		
Информация за брой на минали наводнения в района 6 минали наводнения с регистрирани значими събития				

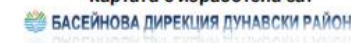
Картата е изработена от:

Център за приложение на спътникови изображения - PECAK

Remote Sensing Application Center

Картата е изработена за:

в рамките на договор: No. 1/2011г. от 16.09.2011г. за изпълнение на обществена поръчка:
„Консултантски услуги за подпомагане на Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район с център Плевен при разработване на Предварителна оценка на риска от наводнения“

2.3.2. Хидрология

Основна отводнителна артерия за югозападната част на общината е река Бели Лом, която протича през град Разград. Тя води началото си от неголеми приточета южно от гр. Разград, които са с полупланински характер с извори на височина от 300-400 м над морското равнище. Водосборните им области са почти голи, незалесени и заети от обработваеми площи. Наклонът им е малък, като ширината на речното корито е средно от 3-4 м. Дъното е покрито с пясък и пръст. В близост на с. Гороцвет р. Бели Лом е вече оформена и взема посока към гр. Разград. В този участък на реката залесеността е много слаба. Бреговете са от скален произход, ниски и с тясно корито, което значително улеснява появата на наводнения вследствие на продължителни и интензивни валежи. Средногодишният отток на р. Бели Лом при гр. Разград е 0.313 куб.м/с при минимална месечна стойност на оттока 0.106 куб.м/с. Средномесечният минимум на оттока се явява през периода юли-септември и по-често през август.

На територията на общината реки с минимален до нулев средногодишен отток са река Без име, протичаща от с. Стражец до с. Киченица; река Чаирлек, която води началото си от с. Ясеновец, протича покрай с. Черковна и се влива в р. Царацар при с. Свещари, община Исперих; и река Топчийска – от с. Топчии до с. Каменово, община Кубрат. За последните две реки, само горните течения са на територията на община Разград.

Характерно за Добруджанските реки е, силно изменящ се средногодишен отток от почти нулеви стойности за сухите през огромната част от годината реки в долните им течения. В землището на общината има няколко изкуствено създадени водоема, но поради неритмичните валежи и липсата на средства за почистването им, дъждовна вода не се задържа в тях. Тези водни площи благоприятстват развитието на поливно земеделие и пасищното животновъдство.

Това са язовир "Пчелин I" и язовир "Пчелин II", намиращи се в землището на гр. Разград в местността "Пчелина", язовир "Осенец" – в землището на с. Осенец, язовир "Липник" – в землището на с. Липник; язовир "Балкански" – в землището на с. Балкански и няколко по-малки водоема.

Съгласно регистър на Общинските концесии, публикуван на страницата на Национален концесионен регистър, от тях на концесия са дадени:

- язовир „Островче”, находящ се в землището на село Островче, с ЕКАТТЕ 54420, община Разград, област Разград. Язовирът съставлява имот № 000047, с обща площ от 88,810 дка, от които: прилежаща площ на язовира – 71,650 дка и площ на язовирна стена - 5,880 дка и имот №000169 с площ от 3,885 дка.

- язовир "Осенец", в землището на с.Осенец, община Разград, ЕКАТТЕ 54105, имот № 000035 в местността "Добревец", с площ от 252,598 дка. Използва се за риборазвъждане и риболов.

- язовир „Балкански”, намиращ се в имот - публична общинска собственост, №000292 с площ от 147,319 дка, в землището на с. Балкански, община Разград, ЕКАТТЕ 02467. Използва се за риборазвъждане и риболов.

- язовир "Липник", находящ се в землището на с. Липник, община Разград, ЕКНМ43760, имот № 100055, с площ от 88.570 дка. Използва се за риборазвъждане и риболов.

- язовир „Момина белянка” в местността "Бъзова ливада", в землището на с.Дряновец, община Разград, ЕКАТТЕ 23902, имот № 000041, с площ от 11,753 дка. Използва се за риборазвъждане и риболов.

Яз. „Пчелин I” в местността „Пчелина”, землище на гр. Разград с площ 202.545 дка – публична общинска собственост, който е регулиращ и не се ползва и яз. „Пчелин II” в местността „Пчелина”, землище на гр. Разград с площ от 207.545 дка – публична общинска собственост, който се използва за отдих и воден спорт, не са отдадени на концесия и се стопанисват от Община Разград.

Изброените изкуствено създадени водоеми не са категоризирани като „езера” и не са включени в националната система за контролен и оперативен мониторинг на повърхностни води, категория „езера”.

2.4. ФЛОРА И ФАУНА

Районът на община Разград попада в пояса на дъбовете и черния бор и в равнинно-хълмистия дъбов подпояс от Дунавски район. Типовото месторастение се определя от равнинно-хълмистия подпояс в района на умерено-континенталния климат. Съгласно флористичното делене на страната общината попада в Крайдунавския фитогеографски район. Територията на общината се характеризира с най-голямо участие на дървесно-храстовите съобщества – 50 вида дървета, храсти и увивни растения, като 30 от тях са основни.

Характерът на растителността в общината и нейното географско разпространение се обуславят от особеностите на почвено-климатичните условия и от значителната пряка или косвена намеса на човека. В хълмистите равнини на община Разград се наблюдават различни видове растителност от габър, горун, сребролистна липа, а в равнинните части преобладават цер, благун, вергелиев дъб и келяв габър. На територията на и около

Разград виреят и много тревисти лечебни растения като бял равнец, багрилно подрумниче, вълча ябълка, обикновен пелин, зайче сянка, дяволска уста, теснолист живовляк и други.

Горският фонд на общината се състои от около 50 вида дървета, храсти и увивни видове. Основните дървесни видове са цер, липа и габър, които образуват предимно чисти церови или смесени с благун, зимен дъб, габър и сребролистна липа насаждения, чисти липови насаждения или в смес със зимен дъб, габър, цер и планински ясен, чисти габъррови или смесени със сребролистна липа, зимен дъб и цер насаждения, насаждения с преобладание на зимен дъб, смесени с цер и габър, чисти благунови или смесени с цер насаждения.

На по-бедните месторастения се срещат космат дъб, мъждрян и келяв габър. Единично участие в състава на насажденията имат клена, бряста, мекиша и др. В резултат на извършените от лесничейството залесявания, са създадени култури от акация, черен бор, сребролистна липа, тополи, червен дъб, явор, планински ясен, гледичия, бял бор, смърч, зелена дуглъзка и др. От изкуствено внесените дървесни видове най-голямо разпространение има акацията. Създадени са и култури от орех. В състава на растителните формации участват редица храстови и тревни видове, като най-широко разпространение имат глог, дрян, птиче грозде, аморфа, житни, детелина и др.

Горската растителност в Община Разград в проценти е както следва:

- Естествени насаждения - 59,7% в т.ч.: Липови насаждения - 8,5%; Церови насаждения- 13,7%; Дъбови насаждения - 9,6%; Габъррови насаждения - 26,6%; Други - 1,3%.
- Култури - 29,6% в т.ч.: иглолистни - 6,0%.

Климатичните условия и разнообразния релеф предопределят богатия животински свят на територията на общината. От бозайниците се срещат див заек, лисица, чакал, вълк, язовец, дива свиня, благороден елен, елен лопатар, сърна, дива коза и таралеж. Основни представители на птичия свят са: ястреб кокошкар, яребица, фазан, дива патица, пъдпъдък, кукувица, кукумявка, пчелояд, папуняк, зелен кълвач, полска чучулига и др. В реките се срещат речен кефал, червеноперка, бяла мряна, шаран, а в язовирите – толстолоб, шаран и сом.

Зелените площи на територията на град Разград заемат 1.9% от общата площ на общинския център. Те са разположени на площ от 1768 дка. Най-голямото зелено петно е Градският парк, който заема територия от 100 000 кв.м. Вторият по големина е "Младежкия парк". Зелени площи има и пред хотел "Абритус" – Градската градина,

парка "Кладенец" и Ларгото. Любимите места за разходки на разградчани са парковете, както и местността "Пчелина". Много от междублоковите пространства в града бяха облагородени и финансирани частично от общината.

Зелените площи в града според начин на поддържане се разделят на:

❖ **Зелени площи с представително поддържане с обща площ 83 дка:**

- Градска градина до часовниковата кула, разположена пред териториално данъчно управление;
- Зелени площи около Общински културен център, Хуманитарна гимназия „Илия Петров” и НЗОК;
- Зелени площи и клонове на пл. "Момина чешма", от двете страни на стълбите от х-л Разград до пл."Момина чешма", пред и около Средношколско общежитие.
- Зелени площи от двете страни на бул. "България" от джамията до ул. "Странджа".
- Градина пред х-л "Централ" и градина западно от "БИЛЛА".
- Зелени площи по ул. "Дунав" от ул. "Паркова" до ул. "Странджа".
- Градина пред Държавен архив.
- Зелени площи и клонове на пл. "Възраждане".
- Зелени площи и клонове по бул. "Бели Лом" от РБ "Б.Пенев" до х-л Централ".
- Зелени площи по бул. "Бели Лом" от Пазара до ул. "Цар Асен", клоца до Окръжен съд и площите до Паспортна служба.
- Градина и зелени площи на пл. "Независимост".
- Зелени площи и клонове от двете страни на ул. "В.Левски" от ул. "Дунав" до ул. "Княз Борис".
- Зелени площи и клонове по ул. "Паркова" от пл. „Възраждане" до входа на Северен градски парк".
- Зелени площи пред Дом на техниката и ДМШ "Илия Бърнев".
- Зелени площи около спортна зала "Лудогорец"

❖ **Зелени площи с интензивно поддържане – над 400 дка:**

- Зелени площи по ул. "Свети Климент" от кв. "Абритус" до Храм "Св.Николай".
- Площи и междублокови пространства от Автогарата до пл. "Независимост".

- Зелени площи от двете страни и в средата на бул. "Априлско въстание" от Автогарата до Селскостопанския техникум.

- Зелени площи по ул. "Княз Борис" от Исперихски път до ул. "В. Левски".

- Зелени площи, междублокови пространства между бул. "Априлско въстание", ул. "Перистър", ул. "Добруджа", ул. "Мраморно море" и ул. "В. Левски".

- Зелени площи около Младежки дом и междублокови пространства в ЖК "В.Левски".

- Северен градски парк - терена между главния вход, Пантеона, Спортен к-с "Д.Стефанов" и МБАЛ.

- Зелени площи по ул. "П. Берон".

- Северен градски парк /южна част/

❖ **Зелени площи с екстензивно поддържане – над 600 дка**

- Северен градски парк /северна част/ над Пантеона и МБАЛ.

- Храсти от двете страни на входната магистрала от Главния път за Варна до Автогарата.

- Квартал "Абритус" - междублокови пространства, улици и прилежащи терени до Източен градски парк.

- Път за ЖП Гара от Опасен завой до надлеза на околоръстния път.

- Терени в Промислена зона.

- Скат над Автогара Разград и околоръстния път до ЖК „Орел".

- Озеленени терени в ЖК „Орел".

- Озеленени терени от двете страни на р. Бели Лом, във вътрешността на кварталите, незастроени общински терени и др.

На територията на по-големите населени места от общината също има оформени паркови пространства. В почти всички случаи те са разположени в центъра на селата и са малки по площ. Поддържането на тези площи обаче от години е предоставено на кметствата, които нямат необходимия капацитет да осъществяват тази дейност.

2.5. ПОЗЕМЛЕН РЕСУРС ПО ТЕРИТОРИИ

Община Разград е разположена на площ от 653 648 дка. В структурата на поземления фонд на общината преобладават земеделските земи.

Таблица 43. Поземлен ресурс по фондове в Община Разград

Вид територии	Площ в дка	%
Земеделски земи	44 531	68,13
Горски територии	159 400	22,59
Населени места и други урбанизирани територии	23 245	3,55
Водни течения и водни площи	3 723	0,57
Територии за транспорт	19 942	3,05
Защитени територии	111 414	17,04
Нарушени територии за възстановяване	91	0,01
Общо	653 648	100

➤ **Населени места и други урбанизирани територии**

Община Разград се състои от 22 населени места - гр. Разград и 21 села. Съгласно ЕКАТТЕ гр. Разград е от I-ва категория-втора група, а останалите селища са от V-та до VII-ма категория.

Таблица 44. Населени места в Община Разград – категория и площ

Населени места	Категория/ н.м.	ЕКАТТЕ	Площ в дка
с.Балкански	7	02467	1 630
с.Благоево	7	04296	1 496
с.Гецово	5	18589	1 559
с.Дряновец	6	23902	1 438
с.Дянково	5	24829	2 646
с.Киченица	5	37109	940
с.Липник	6	43760	538
с.Мортагоново	5	49093	1 292
с.Недоклан	7	51353	340
с.Осенец	5	54105	1 886
с.Островче	7	54420	664
с.Побит камък	7	56890	1 749
с.Пороище	6	59416	1 322
с.Просторно	7	58668	453
с.Радинград	7	61385	328
гр.Разград	1	61710	12 651
с.Раковски	5	62089	1 846
с.Стражец	5	70860	571
с.Топчии	6	72850	862
с.Ушинци	7	75246	1 067

с.Черковна	7	80724	777
с.Ясеновец	5	87624	1 435

Източник: НСИ, 2015 г.

➤ **Земеделски земи**

Според баланса на територията използваните земеделски площи в община Разград към 2013 г. са 433 216 дка. Обработваемата земя е 62% от територията на общината при средна за страната 57%. Най-голям е делът на нивите – 367 880 дка (84.9%), на ливадите и пасищата – 48 389 дка (11.16%), на трайните насаждения (вкл. лозя) - 16 977 дка (3.91%). Зърнените култури заемат около 62% от обработваемите площи, техническите - 17%, фуражните - 3% и други насаждения - 18%.

➤ **Горски територии**

Към 31.12.2016 г. горите и горските територии (ГТ) в община Разград са общо 15 940 ха. В границите на община Разград са включени землищата на 22 населени места, които попадат в района на дейност на Регионална дирекция по горите (РДГ) - гр.Русе: гр. Разград, с. Балкански, с. Благоево, с. Гецово, с. Дряновец, с. Дянково, с. Киченица, с. Липник, с. Мортагоново, с. Недоклан, с. Осенец, с. Островче, с. Побит камък, с. Пороище, с. Просторно, с. Радинград, с. Раковски, с. Стражец, с. Топчии, с. Ушинци, с. Черковна, с. Ясеновец.

Същите землища попадат в района на дейност на „Северноцентрално държавно предприятие” ДП - гр. Габрово, в неговите териториални поделения:

- В Териториално поделение Държавно горско стопанство (ТП ДГС) „Разград” - гр. Разград: землищата на гр. Разград, с. Балкански, с. Благоево, с. Гецово, с. Дряновец, с. Дянково - част, с. Киченица, с. Липник, с. Мортагоново, с. Недоклан, с. Осенец, с. Островче, с. Побит камък, с. Пороище, с. Радинград, с. Раковски, с. Стражец, с. Ушинци, с. Черковна — част, с. Ясеновец;
- В Териториално поделение Държавно горско стопанство (ТП ДГС) „Сеслав” - гр. Кубрат: землищата на с. Просторно, с. Топчии;
- В Териториално поделение Държавно ловно стопанство (ТП ДЛС) „Воден — При Хисар”: землищата на с. Дянково - част, с. Черковна - част.

„Северноцентрално държавно предприятие” ДП — гр. Габрово и неговите териториални поделения управляват горските територии - държавна собственост, в района им на дейност, определен със заповед на министъра на земеделието, храните и горите.

Горските територии — собственост на община Разград, се управляват и стопанисват от Общинско предприятие „Разградлес” - гр. Разград.

За установяване състоянието на ресурсите и изготвяне на тяхната оценка се извършва инвентаризация на горските територии. Изпълнителната агенция по горите възлага извършването на инвентаризацията на горските територии, изработването на горскостопанските карти, плановете за ловностопанските дейности и за дейностите по опазване от пожари, при съобразяване с границите на горските териториални единици.

За горските територии — държавна и общинска собственост, се изработват горскостопански плановете с изключение на териториите, предоставени за нуждите на националната сигурност и отбраната. За горските територии - собственост на физически лица, юридически лица и техни обединения, се изработват горскостопански плановете или горскостопански програми. Горскостопанските плановете и горскостопанските програми определят допустимия размер на ползването на горските ресурси и насоките за постигане целите на управлението на горските територии за срок 10 години.

През 2011 г. е извършена инвентаризация на горите и горските територии в района на дейност на ТП ДГС „Разград”, а през 2012 г. се извърши инвентаризация на горите и горските територии в района на дейност на ТП ДГС „Сеслав” и на ТП ДЛС „Воден - Ири Хисар”. Разпределението на горите и горските територии по вид на площите (залесени, незалесени за залесяване и недървопроизводителни) и собственост в район на съответното ТП ДГС/ДЛС, по землища на населените места и собственост, е представено в Таблица 45 и Таблица 46:

Таблица 45. Разпределение на горските територии по вид на площите (залесени, незалесени за залесяване и недървопроизводителни) и собственост в район на съответното ТП ДГС/ДЛС

На територията на ТП ДГС/ДЛС	Обща площ на горите и ГТ	В това число:											
		Залесена площ				Незалесена площ за залесяване				Недървопроизводител на площ			
		Държавна собственост	Общинска собственост	Частна собственост	Всичко	Държавна собственост	Общинска собственост	Частна собственост	Всичко	Държавна собственост	Общинска собственост	Частна собственост	Всичко
		Хектари											
ТП ДГС „Разград”	12 792	372	11 022	230	11 624	80	431	-	511	64	567	26	657
ТП ДГС „Сеслав”	1 007	76	897	6	979	-	-	-	0	-	28	-	28
ТП ДЛС „Воден- Ири Хисар”	2 141	1 906	14	-	1920	1	-	-	1	220	-	-	220
Общо:	15 940	2 354	11 933	236	14 523	81	431	-			595	26	905

Таблица 46. Разпределение на горските територии по по землища на населените места и собственост

Землище на населено място в община Разград	Обща площ на горите и ГТ		В това число по вид собственост:					
			Държавна собственост		Общинска собственост		Частна собственост	
	всичко	в т. ч. гори в „ДПФ" и ЗТ	всичко	в т.ч. гори в „ДПФ"	всичко	в т.ч. гори в ЗТ	всичко	в т. ч. гори в ЗТ
I. В района на ТП ДГС „Разград”								
гр. Разград	1502.3	92.6	79.6	9.2	1 416.8	80.1	5.9	3.3
с. Балкански	1013.3	79.6	41.9	20.4	967.0	55.0	4.4	4.2
с. Благоево	1168.3	109.7	119.0	12.8	976.7	25.9	72.6	71.0
с. Гецово	761.9	4.1	4.4	-	757.5	4.1	-	-
с. Дряновец	1495.1	51.4	14.3	0.8	1 469.3	40.1	11.5	10.5
с. Дянково -	222.0	3.1	4.8	-	214.1	-	3.1	3.1
с. Киченица	208.7	11.0	29.3	1.2	179.0	9.4	0.4	0.4
с. Липник	98.6	-	11.8	-	86.8	-	-	-
с.	646.2	18.9	44.0	0.5	597.5	18.2	4.7	0.2
с. Недоклан	315.0	8.4	22.5	1.8	291.4	6.6	1.1	-
с. Осенец	1093.5	131.8	80.2	0.9	924.3	45.3	89.0	85.6
с. Островче	742.4	20.9	12.7	9.2	722.1	5.0	7.6	6.7
с. Побит	1062.0	20.5	-	-	1 029.3	17.5	32.7	3.0
с. Пороище	508.9	22.2	1.5	1.5	501.0	15.1	6.4	5.6
с. Просторно	-	.	-	-	-	-	-	-
с. Радинград	95.9	2.7	-	-	93.9	0.9	2.0	1.8
с. Раковски	1 093.0	16.7	10.0	-	1 071.1	5.5	11.9	11.2
с. Стражец	-	-	-	-	-	-	-	-
с. Топчии	.	-	-	-	-	-	-	-
с. Ушинци	235.0	2.1	-	-	233.2	1.4	1.8	0.7
с. Черковна - част	95.0	4.2	-	-	95.0	4.2	-	-
с. Ясеновец	434.4	8.0	40.7	3.7	393.4	4.0	0.3	0.3
Всичко:	12 791.5	607.9	516.7	62.0	12 019.4	338.3	255.4	207.6
II. В района на ТП ДГС „Сеслав”								
с. Просторно	-	-	-	-	-	-	-	-
с. Топчии	1 007.4		76.5		925.0		5.9	
Всичко:	1 007.4		76.5		925.0		5.9	
III. В района на ТП ДЛС „Воден - Ири Хисар”								
с. Дянково -	1 343.1	-	1 338.7	-	4.4	-	-	-
с. Черковна -	798.1	-	787.8	-	10.3	-	-	-
Всичко:	2 141.2	-	2 126.5	-	14.7	-	-	-
ОБЩО:	15 940.1		2 719.7		12 959.1		261.3	

➤ Защитени територии

Част от територията на община Разград попада в обхвата на защитени зони за опазване местообитанията на видовете и за опазване на птиците по Натура 2000. /Таблица 47 и

Таблица 47. Защитени зони по директивата за птиците:

№	Наименование	Документ	Площ, ha	Обхваща землищата на:
1	33 Ломовете BG 00002025	Решение № 122/2007 Решение № 811/2010	33 451.13	Дряновец, Осенец, Раковски
2	33 Лудогорие BG 0002062	Решение № 122/2007	91 389.06	Дянково, Побит камък, Черковна и Ясеновец

Източник: Регистър на защитените територии и защитените зони в България, 2015 г.

Таблица 48. Защитени зони по директивата за местообитанията:

№	Наименование	Документ	Площ, ha	Обхваща землищата на:
1	33 Ломовете BG 00000608	Решение № 122/2007	32 488.13	Дряновец, Осенец, Раковски
2	33 Лудогорие BG 0000168	Решение № 661/2007	59 447.46	Дянково, Побит камък, Черковна и Ясеновец
3	33 Островче BG 0000173	Решение № 661/2007	6 749.19	Благоево, Пороище, Разград

Източник: Регистър на защитените територии и защитените зони в България, 2015 г.

Територията на Община Разград попада в границите на две защитени зони по директивата за птиците и в три защитени зони по директивата за местообитанията. Предмет на опазване са 55 вида птици, 18 вида бозайници, 7 вида земноводни и влечуги, 7 вида риби, 13 вида безгръбначни и два растителни вида. На територията на общината има три вековни дървета.

Защитени зони по директивата за птиците в Община Разград са:**❖ Ломовете****Цели на опазване:**

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на

популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона. на защитена зона BG0002025 (съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР)

❖ Лудогорие

Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Защитени зони по директивата за местообитанията:

❖ Ломове

Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

❖ Лудогорие

Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

❖ **Островче**

Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

На територията на община Разград са разположени следните природни забележителности и защитени местности:

❖ **Природна забележителност „Топчийско дърво“**

Местоположение:

1. Област: Разград, Община: Кубрат, Населено място: с. Каменово
2. Област: Разград, Община: Разград, Населено място: с. Побит камък, с. Топчии

Площ: 72.0 ха, горски и поземлен фонд.

Цели на обявяване:

1. Опазване на скални и пещерни образувания и др.

❖ **Природна забележителност „Големият Юг“**

Местоположение: град Разград, община Разград, област Разград

Площ: 627.698 дка, горски фонд. Стопанисва се от Държавно горско стопанство “Разград”.

Цели на обявяване:

1. Опазване на земни образувания

❖ **Защитена местност „Находище на пролетно ботурче“**

Местоположение: с. Осенец, община Разград, област Разград.

Площ: 613.043 дка, горски и поземлен фонд. Стопанисва се от Държавно горско стопанство „Разград”

Цели на обявяване:

1. Опазване находище на редкия за страната растителен вид пролетно (иберийско) ботурче (*Cyclamen coum* Mill).

Местност „Пчелина” – Природен парк с местно значение

Местоположение: землище на гр. Разград и с. Благоево, община Разград, област Разград.

Площ: 120 000 дка, горски и поземлен фонд. Стопанисва се от Община Разград, Държавно горско стопанство „Разград”, частна собственост.

➤ **Водни течения и водни площи**

Водните течения и водни площи заемат 3 751 дка или 0.6% от територията на общината.

Територията на Община Разград попада в границите на следните водни тела:

- **Повърхностни водни тела:**

- Повърхностно водно тяло, категория река, име Царацар с код BG1DJ149R002, поречие Добруджански реки.

- Повърхностно водно тяло, категория река, име Чаирлек с код BG1DJ200R003, поречие Добруджански реки.

- Повърхностно водно тяло, категория река, без име с код BG1DJ100R004, поречие Добруджански реки.

- Повърхностно водно тяло, категория река, име Топчийска с код BG1DJ100R005, поречие Добруджански реки.

- Повърхностно водно тяло, категория река, име Бели Лом с код BG1DJ200R003, поречие Русенски Лом.

- Повърхностно водно тяло, категория река, име Малки Лом с код BG1RL900R010, поречие Русенски Лом.

- Повърхностно водно тяло, категория река, име Бели Лом с код BG1RL900R012, поречие Русенски Лом.

- Повърхностно водно тяло, категория езеро, силно модифицирано, име Бели Лом с код BG1RL900L009

- **Подземни водни тела:**

- „Порови води в Кватернера – р. Русенски Лом и притоците му“ с код BG1G0000GAL021.

- „Карстови води в Русенската формация“ с код BG1G0000K1B041

- „Карстови води в Разградската формация“ с код BG1G0000K1HB050

- „Карстови води в Малм-Валанжския басейн“ с код BG1G0000J3K051

- **Зоните за защита на водите са:**

- **Зони за защита на водите, съгласно чл.119 а, ал.1, т.1 от ЗВ**

Подземните водни тела са определени като зони за защита на подземните води за питейно-битово водоснабдяване с код на зоните BG1DGW0000QAL021, BG1DGW0000J3K051, BG1DGW0000K1041 и BG1DGW0000K1HB050.

- **Санитарно-охранителни зони /CO3/ определени съгласно чл.119, ал.4, от ЗВ**

Учредени санитарно-охранителни зони на територията на Община Разград от БД „Дунавски район“ за водоизточници за питейно и битово водоснабдяване от подземни водни тела на територията на БДДР-Плевен.

Таблица 49. Санитарно-охранителни зони /CO3/, учредени от БД „Дунавски район“:

№	Заповед №	Водопол-зване	Водоиз-точник	Тип	Речен Басейн	Водно тяло	Населено място	Пояс I дка	Пояс II дка	Пояс III дка	разрешен обеми м³/ден
1	CO3-130/15.05.2007	ПБВ на "Ердуван Чакър"	ТК "ЕС-1"	Защи-тен	Дунавски Добруджански реки	BG1G0000 K1b041	Побит камък	2,563	38,142	108,386	518,4
2	CO3-153/18.03.2008	ПБВ на "БИОВЕТ Разград"	ШК11	Неза-щитен	Русенски Лом	BG1G0000 Qal021	Разград	2,352	14,127	66,183	1684,8
3	CO3-154/18.03.2008	ПБВ на "БИОВЕТ Разград"	ШК12	Неза-щитен	Русенски Лом	BG1G0000 Qal021	Разград	2,321	15,987	общ соз 153	0
4	CO3-155/18.03.2008	ПБВ на "БИОВЕТ Разград"	ШК13	Неза-щитен	Русенски Лом	BG1G0000 Qal021	Разград	2,218	9,876	общ соз 153	0
5	CO3-158/07.04.2008	ПБВ на "БИОВЕТ Разград"	ШК10, резервен	Неза-щитен	Русенски Лом	BG1G0000 Qal021	Пороище	22,221	27,521	44,501	0
6	CO3-169/26.05.2008	ПБВ на "БИОВЕТ Разград"	ШК6	Неза-щитен	Русенски Лом	BG1G0000 Qal021	Ушинци	1,588	163,147	231,519	0

7	СОЗ-170/ 26.05.2008	ПБВ на "БИОВЕТ Разград"	ШК9	Неза- щитен	Русенски Лом	BG1G0000 Qal021	Ушинци	1,595	общ соз 169	общ соз 169	1123,2
8	СОЗ-177/ 18.08.2008	ПБВ на "БИОВЕТ Разград"	ШК3	Неза- щитен	Русенски Лом	BG1G0000 Qal021	Гороцвет	1,534	345,82 2	19659,3 6	561,6
9	СОЗ-178/ 18.08.2008	ПБВ на "БИОВЕТ Разград"	ШК4	Неза- щитен	Русенски Лом	BG1G0000 Qal021	Гороцвет	1,831	общ соз 177	общ соз 177	561,6
10	СОЗ-179/ 18.08.2008	ПБВ на "БИОВЕТ Разград"	ШК5	Неза- щитен	Русенски Лом	BG1G0000 Qal021	Гороцвет	1,656	общ соз 177	общ соз 177	561,6
11	СОЗ-203/ 09.12.2008	ПБВ на "Пилко" ЕООД	ШК	Неза- щитен	Русенски Лом	BG1G0000 K1b041	Побит камък	2,56	44,376	241,755	231,775
12	СОЗ-204/ 09.12.2008	ПБВ на "БИОВЕТ Разград"	ШК Карстов кладенец	Неза- щитен	Русенски Лом	BG1G0000 Qal021	Ушинци	0,458	11,393	330,254	604,8
13	СОЗ-205/ 15.12.2008	ПБВ на "БИОВЕТ Разград"	Др. "Ушинци"	Неза- щитен	Русенски Лом	BG1G0000 Qal021	Ушинци	5,75	87,643	11,432	345,6

Учредени санитарно-охранителни зони на територията на Община Разград от "Водоснабдяване - Дунав" ЕООД за водоизточници за питейно и битово водоснабдяване:

Таблица 50. Санитарно-охранителни зони /СОЗ/, учредени от "Водоснабдяване-Дунав" ЕООД:

№	Водоизточник	Населено място
1	Шахтов кладенец "ШК ВиК Разград - ПС "Ю.Гагарин"	гр.Разград
2	Шахтов кладенец "ШК1 ВиК Разград - ПС "Ю.Гагарин"	гр.Разград
3	Шахтов кладенец "ШК2 ВиК Разград - ПС "Ю.Гагарин"	гр.Разград
4	Шахтов кладенец "ШК3 ВиК Разград - ПС "Ю.Гагарин"	гр.Разград
5	Шахтов кладенец "ШК БИ ВиК Разград - ПС "Ю.Гагарин"	гр.Разград
6	Каптиран извор "КИ ВиК Разград - ПС "Ю.Гагарин"	гр.Разград
7	Тръбен кладенец ТК "ДС Юрий Гагарин - ВиК Разград - Разград"	гр.Разград
8	Дренаж Др "Водна централа - ВиК Разград - Разград - Разград"	гр.Разград
9	КИ Кадийски-ВОДОСНАБДЯВАНЕ-ДУНАВ-Разград (Каптаж на извор)	гр.Разград
10	КИ Гюргюнемез-ВОДОСНАБДЯВАНЕ-ДУНАВ-Разград (Каптаж на извор)	гр.Разград
11	КИ Чорлу-ВОДОСНАБДЯВАНЕ-ДУНАВ-Островче (Каптаж на извор)	гр.Разград
12	Дренаж "Др-ШК ВС Черковна-2 - ВиК Разград - Черковна"	с.Черковна
13	Тръбен кладенец "ДС ВС Черковна-2 - ВиК Разград - Черковна"	с.Черковна
14	КИ Мандолината-ВОДОСНАБДЯВАНЕ-ДУНАВ-Дряновец (Каптаж на извор)	с.Дряновец
15	КИ Драката-ВОДОСНАБДЯВАНЕ-ДУНАВ-Дряновец (Каптаж на извор)	с.Дряновец
16	КИ Клабодонец-ВОДОСНАБДЯВАНЕ-ДУНАВ-Пороище (Каптаж на извор)	с.Пороище

17	Др Пороище-ВОДОСНАБДЯВАНЕ-ДУНАВ-Пороище (Хоризонтален дренаж)	с.Пороище
18	ТК1-ВОДОСНАБДЯВАНЕ-ДУНАВ-Побит камък (Тръбен кладенец)	с.Побит камък
19	ТК2-ВОДОСНАБДЯВАНЕ-ДУНАВ-Побит камък (Тръбен кладенец)	с.Побит камък
20	Шахтов кладенец ШК1 “ВС Черковна-1 - ВиК Разград - Черковна”	с.Черковна
21	Шахтов кладенец ШК2 “ВС Черковна-1 - ВиК Разград - Черковна”	с.Черковна
22	Тръбен кладенец ДС “Дянково”	с.Дянково

За следните водоизточници не са изготвени проекти за санитарно-охранителни зони:

Таблица 51. Санитарно-охранителни зони /СОЗ/, учредени от “Водоснабдяване-Дунав” ЕООД без изготвени проекти:

№	Водоизточник	Населено място
1	ШК №3 към ПС “Гецово”	с.Осенец
2	ШК №4 към ПС “Гецово”	с.Осенец
3	ШК №2 към ПС “Гецово”	с.Осенец
4	ШК №8 към ПС “Гецово”	с.Дряновец
5	ШК №1 към ПС “Гецово”	с.Дряновец
6	ДС “Гецово 1” към ПС “Гецово”	с.Гецово
7	ШК №7 към ПС “Раковски”	с.Осенец
8	Карстов извор “ГолямаТодорица” към водоем 250куб.м.	с.Садина
9	Карстов извор “МалкаТодорица” към водоем 250куб.м.	с.Осенец
10	Карстов извор “Селище” към водоем 250куб.м.	с.Осенец
11	Каптаж “Шадравана” към ПС “Балкански”	с.Балкански
12	ШК към ПС “Балкански”	с.Балкански
13	Каптаж “Чатмите” към водоем 140куб.м.	с.Балкански
14	ШК към ПС “Мортагоново”	с.Мортагоново
15	ШК към ПС “Липник”	с.Липник

– **Зони за защита на водите съгласно чл.119 а, ал.1, т.3 от ЗВ – зоните, в които водите са чувствителни към биогенни елементи**

- Уязвима зона

Община Разград попада в уязвима зона, съгласно Заповед №РД – 146/25.02.2015 г. на Министъра на ОСВ за определяне на водите, които са замърсени с нитрати от земеделски

източници и уязвими зони, в които водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници.

- Чувствителна зона

Територията на Община Разград попада в чувствителна зона Заповед №РД – 970/28.07.2003 г. на Министъра на ОСВ. Чувствителни зони в териториалния обхват на БДДР са: с начало „р. Дунав, от границата при с.Ново село“ и край „р.Дунав, до границата на гр.Силистра, както и всички водни обекти във водосбора на р.Дунав на територията на Р България.

➤ Територии за транспорт

Териториите за транспорт заемат 4336 дка или около 0.7% от територията на общината и включват трасетата и съоръженията на пътната и железопътната мрежа в общината, вкл.:

- участък от железопътна линия в България - Русе - Варна
- участъци от Републиканската пътна мрежа, които на територията на общината са:
 - първокласен път 1-2 /Е 70/ - 27.3 км;
 - второкласен път II 49 - 18.7 км;
 - третокласни пътища - 74.5 км;
 - четвъртокласни пътища - 91.4 км.

➤ Нарушени територии за възстановяване

На територията на Община Разград са разположени и се експлоатират 2 кариери, както следва:

Кариера „Боаза” – експлоатира се от „Тертер” ЕООД - град Разград. Кариерата се намира на 2,5 км. югоизточно от град Разград. Свързана е с първокласен път Разград-Шумен. Обектът обхваща част от източния скат на възвишението, намиращо се южно от „Актавис” АД до град Разград.

Кариерата се използва за добив и преработка на инертни материали (варовик) за нуждите на Област Разград, Русе, Търговище, както и за нуждите на клиенти от други райони на страната. Находището се разработва по открит способ отгоре на долу с пробивно-взривни работи, с височина на стъпалото 19,5 м. Прилага се транспортна схема. Варовикът се троши и сепарира в ТСИ, намираща се в непосредствена близост до кариерата.

Цялата площ, върху която е разположена кариерата е 85,9 дка, в това число нарушена площ- 75 дка. Причините за нарушената площ са разработка на кариера за добив на

скална маса. Дружеството е разработило проект за рекултивация на нарушената площ. Същият ще бъде изпълнен след приключване на минните дейности. До момента е извършвана рекултивация на външния отвал.

Находище "Топчии - по реката" се намира на 1,5 км северозападно от село Топчии, на десния бряг на река Топчийска, в местността "Саите" и "Калето" и попада в землищата на с.Топчии и с. Каменово.

Концесионната площ възлиза на 900 932 дка. Отчуждения терен е 90 дка, в т.ч нарушения от кариерната дейност терен е 16 дка. Извън територията на кариера на 16 дка е разположена производствена площадка с ТСИ.

За кариерата има разработен цялостен проект за експлоатация и рекултивация. До момента не са извършвани дейности по рекултивация на нарушените терени.

На територията на общината липсват други територии, нарушени вследствие строителство или изкопни работи.

2.6. СТРУКТУРА НА СОБСТВЕНОСТТА

Структурата на поземлените ресурси (видовете територии) по основните форми на собствеността е представена чрез данните от таблица 50.

Горите са разположени в горски масиви и полезащитни пояси, като 13 687 ха са общинска собственост, а останалите са държавна собственост.

Държавните гори се стопанисват и управляват от ДГС "Разград", което обхваща част от землищата на общини гр. Разград, гр. Лозница, гр. Цар Калоян и с. Самуил, както следва:

- Община гр. Цар Калоян - землищата на селата Езерче, Костанденец и град Цар Калоян;
- Община гр. Разград - землищата на град Разград и селата Балкански, Благоево, Гецово, Дряновец, Дянково (част), Киченица.

Горите - общинска собственост се стопанисват и управляват от ОП „Разград лес”.

Таблица 52. Територии в община Разград по форма на собствеността (в дка)

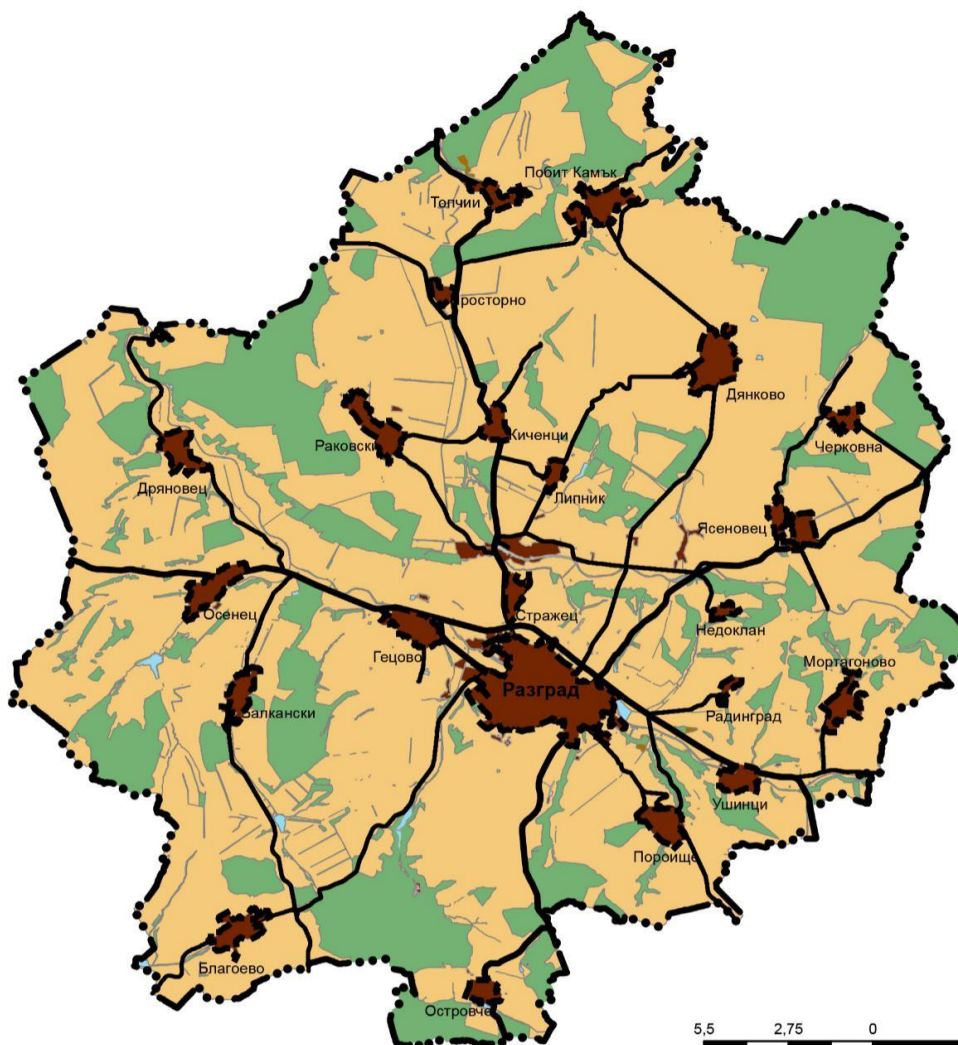
Вид собственост	Брой имоти	Площ/дка
Държавна публична	325	8048
Държавна частна	1294	46937
Исключителна държавна собственост	7	148
Общинска публична	5782	61443
Общинска частна	4524	135899
Стопанисвано от общината	596	1400

Частна	45577	301794
Обществени организации	5509	53607
Религиозна	38	824,47
Кооперативна	1	4,5
Съсобственост	1158	21779
Чуждестранна	335	3684
Неустановена	92	91,6
Общо:	65238	635659,57

Проблеми:

- Съществува геоложки риск от проявление на процеси с внезапно действие или с периодично активизиране като земетресения и наводнения
- Съществува геоложки риск от проявление на процеси с непрекъснато действие, водещи до внезапно рисково явление като пропадане на льос и втечняване на пясъци
- Съществува геоложки риск от проявление на процеси и явления с непрекъснато действие – ветрова и водна ерозия
- Геоложкият риск е свързан с последващи ендеогенни естествени процеси: първични ефекти и вторични ефекти – свлачища, срутища, пропадане, втечняване и водни прориви
- До момента не са извършвани дейности по рекултивация на нарушените територии в общината

СХЕМА ТЕРИТОРИАЛНИ ПРОУЧВАНИЯ

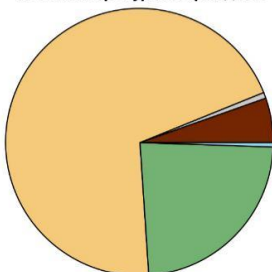

46 Среден брой дни със снежна покривка

679 Средно количество валежи (мм)

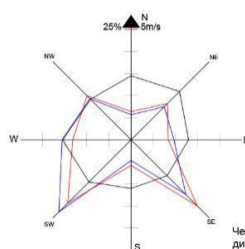
10,3 Средна годишна температура (°C)

Поземлен ресурс по фондове

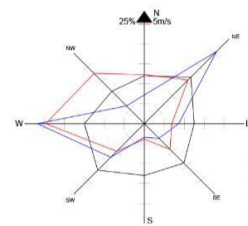

Урбанизирана територия	5,36 %
Територия за транспорт	0,75 %
Нарушена територия	0,05 %
Земеделска територия	69,91 %
Горска територия	23,38 %
Водна територия	0,54 %

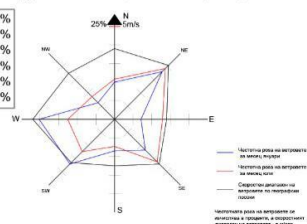
Честотно разпределение и скоростен диапазон - станция Разград

Честотно разпределение и скоростен диапазон - станция Кубрат

Честотно разпределение и скоростен диапазон - станция Самуил

Легенда

Граници и пътища

- Граница на община
- Граница на населено място
- Пътища от РПМ
- Общински пътища

Общ устройствен план Община Разград

3. ОБИТАВАНЕ

3.1. КОЛИЧЕСТВЕНО И КАЧЕСТВЕНО СЪСТОЯНИЕ НА ЖИЛИЩНИЯ ФОНД

По данни на НСИ към 2011 г. на територията на общината има 13 259 жилищни сгради, с 272 или с 2% повече от сградите към 2001 г. От тях 9 450 или около 71,3% са обитавани, 2 690 (20,3%) са необитавани, а 1 114 (8,4%) са за временно обитаване. За периода 2001-2011 г. се наблюдава увеличаване на жилищните обитавани и необитавани сгради за сметка на временно обитаваните. /Таблица 53/.

Таблица 53. Жилищни сгради по вид на сградата и начин на ползване в община Разград за 2001 г. и 2011 г.

Година	2001	2011
Общо	12 987	13 259
Жилищни обитавани	9 189	9 450
Жилищни необитавани	1 216	2 690
Временно обитавани	2 574	1 114
Колективни Домакинства	8	5

Източник: НСИ, Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 г., Справочник Област Разград

Графика 21: Жилищни сгради по вид на сградата и начин на ползване в Община Разград

За периода, 2001-2011 г. процентът на масивни жилищни сгради в общината нараства от 76,5% през 2001 г. на 82,4% през 2011 г. или с около 5,9%. Стоманобетонните едропанелни жилищни сгради се увеличават минимално от 129 сгради (1,24%) през 2001г., на 171 сгради (1,29%) през 2011 г. За периода 2001-2001 г. стоманобетонните скелетни сгради намаляват от 322 (3,1%), на 158 (1,2%) /Таблица 54/.

Таблица 54. Жилищни сгради по конструкция на сградата

Година	Общо	Стоманобетонни едропанелни	Стоманобетонни скелетни	Масивни
2001 г.	10 413	129	322	7 962
2011 г.	13 259	171	158	10 925

Източник: НСИ, Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 г., Справочник Област Разград

По данни на НСИ към 01.02.2011 г. броят на жилищата в община Разград е 26 107, от тях 17 198 или 65,8% са разположени в общинския център град Разград. В останалите населени места, най-голям е дялът на жилищата село Дянково - 3,8% (991 бр.), следвано от село Раковски с 3,1% (800 бр.), село Гецово - 3% (790 бр.). Най-малко жилища се падат на село Недоклан - 0,44% (116 бр.), село Просторно - 0,55% (143 бр.), село Черковна - 0,63% (166 бр.) и село Липник - 0,76% (199 бр.).

Таблица 55. Основни характеристики на жилищата в община Разград към 01.02.2011 година

Населено място	Жилища - брой	Жилищни помещения - брой		Полезна площ - кв.м.	
		общо	в т.ч. стан	общо	в т.ч. жилищна
община Разград	26 107	100 251	79 728	1 921 869	1 418 788
с. Балкански	310	1 254	965	20 830	13 666
с. Благоево	413	1 798	1 457	28 473	18 293
с. Гецово	790	3 558	2 996	62 121	47 309
с. Дряновец	547	2 894	2 423	44 360	34 383
с. Дянково	991	4 813	4 087	80 476	60 822
с. Киченица	285	1 172	1 073	22 092	17 165
с. Липник	199	1 030	871	15 551	11 303
с. Мортагоново	448	2 032	1 690	34 039	25 036
с. Недоклан	116	526	438	7 667	5 650
с. Осенец	642	2 808	2 478	46 588	35 375
с. Островче	216	981	797	12 946	9 959
с. Побит Камък	354	1 489	1 135	22 792	15 980
с. Пороище	390	1 455	1 085	22 077	14 528
с. Просторно	143	568	433	8 710	6 245
с. Радинград	178	691	610	14 579	11 597
гр. Разград	17 198	60 136	46 406	1 243 856	916 091
с. Раковски	800	4 030	3 255	67 699	47 059
с. Стражец	601	2 683	2 242	58 085	45 096
с. Топчии	355	1 318	1 128	24 525	19 035
с. Ушинци	229	1 028	840	15 848	12 000
с. Черковна	165	551	443	7 516	5 091
с. Ясеновец	737	3 456	2 876	61 039	47 105

Източник: НСИ, Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 г., Справочник Област Разград

Най - голям процент от жилищните сгради според материала на външните стени имат тухлените жилищни сгради - 82,1%, следвани от други видове материали на външните стени - 15,3%, и стоманобетонни, и панелни - по 1,3%.

Таблица 56. Жилищни сгради по материал на външните стени

Общо	Панелни	Стоманобетонни	Тухлени	Други
13277	171	175	10897	2034

Източник: НСИ, Районите, областите и общините на Р България, 2011 г.

Графика 22: Жилищни сгради по материал на външните стени

От гледна точка на стаите, най-голям дял се пада на 2-стайните жилища - 32,9%, следвани от 3-стайните с 30,9%, 4-стайните жилища - 18,1%, 5-стайни. Най-малък процент имат 1-стайните жилища - 6,2% и 6 и повече стайните жилища с 4,9%.

Таблица 54. Жилища по брой на стаите в Община Разград

Общо	1-стайни	2-стайни	3-стайни	4-стайни	5-стайни	с 6 и повече стаи
26126	1623	8597	8061	4727	1840	1278

Източник: НСИ, Районите, областите и общините на Р България, 2011 г.

На 1000 човека от населението се падат по 518 жилища. Средния брой лица, които се падат на едно жилище са 1,93.

Таблица 57. Количествени параметри на жилищата в община Разград, 2001-2011 г.

Година	Жилища - бр.	Стаи - бр.	Ползна площ - кв.м.	
			общо	в т.ч. жилищна
1992	22 415	68 923	1 507 229	977 445
2001	23 335	68 903	1 572 939	1 000 500
2011	26 107	79 728	1 921 869	1 418 788

Източник: НСИ, Районите, областите и общините на Р България, 2011 г.

От гледна точка периодизация на сградния фонд, най-голям е процентът на жилищните сгради строени до края на 1949 г. и през периода 1960-1969 г. – съответно около 24,2% и 23,5% от жилищните сгради в общината. Сравнително голям относителен дял имат жилищните сгради строени през периода 1970-1979 г. (20,3%), периода 1950-1959 г.

(13,5%) и периода 1980-1989 г. (11,6%). Едва 3,7% от сградите са строени през 1990-1999 г., а в периода 2001-2011 г. – 2,9%. Отчитайки влошените демографски процеси и намаляващото строене на жилищни сгради в община Разград, в следващите 15-20 години търсенето на сезонни жилища на територията на общината ще намалява.

Таблица 58. Периодизация на сградния фонд в Община Разград

Периодизация	Общо	Вид на сградата							Непоказано
		до края на 1949	1950 - 1959	1960 - 1969	1970- 1979	1980 - 1989	1990- 1999	2000- 2011	
Жилищни сгради	13 259	3 238	1 791	3 117	2 690	1 533	495	395	
Жилища	26 107	3 270	1 896	4 825	7 761	6 009	1 591	748	7

Източник: НСИ, Районите, областите и общините на Р България, 2011 г.

По данни на НСИ към 2011 г. В община Разград има 18483 обитавани жилища, като 68,8% са в град Разград, а останалите 31,2% се разпределят в селата.

Най-висок е броят жилища, свързани към общественото водоснабдяване - 18 182, като 69,8% са в град Разград и 30,2% в селата. По отношение на жилищата със собствен водоизточник, то те са значително по-малко - 31, съответно разпределени - в град Разград- 12,9% и в селата - 87,1%. Сравнително голям е броят на жилищата с обществено водоснабдяване и собствен водоизточник - 249, като от тях 7,6% са в град Разград, а 82,4% - в селата. Едва 21 са обитаваните жилища, които нямат източник на вода, като 10 от тях са в град Разград, а останалите 11 в селата.

Таблица 59. Обитавани жилища по източник на водоснабдяване и местонамиране

Брой жилища	Общо	В градовете	В селата
Общо	18483	12723	5760
Обществено водоснабдяване	18182	12690	5492
Собствен водоизточник	31	4	27
Обществено водоснабдяване и собствен водоизточник	249	19	230
Няма източник на вода	21	10	11

Източник: НСИ, Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 г., Справочник Област Разград

От гледна точка на обитаваните жилища по наличие на канализация и местонамиране, най-голям е броят за жилищата, свързани към обществената канализация - 12 336, като 99,5% са в град Разград и едва 0,5% в селата. Също голям е и броят на жилищата със свързана попивна яма - 5098, разпределени, съответно в град Разград - 4,2% и в селата - 95,8%. По отношение на жилищата с изгребна яма, то те са значително по-малко - 277, разпределени - в град Разград- 18% и в селата - 82%. Сравнително малък е и броят на жилищата със септична яма или друго пречиствателно съоръжение - 561 като от тях

26,7% са в град Разград и 73,3% - разпределени в селата. 181 са обитаваните жилища, в които нямат канализация, като само 18 от тях са в град Разград, а останалите 163 са в селата.

Таблица 60. Обитавани жилища по наличие на канализация и местонамиране

Брой жилища	Общо	В градовете	В селата
Общо	18483	12723	5760
Свързана с обществена канализация	12336	12293	73
Свързана с изгребна яма	277	50	227
Свързана със септична яма или друго пречиствателно съоръжение	561	150	411
Свързана с попивна яма	5098	212	4886
Няма канализация	181	18	163

Източник: НСИ, Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 г., Справочник Област Разград

3.2. СТРУКТУРА НА СОБСТВЕНОСТТА

Около 97,5% от жилищата в Община Разград са частна собственост на физически лица. Едва 1,6% от жилищата са държавна или общинска собственост, а 0,97% - са собственост на частни юридически лица. /Таблица 61/

Таблица 61. Брой жилища по форма на собственост в община Разград

Територия	Общо	По форма на собственост		
		държавни, общински	частни	
			юридически лица	физически лица
Община Разград	26915	419	262	26234

Източник: НСИ, Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 г., Справочник Област Разград

3.3. ВИДОВЕ ПРОСТРАНСТВЕНИ СТРУКТУРИ НА ОБИТАВАНЕ

Пространствените структури на обитаване могат да се разделят на 3 вида:

- Територия, застроена с еднофамилни жилищни сгради
- Територия, застроена с многофамилни жилищни сгради
- Територия, застроена с вилни сгради

Първата пространствена структура на обитаване представлява жилищната среда, представена от индивидуални форми на обитаване – еднофамилни жилищни сгради, като преобладават дву- етажните сгради. Друга форма на обитаване са многофамилните жилищни сгради и сградите, строени по индустриален способ. Третата форма на обитаване, представена от вилни сгради, е територията на в.з. Пчелина.

Пространствените структури на обитаване се разделят на:

- Територия с нискоетажно застрояване
- Територия със средноетажно застрояване

- Територия с високоетажно застрояване, вкл. комплексно застрояване

3.4. ТЕХНИКО-ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ВИДОВЕТЕ ОБИТАВАНЕ

➤ Технико-икономически характеристики на територията, застроена с еднофамилни жилищни сгради

Всички населени места с изключение на общинския център гр. Разград попадат в този тип структура на обитаване. Граници на територията, застроена с еднофамилни жилищни сгради, са границите на населените места. Жилищните територии в този тип пространствена структура на обитаване имат обща площ 678013 кв.м. Максималната височина на сградите е 3 етажа /9 м./, а минималната - 1 етаж /3м/. Средната височина е 2 етажа /6 м/.

➤ Територията, застроена с многофамилни жилищни сгради. Технико-икономическите характеристики на територията, застроена с многофамилни жилищни сгради, са:

Тази форма на обитаване е представена единствено в град Разград. Площта на жилищните територии в този тип пространствена структура на обитаване е 1243856 кв.м. Минималната височина на сградите е 2 етажа /6м/, а максималната - 16 етажа /48 м/. Средната е 8 етажа /16 м/.

➤ Технико-икономическите характеристики на територията, застроена с вилни сгради, са:

Границата на територията е границата на вилната зона. Максималната височина на сградите е 3 етажа /9 м./, а минималната - 1 етаж /3м/. Средната височина е 2 етажа /6 м/.

➤ Технико-икономическите характеристики на пространствените структури на обитаване от типа нискоетажно застрояване

Тези пространствени структури на обитаване са представени във всички населени места. Границите на този тип територии са границите на всички села и границите на териториите с нискоетажно застрояване на територията на общинския център – град Разград. Максималната височина на сградите е 3 етажа /9 м./, а минималната - 1 етаж /3м/. Средната височина е 2 етажа /6 м/.

➤ **Технико-икономическите характеристики на пространствените структури на обитаване от типа средноетажно застрояване**

Тези пространствени структури на обитаване са представени в общинския център град Разград. Границите на този тип територии са границите на териториите със средноетажно застрояване на територията на общинския център – град Разград. Максималната височина на сградите е 5 етажа /15 м./, а минималната - 4 етажа /12м/. Средната височина е 4 етажа /12 м/.

➤ **Технико-икономическите характеристики на пространствените структури на обитаване от типа високоетажно застрояване, вкл. комплексно застрояване:**

Тази форма на обитаване е представена единствено в град Разград в териториите с високоетажно застрояване. Жилищните комплекси са представени в следните територии: ж.к. Орел, ж.к. Абритус, кв. Стефан Караджа, ж.к. Възраждане, ж.к. Освобождение, ж.к. Васил Левски, ж.к. Лудогорие, кв. Бели Лом, ж.к. Житница. Граници на територията, застроена с многофамилни жилищни сгради, са границите на жилищните комплекси. Минималната височина на сградите е 6 етажа /18м/, а максималната - 16 етажа /48 м/. Средната е 8 етажа /16 м/.

Площта на жилищните територии /бруто/ е 32 328,43 дка.

Общинският център град Разград е в категория среден град. Бруто жилищни територии в кв.м/жител е 328,8, което надхвърля норматива за средни градове – 45-60 кв.м/жител. Нето жилищни територии обаче е под определения норматив за средни градове – 50-55%, като за града този процент е 32,6%. За останалите категории населени места бруто и нето жилищни територии са над определените нормативи.

Таблица 62. Нето и бруто жилищни територии спрямо нормативите за различните видове населени места:

Класификация на населено място	Среден град	Голямо село	Средно село	Малко село
Населено място	Разград	Дянково, Раковски	Стражец, Гецово	Балкански, Благоево, Дряновец, Киченица, Липник, Мортагоново, Недоклан, Осенец, Островче, Побит камък, Пороище, Просторно, Радинград, Топчии, Ушинци, Черковна, Ясеновец
Бруто жилищни територии /дка/	10594,13	2725,7	2120,09	16888,5

Бруто жилищни територии в кв.м/жител	328,8	582	651,9	1928
Норматив за Бруто жилищни територии в кв.м/жител	45-60	220-320	250-350	300-370
Нето жилищни територии /дка/	3454,11	2230,26	1405,87	13669,6
Нето жилищни територии в %	32,60%	81,80%	66,31%	80,9
Норматив за нето жилищни територии в %	50-55%	65-75%	65-75%	65-75%

3.5. ГРАДСКА ДИНАМИКА

По данни на НСИ към 01.02.2011 г., от заетите лица в общината – общо 20359 на брой, 17 013 човека /или около 83,5%/ живеят и работят в община Разград. Всекидневните трудови мигранти са 3 346, или около 1/7 от населението. От тях, в същата община работят около 58,8%, а в общини в същата област са заети около 14,7%, останалите работят в населени места в друга област. Всекидневните трудови мигранти на 1000 заети лица са 164,3 души.

Таблица 63. Всекидневни трудови мигранти по направление на миграцията /Брой/

Територия	заети лица	лица, които живеят и работят в едно и също населено място	всекидневни трудови мигранти							всекидневни трудови мигранти на 1000 заети лица
			общо	от тях отиват на работа						
				в същата община		в община на същата област		в община на друга област		
в градове	в села	в градове	в сел а	в градов е	в сел а					
Област Разград	42 628	34 227	8 401	3 141	1 048	1 161	568	2 343	140	197,1
Община Разград	20 359	17 013	3 346	1 634	333	134	359	834	52	164,3

Източник: Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 година; Книга 7. Всекидневни пътувания

От учащите лица, общо 7 359 на брой, 80% живеят и учат в едно и също населено място. 1 478 са всекидневно пътуващите учещи до други населени места, като съотношението мъже-жени е 51:49 в полза на мъжете. Всекидневните учебни пътувания на 1000 учещи лица е 200,8.

Таблица 64. Всекидневни пътувания на учащите по пол /Брой/

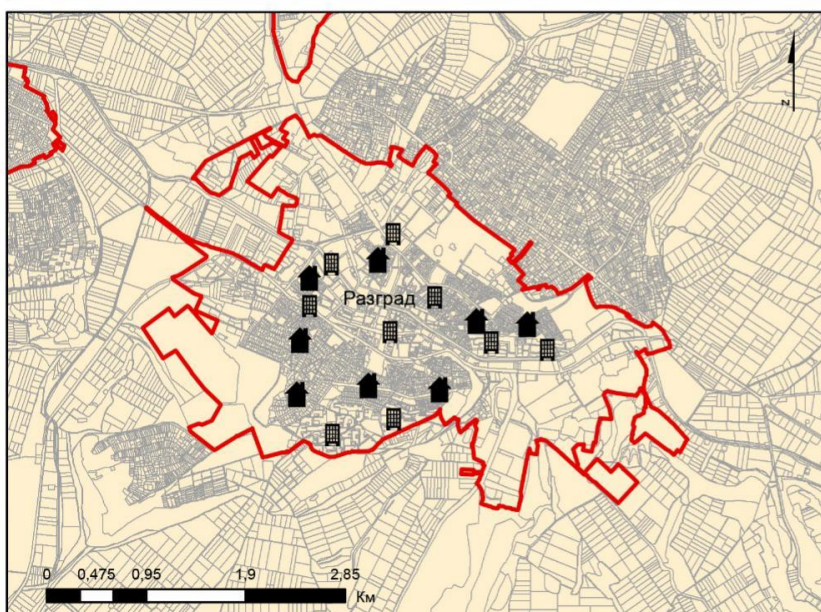
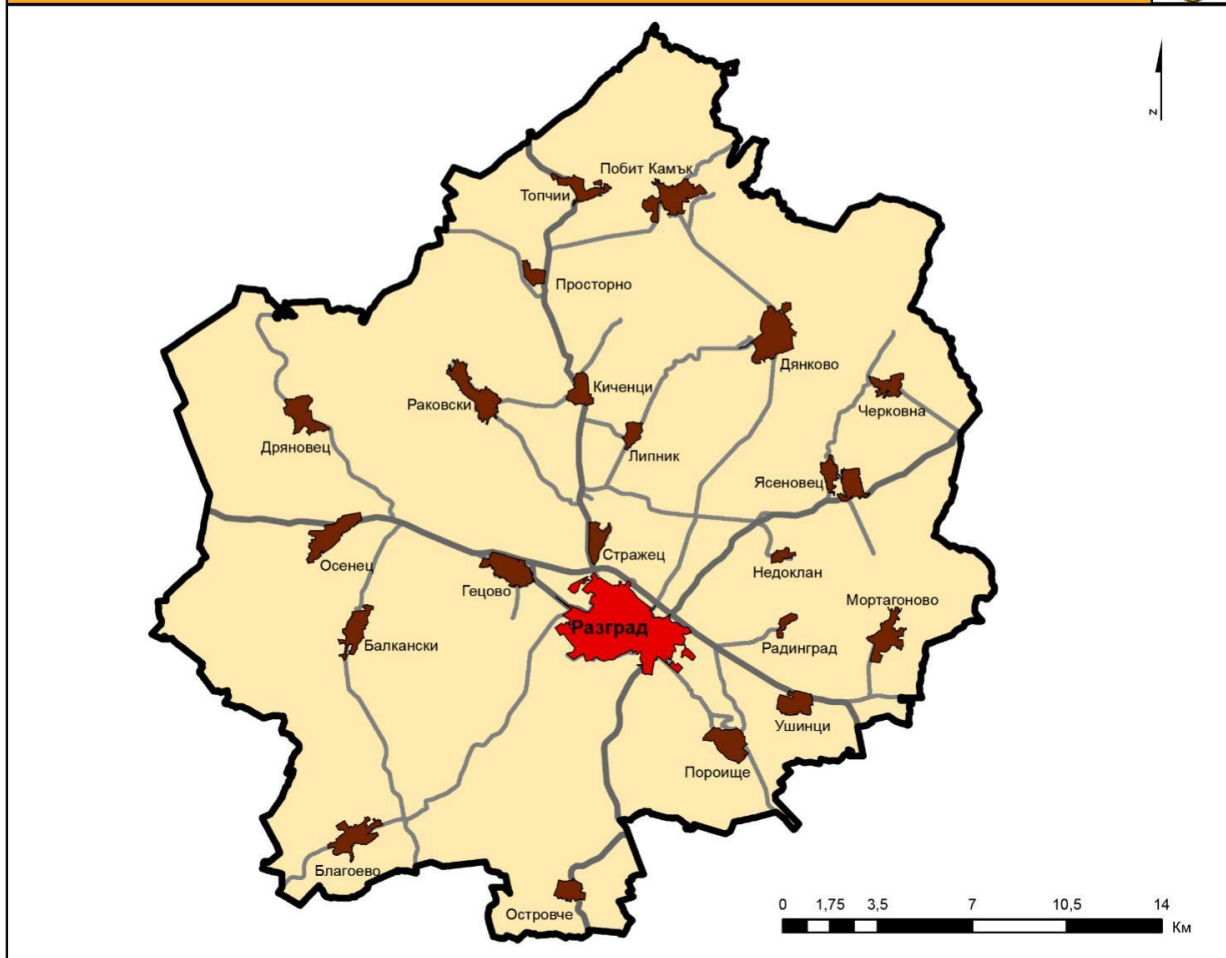
Територия	учащи лица	лица, които живеят и учат в едно и също населено място	всекидневно пътуващи учащи			всекидневни учебни пътувания на 1 000 учащи лица
			общо	мъже	жени	
Област Разград	16 964	11 733	5 231	2 727	2 504	308,4
Община Разград	7 359	5 881	1 478	755	723	200,8

Източник: Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 година; Книга 7. Всекидневни пътувания

Проблеми:

- Увеличаване броя на жилищните необитавани сгради повече от два пъти за периода 2001-2011 г.
- Намаляване броя на жилищните сгради за временно обитаване повече от два пъти за периода 2001-2011 г.
- Незначително увеличаване броя на обитаваните жилищни сгради
- Периодизацията на сградния фонд показва наличие предимно на стари жилищни сгради, за последните 10 години жилищния фонд се е увеличил едва с около 3%

СХЕМА ОБИТАВАНЕ

Легенда

- Граница на населено място
- Граница на община
- Пътица от РПМ
- Общински пътища

Обитаване

- Населени места с еднофамилни жилищни сгради
- Населени места с еднофамилни и многофамилни жилищни сгради
- Еднофамилни жилищни сгради
- Многофамилни жилищни сгради

Общ устройствен план Община Разград

4. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

4.1. ТЕРИТОРИАЛНО РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА МРЕЖАТА ОТ ОБЕКТИ

Всички обекти на здравеопазването са ситуирани в общинския център – град Разград.

В структурата на здравната мрежа се включват болничната и извънболничната помощ. Болничната помощ е представена от МБАЛ „Св. Иван Рилски” АД. По данни на НСИ към 2011 г. легловата база включва 326 легла. Лечебните заведения за извънболнична помощ са 20 – 1 диагностично-консултативен център, 4 медицински центъра и 15 самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории. Медицинските центрове разполагат с 11 легла.

По данни на НСИ има и 7 други лечебни и здравни заведения с общо 100 легла.

Таблица 65. Видове лечебни заведения в Община Разград

Вид	Наименование	Населено място
Лечебни заведения за болнична помощ	МБАЛ "Св. Иван Рилски"	гр. Разград
Лечебни заведения за извън болнична помощ	Диагностично консултативен център I	гр. Разград
	Медицински център "Здраве"	гр. Разград
	Медицински център "Д-р Велкови"	гр. Разград
	Очен комплекс „Д-р Ангелина Миткова”	гр. Разград
	Център за спешна медицинска помощ	гр. Разград
	Център за неотложна медицинска помощ „Вита”	гр. Разград
Диагностично консултативни центрове	ДКЦ - 1 Разград ЕООД	гр. Разград
Хосписи	"Лечител" ЕООД	гр. Разград
	"Хоспис - Ковънлъка" ООД	гр. Разград
Медико-технически лаборатории	МТЛ "Финес - 2000"	гр. Разград
	ЛМК - МТЛ ЕООД	гр. Разград
	МТЛ "Лювеста" ООД	гр. Разград
	СМТЛ "Дента - К.А.К." ЕООД	гр. Разград
	МТЛ "Класик - дент" СД	гр. Разград
	МТЛ "Ивдентал - 2001" ООД	гр. Разград
	МТЛ „Рентгенографии“ ЕООД	гр. Разград
	МТЛ „Транс дентал“ ЕООД	гр. Разград
Медико-диагностични лаборатории	МДЛ "Харвей" ООД / Клинична лаборатория/	гр. Разград
	МДЛ "Европа" ООД / Микробиология/	гр. Разград
	МДЛ ЕООД / Клинична лаборатория/	гр. Разград
	МДЛ "Д-р Искрен Калчев" ЕООД /Анатомия, хистология и цитология/	гр. Разград

Източник: Община Разград, 2015 г.; Регистър на Министерство на здравеопазването, 2015 г.

Разпределението на лекарските практики в отделните населени места е представено в Таблица 47. Лекарите в първичната извънболнична медицинска помощ са концентрирани на територията на 10 от населените места, като в 6 от населените места лекарите се грижат за здравеопазването на повече от 1 населено място. По този начин лекарските практики в селата Гецово, Липник и Дряновец обслужват по две населени места, а тези в с.Топчии и с. Ясеновец – по три населени места. Лекарските практики в гр. Разград обслужват освен населението на общинския център, така и населението на още 5 населени места.

Таблица 66. Разпределение на лекарите в отделните населени места в Община Разград

Населени места	Лекарска практика	Център на лекарската практика
Минимален брой и разпределение на лекарите в първичната извънболнична медицинска помощ		
Община Разград	32	
гр.Разград, с. Островче, с.Благоево, с.Ушинци, с.Радинград и с.Пороище	19	гр. Разград
с. Гецово, с. Осенец	2	с. Гецово
с. Дряновец и с. Балкански	1	с. Дряновец
с. Мортагоново	1	с. Мортагоново
с. Стражец	1	с. Стражец
с. Дянково	2	с. Дянково
с. Липник, с. Киченица	1	с. Липник
с.Топчии, с.Побит Камък и с.Просторно	1	с. Топчии
с. Раковски	2	с. Раковски
с. Ясеновец, с. Черковна и с. Недоклан	2	с. Ясеновец
Минимален брой и разпределение на лекарите по дентална медицина в първичната извънболнична помощ		
Община Разград	31	
гр.Разград, с. Островче, с.Благоево, с.Ушинци, с.Радинград, с. Балкански и с.Пороище	19	гр. Разград
с. Гецово	1	с. Гецово
с. Осенец и с. Дряновец	1	с. Осенец
с. Мортагоново	1	с. Мортагоново
с. Стражец	1	с. Стражец
с. Дянково	2	с. Дянково
с. Липник, с. Киченица	1	с. Липник
с.Топчии, с.Побит Камък и с.Просторно	1	с. Топчии
с. Раковски	2	с. Раковски
с. Ясеновец, с. Черковна и с. Недоклан	2	с. Ясеновец

Източник: Община Разград, 2015 г.

На територията на Община Разград функционират 39 здравни кабинети, от тях 21 са към детските заведения и 18 към училищата, обслужвани от 34 квалифицирани медицински специалисти.

В общината дейност осъществяват 39 амбулатории за първична медицинска помощ - индивидуална практика, сред които: 1 за Обща медицина и детски болести; 15 за Обща медицина; 1 за Детски болести, инфекциозни болести и обща медицина; 2 за детски болести; 1 за Гастроентерология; 4 за Вътрешни болести и обща медицина; 1 за Акушерство и гинекология, обща медицина.

Към системата на здравеопазването е и системата за отглеждане на деца до 3 годишна възраст, обхващаща и детските ясли. В общината има 2 детски ясли и 3 яслени групи с капацитет 196 места. По данни на НСИ от преброяването на населението през 2011 г. в детските ясли се полагат грижи за 179 деца – 95 момчета и 84 момичета.

Таблица 67. Детски ясли и яслени групи в Община Разград

Наименование	Вид	Населено място	Финансиране
Детска ясла "Звездици"	Детска ясла	гр. Разград	Общинско
Детска ясла "Слънчево детство"	Детска ясла	гр. Разград	Общинско
Яслена група към ЦДГ №6 „Шестте ястребинчета”	Яслена група	гр. Разград	Общинско
Яслена група към ЦДГ №11 „Детелина”	Яслена група	гр. Разград	Общинско
Яслена група към ЦДГ с. Дянково	Яслена група	с. Дянково	Общинско

Източник: Община Разград, 2015 г.

Обектите на социалната инфраструктура са концентрирани на територията на общинския център град Разград, като има и два обекта в с. Просторно – защитено жилище и Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с психични разстройства.

Таблица 68. Социални дейности в Община Разград

Наименование	Населено място	Капацитет
Домашен социален патронаж (ДСП)	гр. Разград	455 места
Център за обществена подкрепа (ЦОП)	гр. Разград	60 места
Център за социална рехабилитация и интеграция "Емилиян" (ЦРСИ)	гр. Разград	45 места
Център за настаняване от семеен тип за деца	гр. Разград	20 места
Дневен център за възрастни хора с увреждания „Подай ръка”	гр. Разград	25 места
Защитено жилище	с. Просторно	6 места
Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с психични разстройства	с. Просторно	14 места

Дом за стари хора (ДСХ)	гр. Разград	80 места
Дом за възрастни хора с деменция (ДВХД)	гр. Разград	60 места

Източник: Община Разград, 2015 г.

Съществуващите обекти на здравеопазването и социалните услуги задоволяват адекватно потребностите на местното население.

4.2. ВИДОВЕ ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ ПО НИВА НА ОБСЛУЖВАНЕ, СОБСТВЕНОСТ

Доболничното обслужване на населението на община Разград се извършва чрез първичните звена на индивидуалните и групови лекарски практики. Съгласно Областната здравна карта, броят на общопрактикуващите лични лекари на територията на общината е 28, на лекарите по дентална медицина - 41, а медицинските специалисти по здравни грижи Пациентските листи на общопрактикуващите лекари са съобразени със заложените в Националната здравна стратегия за периода 2008-2013 г. горни граници за обхват – 1500 души, обслужвани от един лекар.

Болничната лечебна помощ се извършва в МБАЛ „Св. Иван Рилски” АД. Обектът разполага с общо 326 болнични легла. С наличните болнични легла се покриват нормативните изисквания за осигуреност, според които на 1000 души са необходими 6,5 легла. В общината този показател е 6,7 легла на 1000 души.

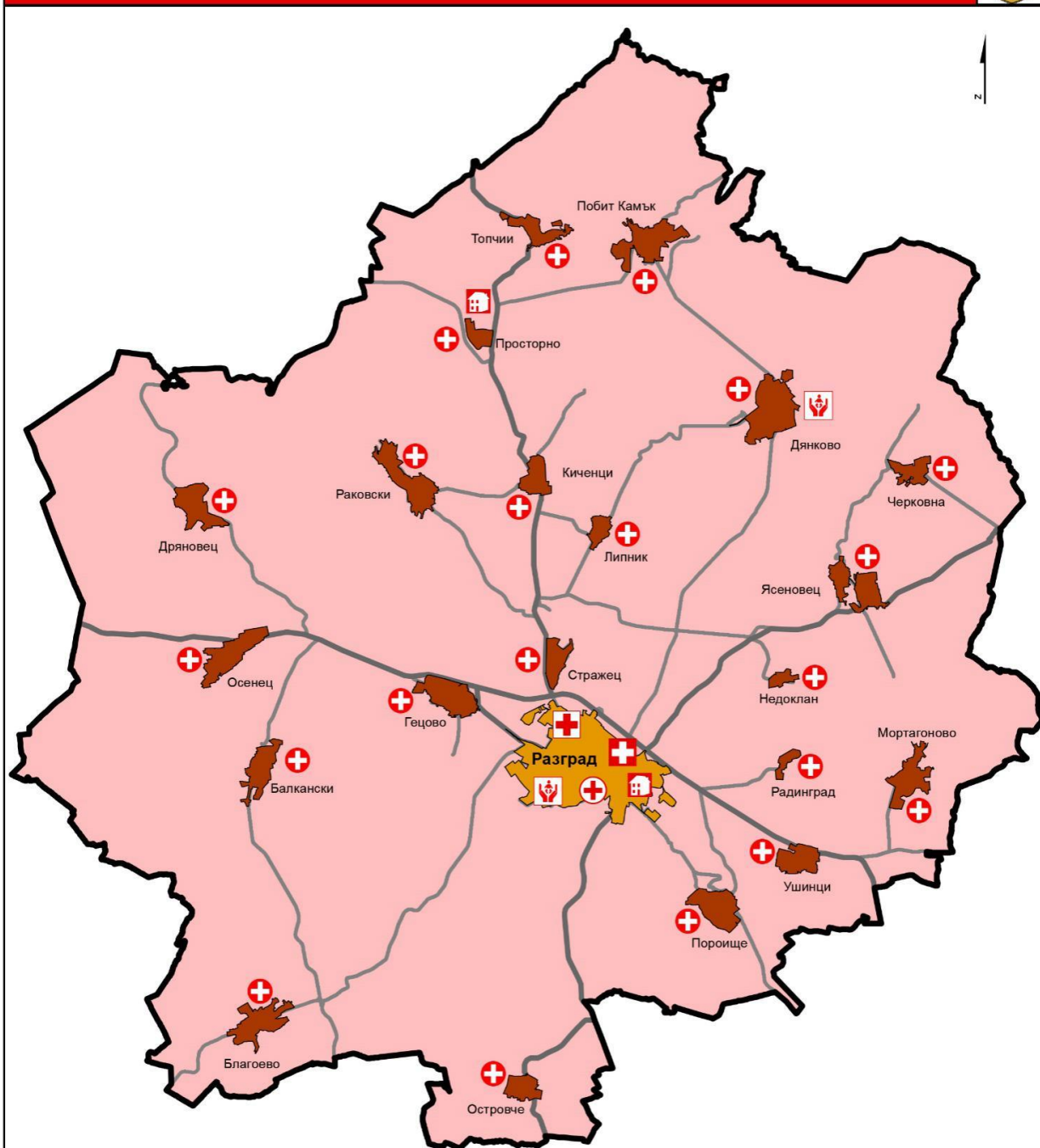
Спешната медицинска помощ се извършва от Център за спешна медицинска помощ в град Разград.

Обектите са общинска собственост.

Проблеми:

- Липса на лечебни заведения в селата
- Липса на лекарски практики във всички населени места в общината

СХЕМА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Легенда

Граници и пътища

- Граници и пътища
- Пътища от РПМ
- Общински пътища

Здравеопазване

- Диагностично консултативен център
- Лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ
- Лекарска практика

- Хосписи
- Детски ясли
- Социални дейности

4,5 2,25 0 4,5 Km

Общ устройствен план Община Разград

5. ОБРАЗОВАНИЕ - ТЕРИТОРИАЛНО РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ОБЕКТИТЕ, ОБРАЗОВАТЕЛНИ РАВНИЩА, СОБСТВЕНОСТ

Инфраструктурата на образованието в община Разград включва детски градини, общообразователни училища, профилирани и професионални гимназии.

В община Разград, за обучението и възпитанието на децата от 1 до 6-годишна възраст, съществуват 22 целодневни детски градини. От тях 10 са в град Разград. От 22 населени места в община Разград в девет няма детски заведения (в с. Радинград, с. Черковна, с. Просторно, с. Пороище, с. Ушинци и с. Побит камък, с. Недоклан и с. Балкански, с. Дряновец).

На територията на община Разград съществуват 15 общински училища. От тях 11 основни /5 в гр. Разград и 6 в селата на общината/. Средните училища са ГПЧЕ "Екзарх Йосиф", ПМГ "Акад. Н. Обрешков", Спортно училище и едно СОУ "Христо Ботев".

В община Разград функционира – Филиал-Разград към РУ "Ангел Кънчев" - Русе.

В община Разград има 6 професионални гимназии и едно Помощно училище – интернат в с. Осенец.

За периода 2000-2015 г. броят на детските градини, децата и педагогическия персонал намалява.

Таблица 69. Детски градини, деца, педагогически персонал, места и групи в детските градини в община Разград по учебни години

Учебна година	Детски градини	Деца		Места		Педагогически персонал		Детски групи
		общо	в т.ч. момичета	общо	на 100 деца	общо	в т.ч. детски учители	
2000/2001	27	2084	973	2741	131,5	206	194	93
2001/2002	27	2070	1011	2743	132,5	204	192	92
2002/2003	27	2094	970	2722	130,0	207	195	93
2003/2004	28	1925	911	2736	142,1	205	194	91
2004/2005	28	2120	1003	2802	132,2	208	197	95
2005/2006	28	2003	996	2778	138,7	202	191	92
2006/2007	28	2047	1012	2777	135,7	198	187	90
2007/2008	27	2054	982	2718	132,3	198	187	93
2008/2009	27	2085	1011	2748	131,8	201	190	93
2009/2010	27	2093	1017	2664	127,3	204	193	94
2010/2011	26	2027	964	2644	130,4	200	189	92
2011/2012	26	1963	927	2644	134,7	199	188	89
2012/2013	24	1962	958	2600	132,5	189	178	85
2013/2014	24	1955	970	2617	133,9	186	175	84
2014/2015	22	1953	988	2505	128,3	184	173	82

За периода 2000-2015 г. намалява и броят на училищата и броят на учащите в общината.

Таблица 70. Училища, паралелки, учители, учащи и завършили в общообразователни и специални училища в община Разград по учебни години

Учебна година	Училища	I - IV клас				V - VIII клас					IX - XIII клас				
		паралелки	учители	учащи		паралелки	учители	учащи		завършили	паралелки	учители	учащи		завършили
				общо	в т.ч. жени			общо	в т.ч. жени				общо	в т.ч. жени	
2000/2001	22	156	164	3264	1630	140	242	3001	1389	568	48	82	1104	778	212
2001/2002	22	144	153	2993	1456	137	232	3004	1462	576	49	90	1141	764	227
2002/2003	22	136	160	2770	1358	135	226	3016	1443	611	53	104	1233	824	174
2003/2004	23	137	163	2699	1287	129	215	2860	1340	689	54	106	1283	835	252
2004/2005	23	125	155	2483	1151	129	209	2864	1368	676	56	120	1327	852	219
2005/2006	21	113	149	2250	1054	119	219	2645	1218	692	57	106	1367	897	234
2006/2007	20	108	141	2163	1021	103	199	2413	1136	681	55	109	1328	871	261
2007/2008	20	107	136	2127	1032	101	187	2229	996	592	53	100	1269	837	275
2008/2009	17	99	119	2040	1004	90	162	1966	864	539	53	92	1268	808	277
2009/2010	16	100	108	1968	979	85	151	1800	773	501	52	90	1256	777	255
2010/2011	16	99	110	1905	958	79	124	1649	749	478	56	104	1257	739	260
2011/2012	15	90	106	1864	931	82	120	1716	803	339	56	100	1241	702	241
2012/2013	15	93	105	1841	916	89	128	1681	798	391	51	84	1150	674	236
2013/2014	15	94	110	1848	908	83	133	1712	803	376	48	77	1089	627	255
2014/2015	15	90	108	1869	898	77	128	1657	788	403	44	78	1096	654	218

Териториалното разпределение на инфраструктурата на общото образование е в съответствие с възприетите нормативи за териториална достъпност – в рамките на 15 минути пешеходна (за началните и основните училища) и до 20 минути транспортна достъпност за средните училища.

Средищните училища са държавни или общински училища, в които се обучават деца от населените места, където няма училище. За пътуващите ученици държавата осигурява финансирането на целодневна организация на учебния процес, столово хранене и транспорт. Това е съпътстваща мярка в процеса на оптимизация на училищната мрежа. В Община Разград средищни училища са: ОУ "Иван Тургенев", ОУ "Васил Левски", ОУ "Н. Й. Вапцаров", ОУ "Н. Икономов", ОУ "Отец Паисий" и СОУ "Хр. Ботев".

Професионалното образование (държавните училища) е представено от 6 професионални гимназии. През учебната 2010/2011 г. в професионалните училища се учат 2116 ученика.

Извънучилищните педагогически учреждения са представени от:

- Център за работа с деца (ЦРД);
- Център за ученическо, техническо и научно творчество (ЦУТНТ);
- Ученическа спортна школа (УСШ) „Р. Бухтев“;
- Междуучилищен център по труд и техника (МУЦ);
- Ресурсен център

Висшето образование е представено от филиал на Русенския университет „Ангел Кънчев“.

По данни на МОМН за последната година в детските градини се обучават 1961 деца, а в училищата – 6001 ученици.

Таблица 71: Образователни обекти, равнища, собственост

Наименование	Вид	Населено място	Финансиране	Брой деца/ ученици
ЦДГ 8 "Райна Княгиня"	Целодневна детска градина	гр. Разград	Общинско	118
ЦДГ-2	Целодневна детска градина	гр. Разград	Общинско	146
ЦДГ №3 "Приказка"	Целодневна детска градина	гр. Разград	Общинско	144
ЦДГ №4 "Митко Палаузов"	Целодневна детска градина	гр. Разград	Общинско	144
ЦДГ "Незабравка" №5	Целодневна детска градина	гр. Разград	Общинско	120
ЦДГ 6 "6-те ястребинчета"	Целодневна детска градина	гр. Разград	Общинско	161
ЦДГ №7 "Васил Левски"	Целодневна детска градина	гр. Разград	Общинско	103
ЦДГ 11 "Детелина"	Целодневна детска градина	гр. Разград	Общинско	127
ЦДГ №12 "Зорница"	Целодневна детска градина	гр. Разград	Общинско	192
ЦДГ 14 "Славейче"	Целодневна детска градина	гр. Разград	Общинско	168
ЦДГ "Здравец"	Целодневна детска градина	с. Гецово	Общинско	29
ЦДГ "Пролет"	Целодневна детска градина	с. Стражец	Общинско	56
ЦДГ 1 "Щастливо детство"	Целодневна детска градина	с. Раковски	Общинско	54
ЦДГ №2 "Пролет"	Целодневна детска градина	с. Раковски	Общинско	40
ЦДГ "Иглика"	Целодневна детска градина	с. Осенец	Общинско	21
ЦДГ "Радост"	Целодневна детска градина	с. Мортагоново	Общинско	44
ЦДГ "Георги Димитров"	Целодневна детска градина	с. Благоево	Общинско	17
ЦДГ "М. Палаузов"	Целодневна детска градина	с. Киченица	Общинско	28
ЦДГ №2 "Дора Габе"	Целодневна детска градина	с. Ясеновец	Общинско	84

ЦДГ "6-те ястребинчета"	Целодневна детска градина	с. Липник	Общинско	17
ЦДГ "Осми март"	Целодневна детска градина	с. Дянково	Общинско	119
ЦДГ "Гълъбче"	Целодневна детска градина	с. Топчии	Общинско	29
ОУ "Н.Й.Вапцаров"	Основно(I-VIII клас)	гр. Разград	Общинско	552
ОУ "Васил Левски"	Основно(I-VIII клас)	гр. Разград	Общинско	657
ОУ "Н.Икономов"	Основно(I-VIII клас)	гр. Разград	Общинско	547
ОУ" И.С. Тургенев"	Основно(I-VIII клас)	гр. Разград	Общинско	255
ОУ" Отец Паисий"	Основно(I-VIII клас)	гр. Разград	Общинско	253
ОУ"Д-р Петър Берон"	Основно(I-VIII клас)	с. Осенец	Общинско	76
ОУ "Г.С.Раковски"	Основно(I-VIII клас)	с. Раковски	Общинско	146
ОУ" Отец Паисий"	Основно(I-VIII клас)	с. Дянково	Общинско	142
ОУ "Св.Св.Кирил и Методий"	Основно(I-VIII клас)	с. Ясеновец	Общинско	203
ОУ "Кирил и Методий"	Основно(I-VIII клас)	с. Киченица	Общинско	84
ОУ "Елин Пелин"	Основно(I-VIII клас)	с. Стражец	Общинско	70
СОУ "Хр. Ботев"	СОУ(I-XII клас)	гр. Разград	Общинско	370
ПГИ "Робер Шуман"	Професионална гимназия	гр. Разград	Държавно	512
ПТГ "Шандор Петьофи"	Професионална гимназия	гр. Разград	Държавно	552
ПГХТБТ "Мария Кюри"	Професионална гимназия	гр. Разград	Държавно	142
ПГССХВТ "Ангел Кънчев"	Професионална гимназия	гр. Разград	Държавно	104
ПГТС "Хр. Смирненски"	Професионална гимназия	гр. Разград	Държавно	101
ПГО "Ст. Н .Спасо-Еленина"	Професионална гимназия	гр. Разград	Държавно	48
ГПЧЕ "Е. Йосиф"	Профилирана гимназия	гр. Разград	Общинско	548
ПМГ "Акад. Н.Обрешков"	Профилирана гимназия	гр. Разград	Общинско	497
Спортно училище	Спортно	гр. Разград	Общинско	109
ПУИ "Хр. Ботев"	Помощно (за деца с умствена изостаналост)	с. Осенец	Държавно	33
Филиал на Русенския университет „Ангел Кънчев”	Университет	гр. Разград	Държавно	

Източник: Регистър на Министерство на образованието, 2015 г.

Площта на имотите в които са разположени обектите на образованието и РЗП на училищата е представена в таблица 72.

Таблица 72. Площта на имотите в които са разположени обектите на образованието и РЗП на училищата

Наименование	Населено място	Застроена площ/кв.м.	РЗП/кв.м	Площ ПИ/кв.м.
ОУ "Н.Й.Вапцаров"	гр. Разград	901	5 660	12 923
ОУ "Васил Левски"	гр. Разград	2 804	4 732	20 247
ОУ "Н.Икономов"	гр. Разград	2 215	5 944	10 947
ОУ" И.С. Тургенев"	гр. Разград	1 734	3 504	12 121
ОУ" Отец Паисий"	гр. Разград	1 490	1 721	6 634
СОУ "Хр. Ботев"	гр. Разград	3 252	8 690	13 561
ПГИ "Робер Шуман"	гр. Разград	1 801	5 595	14 759
ПТГ "Шандор Петьофи"	гр. Разград	3 921	9 972	17 893
ПГХТБТ "Мария Кюри"	гр. Разград	1 563	2 394	12 121
ПГССХВТ "Ангел Кънчев"	гр. Разград	1 685	1 685	
ПГТС "Хр. Смирненски"	гр. Разград	2 177	3 203	11 246
ПГО "Ст. Н .Спасо-Еленина"	гр. Разград	619	1 053	5 137
ГПЧЕ "Е. Йосиф"	гр. Разград	1 215	990	12 923
ПМГ "Акад. Н.Обрешков"	гр. Разград	2 804	4 732	20 247
Спортно училище	гр. Разград	3 252	8 690	13 561
ОУ "Елин Пелин"	с. Стражец	271	504	1 106
ПУИ "Хр. Ботев"	с. Осенец	*	*	*
ОУ"Д-р Петър Берон"	с. Осенец	*	*	*
ОУ "Г.С.Раковски"	с. Раковски	*	*	*
ОУ" Отец Паисий"	с. Дянково	*	*	*
ОУ "Св.Св.Кирил и Методий"	с. Ясеновец	*	*	*
ОУ "Кирил и Методий"	с. Киченица	*	*	*

Източник: Община Разград, 2015 г.; *липсват данни

В таблица 73 са представени и обслужващите звена в общината в сферата на образованието.

Таблица 73: Обслужващи звена в сферата на образованието

Наименование	Вид	Населено място	Финансиране
МУЦТПО	МУЦ	гр. Разград	Общинско

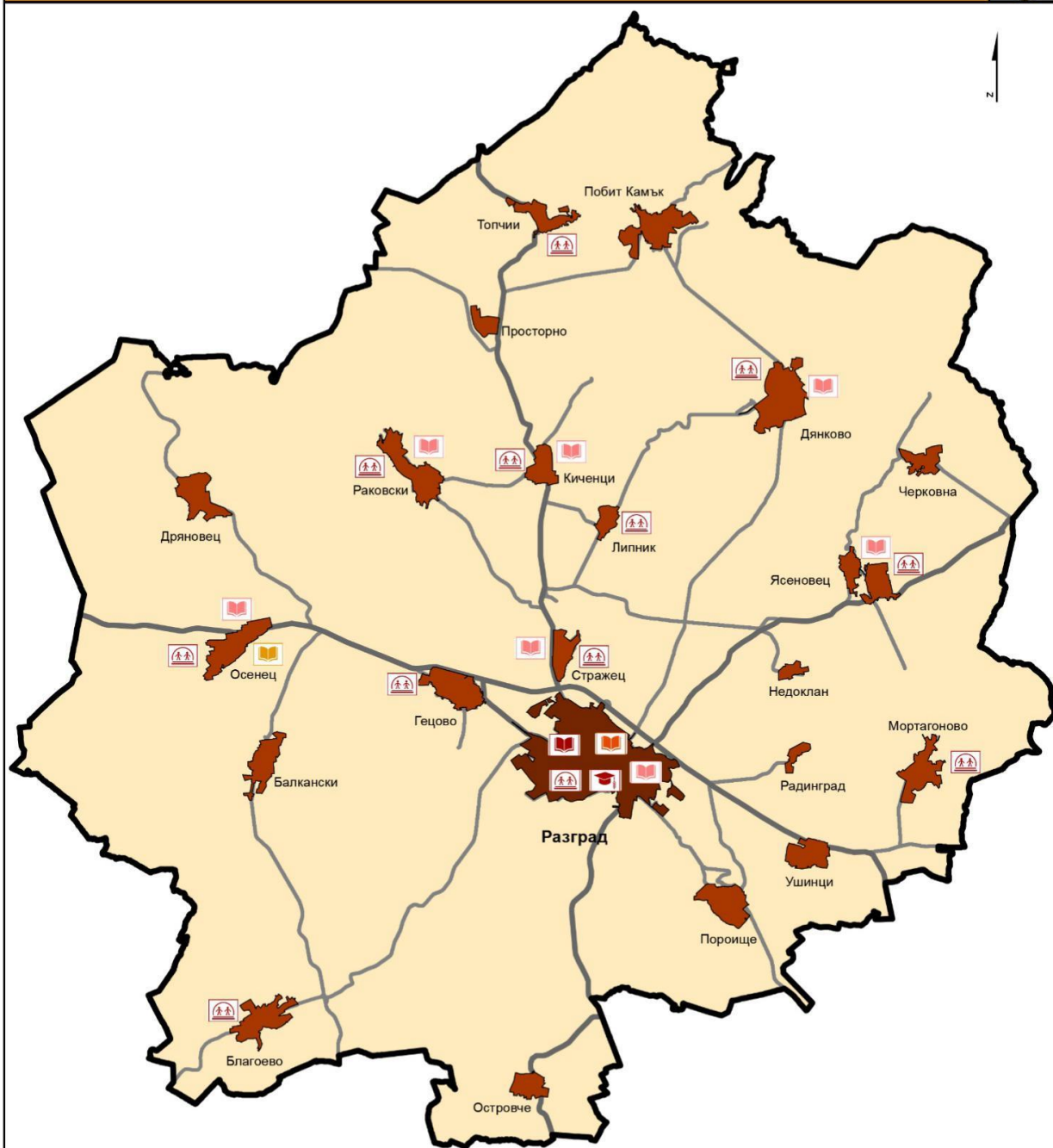
Ресурсен център	Ресурсен център	гр. Разград	Държавно
ОС гр. Разград	Самостоятелно общежитие/ интернат	гр. Разград	Общинско
ЦУНТ - Разград	Извънучилищни педагогически учреждения	гр. Разград	Общинско
ЦРД	Извънучилищни педагогически учреждения	гр. Разград	Общинско
УСШ "Р. Бухтев"	Извънучилищни педагогически учреждения	гр. Разград	Общинско

Източник: Община Разград, 2015 г.

Проблеми:

- За периода 2000-2015 г. броят на детските градини, децата и педагогическия персонал намалява
- За периода 2000-2015 г. намалява и броят на училищата и броят на учащите в общината

СХЕМА ОБРАЗОВАНИЕ

Легенда

Граници и пътища

- Граници и пътища
- Пътища от РПМ
- Общински пътища

Образование

- Целодневна детска градина
- Основно училище
- Средно общобразователно училище
- Професионална гимназия
- Помощно училище
- Филиал на Русенски университет

4 2 0 4 Км

Общ устройствен план Община Разград

6. КУЛТУРА - ТЕРИТОРИАЛНО РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ЗНАЧИМОСТ

6.1. Анализ на историческото развитие на общината и актуалното състояние на всички обекти на НКН, тяхната градоустройствена и природна среда

За историческото развитие на земите, заемащи днешната територия на Община Разград, съществува достатъчно информация, която се получава предимно от археологически проучвания.

През периода на каменно-медната епоха земите на днешния Разградски край са гъсто населени. Благоприятните климатични и географски условия са основният фактор за успешното развитие на земеделието, скотовъдството и занаятчийството още през този ранен етап от развитието.

• гр. Разград

Най-ранните археологически находки в този регион са кремъчни сечива от местностите Чуката край Разград, датиращи от епохата на палеолита. Находките от периода на неолита в Разградско са единични и засега не са локализирани поселения от този период. На 3 км югозападно от гр.Разград се намира Козлушката селищна могила, а на 6,5 км от града в същата посока, в м.Бакшиш се намира друга селищна могила. В м. Коренежите, източно от пътя за гр. Попово е открит гроб с богат гробен инвентар, което предполага наличието на това място на некропол. Източно до гр.Разград е разположен Националният археологически резерват „Абритус“, заемащ площ над 1000 дка. Тук са разположени няколко обекта, датиращи от различни епохи. Частично е проучена Хисарлъшката селищна могила край Разград, датираща от периода на енеолита. Открити са находки от кремъчни сечива, метални оръдия на труда, керамични съдове, култова пластика и накити, изработени от черупки на средиземноморската мида „спондилус“. Ранното римско селище „Абритус“ възниква в края на I век, като римски военен лагер върху руините на тракийско поселение. Античните автори споменават Абритус във връзка със състоялата се през 251 г. близо до него битка, в която загиват император Деций Траян и неговият по-голям син и съимператор Херений Етруск.

В началото на IV век, на височина на брега на р. Бели Лом, западно от ранното селище, е изградена крепост с площ 14 хектара, в която са заселени готи-федерати. Крепостта е оградена с мощна каменна стена с дебелина до 3 м и височина 12 м, 35 бойни кули и четири порти. През периода на късната античност Абритус е един от седемте най-големи градски центъра на провинция Втора Мизия и седалище на епископ. Във вътрешността на крепостта са проучени няколко обществени и жилищни сгради. Градът е разрушен при нашествието на аварите през 586 г. В края на IX – началото на X век върху

развалините му е построена старобългарска крепост, разрушена окончателно в 30-те години на 11 век. В АР Абритус са разположени и некрополи – могили и плоски - във в четирите световни посоки. На територията на резервата функционират два музея. В Археологическия музей е подредена експозиция на тема „Следи от древността”, в която са изложени най-значимите движими културни ценности от периода на каменно-медната епоха и до края на XIV в. В музейният парк са експонирани архитектурни детайли, епиграфски паметници – надгробни плочи и посветителни надписи на старогръцки и латински език, свидетелстващи за разнородния етнически състав на населението на Абритус. Значителен интерес представляват и датираните през 18-19 век надгробни и строителни надписи – християнски, мюсюлмански и един арменски.

В местността Пчелина, на 7 км югозападно по права линия от центъра на гр. Разград, на двата бряга на р. Барутчийска, една срещу друга се намират две крепости: Тракийската „Кале съртъ” (IV-III в. пр. Хр.) и късноантичната „Калето” (IV-VI в.).

В североизточния край на гр. Разград, около 1795 г е съществувало землено укрепление „Хезар”/”Хасар”. Важни обекти от периода 15-19 век са религиозните паметници. Джамията „Ахмед бей”, и сега действаща е построена по времето на султан Сюлейман I (1520-1566). Джамията „Ибрахим паша” в центъра на съвременния град, втора по големина в България е построена в началото на 17 век при управлението на султан Ахмед I (1603-1617). Под нейните основи са разкрити останките на по-ранна джамия изградена 30-те години на 16 век от великият везир на султан Сюлейман I. Църквата „Св.Николай Чудотворец” е изградена 1860 г.

- **с. Мортагоново**

На 3 км северно от селото, в м. Чакмаклъка има кремъчно находище, което обхваща площ над 10 дка. Теренът изобилства от кремъчни късове, някои от които носят следи от обработка. В м. Дренака, на 3 км североизточно от селото се намира селищна могила от епохата на късния енеолит.

В м. Калето, на 3 км северно, на площ от 10 дка се намира тракийска крепост от ранноелинистическата епоха (4-3 в.пр.Хр.). В м. Липака, също на 3 км северно от селото има некропол от 6 надгробни могили от същия период. На 2,5 км югозападно от селото, в м.Карабалъ е открита каменна гробница. Богатият гробен инвентар говорят за погребение на тракийски войн от 4 в.пр.Хр. Върху билото на гореописаната селищна могила в м.Дренака, през периода на късната античност (IV-V в.), е изградена не голяма по площ крепост. На 1 км североизточно от селото, в м. Сунгура, има следи от римско

селище. В подножието на тракийската крепост в м.Калето има следи от селище от Второто българско царство (XII-XIV в.).

- **с. Гецово**

Най-ранните писмени сведения за село Гецово са от 15 в. На 1,5 км западно от селото, в м.Софулар се намира кремъчно находище, а на 6 км североизточно, край десния бряг на Синанен дол е разположена още една селищна могила. На 6 км североизточно, в северния край на Горните лозя, има следи от праисторическо селище. На 1 км западно от града, на 50 м от левия бряг на р.Бели Лом, в м.Крапча се намира също селищна могила. Селищна могила има и в м. Даяма чешма, на 6 км югозападно от града. Тук освен керамични фрагменти се откриват и множество кремъчни отцепи и сечива, които дават основание да се допусне, че тук е имало работилница за обработка на кремък. В землището на с. Гецово са регистрирани и две антични селища – в м. Даяма чешма и в северния край на селото, на левия бряг на р.Бели Лом. На 1,5 -2 км южно и югозападно от селото, на самото било на високия рид Каздаа, се намират три надгробни могили. В землището на с. Гецово са открити множество културни ценности – мраморна оброчна плочка на Тракийския Херос, бронзова статуетка на Зевс и множество сребърни и бронзови монети.

- **с. Дряновец**

От праисторическата епоха в землището на с. Дряновец се намират няколко обекта: Селищна могила намираща се на левия бряг на потока Драката, известна под името „Куллята”, праисторическо укрепено селище в м. Балталък, намираща се на 3,5 км южно от селото и праисторическо селище на 2 км северно от селото, в м. “Ючбунар”, край десния бряг на р. Бели Лом. На 2,5 км североизточно от с. Дряновец, в м. Чуката се намират две надгробни могили, които се отнасят към елинистическата епоха (IV-III в.пр.Хр.).

В землището на селото са регистрирани три антични селища. В антично селище в м.Ширйолу, намиращо се на 1 км източно от селото, на десния бряг на р.Бели Лом, са открити много ценни находки – епиграфски паметник с латински надпис, мраморна оброчна плочка на Тракийския Херос, варовикова глава на лъв и др. Второто Антично селище е в м.Драката, на 1 км южно от селото, като между многото находки открити тук се откроява златна монета –ауреус на император Филип Араб (244-249 м). Недалеч източно от това селище, в м.Полето се откриват множество златни и сребърни монети и находки от римско въоръжение, свързани най-вероятно със сражението между римляни и готи в 251 г. Третото Антично селище се намира в подножието на селищната могила „Куллята”, върху която има следи от строителни останки от римско време.

В землището на с. Дряновец са регистрирани осем надгробни могили: 4 - в м.Чуката, една - в м.Ликава гура, една - в м.Стария пчелин и три - в м.Бириджик. В землището на селото са открити антични предмети с висока научна стойност: част от дясна женска ръка на голяма бронзова статуя, мраморна оброчна плочка на Тракийския Херос надпис на латински език, керамични съдове и множество антични монети. На 2 км северозападно от селото, от двете страни на пътя за гр. Сеново, в м. Клинак на десния бряг на р. Бели Лом има следи от старобългарско селище от 8-9 в., а в м.Чуката, на 2 км североизточно от селото има следи от средновековно българско селище от XII-XIV в. Според Карел Шкорпил, в м.Дутлук каршъсъ, на 1 км северно от селото и под средновековното българско селище се намирили две скални помещения, като той допуска, че може би са служели за църква.

- **с. Осенец**

От праисторическата епоха в землището на селото се намират три обекта. На 1,5 км северозападно от селото, в м. Друма се намира кремъчно находище, а в м. Беглишки чаири, на 1 км източно, непосредствено край левия бряг на р. Бели Лом се намира селищна могила, известна като „Цвятковата могила”. На около 2 км югозападно от селото, край десния бряг на Селищната рекичка, срещу рида „Средния бурун” има следи от енеолитно селище. В началото на 20-те години на 20 век селището е проучвано частично с ученици от местното училище под ръководството на техни учители. В землището на с.Осенец са открити и четири селища от античната епоха. В м. Бойдолу мерата, на 0,5 км западно от селото има следи от антично селище. На около 2 км западно от селото, в м.Селище има римско селище. Тук са открити множество археологически находки: мраморни оброчни плочки на Зевс, на Хера, на Немезида, Деметра и две на Тракийския Херос, част от които са с надписи на старогръцки език. Проф. Гавраил Кацаров допуска, че в селището се е намирало и светилище. В м. Юмерене, на 3 км западно от селото, са открити следи от малко антично поселение, а на 2 км южно от м. Смесите, край западния бряг на язовира, има следи от укрепено антично селище. Тук и около селището са открити коринтски капител, надгробна плоча с латински надпис на войник от I Италийски легион, епиграфски паметници с надписи на латински език, обозначаващ територията на римското селище Абритус, множество монети и строителна и битова керамика.

В землището на селото са регистрирани шест надгробни могили: една в м.Почивалото на 2 км югозападно от селото, една малка могила в м. Смесите, сега залята от язовира, една между р. Осенецка и р. Каловска, източно от селото, както и три могили, намиращи се

непосредствено в северния му край. В с.Осенец са открити следи и от две средновековни селища. Едното е ранносредновековно в м.Гецовски ниви, на 1,5 км североизточно от селото, датирано в VIII-IX век и едно от времето на Второто българско царство – XII-XIV век, намиращо се в м.Юмерене, на 3 км западно от селото.

- **с. Пороище**

В землището на селото са открити три праисторически обекта. Кремъчно находище е открито северно от пътя за с.Каменар, над Пачан чешма. Южно на 2 км от селото в м. Кюнк кула има селищна могила от енеолитната епоха, а на 5 км югозападно от Пороище, в м. Арнаутска чешма има следи от селище от раннобронзовата епоха.

На 1,5 км южно, в м.Вехтите лозя има следи от антично селище. Непосредствено на запад, в м. Грамина, е открита колективна находка от 21 бр. римски бронзови монети и много единични екземпляри от III-IV в. В м. Гаванче, на 3 км югозападно от селото, има следи от съществуването на пещ за строителна керамика. Около селото са регистрирани и пет надгробни могили. В м. Гамулките, на 1 км южно от селото, се намират две надгробни могили, като в едната, разрушена частично от иманяри, са унищожени два гроба, в които погребението извършено чрез трупоизгаряне. В м. Над Пачан чешма са регистрирани три могили, силно снишени и с иманярски изкопи. На терасата на Арнаутската чешма има следи от старобългарско селище от VIII-XI в., като на север от чешмата са открити урни с горели човешки кости, вероятно от некропола на селището.

Южно от селото, по цялото протежение на дъното на широкия дол Кюнк кула, преминава водопровод от глинени тръби. Водопроводът води към Пороище и вероятно е от късното средновековие и е снабдявал с вода западната част на Арнауткьой. В селото се намират и две късносредновековни църкви. В Радкова махала се намира църквата „Св. Димитър” от XVII век, проучена през 1969 г., а в Мезарлъшката махала църквата „Св.Никола”, проучена през 1970 г.

- **с. Просторно**

В селото няма регистрирани археологически обекти. Просторно възниква като гара на съседното село Топчии, по жп линията Русе-Варна. На 14ноември 1961 г. Гара Топчии е обявена за село Пороище.

- **с. Радинград**

На 1 км северно от селото, в м.Чанаджик се намира голяма селищна могила, проучена изцяло през периода 1974-1977 г. При разкопките е установено, че селищната могила има четири културни хоризонта, с обща дебелина 1,85 м. Те се отнасят от края на ранния, средния и първата фаза на късния енеолит. Селището е имало и укрепителна система от

дървен плет с порти. При разкопките е открит богат археологически материал: кремъчни, каменни, костени, глинени и медни оръдия на труда, разнообразни глинени съдове, накити, идолна пластика, останки от храна – овъглени зърна, жълъди, кости от диви и домашни животни. Проучен е и част от некропола на селището с хокерни погребения и много дарове. В м. Чанаджик екинли, на 1 км северно от селото се намират следи от антично селище от римската епоха. Тук са намерени и две бронзови статуетки на Зевс и Хермес, както и много римски монети. На 0,5 км северно от селото, в м.Юк янъ, са регистрирани шест надгробни могили, от които пет сега са силно снесени.

- **с. Топчии**

В землището на селото се намират три праисторически обекта. На 0,5 км северозападно от края на селото, в м. Ливадите и в източната част до селото има селищни могили, а в м. Ужконду праисторическо селище. Северно до селото се намира тракийско селище. На 1 км източно – югоизточно от с. Топчии, на височината над голямото кале, се намира още една тракийско селище. До него и в периферията на селото са регистрирани три надгробни могили. Северно от селото, в посока с. Каменово, в гората са регистрирани 16 надгробни могили от тракийската епоха.

Непосредствено северно и северозападно от селото и в самото село има римско селище, а до него северозападно – шест надгробни могили. Северно от селото, до помпената станция, е регистрирана още една надгробна могила. На 1,5 км североизточно от селото, в м. Калето се намира ранносредновековна крепост.

- **с. Ушинци**

През 1963 г при изкопни работи, източно от селото в м. Ташчийски баир е бил открит гроб с погребение извършено чрез трупоизгаряне, вероятно част от източния некропол на Абритус. На 1 км югоизточно от селото, в м. Над селото, на левия бряг на р. Бели Лом има надгробна могила. В м. Мешелика, на 2 км южно от селото се намират две малки надгробни могили, а на 2,5 км западно от селото и на 1 км от античния Абритус се намират пет надгробни могили. Всички могили вероятно принадлежат към източния некропол на античния Абритус.

- **с. Ясеновец**

Югозападно край селото има селищна могила. Тук не са извършвани теренни обходи и нямаме данни за други археологически обекти.

- **с. Благоево**

В землището на селото има три обекта от праисторическата епоха. На 5,5 км източно от селото, в м. Дермендере, в подножието на „Дядо Миновата чешма” се намира селищна могила, а в м. Чорлата, на около 5 км североизточно от селото има още една селищна могила. В м. Драганов кайнак, на 4 км северно от селото се намира праисторическо селище. През 1927 година тук е открита мраморна статуетка на женска фигура, най-голямата на Балканския полуостров.

В землището на селото има три антични селища. В м. Дермендере, до помпената станция има следи от антично селище от римската епоха. Тук е намерена мраморна оброчна плочка на Зевс и Хера с надписи на латински и гръцки езици. В м. Над Драганов кайнак, върху наклонен на юг терен също има останки от антично селище. Третото антично селище се намира в м. Над Ярдъмската чешма, на 4 км югозападно от селото. В землището са регистрирани 12 надгробни могили. На 0,3 км северозападно от селото, в м. Юрта има късносредновековно селище – 17-18 век.

- **с. Побит камък**

На 3 км югозападно от селото, в м. Николовия трап са открити следи от селищна могила. В м. Дъбрава, северозападно от селото, през 1963 година е открита голяма колективна находка от каменни калъпи за отливане на оръдия на труда, оръжия, царски инсигнии, накити. Находката е от късната бронзова епоха. В м. Дъбрава има и тракийско селище. На 2,5 км северно от селото, в гората, има две надгробни могили. На 2 км северозападно, в м. Дъбрава, в полето - една надгробна могила и на 0,5 км североизточно от селото, в м. Дерака - две надгробни могили. На 1,5 км северозападно от селото се намира късноантичната крепост „Дядо Миховото кале”.

- **с. Черковна**

В землището на селото има две селищни могили. Едната се намира на 1 км югозападно от селото, а другата на 2 км източно.

На 1 км югоизточно от селото през 1963 г. е открита колективна находка от глинени съдове от къснобронзовата епоха, което предполага наличие на селище от тази епоха.

На 1 км източно от селото се намира тракийско селище, а южно от него тракийска крепост „Калето”, използвана и през късноантичната епоха. Северно от селото, до оградата на Воденската гора и навътре в нея има римско селище. Северно от селото се намира ранносредновековно селище.

- **с. Раковски**

В м. Акче ач, южно от селото има селищна могила. В самото село и до него има римско селище. В землището на селото са регистрирани две надгробни могили. Югозападно от селото има късносредновековно селище.

- **с. Недоклан**

На 3 км южно от селото, при изворите на Недокланската река има селищна могила. Според Карел Шкорпил при изворите имало глинен водопровод, вероятно захранващ ранния Абритус. На 1 км северно-североизточно от селото се намира тракийско селище. В м. Кору съртъ, на 1 км източно от селото има останки от римско селище. В северозападния край на селото има още едно римско селище, тук се намира и една надгробна могила. От селището произхожда и една мраморна оброчна плочка на Тракийския Херос. На 0,3 км северно, в м. Юртлука, има следи от късносредновековно селище, вероятно някогашното с. Недоклан, споменато в турски регистър от 1676 г.

- **с. Дянково**

В м. Юйджек има една надгробна могила. На 0,5 км източно от селото има антично селище.

На около 5 км източно от селото, в м.Кору къопрю се намира ранносредновековно селище.

- **с. Балкански**

В м. Гювенджа, на поляна до гората се намират следи от неолитно селище. В землището на селото има три селищни могили: на 3 км южно от селото, на 3 км западно, в м. Гювенджа, известна под името Беджинкова могила и една в м. Над село. В землището на селото има пет антични селища. Ранноримски селища: на 5 км южно, в м. Над Каловската чешма, в южния край на селото, в м. Градинките, в м. Ялия, в северния край на селото и в м.Девледжик, на десния склон над Гювендженската рекичка. В стопанския двор на селото се намират останки от римска вила. Тук е намерен легионерски нож. Тракийски надгробни могили се намират в: м. Под Табиите – три, м. Табиите – три, до Сърт махала – една, м. Беджина – две, м. Градинките – две, м. Дяновската могила - 2. В една от двете могили в м. Дяновската могила е открита тракийска бойна колесница.

На 5 км югозападно, в м.Гювенджа има късноантична крепост, изградена върху селищната могила в същата местност. На 3 км южно от селото, в м. Козлука се намира селище от Второ българско царство – 12-14 в. В м. Гювенджа, на поляната където се

намира неолитното селище и в гората до поляната има селище от същия период. Тук е открита колективна находка от златни монети на Палеолозите.

Информацията за наличните археологически обекти в изброените землища в Община Разград е непълна тъй като от средата на 80-те години не са правени теренни обходи за установяване наличието на археологически структури. Част от известните структури има вероятност да не се забелязват вече по терена, но са известни. За окончателно изясняване наличието на археологически обекти са необходими теренни обходи във всяко землище на съответното село. При извършване на строителни дейности се изисква информация от Регионалния исторически музей в Разград. Ако е необходимо в землището на селото се извършва теренен обход за сметка на инвеститора по следния начин: внася се искане до РИМ-Разград за издаване на теренно разрешение от министъра на културата, като в искането се включват целите, задачите и реализацията на експедицията за теренен обход, необходимата план-сметка, която се изработва в съответствие с Наредба №Н-00-0001 от 14 февруари 2011 г. За извършване на теренни археологически проучвания и след получаване на разрешението се пристъпва към теренния обход. При констатиране на археологически структури, които ще бъдат засегнати от инвестиционните намерения на инвеститора, се извършва съответно спасително теренно проучване съгласно същата Наредба. Ако няма засягане на археологически обекти се дава разрешение за инвестиционната дейност.

Таблица 74. Концентрация на недвижими културни ценности на територията на Община Разград

Населени места	Брой НКЦ
с. Балкански	13
с. Благоево	18
местност Воден	5
с. Гецово	9
с. Дряновец	13
с. Дянково	4
с. Киченица	2
с. Мортагоново	8
с. Недоклан	1
с. Осенец	16
с. Побит камък	14
с. Пороище	14
с. Радинград	1
гр. Разград	108
с. Раковски	3
с. Стражец	1
с. Топчии	14
с. Ушинци	6
с. Черковна	5
с. Ясеновец	3

6.2. Значимост на обектите

Съгласно информацията от Националния документален архив на НИНКН, в общината са декларирани или обявени 256 недвижими културни ценности, в т.ч. 66 археологически, 1 археологически резерват, 133 архитектурно-строителни, 1 художествен, 3 народни старини, 7 исторически, 6 архитектурно-строителни и художествени. 34 от паметниците са с национално значение, 181 – с местно и 2 – за сведение, а останалите 39 обекта са „свалени“, т.е. вече нямат статут на културна ценност.

В таблица 75 са представени обектите на културното наследство в общината с по-важните им характеристики.

Таблица 75. Обектите на културното наследство в община Разград

Съгласно данните от съхранявания в НИНKH Национален публичен регистър на недвижимите културни ценности, съдържащ всички актове до влизане в сила на ЗКН за статута на обекти като недвижими паметници на културата /недвижими културни ценности по смисъла §10, ал. 1 и §12, ал. 1 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗКН/, и всички актове по чл. 58, ал. 1, чл. 62, ал. 1 и 2 и чл. 65, ал. 1 от ЗКН.										
Наименование на НКЦ	Локализация		Статут по смисъла на ЗКН							
	Населено място	Махала / местност/ наименования на квартала и други данни	Документ за предоставяне на статут: /ДВ бр./год.; протокол на НСОПК/ СЕСОНКЦ, заповед № на МК/	Декларационни актове: /писмо на НИПК/ списък на НИПК/ протокол/ заповед № на МК/	№ по ред в Списъка на обектите в документа	Документ за определяне на режимите /териториален обхват, граници и предписания за опазване/ на НКЦ	Отписана с ДВ бр./год. /писмо №/протокол №/ заповед №/	Вид на НКЦ		Категория на НКЦ
								Според научната и културната област, към която се отнасят, съгл.чл.47 от ЗКН	Според пространствената структура и териториалния обхват, съгл.чл.48 от ЗКН: единична/групова	
Къща на Рашко Рашков Пенев	с.Балкански			Писмо № 4617 от 18.12.1980 г.	1			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Пеньо Илиев Колев	с.Балкански			Писмо № 4617 от 18.12.1980 г.	2			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Велко Иванов Пушкалото	с.Балкански			Писмо № 4617 от 18.12.1980 г.	3			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Велко Пушкалото свалена					1		Писмо № 3980 от 13.07.1992 г.			
Къща на Боньо Ганчев Дончев свалена	с.Балкански			Писмо № 4617 от 18.12.1980 г.	4			архитектурно-строителна	единична	
					2		Писмо № 3980 от 13.07.1992 г.			

Къща на Илия Иванов Попов	с.Балкански			Писмо № 4617 от 18.12.1980 г.	5			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Стоян Илиев Михайлов свалена	с.Балкански			Писмо № 4617 от 18.12.1980 г.	6			архитектурно-строителна	единична	
					3		Писмо № 3980 от 13.07.1992 г.			
Две надгробни могили	с.Балкански	м. "Под табините"	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Две надгробни могили	с.Балкански	м. "Над градинката"	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Надгробна могила	с.Балкански	м. "Мешето"	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Селищна могила	с.Балкански	м. "Над село"	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Селищна могила	с.Балкански	м. "Ялия над село"	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Селищна могила "Читалищна могила"	с.Балкански	м. "Гювенджа"	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Църква "Св. Димитър Солунски"	с.Балкански			Писмо № 1774 от 09.12.1993 г.	3			архитектурно-строителна и художествена	единична	

Паметник на загиналите във войните	с.Балкански			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00-030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	
Къща на Георги Купенов свалена	с.Благоево			Писмо № 4617 от 18.12.1980 г.	1			архитектурно-строителна	единична	
							Писмо № 3979 от 13.07.1992 г.			
Къща на Кольо Петров Гигов	с.Благоево			Писмо № 4617 от 18.12.1980 г.	2			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Петко Тодоров Крайшников	с.Благоево			Писмо № 4617 от 18.12.1980 г.	3			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Геньо Генев Минчев	с.Благоево			Писмо № 4617 от 18.12.1980 г.	4			архитектурно-строителна	единична	
Къща на н-ци на Атанаса Колева Гекова	с.Благоево			Писмо № 4617 от 18.12.1980 г.	5			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Геньо Колев Великин	с.Благоево			Писмо № 4617 от 18.12.1980 г.	6			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Илия Караилиев	с.Благоево			Писмо № 4617 от 18.12.1980 г.	7			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Стойко Колев Тотев	с.Благоево			Писмо № 4617 от 18.12.1980 г.	8			архитектурно-строителна	единична	
Надгробна могила	с.Благоево	м."Ноева могила", 4 км северно	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение

Надгробна могила	с.Благоево	м."Козарка"	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Надгробна могила	с.Благоево	м. "Над бабрака"	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Надгробна могила "Халесаната могила"	с.Благоево	2 км	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Надгробна могила	с.Благоево	м. "Малчова поляна", 3 км източно	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Селищна могила	с.Благоево	м. "Дядовата Минева чешма", 4 км източно	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Римска станция	с.Благоево	3 км източно	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Антично селище	с.Благоево	м. "Дермендере", 3 км източно	ДВ бр.97 от 1970 г.		3			археологическа		местно значение
Сградата на основно училище "Христо Ботев"	с.Благоево			Писмо № 3577 от 07.05.1992 г.				архитектурно- строителна	единична	
Църква "Рождество Богородично"	с.Благоево			Писмо № 1774 от 09.12.1993 г.	4			архитектурно- строителна и художествена	единична	
Паметна плоча на загиналите във войните	с.Благоево			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00-				историческа	единична	

				030-002 / 29.08.2017 г..)						
Турски мавзолей /гробница/	местност Воден			Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	21			архитектурно- строителна	единична	
Мюсюлманска култова сграда /теке/	местност Воден			Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	22			архитектурно- строителна	единична	
Сарай /турска жилищна сграда/	местност Воден			Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	23			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда	местност Воден			Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	24			архитектурно- строителна	единична	
Стопанска сграда	местност Воден			Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	25			архитектурно- строителна	единична	
Къщата на Гецо Неделчев Кънчев свалена	с.Гецово		ДВ бр.30 от 1970 г.		1			историческа	единична	местно значение
							Заповед РД9Р-0022 от 08.12. 2011 г.			
Къщата на Неделчо Лампатов	с.Гецово		ДВ бр.30 от 1970 г.		2			историческа	единична	местно значение
Антична крепост "Караач кале"	с.Гецово	1,5 км северно	ДВ бр.97 от 1970 г.		7			археологическа		местно значение
Църква "Св. Димитър"	с.Гецово			Списък от 02.07.1976 г.	1			архитектурно- строителна	единична	

				Писмо № 1774 от 09.12.1993 г.	8			художествена		
Къща на Симеона Димитрова Калчева свалена	с.Гецово			Списък от 02.07.1976 г.	2			архитектурно- строителна	единична	
					2		Писмо № 3984 от 14.07.1992 г.			
Къща, хамбар и ограден зид на Никола Гецов Караиванов	с.Гецово			Списък от 02.07.1976 г.	3			архитектурно- строителна		
Две надгробни могили	с.Гецово	м. "Даома", 5 км югоизточно	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Селищна могила	с.Гецово	м."Софулар", западно	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Паметник на загиналите през войните	с.Гецово			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00- 030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	
Къща на Йордан Стоянов Йорданов	с.Дряновец		ДВ бр.30 от 1970 г.		3			историческа	единична	местно значение
Антично селище	с.Дряновец	м. "Гумнище", 3,5 км северно	ДВ бр.97 от 1970 г.		15			археологическа		местно значение
Праисторическо, тракийско и средновековно селище	с.Дряновец	м. "Голяма Кържина", 4 км югоизточно	ДВ бр.97 от 1970 г.		16			археологическа		местно значение

Скални килии	с.Дряновец	м. "Шанлък канара", 6 км източно	ДВ бр.97 от 1970 г.		17			археологическа		местно значение
Църква "Успение пресв. Богородица"	с.Дряновец			Списък от 02.08.1976 г.	1			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Петра на Петрова	с.Дряновец			Списък от 02.08.1976 г.	2			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Иван Стефанов Матеев	с.Дряновец			Списък от 02.08.1976 г.	3			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Йордан Иванов Бозаджиев	с.Дряновец			Списък от 02.08.1976 г.	4			архитектурно-строителна	единична	
Надгробна могила „Кулата“	с.Дряновец		Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Селищна могила	с.Дряновец	в селото	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Надгробна могила "Юйжек"	с.Дряновец		Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Чешма на убити партизани свалена	с.Дряновец			Няма данни за декл.писмо				историческа	единична	
		в края на селото					Писмо № 3978 от 13.07.1992 г.	историческа	единична	

Архитектурно - скулптурен памятник на загиналите във войните	с.Дряновец			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00- 030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	
Къща на Дянко Стефанов Кънев	с.Дянково		ДВ бр.30 от 1970 г.		4			историческа	единична	местно значение
Джамията в центъра	с.Дянково			Писмо № 3052 от 22.08.1983 г.	1			архитектурно- строителна	единична	
Старата джамия	с.Дянково			Писмо № 3052 от 22.08.1983 г.	2			архитектурно- строителна	единична	
Църквата „Св.Дух“	с.Дянково			Писмо № 3052 от 22.08.1983 г.	3			архитектурно- строителна	единична	
Паметник на загиналите във войните	с.Дянково			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00- 030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	
Паметна плоча на Слави Славов и Георги Малчев - загинали във Втората световна война	с.Дянково			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00- 030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	

Джамията	с.Киченица			Писмо № 3052 от 22.08.1983 г.	1			архитектурно- строителна	единична	
Къща на Димитър Пецовски	с.Киченица			Писмо № 3052 от 22.08.1983 г.	2			архитектурно- строителна	единична	
Паметна плоча на загиналите във Втората световна война - Ангел Стефанов и Велико Илиев	с.Киченица			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00- 030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	
Праисторическо и средновековно селище	с.Мортагоново	м. "Дранака" и "Клюклюка", 4 км северно	ДВ бр.97 от 1970 г.		50			археологическа		местно значение
Действащата джамия в центъра	с.Мортагоново			Писмо № 3052 от 22.08.1983 г.	1			архитектурно- строителна	единична	
Църквата „Св. св. Кирил и Методий“	с.Мортагоново			Писмо № 3052 от 22.08.1983 г.	2			архитектурно- строителна	единична	
Джамия	с.Мортагоново			Писмо № 3052 от 22.08.1983 г.	3			архитектурно- строителна	единична	
Къща на Стоян Иванов Кацарски /насл. на Реджеб Али Осман/ свалена	с.Мортагоново			Писмо № 3052 от 22.08.1983 г.	4			архитектурно- строителна	единична	
							Писмо № 3976 от 13.07.1992 г.			
Къща на дядо Петър Бъзанлията /на Йордан Колев Панов/	с.Мортагоново			Писмо № 3052 от 22.08.1983 г.	5			архитектурно- строителна	единична	

Жилищна сграда				Писмо № 1484 от 27.03.1989 г.						за сведение /предв.категория/
Селищна могила	с.Мортагоново	м."Ташла юг"	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Паметна плоча на загиналите във Втората световна война жители на с. Мортагоново	с.Мортагоново			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00- 030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	
Селищна могила на 100 м южно от селото	с.Недоклан		РМС № 1711 от 22.10.1962 г.					археологическа		национално значение
Праисторическо селище и некропол	с.Осенец	3,5 км западно	ДВ бр.97 от 1970 г.		51			археологическа		местно значение
Праисторическо селище	с.Осенец	м. "Друма", 1 км северозападно	ДВ бр.97 от 1970 г.		52			археологическа		местно значение
Тракийско и антично селище	с.Осенец	м. "Селище", 3,5 км западно	ДВ бр.97 от 1970 г.		53			археологическа		местно значение
Антично селище	с.Осенец	м. "Селище", 3 км югозападно	ДВ бр.97 от 1970 г.		54			археологическа		местно значение
Антично селище	с.Осенец	м. "Бойдолу", до селото, западно	ДВ бр.97 от 1970 г.		55			археологическа		местно значение
Антично селище	с.Осенец	1 км източно	ДВ бр.97 от 1970 г.		56			археологическа		за сведение
Къща на Иван Пенчев Караиванов	с.Осенец		ДВ бр.30 от 1970 г.		11			историческа	единична	местно значение

Къща с ограден зид, стопански постройки и геран в двора на Неделя Трифонова /Даскал Юрдановата къща/	с.Осенец			Списък от 02.08.1976 г.	1			архитектурно-строителна		
Къща с ограден зид и стопански постройки в двора на Никула Тодорова Матева	с.Осенец			Списък от 02.08.1976 г.	2			архитектурно-строителна		
Жилищна сграда свалена							Писмо № 1441 от 15.01.1996 г.			
Старата къща на Аврам Петров Попов	с.Осенец			Списък от 02.08.1976 г.	3			архитектурно-строителна	единична	
Мотенската чешма	с.Осенец			Списък от 02.08.1976 г.	4			архитектурно-строителна	единична	
Дядо Ивановата чешма	с.Осенец			Списък от 02.08.1976 г.	5			архитектурно-строителна	единична	
Селищна могила	с.Осенец	м."Селище"	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Надгробна могила "Цвяткова Могила"	с.Осенец		Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Църква „Св. св.Петър и Павел“	с.Осенец			Писмо № 1774 от 09.12.1993 г.	7			художествена	единична	

Архитектурно-скулптурен паметник на загиналите във войните	с.Осенец			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00-030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	
Паметна плоча на Пени Мързанов - загинал през Първата световна война	с.Осенец			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00-030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	
Партизанска база - бункер	с. Островче	4 км източно	ДВ бр.30 от 1970 г.		12			историческа	единична	местно значение
Църква	с. Островче			Писмо № 224 от 25.01.1983 г.	1			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Рачо Христов /Гено Колев/	с. Островче			Писмо № 224 от 25.01.1983 г.	2			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Делчо Хаджията	с. Островче			Писмо № 224 от 25.01.1983 г.	3			архитектурно-строителна	единична	
Къща на баба Бона Ангелова /наследници/	с. Островче			Писмо № 224 от 25.01.1983 г.	4			архитектурно-строителна	единична	
Къща на дядо Геньо Начев/Геньо Рашков/	с. Островче			Писмо № 224 от 25.01.1983 г.	5			архитектурно-строителна	единична	

Къща на Андрей Стоянов	с. Островче			Писмо № 224 от 25.01.1983 г.	6			архитектурно-строителна	единична	
Паметна плоча на загиналите в Първата световна война	с. Островче			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г. на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх. № 92-00-030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	
Крепост	с. Побит камък	м. "Калето", 3 км западно	ДВ бр.97 от 1970 г.		57			археологическа		местно значение
Църква „Св. Архангел Михаил“	с. Побит камък			Списък от 02.08.1976 г.	1			архитектурно-строителна	единична	
				Писмо № 1774 от 09.12.1993 г.	6			художествена		
Камбанария при църквата	с. Побит камък			Списък от 02.08.1976 г.	2			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Михо Станчев Моллов	с. Побит камък			Списък от 02.08.1976 г.	3			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Стоян Спасов	с. Побит камък			Списък от 02.08.1976 г.	4			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Тота Спасова Хадживарчева	с. Побит камък			Списък от 02.08.1976 г.	5			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Стоян Банев свалена	с. Побит камък			Списък от 02.08.1976 г.	6			архитектурно-строителна	единична	
					1		Писмо № 3977 от 13.07.1992 г.			

Къща, стопанска постройки, ограден зид и ограден плет с порта, собственост на читалището	с.Побит камък			Списък от 02.08.1976 г.	7			архитектурно- строителна		
Къща на наследниците на Иван Савов	с.Побит камък			Списък от 02.08.1976 г.	8			архитектурно- строителна	единична	
Къща на Георги Върбанов	с.Побит камък			Списък от 02.08.1976 г.	9			архитектурно- строителна	единична	
Къща на Цвятко Самабашев свалена	с.Побит камък			Списък от 02.08.1976 г.	10			архитектурно- строителна	единична	
					2		Писмо № 3977 от 13.07.1992 г.			
Варчов геран свалена	с.Побит камък			Списък от 02.08.1976 г.	11			архитектурно- строителна	единична	
					3		Писмо № 3977 от 13.07.1992 г.			
Мичов геран свалена	с.Побит камък			Списък от 02.08.1976 г.	12			архитектурно- строителна	единична	
					4		Писмо № 3977 от 13.07.1992 г.			
Селищна могила	с.Побит камък	м."Ниюловия трап"	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение

Архитектурно - скулптурен памятник на загиналите във войните	с.Побит камък			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00- 030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	
Старо училище до църквата „Св. Атанас“	с.Пороище			Списък от 02.08.1976 г.	1			архитектурно- строителна	единична	
Старото училище до църквата „Св. Атанасий“ свалена					1		Писмо № 3984 от 14.07.1992 г.			
Манафската къща	с.Пороище			Списък от 02.08.1976 г.	2			архитектурно- строителна	единична	
Къща на Дена Маринова Попова свалена	с.Пороище			Списък от 02.08.1976 г.	3			архитектурно- строителна	единична	
					3		Писмо № 3984 от 14.07.1992 г.			
Къща на Иван Пенев	с.Пороище			Списък от 02.08.1976 г.	4			архитектурно- строителна	единична	
Къща на Иван Пенев Рашков свалена					2		Писмо № 3984 от 14.07.1992 г.			
Къща на Иван Димитров Пондов	с.Пороище			Списък от 02.08.1976 г.	5			архитектурно- строителна	единична	
Къща на Христо Илиев	с.Пороище			Списък от 02.08.1976 г.	6			архитектурно- строителна	единична	
	с.Пороище			Списък от 02.08.1976 г.	7			архитектурно- строителна	единична	

Воденица на Нено Колев свалена					4		Писмо № 3984 от 14.07.1992 г.			
Ташмахленска чешма	с.Пороище			Списък от 02.08.1976 г.	8			архитектурно-строителна	единична	
Могилска чешма	с.Пороище			Списък от 02.08.1976 г.	9			архитектурно-строителна	единична	
Селищна могила	с.Пороище	м."Айгунар"	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Стар път на големи камъни /блокове/, "Калдъръма"	с.Пороище	4 км	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		местно значение
Възпоменателен паметник на руски офицер	с.Пороище			Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	18			архитектурно-строителна	единична	
Църква „Св. Атанас“	с.Пороище			Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	19			архитектурно-строителна	единична	
Възрожденска къща /къщата на поп Иван Самоковлийски/	с.Пороище			Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	20			архитектурно-строителна	единична	
Паметник на загиналите във войните	с.Пороище			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00-030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	

Паметна плоча на Костадин Костов - загинал през Втората световна война	с.Пороище			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00-030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	
Антично селище	с.Радинград	м."Казанджик Екенли", 1,5 км източно	ДВ бр.97 от 1970 г.		60			археологическа		местно значение
Жилищна сграда на насл. на Илия Генчев Рашев	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	1			архитектурно-строителна	единична	
Жилищна сграда на Ганка Среброва	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	2			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Сотирко Крумов Стоилов	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	3			архитектурно-строителна	единична	
Жилищна сграда на Еленка Кръстева и Краса Трайкова	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	4			архитектурно-строителна	единична	
Къща свалена					2		Писмо № 3984 от 14.07.1992 г.			
Жилищна сграда на Стоян Горинов Жечев, ул."Сава Катрафилов" № 13	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	5			архитектурно-строителна	единична	

Жилищна сграда на Слав Г. Миндев	гр. Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	6			архитектурно-строителна	единична	
Къща свалена					3		Писмо № 3984 от 14.07.1992 г.			
Църква "Св. Никола"	гр. Разград		Протокол № 1 от 12.01.1955 г. на СОПК		12			архитектурно-строителна	единична	за сведение
				Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	5					
				Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	8					
Възпоменателен паметник на руски офицер	гр. Разград	в двора на църквата		Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	16			архитектурно-строителна	единична	
Жилищна сграда на църковното настоятелство в двора на църквата „Св. Никола“	гр. Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	7			архитектурно-строителна	единична	
Жилищна сграда на Върбан и Стоянка Недеви	гр. Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	9			архитектурно-строителна	единична	
Къща свалена					4		Писмо № 3984 от 14.07.1992 г.			
Жилищна сграда	гр. Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	10			архитектурно-строителна	единична	

Къща свалена					5		Писмо № 3984 от 14.07.1992 г.			
Музей „Станка Икономова”	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	11			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Христо Йончев и Венета Георгиева	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	12			архитектурно- строителна	единична	
Сграда свалена							Писмо № 1005 от 18.09.1997 г.			
Жилищна сграда на Марин Колев и Стойка Кънева	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	13			архитектурно- строителна	единична	
Сграда свалена							Писмо № 1005 от 18.09.1997 г.			
Старинна чешма пред жил.сграда, ул.”Г.Димитров” № 3	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	14			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Недка Николова Генова	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	15			архитектурно- строителна	единична	
Сграда свалена							Писмо № 1005 от 18.09.1997 г.			
Кюмуджу хан на насл.на Никола Кючуков	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	16			архитектурно- строителна	единична	

Жилищна сграда на насл.на Христо Илков	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	17			архитектурно-строителна	единична	
Жилищна сграда свалена							Писмо № 2083 от 26.02.1996 г.			
Родна къща на композитора Димитър Ненов	гр.Разград			Писмо № 1671 от 17.05.1978 г.				историческа	единична	
Жил.сграда, сега музей „Д.Ненов”				Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	18			архитектурно-строителна		
Къща на Драган Данаилов	гр.Разград			Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	6			архитектурно-строителна	единична	
Жилищна сграда на Марийка Драганова Данаилова				Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	19					
Жилищна сграда на Донка Христова Георгиева	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	20			архитектурно-строителна	единична	
Къща свалена					1		Писмо № 3984 от 14.07.1992 г.			
Жилищна сграда на насл. на Мехмед Шерифов Сакалов	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	21			архитектурно-строителна	единична	
Жилищна сграда на Петър и Вярка Георгиеви	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	22			архитектурно-строителна	единична	

Жилищна сграда свалена							Писмо № 3084 от 11.09.1998 г. /Протокол № 11 от 24.08.1998 г. на ЕС на НИПК/			
Жилищна сграда	гр.Разград			Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	7			архитектурно- строителна	единична	
Клуб на културните дейци				Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	23					
Жилищна сграда /къща на Илия Арнаудоолу/	гр.Разград		Протокол № 1 от 12.01.1955 г. на СОПК		6			архитектурно- строителна	единична	местно значение
Жилищна сграда /къщата на Арнаудоолу/				Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	8					
Клуб на културните дейци				Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	24					
Жилищна сграда на насл.на Илия Караишев и Ангел Петков	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	25			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Марин Богд.Маринов	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	26			архитектурно- строителна	единична	
Сграда свалена							Писмо № 1278 от 07.10.1993 г.			
Жилищна сграда на Кольо Балкански	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	27			архитектурно- строителна	единична	

Жилищна сграда /Къща на Димо Келешоолу/	гр.Разград		Протокол № 1 от 12.01.1955 г. на СОПК		13			архитектурно- строителна	единична	за сведение
Жилищна сграда /къща на Келешоолу/				Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	10					
Жилищна сграда на Келешоолу, Творческа база на СБХ				Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	28					
Етнографски музей	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	29			архитектурно- строителна	единична	
Етнографски музей	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	30			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Борис и Христо Георгиеви	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	31			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Надежда и Стефан Драганови	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	32			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Христо Колев и Доньо Донев	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	33			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Сава Савов, Марин Цачев и Марин Вълков	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	34			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда /къща на Ив.Възелов/	гр.Разград			Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	9			архитектурно- строителна	единична	

Клуб на НТС				Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	35					
Жилищна сграда на Иван Димитров и Йордан Дянков	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	36			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Петър Христов Гигов	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	37			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Атанас Атанасов и Кирил Неделчев	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	38			архитектурно- строителна	единична	
Стара къща в двора на къщата на Георги Върбанов	гр.Разград			Списък от 02.07.1976 г.	2			архитектурно- строителна	единична	
Творческа база на САБ				Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	39			архитектурно- строителна		
Стара къща в двора на Георги Върбанов свалена					10		Писмо № 3984 от 14.07.1992 г.			
Приемна на ОБНС	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	40			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на насл. на Иван Христов	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	41			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Никола Илиев Куманов	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	42			архитектурно- строителна	единична	

Сграда свалена							Писмо № 4202 от 08.01.1993 г.			
Жилищна сграда на Велика Иванова и Неделчо Неделчев	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	43			архитектурно- строителна	единична	
Сграда свалена							Писмо № 375 от 22.04.1994 г.			
Жилищна сграда /клуб на природолюбителя/	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	44			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Райна Маркова	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	45			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда свалена					3		Писмо № 567 от 24.04.2001 г.			
Жилищна сграда на Стефанка Борисова Бранкованова	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	46			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда свалена					4		Писмо № 567 от 24.04.2001 г.			
Жилищна сграда на Донка Димова, Руси Начев и Пена Радкова	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	47			архитектурно- строителна	единична	

Жилищна сграда свалена					1		Писмо № 567 от 24.04.2001 г.			
Жилищна сграда на Генчо Дюлгеров	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	48			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда свалена					2		Писмо № 567 от 24.04.2001 г.			
Дом на учителя	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	49			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Иван Коцев, Христо Маринов и Руси Пенев	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	50			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Атанас Атанасов и Илия Досев	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	51			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Злати Еленски	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	52			архитектурно- строителна	единична	
Сграда свалена							Писмо № 617 от 21.05.1997 г.			
Жилищна сграда на Минка и Тотьо Проданови	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	53			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Иван Иванов	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	54			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Константин	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	55			архитектурно- строителна	единична	

Тачев свалена							Писмо № 1131 от 08.07.2008 г.			
Жилищна сграда на Ахмедови и Александрови	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	56			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Симеонка Ст.Ганева	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	57			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Светлозар В.Нуцов	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	58			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на насл.на Добрев	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	59			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	60			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Райна Бончева, Вангелина Донева	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	61			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Кръстю Филипов, Стефана и Венелин Тодорови	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	62			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на Иван и Елена Терзиеви	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	63			архитектурно- строителна	единична	
Жилищна сграда на насл.на Христо Иванов	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	64			архитектурно- строителна	единична	

Жилищна сграда на Искра Богданова Чернева, Кина Цонева	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	65			архитектурно-строителна	единична	
Сградата на Музикалния дом	гр.Разград			Писмо № 3439 от 13.09.1979 г.				архитектурно-строителна и историческа	единична	
Музикален дом „Железни струни“				Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	66			архитектурно-строителна		
Църква в старото гробище	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	67			архитектурно-строителна	единична	
Училище „В.Левски“ с часовникова кула	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	68			архитектурно-строителна	единична	
Пионерски дом „Н.Вапцаров“	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	69			архитектурно-строителна	единична	
Мавзолей на освободителните руски войски	гр.Разград	площада пред читалището		Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	11			архитектурно-строителна	единична	
				Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	70					
Гимназията	гр.Разград	ул.„Н.Вапцаров“		Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	12			архитектурно-строителна	единична	
Гимназия „Н.Вапцаров“				Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	71					
Калето “Хисарлък” край града	гр.Разград		ДВ бр.221 от 1927 г.		1			Народна старина		

Антична крепост - град Абритус		2 км източно	ДВ бр.97 от 1970 г.		61			археологическа		национално значение
Античен комплекс "Абритус"			РМС № 193 от 03.12. 1984 г. /необнародвано/			РМС № 193 от 03.12. 1984 г. /необнародвано/		Археологически резерват		
Антично селище и некропол	гр.Разград	2 км източно	ДВ бр.97 от 1970 г.		62			археологическа		местно значение
Антично селище и късноантично селище	гр.Разград	3,5 км югозападно	ДВ бр.97 от 1970 г.		63			археологическа		местно значение
Тракийски некропол	гр.Разград	м."Коренежите", 3,5 км югозападно	ДВ бр.97 от 1970 г.		64			археологическа		местно значение
Античен некропол	гр.Разград	Доброшката махала, в града	ДВ бр.97 от 1970 г.		65			археологическа		местно значение
Античен некропол	гр.Разград	м."Мезарата", 4 км източно	ДВ бр.97 от 1970 г.		66			археологическа		местно значение
Античен некропол	гр.Разград	м."Съртекенли", 2 км югоизточно	ДВ бр.97 от 1970 г.		67			археологическа		национално значение
Късноантичен некропол	гр.Разград	1,5 км югоизточно	ДВ бр.97 от 1970 г.		68			археологическа		местно значение
Крепост-кале сърт	гр.Разград	м."Кованлък", 8 км югозападно	ДВ бр.97 от 1970 г.		69			археологическа		местно значение
Крепост-кале	гр.Разград	м."Кованлък", 7 км югозападно	ДВ бр.97 от 1970 г.		70			археологическа		местно значение
Водопровод	гр.Разград	500 м западно	ДВ бр.97 от 1970 г.		71			археологическа		местно значение
Ибрам-паша джамия	гр.Разград		ДВ бр.69 от 1927 г.		9			Народна старина	единична	национално значение
Ибриям паша джамиси			Протокол № 1 от 12.01.1955 г. на СОПК		2			архитектурно-строителна		
Джамия "Ибрахим паша"			ДВ бр.101 от 1971 г.		14			художествена		

Джамия Ибрахим паша				Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	2			архитектурно-строителна		
Джамия Ибраим паша				Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	73					
Руини на масивна сграда от началото на XVI век			Чл.146, ал.3 от ЗКН /Протокол от 14.09. 2001 г. за разкритите археол.структури в интериора/					археологическа		национално значение
Сградата на бившото полицейско управление свалена	гр.Разград		ДВ бр.30 от 1970 г.		13			историческа	единична	местно значение
							Протокол на СОПК № 10 от 07.04.1976 г.			
Турска фабрика за селитра /сега склад/	гр.Разград	в двора на казармата в западния край на града		Списък от 02.07.1976 г.	1			архитектурно-строителна	единична	
Стара турска фабрика за селитра		в двора на казармите		Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	74					
Къща	гр.Разград			Списък от 02.07.1976 г.	3			архитектурно-строителна	единична	
Къща	гр.Разград			Списък от 02.07.1976 г.	4			архитектурно-строителна	единична	
Къща	гр.Разград			Списък от 02.07.1976 г.	5			архитектурно-строителна	единична	
Ахмед бей джамиси	гр.Разград		Протокол № 1 от 12.01.1955 г. на СОПК		1			архитектурно-строителна	единична	национално значение

Джамия „Ахмед бей”				Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	1					
				Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	72					
Часовникова кула	гр.Разград		Протокол № 1 от 12.01.1955 г. на СОПК		3			архитектурно-строителна	единична	национално значение
Часовникова кула				Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	4					
				Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	76					
Старинна чешма	гр.Разград			Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	15			архитектурно-строителна	единична	
				Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	77					
Чешма „Баш бунар”	гр.Разград	източната част на града		Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	79			архитектурно-строителна	единична	
Момина чешма	гр.Разград			Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	13			архитектурно-строителна	единична	
				Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	75					
Старинна чешма	гр.Разград			Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	14			архитектурно-строителна	единична	
				Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	78					

Чешмата при пожарната свалена							Писмо № 3984 от 14.07.1992 г.			
Военен клуб	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	80			архитектурно-строителна	единична	
Дом на Българо-съветската дружба	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	81			архитектурно-строителна	единична	
Централен клуб на пенсионера	гр.Разград			Писмо № 1334 от 02.04.1984 г.	82			архитектурно-строителна	единична	
Жилищна сграда /"Старата болница", хастане" или Къщата на Паяка/	гр.Разград		Протокол № 1 от 12.01.1955 г. на СОПК		5			архитектурно-строителна	единична	местно значение
Къща /стара болница/ на Стефан Паяков ул."Иван Вазов" № 9 свалена					6		Писмо № 3984 от 14.07.1992 г.			
Градска баня /турски хамам	гр.Разград		Протокол № 1 от 12.01.1955 г. на СОПК		11			архитектурно-строителна	единична	за сведение
Турски хамам /баня/				Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	3					
Старата градска баня /хамам/ свалена					8		Писмо № 3984 от 14.07.1992 г.			

Къщата на Гани Чернев	гр.Разград			Писмо № 1333 от 20.03.1989 г.	1			историческа	единична	
Сграда свалена							Писмо № 3393 от 09.03.2005 г.			
Къща на наследници на Райна Генева	гр.Разград			Писмо № 1333 от 20.03.1989 г.	2			архитектурно-строителна	единична	
Къща	гр.Разград			Писмо № 3510 от 07.05.1992 г.				архитектурно-строителна	единична	
Възпоменателен паметник на Атанас поп Кръстев	гр.Разград			Писмо № 2258 от 11.06.1973 г.	17			архитектурно-строителна	единична	
Братска могила на падналите против фашизма	гр.Разград			Няма данни за декл.писмо	9		Писмо № 3984 от 14.07.1992 г.			
Паметник на загиналите разградчани във войните	гр.Разград			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00-030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	

Паметна плоча на кап. Хр. Бърдаров - загинал в Първата световна война	гр.Разград			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00-030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	
Барелеф на кап. Хр. Бърдаров	гр.Разград			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00-030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	
Паметна плоча на убитите от Джебаровия род през Балканската и Първата световна войни	гр.Разград			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00-030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	
Антично селище	с.Раковски	в селото	ДВ бр.97 от 1970 г.		72			археологическа		местно значение
Надгробна могила	с.Раковски	м."Юртлук"	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Селищна могила	с.Раковски	м."Акче ач"	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение

Паметна плоча на загиналите във Втората световна война	с.Раковски			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00-030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	
Къща на Хакъ Атилов /на Декир Хюсеинов/	с.Стражец			Писмо № 224 от 25.01.1983 г.	1			архитектурно-строителна	единична	
Дедовото Мехово кале между селата Топчии и Дикилিতаш /Побит камък/	с.Топчии		ДВ бр.221 от 1927 г.		3			Народна старина		
Крепост		м. "Калето", 1 км североизточно	ДВ бр.97 от 1970 г.		80			археологическа		местно значение
Крепост	с.Топчии	м. "Хисарлъка", 2,5 км северозападно	ДВ бр.97 от 1970 г.		81			археологическа		местно значение
Калето между селата Топчии и Гюзелдже-Алан /Каменово/	с.Топчии		ДВ бр.221 от 1927 г.		4			Народна старина		
Крепост		м. "Дермен кулак", 2 км северозападно	ДВ бр.97 от 1970 г.		82			археологическа		местно значение
Крепост	с.Топчии	м."Юртлука", 1 км западно	ДВ бр.97 от 1970 г.		83			археологическа		местно значение
Тракийско и антично селище	с.Топчии	западно до селото, м."Юртлука"	ДВ бр.97 от 1970 г.		84			археологическа		местно значение

Селище	с.Топчии	източно до селото	ДВ бр.97 от 1970 г.		85			археологическа		местно значение
Тракийски некропол	с.Топчии	в селото	ДВ бр.97 от 1970 г.		86			археологическа		за сведение
Комплекс: къща, ограден зид, кладенец, порта, сайвант, хамбар, на Ради Петров Христов, а имота в кв.39, пл.373 влиза в охранителната зона	с.Топчии			Писмо № 3656 от 26.11.1985 г.				Паметник на културата	групова	
Комплекс от къща, ограден зид, кладенец, порта, сайвант и хамбар свалена							Писмо № 5028 от 15.10.2007 г.			
Две къщи, стопански постройки и два кладенеца в двора, собственост на читалището	с.Топчии			Списък от 02.08.1976 г.	1			архитектурно-строителна		
Къща и кладенец в двора на Ана Георгиева и Кюрана Стоянова Маринова /Дочоуловата къща/	с.Топчии			Списък от 02.08.1976 г.	2			архитектурно-строителна		
Стари надгробни плочи в гробището	с.Топчии			Списък от 02.08.1976 г.	3			архитектурно-строителна		

Двадесет надгробни могили	с.Топчии	м."Сакар алан" по посока на с.Каменово, м."Калето", м."Бежан кула", м."Коджа юк", м."Кьонлюк" и м."Айгър-орман"	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Две селищни могили в м.Ливадите под селото	с.Топчии	м."Ливадите" под селото	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Паметник на полк. Дяков и загиналите във войните	с.Топчии			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00-030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	
Къщата на Стоян Иванов	с.Ушинци /с.Ушанци/		ДВ бр.30 от 1970 г.		14			историческа	единична	местно значение
Църква „Св. Архангел“	с.Ушинци			Писмо № 224 от 25.01.1983 г.	1			архитектурно-строителна	единична	
Църква „Св. Архангел Михаил“				Писмо № 1774 от 09.12.1993 г.	4			художествена		
Къща на Съба Цанева	с.Ушинци			Писмо № 224 от 25.01.1983 г.	2			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Неделчо Цонев Станев	с.Ушинци			Писмо № 224 от 25.01.1983 г.	3			архитектурно-строителна	единична	
Къща на Хаджи Стоян /Иванка Карагеоргиева/	с.Ушинци			Писмо № 224 от 25.01.1983 г.	4			архитектурно-строителна	единична	

Къща на хаджи Стоян свалена					2		Писмо № 3985 от 14.07.1992 г.			
Две надгробни могили	с.Ушинци	м. "Зад Бълнакая"	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Паметен знак на загиналите във войните	с.Ушинци			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г. на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00-030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	
Селище	с.Черковна	м."Ашалък", 3 км северно	ДВ бр.97 от 1970 г.		98			археологическа		местно значение
Антична крепост	с.Черковна	1 км югозападно	ДВ бр.97 от 1970 г.		99			археологическа		местно значение
Църквата	с.Черковна			Писмо № 3052 от 22.08.1983 г.	1			архитектурно-строителна	единична	
Три надгробни могили	с.Черковна	2 км източно	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение
Селищна могила	с.Черковна	м."Саръ баир", 1 км западно	Протокол № 18 на СОПК от 10.08.1955 г.					археологическа		национално значение

Паметник на загиналите във войните	с.Черковна			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00-030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	
Къща на Иван Стойчев Минев свалена	с.Ясеновец			Писмо № 3052 от 22.08.1983 г.	1			архитектурно-строителна	единична	
							Заповед № РД9Д-0021 от 14.12.2010 г. /Писмо на МК №08-00-0063/ 20.01.2011 г./			
Къща на Йонко Стефанов Николов	с.Ясеновец			Писмо № 3052 от 22.08.1983 г.	2			архитектурно-строителна	единична	
Джамията	с.Ясеновец			Писмо № 3052 от 22.08.1983 г.	3			архитектурно-строителна	единична	
Паметна плоча на Иван Атанасов и Милчо Малчев - загинали във Втората световна война	с.Ясеновец			Писмо № 4349 от 04.12.1992 г.на НИПК (Данни от писмо на Областна администрация Разград с изх.№ 92-00-030-002 / 29.08.2017 г..)				историческа	единична	

Съгласно чл. 146, ал. 3 от ЗКН недвижимите археологически обекти притежават статут на НКЦ с категория “национално значение” до установяването им като такива по реда на този закон.

С Разпореждане на МС № 1711 от 22.10.1962 г. всички селищни и надгробни могили и средновековни отбранителни валове са обявени за паметници на културата, и съгласно §10, ал. 1 от ЗКН притежават статут на НКЦ с категория “национално значение”.

С писмо № 4349 от 04.12.1992 г. на НИПК всички възпоменателни знаци, издигнати по повод участието на България във войните от 1885, 1912-1913, 1915-1918, 1944-1945 години са декларирани като исторически паметници на културата, и съгласно §12, ал.1 от ЗКН притежават статут на НКЦ.

Забележка:

- *Обектите: „Къща на Неделчо Лампатов“, с.Гецово и „Къщата на Стоян Иванов“, с. Ушинци са обявени в ДВ бр.30 от 1970 г. като исторически паметници на културата. Същите са включени в списък на свалени декларирани паметници на културата, изпратени на общинските власти с писма № 3984 от 14.07.1992 г. и № 3985 от 14.07.1992 г. на НИПК*
- *Съгласно писмо № 1005 от 18.09.1997 г. на НИПК „Намирайки се в зона богата на културно-историческо наследство, съгласно ЗПКМ и ПУЗНИПК чл.19 /ДВ бр.102/76 г./, всички разработки, засягащи кв.255 и кв.256, включително ЧИЗРП и ЧКЗСП, подлежат на съгласуване в НИПК“.*
- *Съгласно писмо № 2083 от 26.02.1996 г. на НИПК за сградата на ул.„П.Волов“ № 15, кв.37, пл.№ 1298, гр.Разград важи следното: „Сградата се намира в градска среда, богата на културно-историческо наследство, поради което съгласно ЗПКМ, чл.19, гл.IV от ПУЗНИПК /ДВ бр.102/76 г./ и чл.216, гл.V от ППЗТСУ, визата и проектите за ново строителство подлежат на съгласуване с НИПК.*
- *Съгласно писмо № 375 от 22.04.1994 г. на НИПК за имота на ул.„Софроний“ № 4, кв.60, пл.№ 1367, гр.Разград важи следното: „съгласно чл.19, гл.IV от ПУЗНИПК /ДВ бр.102/76 г./ и чл.21, гл.V от ЗПКМ, ново строителство или преустройство в този имот се извършва само с разрешение и под контрол на НИПК, тъй като влиза в границите на зона с онцентрация на паметници на културата.*
- *Съгласно писмо № 1278 от 07.10.1993 г. на НИПК за къщата на ул.„Антим I“ № 14, кв.55, пл.№ 1329, гр.Разград важи следното: „визата за проектиране и архитектурния проект трябва да се съгласуват с НИПК, тъй като сградата се намира в непосредствена близост с паметници на културата.*

Източник: НИНKH, 2022 г.

В Автоматизираната информационна система „Археологическа карта на България“ са регистрирани 4 обекта, археологически паметници на културата с национално значение.

Таблица 76. Обекти НКЦ, регистрирани в Автоматизираната информационна система „Археологическа карта на България“

Номер	Вид	Местоположение	Хронология	Режим на ползване	Опазване
10000801	Селищна могила	с. Недоклан	Енеолит	А	Статут: обявен ПК с национално значение ПМС 1711/10.62 г.
10000802	Селищна могила	с.Радинград	Енеолит	А	Статут: обявен ПК с национално значение ПМС 1711/10.62 г.
10002557	Крепост	гр. Разград	Късна античност, Първа българска държава	Б	Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от ЗКН.
10008430	Крепост	с.Побит камък	Античност	Б	Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от ЗКН.

Източник: Автоматизираната информационна система „Археологическа карта на България“, РИМ Разград, 2022 г.

Съгласно Националния регистър на военните паметници и картотека, поддържани от Министерство на отбраната на територията на Община Разград са декларирани като исторически паметници на културата, които притежават статут на НКЦ и военни паметници 28 възпоменателни знаци, издигнати по повод участието на България във войните.

Таблица 77. Исторически паметници на културата, които притежават статут на НКЦ и военни паметници

Номер	Паметник	Местоположение
1	Паметник на загиналите разградчани във войните	гр. Разград, площад "Възраждане"
2	Мавзолей – костница на загиналите руски войни и български опълченци през Руско-турската война 1877-1878г.	гр. Разград, площад "Възраждане"
3	Паметна плоча на кап. Хр. Бърдаров - загинал в Първата световна война	гр. Разград, ул. "Кирил и Методий"
4	Барелеф на кап. Хр. Бърдаров	гр. Разград, ул. "Кирил и Методий"
5	Паметна плоча на убитите от Джебаровия род през Балканската и Първата световна войни	гр. Разград, ул. Ал. Стамболийски"
6	Надгробен паметник на Филип Йолов - опълченец	гробнищния парк на гр. Разград
7	Надгробна плоча на Георги Василев Кожухаров - участник в Българското опълчение по време на Руско - турската война.	гробнищния парк на гр. Разград

8	Архитектурно-скулптурен паметник на загиналите във войните	с. Побит камък
9	Паметник на полк. Дяков и загиналите във войните	с. Топчии
10	Паметна плоча на Ганчо – Комитата - опълченец от Руско-турската война	с. Топчии
11	Архитектурно-скулптурен паметник на загиналите във войните.	с. Осенец
12	Паметна плоча на Пени Мързанов - загинал през Първата световна война	с. Осенец
13	Архитектурно - скулптурен паметник на загиналите във войните	с. Дряновец
14	Паметна плоча на загиналите в Първата световна война.	с. Островче
15	Паметен знак на загиналите във войните	с. Ушинци
16	Паметник на загиналите във войните	с. Пороище
17	Паметна плоча на Костадин Костов- загинал през Втората световна война	с. Пороище
18	Паметник на загиналите във войните	с. Гецово
19	Паметник на загиналите във войните	с. Дянково
20	Паметна плоча на Слави Славов и Георги Малчев- загинали във Втората световна война	с. Дянково
21	Паметна плоча на загиналите във войните	с. Благоево
22	Паметна плоча на Георги Стоянов - герой от българското опълчение	с. Благоево
23	Паметник на загиналите във войните	с. Балкански
24	Паметна плоча на загиналите във Втората световна война - Ангел Стефанов и Велико Илиев.	с. Киченица
25	Паметна плоча на загиналите във Втората световна война жители на с. Мортагоново.	с. Мортагоново
26	Паметна плоча на загиналите във Втората световна война	с. Раковски
27	Паметник на загиналите във войните	с. Черковна
28	Паметна плоча на Иван Атанасов и Милчо Малчев - загинали във Втората световна война	с. Ясеновец

Източник: Националният регистър на военните паметници и картотека на Министерство на отбраната, 2022 г.

6.3. Анализ на местата и зоните на въздействия от природни и антропогенни фактори, които представляват риск за увреждане на НКН и/или на експозиционната им среда.

Природните фактори, които представляват риск за увреждане на НКН и на експозиционната им среда са предимно свързани с геоложките рискове. Основен риск в това отношение е сеизмичността, определена в териториалните проучвания.

Характерни са места с проявена сеизмичност над VIII степен. Възможни са земетресения с регионално въздействие и ниска степен на предсказуемост. В близост до общината са разположени два епицентъра на земетресения с магнитуд 5-6. При евентуална изява на сеизмичността такива земетресения могат да предизвикат по-сериозни въздействия,

свързани с повреди и разрушения върху сгради и съоръжения. Силните земетресения биха могли да причинят и вторични явления и деформации в земната среда – свлачища, срутища, пропадане, втечняване, водонаситени седименти, предизвикващи допълнителни разрушения.

Съществува опасност от разрушително наводнение от водите на р. Бели Лом. При евентуално проявление на такъв процес, съществува опасност наводнението да нанесе огромни щети, тъй като засяга гъсто населени застроени територии и плодородни земи и съществува риска от заливане на обширни площи и да унищожи реколта. Това хидроложко явление има неблагоприятни последствия върху земната среда: размиване на речни брегове, промяна на речното корито, активизиране на свлачища, срутища и сипеи, отлагане на големи количества наноси.

Глинестият лъос има най-силно изразени пропадъчни свойства като средните стойности на коефициентите на относително пропадане при геоложки товар и при допълнителен товар са съответно 2,5% и 7%. Процесът се случва след намокряне на пропадъчната зона, вследствие на което се предизвиква разрушаване на водонеустойчивите структурни връзки. При евентуално проявление на този процес съществува заплахата от пропадане на застроените територии и районите с изградени напоителни системи, където овлажняването на лъосовия масив е неизбежен процес. Наличната база на НКЦ не е застрашена толкова от екстензивно развиващи се процеси на урбанизация, колкото от други съпътстващи процеси като демографска и икономическа криза и липса на основни документи, произтичащи от прилагане на специализираните закони или стратегически документи. Ето защо, задължително е тяхното създаване и прилагане, след което ще се започнат археологически и архитектурни обследвания и проучвания. В зависимост от резултатите на тези проучвания, следва да се предприемат мерки за консервация и експониране на обектите и археологическите и архитектурни обекти, и тяхното социализиране като значим елемент на културния туризъм в общата структура на зоната. Към обособените и отдалечените зони и отделни значими обекти на археологическото наследство с последващи устройствени мерки е необходимо да се осигури подходящ достъп (обслужващи пътища, екопътеки), а при доказана необходимост и посетителски центрове. Във вътрешността на общината и свързаните с тях укрепления и могилни некрополи необходимата съпътстваща туристическа инфраструктура следва да се развива и в самите населени места. В рамките на цялата територия на общината следва да се проектира и реализира цялостна информационна система за проучените и експонирани недвижими културни ценности.

6.4. Оценка на актуалното състояние на недвижимите културни ценности

Анализираните източници на информация не дават конкретни сведения и оценки за физическото състояние на недвижимото културно наследство в територията. Археологическите и архитектурно-историческите НКЦ могат да се разглеждат в няколко основни групи. - археологически находки, идентифицирани обекти и археологически недвижими културни ценности в извънселищна среда. Тези обекти, поради тяхното местоположение - в отдалечени и труднодостъпни местности, без директен достъп (дори и по черен път), са относително запазени, в рамките на тяхната естествена природна среда. Най-често са видими или частично видими на терен. - археологически находки, обекти и археологически паметници на културата на територията на съвременните населени места. - археологически находки, обекти и археологически паметници на културата в извънселищна среда в процес на активна урбанизация. Тези територии се определят като проблемни зони. В тях археологическите обекти в най-голяма степен са застрашени от неправомерно заличаване и разрушаване.

Голяма част от архитектурно-строителните НКЦ разположени в съвременните села в общината са със статут „декларирани” и „обявени”, има и много обекти с качества на НКЦ, за които не са провеждани процедури по деклариране. Някои от тях, особено в селата, към днешна дата са изчезнали. Предимно това са жилищни сгради от типологията, които са застрашени от изчезване.

Относително съхранени в селата са жилищните сгради и църквите, НКЦ с висока художествена стойност, голяма част с категория „национално значение” строени от средата на 19в до началото на 20-ти век.

При обобщената оценка (диагноза) на състоянието НКЦ могат да се изведат следните изводи:

- неравномерна степен на проученост на археологическите обекти в различните части на територията;
- ниска степен на проученост и документиране на археологическите и архитектурно-строителните обекти в територията на общината;
- ниска степен на социализация, или липса на социализация на по-голяма част от обектите на недвижимото културно наследство;
- липса на актуализиран статут и териториално и обектно насочени норми и режими за опазване на недвижимите културни ценности;
- липса на план за опазване и управление на НКЦ

- лошо физическо състояние на обектите, част от които са застрашени от обезличаване и разрушаване;
- затруднена или липса на физическа достъпност до голяма част от тях
- ниска или липса на популяризация на обектите сред населението и туристите
- липса на единна информационна система за НКЦ;

В тази връзка за обектите, които представляват недвижими културни ценности е необходимо:

- Съхраняване на урбанистичната автентичност на културната среда;
- Развитие на юридическата защита и висока степен на физическа съхраненост на КИН;
- Опазване на териториалния и темпорален интегритет на КИН, чрез изява на териториална цялост на историческите пластове и цялост на тяхната стратификация.
- Изява на КИН като ресурс-стимулатор за общото териториално развитие и за развитието на отделните функционални подсистеми. Изява на ролята на културния туризъм за териториалното развитие.
- Синтез на културни и природни ценности в единно работеща система; повишаване на традиционната роля на природните територии; интегриране на културен и екотуризм.
- Развитие на културния потенциал на недвижимите културни ценности: локален, регионален и национален; включване на територията в националните и регионалните културни коридори и маршрути.
- Развитие на инструментариум за териториално управление, чрез параметрите на
- Специфичните правила и нормативи за териториите за културно-историческа защита, съгл. чл. 10, ал. 2.
- Подкрепа на тези действия от адекватна система за управление на КИН като единна система, базирана върху принципите на интегрираната консервация и осигурена със специфични планове за опазване.

6.5.Взаимовръзка с движимото и нематериално културно наследство

Културните институции на територията на общината са представени в Таблица 78. В общината функционират и 24 читалища, три от които са разположени в общинския център. Изготвен е Календар на културните прояви за подпомагане работата на народните читалища.

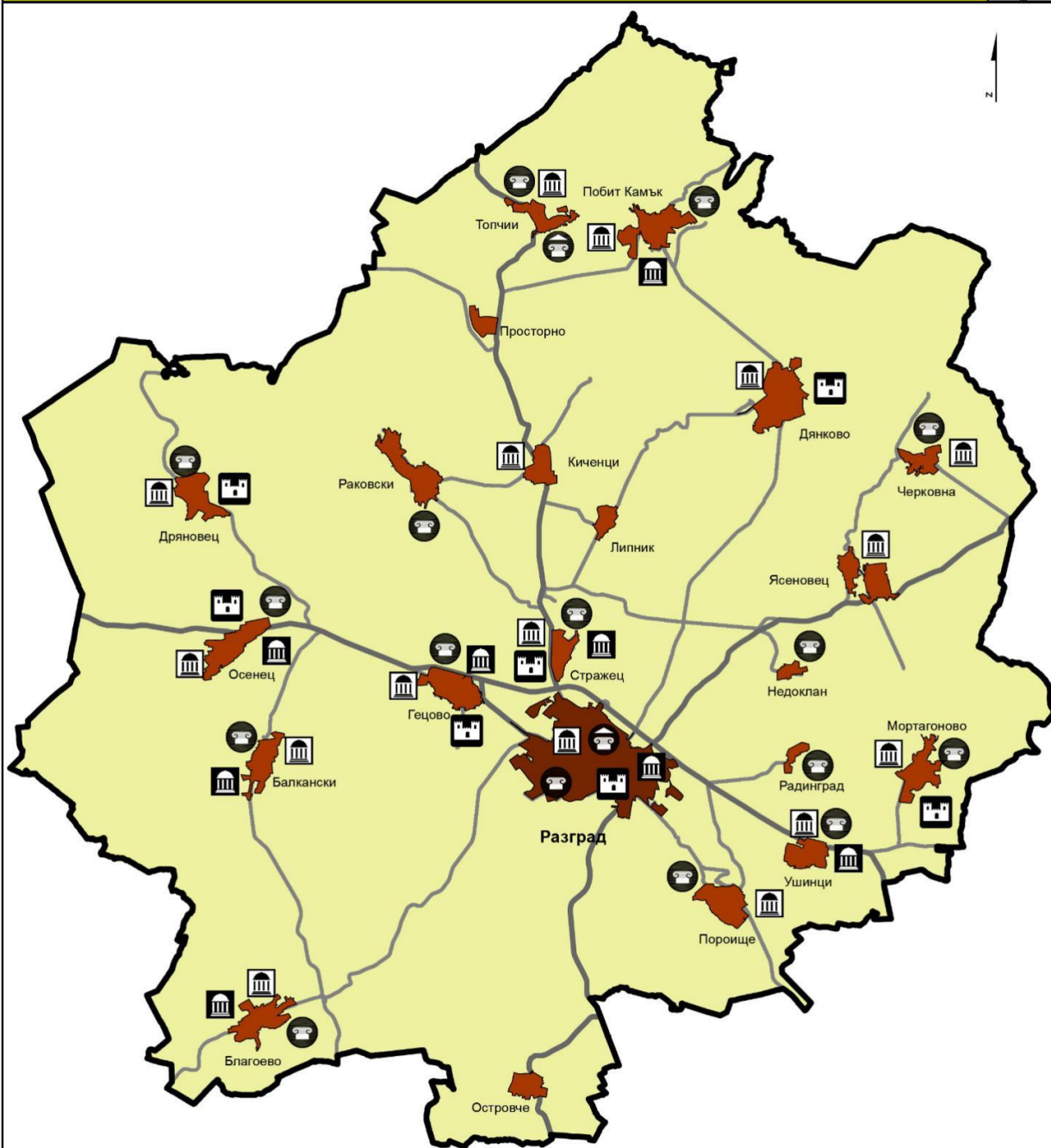
Таблица 78. Културни институции в Община Разград

Културни институции	Местоположение
Регионален исторически музей - Разград	Разград
Художествената галерия "Проф. Илия Петров	Разград
Мавзолеят на загиналите руски войни в Освободителната война 1877-1878 година	Разград
Етнографски музей	Разград
Къща-музей на просветителите Станка и Никола Икономови	Разград
Къща-музей на композитора Димитър Ненов	Разград
Къща-музей на Анание Явашов	Разград

Източник: Община Разград, 2015 г.

Община Разград поддържа един от най-богатите културни календари в страната. Той включва редица регионални, местни, национални и международни събития. Културният календар е обезпечен информационно и е обвързан с нуждите на културния и събитиен туризъм. Независимо от ограничения финансов ресурс за неговото поддържане, няма отстъпление от качеството на културния продукт, което е традиционно високо. Максимално добре е представена професионалната мрежа от институции за култура и изкуство. Значително е разширен културния обмен, налице са активни творчески контакти със съседните страни на Балканите.

СХЕМА КУЛТУРА

Легенда

Граници и пътища

- Граници и пътища
- Пътища от РПМ
- Общински пътища

Обекти на културно-историческото наследство

- Архитектурно-строителен
- Архитектурно-строителен и художествен
- Исторически
- Археологически
- Народна старина

4 2 0 4 Км

Общ устройствен план Община Разград

7. ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

7.1. ТРАСЕТА И СЪОРЪЖЕНИЯ. ТЕХНИЧЕСКИ ПАРАМЕТРИ НА ЕЛЕКТРОСНАБДИТЕЛНА, ВОДОСНАБДИТЕЛНА, КАНАЛИЗАЦИОННА, ГАЗОПРОВОДНА, ДАЛЕКОСЪОБЩИТЕЛНА И ДРУГИ МРЕЖИ

7.1.1. ЕЛЕКТРОСНАБДИТЕЛНА МРЕЖА

Електроенергийната мрежа покрива 99% от територията на общината.

Общинските електрически подстанции, които захранват Община Разград са 2:

- Подстанция 110/20 kV „Разград“ с инсталирана трансформаторна мощност 80 МВ /НЕК/
- Подстанция „Абритус“ с инсталирана трансформаторна мощност 50 МВ /“ЕНЕРГО-ПРО Мрежи“ АД/

В общината има и няколко частни електрически подстанции, които са изградени, за да захранват определени предприятия:

- Подстанция 110/6 kV, собственост на „Амилум-България“ АД, Разград
- 2 подстанции 110/6 kV, собственост на БИОВЕТ АД – Клон Разград, Разград, водени в регистъра на НЕК под имената „Антибиотик“ и „Пеницилин“ /в момента работи единствено подстанция „Пеницилин“, а „Антибиотик“ е откачена от системата.
- тягова подстанция на БДЖ
- възлова подстанция „Лудогорие“ 110 kV

Потребителите на електроенергия се захранват чрез 459 бр. трафопоста, собственост на „ЕНЕРГО-ПРО Мрежи“ АД. Разпределителните мрежи ниско напрежение в населените места са предимно въздушни, изградени преобладаващо с проводник АС. Разпределителните мрежи в град Разград са кабелни, а в по-крайните квартали – въздушни. Тенденцията е замяна на неизолираните проводници с усукани изолирани тип AL/R. Необходимо е да се извърши оптимизация на електроразпределителната мрежа. Отделни райони на населените места се нуждаят от подмяна на мрежата за ниско напрежение (НН) с по-голямо сечение и изграждане на допълнителни трансформаторни постове за подобряване качеството на електроснабдяване на крайните потребители. Това постепенно се извършва от дружествата експлоатиращи съответните ел. съоръжения и мрежи.

Основен доставчик на услугата в населените места на общината е “ЕНЕРГО-ПРО Мрежи“ АД. Услугата включва доставка на електроенергия за бита, промишлеността,

обществено-административния и търговски сектор, и уличното осветление. Електроснабдени и осветени са всички населени места.

В населените места на общината са подменени старите амортизирани осветителни тела с енергоспестяващи. Оптимизирана е системата за управление на уличното осветление чрез монтиране на часовници със заложен календар в кметствата на общината и частично в град Разград.

Проблеми:

- необходимо е да се извърши оптимизация на електроразпределителната мрежа
- отделни райони на населените места се нуждаят от подмяна на мрежата за ниско напрежение (НН) с по-голямо сечение и изграждане на допълнителни трансформаторни постове за подобряване качеството на електроснабдяване на крайните потребители

7.1.2. ВОДОСНАБДИТЕЛНА И КАНАЛИЗАЦИОННА МРЕЖА

Питейната вода за населените места на общината се осигурява от местни водоизточници и водоснабдителната система “Дунав”. При средно годишно потребление от 6 600 хил. куб. метра, капацитетът за водоподаване от действащите водоизточници е около 20 000 хил. куб. метра. Големият резерв се дължи на отпадането на голям брой потребители от други общини, предвидени за захранване от система “Дунав”.

Всички населени места в общината са водоснабдени. Водоснабдителните системи се експлоатират от „Водоснабдяване Дунав” ЕООД за повечето населени места, ВИК Русе – за с. Просторно, от Водоснабдяване с. Раковски ООД – за с. Раковски и с. Киченица, ВИК Меден Кладенец ЕООД – за с.Топчии.

Водоснабдителна група „Гецово” снабдява с вода част от гр. Разград, с. Гецово и част от с.Балкански. Водоснабдителна група „Гагарин” снабдява с вода само гр. Разград. Водоснабдителна група „Черковна 2” снабдява с вода част от гр. Разград, лозята северно от гр. Разград, с. Стражец, с. Недоклан и е резервно захранване на Гарова промишлена зона, жп гара Разград и с. Липник. Водоснабдителна група „Дренажна галерия” снабдява с вода само гр. Разград.

На много места водоснабдяването се извършва от местни водоизточници.

- Град Разград се водоснабдява от следните водоснабдителни системи (ВС), както следва: ВС „Дунав”, ВС „Гецово”, ВС „Юрий Гагарин”, ВС „Черковна” и ВС „Водна централа”. Градът се водоснабдява от НР Разград с $V=2000m^3$, НР Разград

- с $V=260\text{m}^3$, НР Разград с $V=1000\text{m}^3$, НР Разград с $V=4000\text{m}^3$, НР Разград с $V=40000\text{m}^3$, НР гецово с $V=75\text{m}^3$, НР Ниска зона с $V=480\text{m}^3$, ПС Водна централа
- с. Дянково се водоснабдява от НР „Острово“ с $V=350\text{m}^3$ и СК Дянково. Дължината на разпределителната мрежа е 22.67 км. Техническите загуби в разпределителната мрежа са изчислени на 63% от общото количество вода на вход разпределителна мрежа.
 - с. Ясеновец се водоснабдява от НР „Ясеновец“ с $V=300\text{m}^3$. Дължината на разпределителната мрежа е 21.69 км. Техническите загуби в разпределителната мрежа са изчислени на 45% от общото количество вода на вход разпределителна мрежа. Оператор на ВиК услугите е „Водоснабдяване – Дунав“ ЕООД
 - с. Радинград се водоснабдява от НР Радинград с $V=100\text{m}^3$. Дължината на разпределителната мрежа е 4,255 км. Техническите загуби в разпределителната мрежа са изчислени на 80 % от общото количество вода на вход разпределителна мрежа. Оператор на ВиК услугите е „Водоснабдяване – Дунав“ ЕООД
 - с. Мортагоново се водоснабдява от НР Мортагоново с $V=2600\text{m}^3$. Дължината на разпределителната мрежа е 7,328 км. Техническите загуби в разпределителната мрежа са изчислени на 71 % от общото количество вода на вход разпределителна мрежа. Оператор на ВиК услугите е „Водоснабдяване – Дунав“ ЕООД
 - с. Ушинци се водоснабдява от НР Ушинци с $V=80\text{m}^3$. Дължината на разпределителната мрежа е 6,907 км. Техническите загуби в разпределителната мрежа са изчислени на 78 % от общото количество вода на вход разпределителна мрежа. Оператор на ВиК услугите е „Водоснабдяване – Дунав“ ЕООД
 - с. Недоклан се водоснабдява от НР Недоклан с $V=250\text{m}^3$, а НР Недоклан с $V=1400\text{m}^3$ не се използва. Дължината на разпределителната мрежа е 4,511 км. Техническите загуби в разпределителната мрежа са изчислени на 82 % от общото количество вода на вход разпределителна мрежа. Оператор на ВиК услугите е „Водоснабдяване – Дунав“ ЕООД
 - с. Пороище се водоснабдява от НР Пороище с $V=300\text{m}^3$, НР Пороище с $V=100\text{m}^3$, ПС „Пороище“, каптаж Клабодонец и дренаж. Дължината на разпределителната мрежа е 21,514 км. Техническите загуби в разпределителната мрежа са изчислени на 81 % от общото количество вода на вход разпределителна мрежа. Оператор на ВиК услугите е „Водоснабдяване – Дунав“ ЕООД
 - с. Островче се водоснабдява от НР Островче с $V=140\text{m}^3$, а туристическият обект на североизток от селото – от НР Тайфун с $V=25\text{m}^3$. Дължината на

разпределителната мрежа е 11,045 км. Техническите загуби в разпределителната мрежа са изчислени на 76 % от общото количество вода на вход разпределителна мрежа. Оператор на ВиК услугите е „Водоснабдяване – Дунав” ЕООД

- Пчелина /зона за отдих/ се водоснабдява от НР Пчелина с $V=300\text{m}^3$, НР Пчелина с $V=200\text{m}^3$, ПС Пчелина. Дължината на разпределителната мрежа е 4,772 км. Техническите загуби в разпределителната мрежа са изчислени на 71 % от общото количество вода на вход разпределителна мрежа. Оператор на ВиК услугите е „Водоснабдяване – Дунав” ЕООД
- с. Благоево се водоснабдява от НР Благоево с $V=300\text{m}^3$. Дължината на разпределителната мрежа е 17,160 км. Техническите загуби в разпределителната мрежа са изчислени на 91 % от общото количество вода на вход разпределителна мрежа. Оператор на ВиК услугите е „Водоснабдяване – Дунав” ЕООД
- с. Балкански се водоснабдява от НР Балкански с $V=140\text{m}^3$, НР Балкански с $V=120\text{m}^3$, каптаж Шадравана, каптаж Чешмите, ПС Балкански, ПС Балкански-ВС „Дунав“, ЧР/SP с $V=2800\text{m}^3$. Дължината на разпределителната мрежа е 7,803 км. Техническите загуби в разпределителната мрежа са изчислени на 56 % от общото количество вода на вход разпределителна мрежа. Оператор на ВиК услугите е „Водоснабдяване – Дунав” ЕООД
- с. Осенец се водоснабдява от каптаж М.Тодорица и каптаж Г. Тодорица. Дължината на разпределителната мрежа е 14,995 км. Техническите загуби в разпределителната мрежа са изчислени на 23 % от общото количество вода на вход разпределителна мрежа. Оператор на ВиК услугите е „Водоснабдяване – Дунав” ЕООД
- с. Дряновец се водоснабдява от НР Дряновец с $V=300\text{m}^3$, НР Дряновец с $V=250\text{m}^3$, каптаж Мандолина, каптаж Драката, ШК 1 и ШК 8. Дължината на разпределителната мрежа е 14,621 км. Техническите загуби в разпределителната мрежа са изчислени на 77 % от общото количество вода на вход разпределителна мрежа. Оператор на ВиК услугите е „Водоснабдяване – Дунав” ЕООД
- с. Гецово се водоснабдява от НР Гецово с $V=260\text{m}^3$, ПР Гецово с $V=75\text{m}^3$, ПС Гецово, ЧР/SP с $V=300\text{m}^3$, ШК 3 и ШК 4. Дължината на разпределителната мрежа е 18,508 км. Техническите загуби в разпределителната мрежа са изчислени на 81 % от общото количество вода на вход разпределителна мрежа. Оператор на ВиК услугите е „Водоснабдяване – Дунав” ЕООД

- с. Липник се водоснабдява от НР Липник с $V=60\text{m}^3$, ПС Липник, ШК и резервен водопровод, а Амилум – от НР с $V=180\text{m}^3$ и НР с $V=400\text{m}^3$. Дължината на разпределителната мрежа е 4,711 км. Техническите загуби в разпределителната мрежа са изчислени на 61 % от общото количество вода на вход разпределителна мрежа. Оператор на ВиК услугите е „Водоснабдяване – Дунав” ЕООД
- с. Стражец се водоснабдява от НР Разград с $V=2000\text{m}^3$, а НР Стражец с $V=60\text{m}^3$ не се използва. Дължината на разпределителната мрежа е 9,813 км. Техническите загуби в разпределителната мрежа са изчислени на 80 % от общото количество вода на вход разпределителна мрежа. Оператор на ВиК услугите е „Водоснабдяване – Дунав” ЕООД
- с. Черковна се водоснабдява от НР Черковна с $V=140\text{m}^3$, ПС Черковна 1, ЧР/SP с $V=25\text{m}^3$, ШК 1/SW 1, ШК 2/ SW 2, SK/BW, ПС Черковна 2, Дренаж, ШК/SW. Дължината на разпределителната мрежа е 10,043 км. Техническите загуби в разпределителната мрежа са изчислени на 84 % от общото количество вода на вход разпределителна мрежа. Оператор на ВиК услугите е „Водоснабдяване – Дунав” ЕООД
- с. Побит камък се водоснабдява от ВК „Побит камък“ с $V=100\text{m}^3$. Дължината на разпределителната мрежа е 11,242 км. Техническите загуби в разпределителната мрежа са изчислени на 92 % от общото количество вода на вход разпределителна мрежа. Оператор на ВиК услугите е „Водоснабдяване – Дунав” ЕООД
- с. Раковски се водоснабдява от един напорен водоем с $V=800\text{m}^3$, един хранителен водопровод, ПС Раковски, ЧР/SP с $V=50\text{m}^3$, ШК 7. Оператор на ВиК услугите е частен ВИК оператор. Дължината на разпределителната мрежа е 22,7 км.
- с. Киченица се водоснабдява от един хранителен водопровод от частен ВИК оператор. Дължината на разпределителната мрежа е 7.24 км.
- с. Топчии се водоснабдява от един водоем – шахтов кладенец, и водопровод, свързващ ШК Топчии с черпателен водоем в землището на с. Побит камък.
- с. Просторно – липсват данни за водоизточниците и дължината на разпределителната мрежа.

Вътрешната водопроводна мрежа на населените места е с преобладаващ диаметър $\varnothing 60$ и $\varnothing 80$, като достига $\varnothing 900$, а преобладаващият материал е етернит.

Основният проблем е, че поради износеност на водопроводните мрежи, се разхищават неоправдано големи количества вода и се завишават разходите за поддържане.

Таблица 79: Подавани водни количества от водоизточници към отделните населени места за последните 5 години

Населено място	Подадена вода 2010 г. от водоизточник	Подадена вода 2011 г. от водоизточник	Подадена вода 2012 г.		Подадена вода 2013 г.		Подадена вода 2014 г.	
			от водоизточник	подаден на вход НМ	от водоизточник	подадена на вход НМ	от водоизточник	на вход НМ
Разград	5361681	4441089	5866594	5546000	5857631	5350929	5785731	5171054
ЖП гара и КОС	161505	115388	162198	162198	245420	245420	266353	266353
местност Пчелина	10411	13818	74656	74656	27306	27306	21001	21001
Пороище	143057	77842	157141	157141	132047	132047	105813	105813
Благоево	140814	155071	122710	122710	123890	123890	102507	102507
Гецово	293490	286870	324730	324730	301962	301962	315932	315932
Осенец	55020	53658	231129	231129	214148	214148	204492	204492
Дряновец	82221	75658	150942	140942	81208	81208	72903	72903
Балкански	32781	23506	60243	60243	53066	53066	37660	37660
Стражец	154362	146310	273470	273470	215571	215571	173097	173097
Липник	62984	49834	81960	81960	88735	88735	74019	74019
Дянково	249771	223751	253061	253061	217801	217801	188617	188617
Побит Камък	147470	95384	114989	114989	78816	78816	65213	65213
Ясеновец	113652	110108	314972	291637	333754	318925	321406	317664
Черковна	35213	29279	55610	49188	49863	40228	54822	46804
Недоклан	28035	26794	23562	23562	24472	24472	22354	22354
Радинград	47659	39446,25	74411	32420	64501	38903	48541	36121
Ушинци	50397	54955,25	114633	86599	112915	69652	100059	74741
Мортагоново	73289	80733,5	211672	192952	241614	200290	155326	119686
Островче	17180	52413	80466	28460	58697	26360	43603	18810
Община Разград	7260992	6151908	8749149	8248047	8523416	7849729	8159449	7434841

Източник: „Водоснабдяване Дунав” ЕООД гр. Разград, 2015 г.

По данни на Водоснабдяване село Раковски ООД, подаваните водни количества към обслужваните от дружеството две населени места с. Раковски и с. Киченица за периода 2006-2015 г. са в рамките на 130 000-190 000 м³.

Графика 23. Подавани водни количества в Община Разград от водоизточници /куб.м./

Таблица 80. Разпределителна ВИК мрежа, водопотребление и загуби на вода в различните населени места

Населено място	Дължина на разпределителна мрежа км	Битово водопотребление м³/година	Специфично битово потребление л/ж/д	Небитово потребление м³/година	Общо водопотребление (без загуби) м³/година	Общо водопотребление със загуби м³/година	Загуби %	Процент на свързаност към водоснабдителна мрежа % от общото	Покрива стандартите за количество Да/Не	Покрива стандартите за качество Да/Не (1)
Балкански	7.8	9,252	103	1,103	10,355	23,506	56%	100%	Да	Да
Благоево	17.16	11,851	61	1,535	13,386	155,071	91%	100%	Да	Не (NO ₃)
Черковна	10.04	4,599	120	296	4,895	29,279	83%	100%	Да	Да
Дряновец	14.62	14,862	65	2,495	17,357	75,658	77%	100%	Да	Да
Дянково	22.67	52,668	53	29,113	81,781	223,751	63%	100%	Да	Не (NO ₃)
Гецово	18.51	46,407	72	6,998	53,405	286,870	81%	100%	Да	Да
Киченица	7.24	18,992	76	25,102	44,094	44,094	0%	100%	Да	Не (NO ₃)
Липник	4.71	11,624	57	7,604	19,228	49,834	61%	100%	Да	Не (NO ₃)
Мортагоново	7.33	18,875	50	4,903	23,778	80,734	71%	100%	Да	Да
Недоклан	4.51	4,820	61	172	4,992	26,794	81%	100%	Да	Да
Осенец	15	35,636	119	5,495	41,131	53,658	23%	100%	Да	Да
Островче	11.05	7,271	120	5,386	12,657	52,413	76%	100%	Да	Не (NO ₃)
Побит камък	11.24	7,057	82	798	7,855	95,384	92%	100%	Да	Не (NO ₃)
Пороище	21.51	12,382	92	2,614	14,996	77,842	81%	100%	Да	Не (NO ₃)
Радинград	4.26	7,539	79	473	8,012	39,446	80%	100%	Да	Да
Раковски	22.7	56,431	73	5,409	61,840	93,840	34%	100%	Да	Не (NO ₃)

Разград	99.49	1,151,199	93	346,253	1,497,452	4,583,457	67%	100%	Да	Да
Стражец	9.81	25,830	45	4,230	30,060	146,310	79%	100%	Да	Да
Ушинци	6.91	10,829	102	1,351	12,180	54,955	78%	100%	Да	Да
Ясеновец	21.69	51,321	60	9,357	60,678	110,108	45%	100%	Да	Да

Източник: Община Разград, 2015 г.

Населени места, без изградена канализационна система са всички населени места на територията на общината, с изключение на общинския център – гр. Разград. Общата изграденост на канализационната мрежа на гр. Разград е 98%. Отпадните води постъпват в пречиствателна станция, която функционира от 1974 г. Пречистените отпадни води се заустват в р.Бели Лом.

Към 2015 г. канализационната мрежа е с обща дължина 94 955 м. Изградена е основно от бетонови тръби. Необходимо е изграждане на селищни канализационни системи и селищни пречиствателни станции с биологично стъпало в 6 населени места на територията на общината. Някои от агломерациите имат проектна готовност. В табличен вид е дадена информация за населените места, наличието на канализационна система и селищна пречиствателна станция, проектна готовност или етап на строителството.

Таблица 81: Проектна готовност за изграждане на селищни канализационни системи и селищни пречиствателни станции с биологично стъпало в шестте населени места:

№	Населено място	Брой жители	Степен на изграденост на канализационната система	Проектна готовност
1	Дянково	3 049	Не е изградена	Не
2	Раковски	2 656	Не е изградена	Не
3	Ясеновец	2 644	Не е изградена	Не
4	Стражец	2 037	Не е изградена	Да, с довеждащи колектори до ГПСОВ - Разград
5	Гецово	1 871	Не е изградена	Да, с довеждащи колектори до ГПСОВ - Разград
6	Мортагоново	1 199	Не е изградена	Не

Източник: „Водоснабдяване Дунав” ЕООД гр. Разград, 2015 г.

През септември 2015 г. приключва първият етап на проекта „Доизграждане, реконструкция на съществуващата канализационна и водопроводна мрежи и пречиствателна станция за отпадни води в Разград“.

Проблеми:

- амортизирана и неефективна водопреносна мрежа
- загубата на голяма част от подаваните количества, поради силно амортизираните етернитови тръби и гумените уплътнители, което води до постоянни течове
- поради износеност на водопроводните мрежи, се разхищават големи количества вода и се завишават разходите за поддържане

- необходимо е изграждане на селищни канализационни системи и селищни пречиствателни станции с биологично стъпало в 6 населени места на територията на общината

7.1.3. ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИТЕ ВОДИ

В град Разград функционират:

- градска пречиствателна станция за отпадни води (ГПСОВ);
- три пречиствателни станции за промишлени отпадни води (ПСПОВ) – „Амилум – България” АД, „Пилко-БС” ЕООД, и „БИОВЕТ” АД, като последната е в процес на доизграждане;
- пет локални пречиствателни станции (ЛПСОВ) – „Сердика” ЕООД, „Месокомбинат Разград” АД, „Дружба” АД, „Персей Ойл” АД, „Химик” АД. Водите на „Химик” АД се заустват в колектора на „Балканфарма” АД, а останалите в градската канализационна мрежа.

ГПСОВ-Разград е разположена в западна промишлена зона на гр. Разград. Пречистените отпадъчни води се заустват в р. Бели Лом. Станцията е проектирана да пречиства отпадъчните води от населението и промишлеността на гр. Разград до степен съгласно изискванията за заустване в р. Бели Лом, която към момента на проектиране е била категоризирана като приемник III категория.

Понастоящем в ПСОВ постъпват отпадъчните води от населението и почти цялата промишленост на град Разград. Постъпващото отпадъчно водно количество се разпределя както следва: 65% от население, 24% от промишленост и 11% от инфилтрация.

От края на 2013 г. в ГПСОВ се приемат водите на „Амилум“, които са с високи концентрации на органично замърсяване, но мониторинга на изход ПСОВ показва, че те не създават проблем за пречиствателния процес.

Градската пречиствателна станция е оразмерена за $Q_{op} = 500 \text{ l/s}$

Съгласно Доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ – Русе, всички предприятия, емитиращи отпадъчни води имат изградени локални пречиствателни съоръжения.

В таблицата са изброени обекти, разположени на територията на общината, заустващи отпадъчни води в повърхностни водни обекти:

Таблица 82. Обекти, заустващи отпадъчни води в повърхностни водни обекти

№	Обект, източник на отпадъчни води	Основна дейност	Зауства в:	Наличие на пречиствателни съоръжения
1	„Водоснабдяване Дунав” ЕООД - Разград	ГПСОВ към канализационна система на гр. Разград	Р. Бели Лом	Да – ГПСОВ, състояща се от механично и биологично стъпало
2	Амилум България ЕАД	производство на царевично нишесте	Р. Бели Лом	Да – локална ПСОВ с механично и биологично стъпало, в състояние да пречисти отпадъчните води до изискващата се степен.
3	ПИЛКО ЕООД	производство и преработка на птиче месо	Сухо дере – към с. Киченица	Да – локална ПСОВ, състояща се от механично и биологично стъпало. През 2010 г. е приключено изграждането на изцяло нова ЛПСОВ.
4	"Биовет" АД - гр. Разград	Производство на фармацевтични продукти	1-ви поток (производствен)- в градска канализация на гр. Разград; 2-ри поток (дъждовни и охлаждащи) - р. Бели Лом (втора категория)	1-ви поток – водите се третира в ЛПСОВ, за която е извършена реконструкция на пречиствателните съоръжения и съоръженията за третиране на утайки. 2-ри поток – няма предвидено третиране за потока условно чисти води
5	ЕТ „Верас-90-Алиш Хамид” – с. Ясеновец	млекопреработка	Сухо дере (р. Чаирлек)	Да – локална ПСОВ.
6	„Имдо” ЕООД – с. Липник	млекопреработка	Сухо дере, вливащо се в . яз. Липник	Да – локална ПСОВ
7	„Трио милк” ООД – с. Киченица	млекопреработка	Сухо дере – с. Киченица	Да – локална ПСОВ
8	"Пътно строителство" АД - гр. Разград	производство на бетонови изделия	Сухо дере - втора категория	Няма данни
9	"Строител" ЕАД - гр. Разград	производство на бетонови изделия	Сухо дере - втора категория	Няма данни
10	"Водстрой" АД -гр. Разград	производство на бетонови изделия	р. Бели Лом - втора категория	Няма данни
11	„Път консулт” ООД - Разград	Развлекателен комплекс	г. Пчелинска, приток на р. Бели Лом	Да – локална ПСОВ с механично и биологично стъпало, в състояние да пречисти отпадъчните води до изискващата се степен.

*Съгласно справка предоставена по Закона за достъп до обществена информация от РИОСВ – Русе

Проблеми:

- необходимост от реконструкция и модернизация на ГПСОВ в гр. Разград;
- необходимостта от изграждане на канализационни системи с ЛПСОВ в големите населени места на общината
- проблеми при експлоатацията на ГПСОВ поради липса на съвременни съоръжения и технологии, амортизирано оборудване и нестабилно работното ел.

захранване съвременни прибори за измерване на водни количества и утайки, липса на оборудване за обеззаразяване на пречистените отпадъчни води

7.1.4. ГАЗОПРОВОДНА МРЕЖА

Природният газ в промишлеността и бита няма алтернатива и позволява да се постигне икономически ефект, да се подобрят санитарно-хигиенните условия на работа и значително да се подобри състоянието на околната среда.

Газифицирани са структуроопределящите предприятия в промишлените зони.

За газифициране на комунално-битовия сектор са изградени 45,7 км. мрежа. Газифицирани са 24 социални обекта в областта на здравеопазването, образованието, културата, административното обслужване и спорта, като по този начин е сменена горивната база на общинските обекти, отоплявани с локални котелни от течено гориво на гориво "природен газ". Газифицирани са и 380 абонати от битовия сектор в гр. Разград. Забавените темпове на битовото газоснабдяване се дължат на ниската покупателна способност на населението и липсата на традиции в използването на този енергиен източник.

Основен доставчик на услугата е създаденото през 1997 г. "Газоснабдяване-Разград" АД, което през 2007 г. е преобразувано в ЕАД и се влива като поделение на „Дунавгаз“ ЕАД с център гр. Русе. Услугата включва инвестиция, проектиране, изграждане, експлоатация, ремонт на газоразпределителните мрежи и доставка на природен газ за промишления, обществено-административния, търговския и битовия сектор. Изградени са основните газопрееносни и разпределителни мрежи в гр. Разград с дължина 60 км. Газифицирани са 141 броя обекти от обществено-административния и търговския сектор, 11 обекта от промишления сектор и повече от 1300 сгради от битовия сектор. Програмата за газифициране на обществени и битови обекти продължава.

Сервитутите на газоразпределителната мрежа са в зависимост от материала и диаметъра на газопровода и от мястото на полагане, като конкретно са:

- при диаметър до Ду 3000 mm - за стоманени газопроводи - през земеделски имоти - ивици с ширина по 4 m от двете външни страни на газопровода;
- при диаметър до Ду 3000 mm - за полиетиленови газопроводи - през земеделски имоти - ивици с ширина по 2 m от двете външни страни на газопровода;
- за стоманени газопроводи - под полски пътища и в сервитути на общински и републикански пътища - ивици с ширина по 2 m от двете страни на газопровода;

- за полиетиленови газопроводи - под полски пътища и в сервитути на общински и републикански пътища - ивици с широчина по 1 m от двете страни на газопровода.

В сервитутна зона на газопроводите и съоръженията за съхранение, пренос, разпределение и преобразуване на природния газ не се допуска:

1. всякакъв вид строителство;
2. складиране на отпадъци;
3. изграждане на спортни стрелбища и военни полигони за стрелба;
4. движението на хора и добитък по откритите тръбопроводни участъци (преходи), влизането в площадките на съоръженията и действия на трети лица върху съоръжения на газопреносната или газоразпределителните мрежи;
5. предизвикване на вибрации и удари непосредствено над газопровода и в непосредствена близост до площадките на спирателната арматура, филтриращите съоръжения и въздушните преходи;
6. обработване (разораване) на почвата на дълбочина по-голяма от 0,5 m в сервитутната зона на газопровода и над съоръженията и кабелите на технологичната електронна съобщителна мрежа към него;
7. палене на огън и опожаряването на площите след прибиране на селскостопанската продукция на разстояние до 20 m от газопровода и неговите съоръжения и на разстояние 30 m от спирателната арматура и вентилационните и продухвтелните свещи;
8. засаждане на дървета, храсти и други трайни насаждения;
9. засаждане на растителни видове с развита коренова система на по-малко от 15 m от двете страни по оста на преносни и разпределителни газопроводи и на по-малко от 3 m от двете страни на далекосъобщителните кабели или други линейни съоръжения към газопроводите;
10. стрелба с ловно и бойно оръжие в близост и по направление на въздушните преходи на газопровода, спирателната арматура и другите надземни съоръжения.

Земеделската земя и предоставените площи от горския фонд (просеки) в сервитутната зона на газоенергийните обекти могат да се използват само за засяване с едногодишни култури с къса коренова система.

В сервитутната зона се допуска след писмено съгласие на титуляра на сервитутните права:

1. извършване на земни работи, свързани с полагане, пресичане или ремонт на тръбопроводи, електрически и съобщителни кабели и кабелни въздушни линии на други линейни обекти;

2. извършване на корекции на реки и оформяне на риболовни участъци над и под преходните газопроводи през естествени и изкуствени водни прегради;
3. извършване на строителни работи при пресичане на газопроводи с други проводни и ремонт на подземни кабели за ниско и високо напрежение, въздушни електропроводи, колектори, канали и водоеми, извършване на сондажни работи, както и извършване на търсене, проучване и добив на подземни богатства;
4. временно складиране на селскостопанска продукция и/или разполагане на лагери за добитък;
5. извършване на строителни и монтажни работи на други линейни обекти на техническата инфраструктура, пресичащи или успоредни на трасето на линейния енергиен обект.

Топлоснабдяването на гр. Разград се осъществява от "Топлофикация-Разград" ЕАД. Отоплителната централа работи с гориво "природен газ". Относителния дял на топлофицираните жилища е 31%. Осъвременени са 90% от абонатните станции. Предстои пускането в експлоатация на когенератор, който ще произвежда и ел. енергия. На територията на град Разград работят два топлоизточника с гориво природен газ: ОЦ "Разград" в Западна промишлена зона и ТЕЦ "Балканфарма" АД в Източна промишлена зона/СЪБОРЕН/. Относителният дял на топлофицираните жилища е 31%.

Проблеми:

- забавени темпове на битово газоснабдяване

7.1.5. ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ И ДРУГИ МРЕЖИ

В Община Разград телефонната плътност е над средната за областта – 30,13 тел.п./100 д. Всички населени места на общината са телефонизирани и са включени към националната съобщителна мрежа за автоматично избиране. В град Разград е въведена в експлоатация цифрова автоматична междуселищна телефона централа (ЦАМТЦ) и е осигурен цифров телефонен пренос до всички крайни автоматични телефонни централи в общината, с което степента на цифровизация на междуселищните съобщения е 100%. Опериращите интернет доставчици предоставят относително бърз и надежден достъп на граждани и фирми от град Разград и околните села. Територията на общината има покритие за ползване на мобилните оператори "Виваком", „М-тел” и “Теленор” и техните дъщерни „БОБ”, „ФРОГ” и др. Територията на общината попада изцяло в обхвата на националната телевизия и на голям брой сателитни излъчватели. Има значителен брой доставчици на цифрова телевизия - Булсатком, Кейбълтел, Спектрумнет, Виваком, Нетуъркс, Близуу.

Мобилните оператори и доставчици на цифрова телевизия предлагат и комбинирани услуги - интернет, телевизия, телефония. Опериращите интернет доставчици предоставят относително бърз и надежден достъп на граждани и фирми от град Разград и околните села. Общинско Радио Разград разпространява кабелно радио в населените места на Община Разград. Пощенските услуги на територията на Община Разград се осъществяват от “Български пощи“ ЕООД, клон Разград и спедиторски фирми “Еконт експрес“, “Спиди“ и др.

СХЕМА ЕЛЕКТРОПРОВОДИ

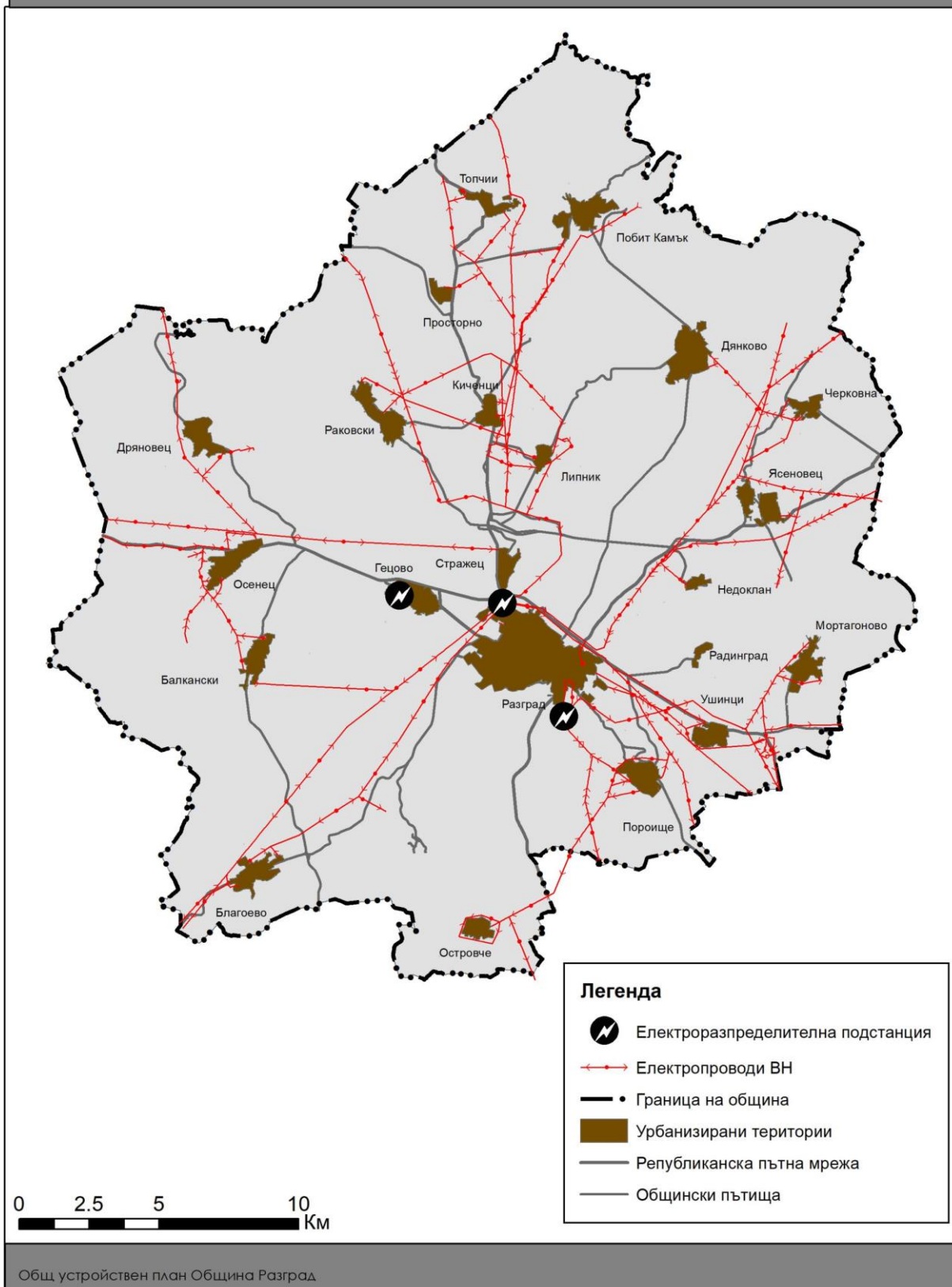
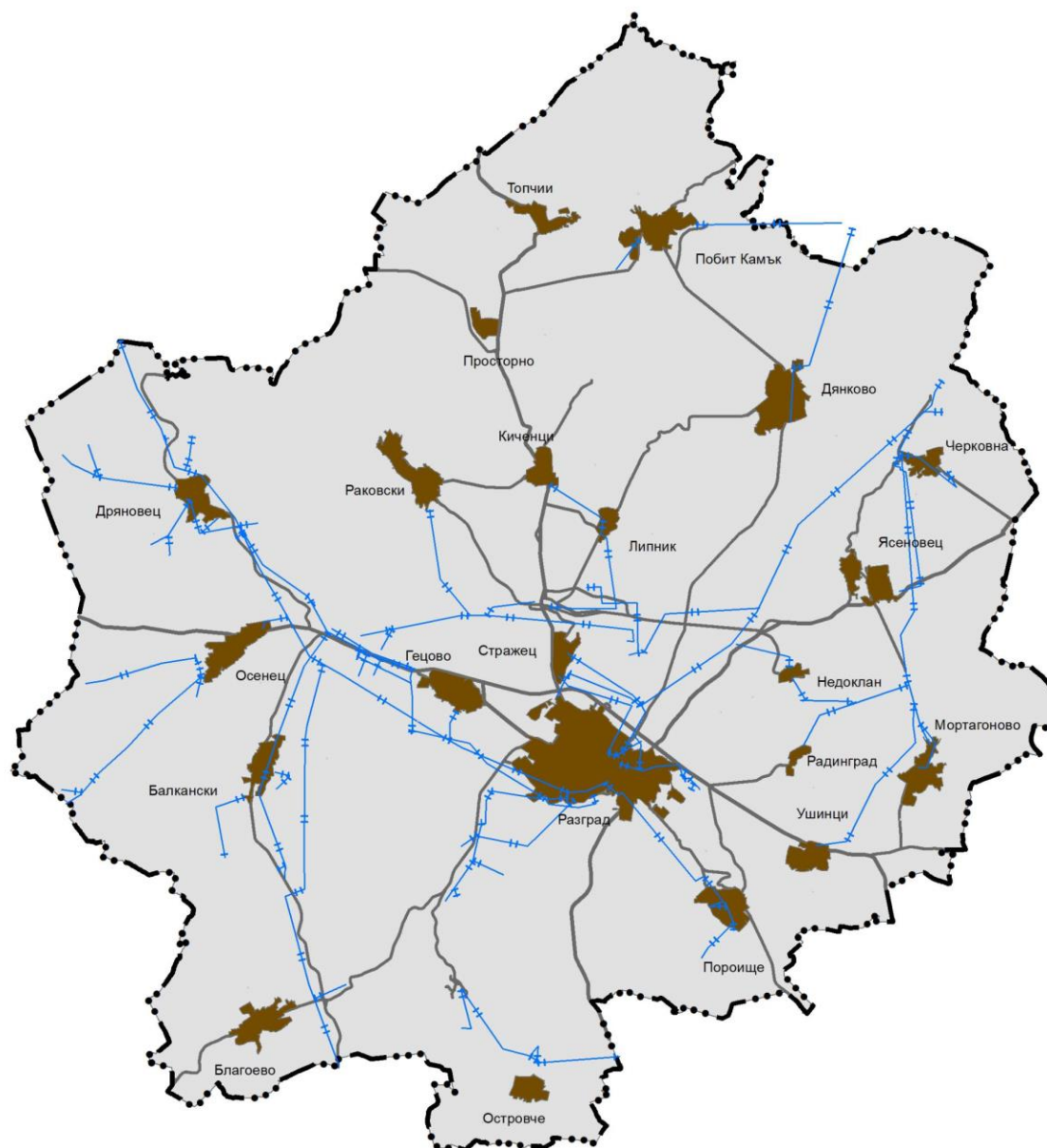

СХЕМА ВОДОПРОВОДИ

Легенда

- +— Водопроводи
- Граница на община
- Урбанизирани територии
- Републиканска пътна мрежа
- Общински пътища

0 2.5 5 10
Км

Общ устройствен план Община Разград

7.1.6. ПЪТНА И ЖЕЛЕЗОПЪТНА МРЕЖА (КЛАСИФИКАЦИЯ И СЪСТОЯНИЕ)

Дължината на Републиканската пътна мрежа на територията на общината е 140,38 км:

- първокласен път I-2 /Е 70/ - Граница Румъния – Русе -Цар Калоян – о.п. Разград – о.п. Шумен – Девня - Варна – от км. 53+300 до км 82+000 – обща дължина 27,3 км;
- второкласен път II 49 – о.п. Търговище – о.п. Разград – Кубрат – Старо село – (Русе – о.п. Тутракан) – от км. 23+770 до км 54+880 - обща дължина 26.78 км;
- третокласни пътища – обща дължина 84.90 км, както следва:
 - III – 204 - о.п. Разград – Ломци – Попово – Славяново – Долец – Добротица – (Велико Търново – о.п. Омуртаг) – от км. 0+000 до км 18+900 с дължина 18,9 км
 - III – 205 - о.п. Разград – Ясеновец – Лудогорци – Исперих – Стефан караджа – Белица – о.п. Тутракан - от км. 0+000 до км 15+030 с дължина 15,03 км
 - III – 206 – (о.п. Разград - о.п. Шумен) – Пороище – Студенец – Ловско – Лозница - от км. 0+000 до км 6+000 с дължина 6 км
 - III – 2003 – (Цар Калоян - о.п. Разград) Осенец – Дряновец – Сеново – Глоджево - от км. 0+000 до км 11+400 с дължина 11,4 км
 - III – 2004 - (Цар Калоян - о.п. Разград) Осенец – Балкански - (о.п. Разград – Ломци) - от км. 0+000 до км 12+170 с дължина 12,17 км
 - III – 2005 - (о.п. Разград - о.п. Шумен) – п.к. Желязковец – Самуил – Хърсово – Богданци – Ножарово – Владимировци – Здравец - Подайва - от км. 0+000 до км 3+000 с дължина 3 км
 - III – 2302 – Червена вода – Семерджиево – Ветово – Сеново – Просторно - (о.п. Разград – Кубрат) от км. 36+400 до км 41+600 с дължина 5,20 км
 - III – 4902 - (о.п. Разград – Кубрат) – Побит камък – Острово – Завет – Веселец - от км. 0+000 до км 8+600 с дължина 8,60 км
 - III – 4904 - (о.п. Разград – Кубрат) – ж.п. гара Разград – (Разград – Дянково) от км. 0+000 до км 4+607 с дължина 4,60 км

Дължината на общинската пътна мрежа на територията на общината е 91.4 км.

Чрез транспортни артерии общината се свързва с най-близките пристанища и летища, чрез което осигурява товаропътническо, въздушно и морско карго обслужване.

Осигурени са линии до всички общини от областта, съседните области, София и някои от по-големите градове в страната - Варна, Бургас, Русе, Шумен, Пловдив, Габрово, Плевен, Велико Търново и др.

Увеличената степен на моторизация и намаляване пропускателната способност на уличната мрежа в централната част на града налагат изграждане на вътрешни обходни трасета и нови улични връзки. Не достигат и площите за открито паркиране.

В населените места на общината уличната мрежа е достатъчна, но със силно амортизирана настилка и се нуждае от значителен финансов ресурс за възстановяване.

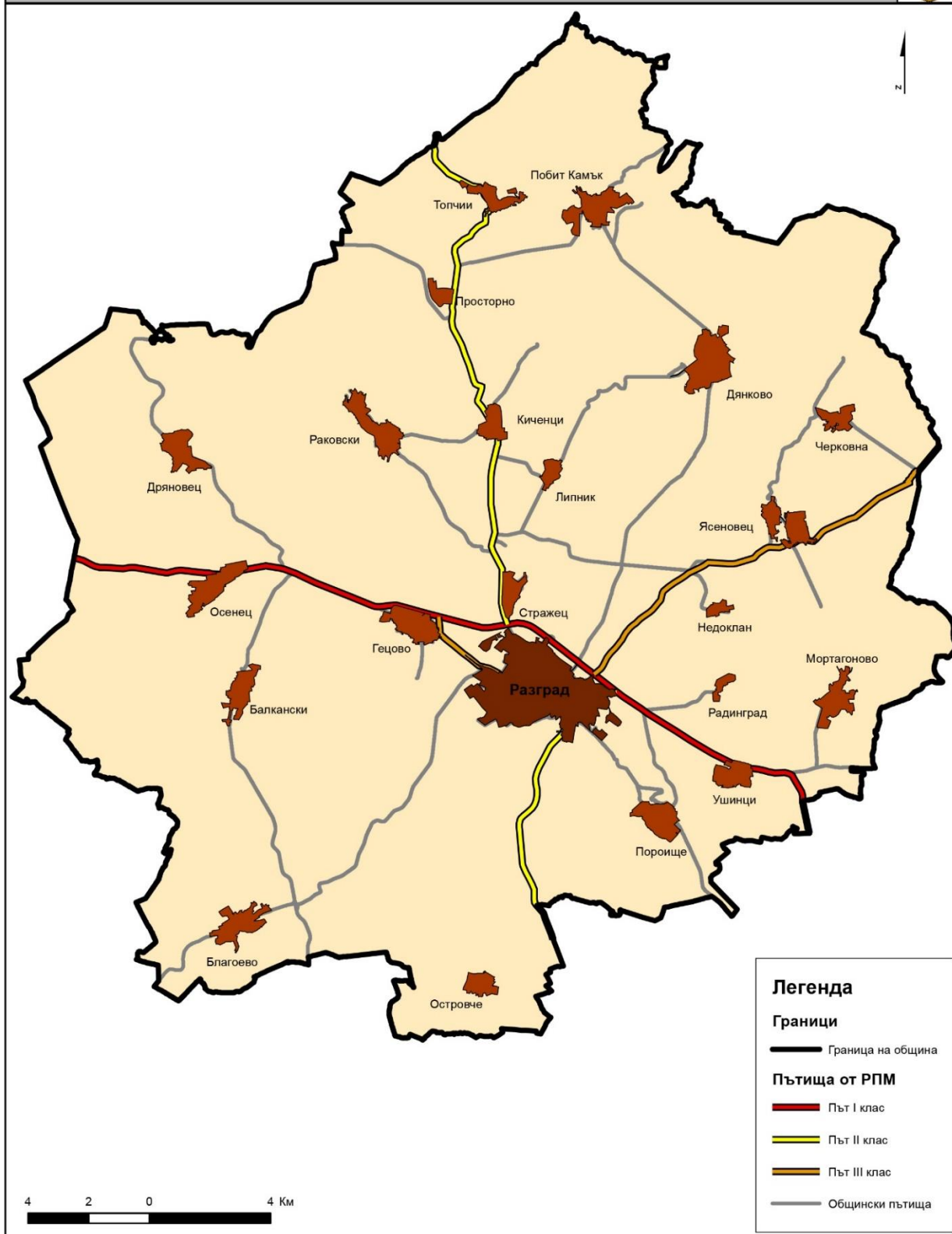
Състоянието на републиканската пътна мрежа на територията на общината е добро.

През община Разград преминава първата железопътна линия в България - Русе - Варна. Тя се намира на 5 км от централната градска част и в непосредствена близост до гаровата индустриална зона на града. ЖП линията дава възможност за удобен достъп до пазарите в цялата страна и чужбина.

Проблеми:

- недостатъчно вътрешни обходни трасета и нови улични връзки
- недостатъчно площи за открито паркиране
- амортизирана пътна и улична настилка

СХЕМА ПЪТИЩА

Общ устройствен план Община Разград

7.1.7. СМЕТОСЪБИРАНЕ И ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, ДЕПА ЗА ОТПАДЪЦИ

На територията на община Разград, основно в населените места, се генерират следните видове отпадъци:

- Смесени битови отпадъци – от жизнената дейност на населението;
- Производствени отпадъци – от дейността на производствените предприятия;
- Строителни отпадъци – от извършваните строително-ремонтни дейности;
- Опасни отпадъци.

Основните източници на отпадъци от територията на община Разград са домакинствата, производствените предприятия, строителството, животинските ферми, търговските обекти и др.

Задълженията на кмета на общината, са ясно регламентирани в Чл. 19 и 20, Раздел III /Задължения на органите на местното самоуправление и местната администрация/ от Закона за управление на отпадъците /Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г., в сила от 13.07.2012 г./. Този закон регламентира мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

В Община Разград се изпълняват в пълен обхват правомощията и отговорностите на кмета и общинската администрация, съгласно законовите разпоредби за управление на отпадъците.

Общината има изготвена ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2017-2020 г. в съответствие с чл. 52 на Закона за управление на отпадъците, 2012г. и в съответствие с „Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците“, утвърдени със Заповед № АД-211/31.03.2015г. на Министъра на околната среда и водите.

Във всичките 22 броя населени места, включени в административните граници на община Разград е въведена организирана система за събиране и извозване на битовите отпадъци. Събраните битови отпадъци от населените места се извозват и обезвреждат на Регионално депо за неопасни отпадъци гр. Разград.

На територията на община Разград е въведено в експлоатация през 2009 година Регионално депо за неопасни отпадъци. Регионално депо – Разград приема неопасните

отпадъци от територията на региона Разград – община Разград, Исперих, Цар Калоян, Лозница, Самуил, Кубрат и Завет.

Регионалното депо е изградено на площадката на съществуващото общинско депо в местността „Орлян Бурлук”. Площта на депото възлиза на 106 962 кв.м.

Полезният обем за депониране е общо 444 934 куб.м., като разпределението на двете клетки е 195 500 куб.м. за първата и 249 400 куб.м. за втората клетка.

Реализацията на „Интегрирана система от съоръжения за третиране на неопасни отпадъци от регион Разград” – се инициира от община Разград с партньори общините Исперих, Завет, Цар Калоян, Кубрат, Лозница и Самуил.

Предвижда се капацитетът на интегрираната система да е 40 000 т/год, от които:

- Инсталация за компостиране - Капацитет на вход: 3000 т/год зелени отпадъци и био-отпадъци (разделно събрани); Продукт: 1200 т/год компост
- Инсталация за сепариране - Капацитет: 40 000 т/г (неопасни отпадъци); Продукт: 9208 – 9 500 т/год рециклируеми отпадъци; 3 600 т/год RDF
- Депо за неопасни отпадъци - 28 000 т/г (остатък от сепариране)

Община Разград се състои от 22 населени места. Всички те са обхванати от система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци.

На територията на общината е въведена комбинация от следните системи:

- Система за точково улично събиране с контейнери тип „Бобър” на колела:

Това е най-разпространената система в страната. Прилага се най-вече за гъсто застроени населени места.

- Система индивидуални контейнери (пластмасови кофи с обем 0.24 л)

Системата е с добро приложение за малки населени места (предимно къщи), които се характеризират с по-нисък коефициент на застрояване. Системата се прилага само в село Просторно.

Генерираните в региона отпадъци се събират, съхраняват, транспортират и предават: за преработка на лицензирани физически и юридически лица, притежаващи разрешение по чл. 67 или регистрация по чл. 78 от Закона за управление на отпадъците – ЗУО (ДВ, брой 53/2012 г.), или за обезвреждане чрез депониране на регионално депо гр. Разград.

Таблица 83. Количество депонирани битови отпадъци на територията на Община Разград

Година	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Количество депонирани битови отпадъци /тона/	48 435	48 131	49 660	47 269,290

Източник: Община Разград, 2016 г.

През 2016 г. е проведен мониторинг на рекултивирани депа за битови отпадъци на община Разград. Същите са рекултивирани съгласно разработените проекти, няма замърсяване с отпадъци, предстои извършване на заложените по проектите мерки за мониторинг.

8. ОТДИХ И ТУРИЗЪМ

8.1. ОБЕКТИ, ЗНАЧИМОСТ И СОБСТВЕНОСТ

Предпоставки за развитието на отдиха и туризма в разградския регион са:

- Сравнителна географска близост до старите български столици;
- Наличие на паметници на културата от национално и местно значение;
- Мрежа от исторически музейни обекти;
- Наличие на представителна сграда за фестивални и научни форуми – Общински културен център;
- Развита база за спорт и екотуризм – Зона за отдих “Пчелина”;

По данни на НСИ към 2011 г. общината разполага с 554 легла/места в около 15 хотела.

Таблица 84. Туристическа инфраструктура в Община Разград

Наименование на обекта	Категоризация	Брой стаи	Брой легла
Общо легла за община Разград			846
Хотел „Лес”	3	20	40
Хотел „Централ”	2	92	115
Хотел „Акцент”	3	13	26
Хотел „Аква Холандия”			20
Хотел „Тифани”	3	18	47
Хотел „Кованлъка”	3	14	28
Хотел „Пчелина”	2	16	32
Хотел “Разград”	3	135	250
Хотел “Интер рум”	2	18	40
Хотел “Мимоза”	2	14	22
Спа-комплекс „Островче”	3	41	82
Семеен хотел “Габриса”	3	5	10
Семеен хотел “Венера”	1	3	8
Туристическа хижа „БТС”	2	10	32
Механа-хотел “Капански стан”	2	3	4
Мотел „Пътна среща”	1	3	16
Пансион „Комплекс”	1	15	32
Къща за гости „Калина”	2	6	10

Къща за гости в с.Пороище		3	10
Самостоятелни стаи			22

Източник: Община Разград, 2015 г.

В тези данни не са включени малките хотели, квартири и други обекти за подслон, съдържащи по-малко от 10 легла. Реализираните нощувки се увеличават, като през 2011 г. те достигат до 34 046 броя. Липсата на развита туристическа инфраструктура и липсата на туристически продукти са основен фактор за ниската степен на използваемост на съществуващата леглова база.

Разград разполага с добра спортна материална база. На територията на общината са разположени атрактивни туристически обекти, които дават възможност за активен и пасивен отдих:

- Зона за отдих "Пчелина"
- Ловен резерват "Воден" - развива международен ловен туризъм
- Археологичен комплекс "Сборяново" и намиращата се в него Свещарска гробница - отстои на 40 км. от Разград
- Археологически резерват Абритус
- Спортни обекти и съоръжения /Таблица 85/

Таблица 85. Видове спортни обекти

Спортен обект	Брой
Затревени игрища	4
Зали за колективни игри	5
Зали за индивидуални спортове	3
Тенис кортове	8
Басейни	3
Хиподруми	1
Комплекси за стрелба с лък	1
Открити лекоатлетически писти	1
Спортно - медицински център	1

Източник: Община Разград, 2015 г.

Обектите за отдих се намират в крайградската зона на Разград и в самия град. От тях с особено значение са зоната за отдих в местността "Пчелина" и градския парк. Специфични обекти за развлечение и отдих са язовирите, предпочитани места за риболов и почивка. Изградена е велоалея дълга 6 км., която свързва град Разград с местността "Пчелина". Алеята се ползва от велосипедисти, пешеходци и хора с увредена мобилност. Маркирани са 14 туристически маршрути до и в рамките на зоната за отдих „Пчелина” с обща дължина 46 км.

Таблица 86. Класификация на местата за отдих

База	Брой
Зони за отдих	3
Язовири	5
Профилакториуми	10
Детски площадки	50
Зелени площи	420 дка

Източник: Община Разград, 2015 г.

Най-големият парк за отдих на територията на община Разград е „Пчелина”. Местността „Пчелина” обхваща част от землищата на гр. Разград, с. Благоево и с. Островче, Община Разград. Тя се намира на около 6 км югозападно от град Разград и източно от път 204 Разград-София. Общата площ на територията на местността е 1200 ha, от които 91 ha – държавна и 8.1 ha-частна собственост, а останалата част на територията е общинска собственост.

В м. ”Пчелина” има изградени 17 обекта за обществено обслужване и частно ползване, от които 12 са обитаеми, това са предимно почивни бази за отдих. Изградена е водопроводната, телефонната и ел. мрежата към съществуващите имоти. Има имот отреден за Помпена станция, два имота за водоеми. Всички обществени имоти имат достъп до път.

В северната част на м. ”Пчелина” се намират два язовира „Пчелин 1” и „Пчелин 2” с обща площ 19 ха. Състоянието на хидротехническите съоръжения към момента е добро. От южната до северната част на местността минава река, която я разделя на две части и се влива в язовир „Пчелин 2”. Реката се явява основен водоизточник на язовирите в местността.

На запад от реката, територията попада в Защитена зона „Островче”.

Изградени са профилакториуми на водещите предприятия от общината, почивни станции с обща леглова база над 300 легла и ресторантите „Горски кът” и „Колибите”.

На един от язовирите е изградена водна база с добре развити водни спортове – водни ски, гребане, леководолазно дело, подводно ориентиране, надбягване със скутери. Възможност за прохлада и развлечение създава плажната ивица, лятната къпалня и спортните съоръжения.

Покрай Пчелинска река и сега са разположени басейнът със затопляща се вода, местата с възможности за пикник и аматьорски състезания по тенис, федербал, футбол и др.

В резултат на реализацията на проекти по ФАР и „Красива България” в местност „Пчелина” са възстановени съществуващите туристически маршрути и еко пътеки, плажната ивица на язовир „Пчелин 2” и алейното осветление. Изградени са няколко

заслона, места за отдих с маси и пейки, както и място за къмпииране при „Дядо миньовата чешма”.

Предвижданията за местността Пчелина е обособяването на няколко функционални зони:

- **Зона без строителна намеса.** Това са горски територии: курортни гори и цветни поляни, дивечови ниви, пчелини, площадки за дърводобив.
- **Зона за дълготраен отдих.** Тя се развива на места със съществуващи сгради, които е необходимо да бъдат обновени и модернизирани. Предвиждат се и нови средства за подслон като хотели, клуб-хотел в централното ядро, мотел при Студената чешма, вилно селище, туристическо селище при туристическа хижа „Пчелина“, вили и къщи, бунгала и къмпинги при Туристическата чешма.

Предвидени са и обекти за търговия и услуги, многофункционална зрителна зала с 300 места, заведения за хранене и отдих. Поляна за фестивални събори и концерти с природен амфитеатър (седловидна теренна форма) при Дядо-Минева чешма се използва за развитие на място за отдих.

- **Зони за туризъм и туристически маршрути.** Това са зона за екотуризм, обвързана с различни туристически маршрути, зона за автотуризм, развита в буферни автомобилни паркинги за краткотрайния отдих, зона за активен отдих и спорт, зона за развлекателни спортни игри, за здравно възстановяване.

В Разград е изградена добра спортно-материална база, позволяваща развитието на 20 вида спорт. Наличните спортни обекти включват 1 стадион, 4 затревени игрища, 5 зали за колективни игри, 2 зали за индивидуални спортове, 8 тенис корта, 3 басейна /единият закрит/, 1 хиподром, комплекс за стрелба с лък, открита лекоатлетическа писта, спортно-медицински център, оборудван и разполагащ с квалифицирани специалисти.

8.2. ВЛИЯНИЕ В ОБЩОТО ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

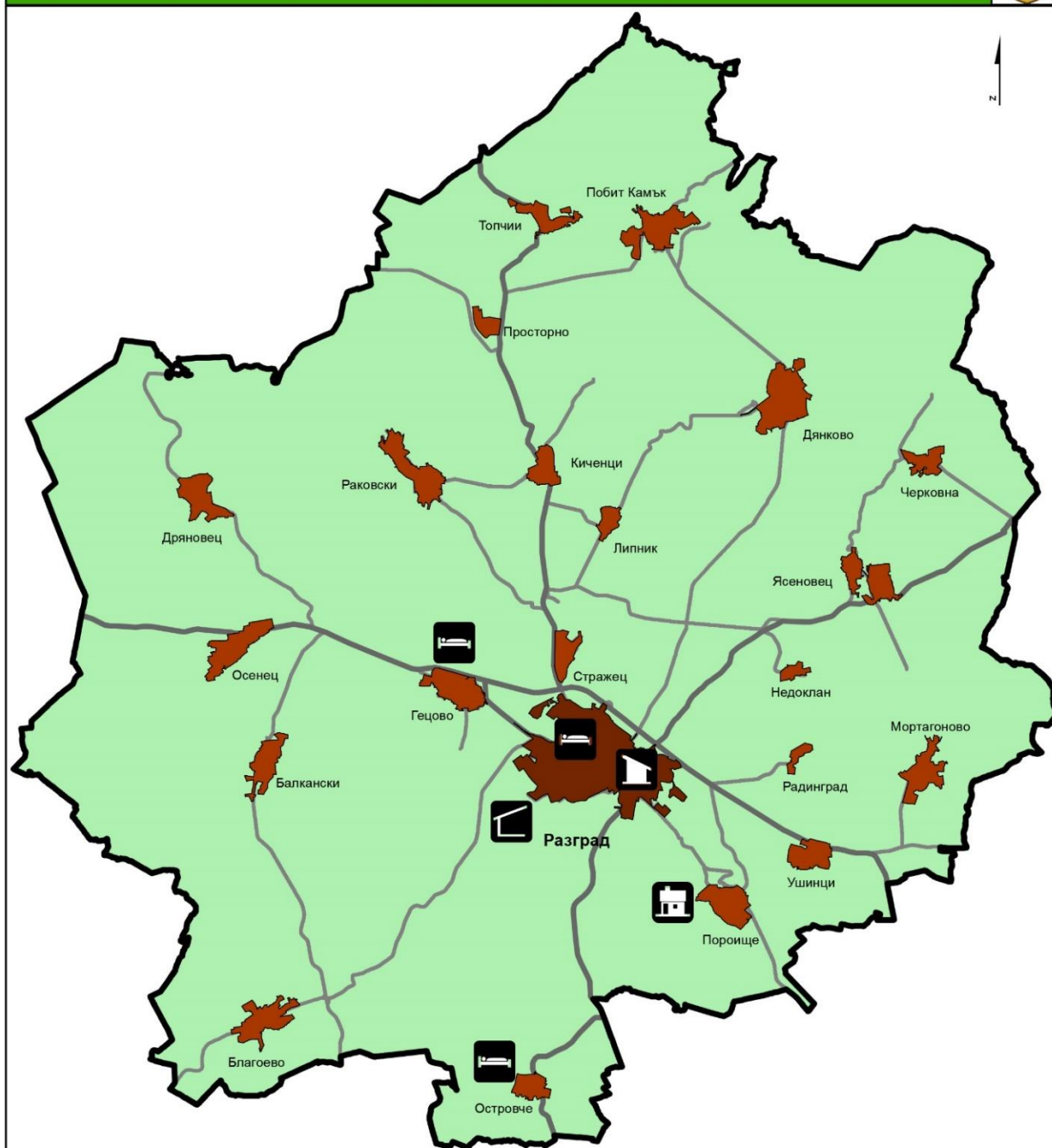
За последната година приходите от нощувки в средствата за подслон възлизат на около 1 млн. лева.

Таблица 87. Реализирани нощувки и приходи от нощувки по видове средства на подслон в Община Разград

Видове туристическа инфраструктура	Брой	Легла	Легла-деноноция бр.	Стаи – бр.	Реализиран и нощувки	Пренощували лица	Приходи от нощувки
Средства за подслон	14	399	133333	233	29640	13905	1 029 741
Хотели	12	364	120558	220	-	-	-

Източник: НСИ, 2015 г.

СХЕМА ОТДИХ И ТУРИЗЪМ

Легенда

Граници и пътища

- Граници и пътища
- Пътища от РПМ
- Общински пътища

Туристическа инфраструктура

- Хотел
- Мотел
- Къща за гости
- Туристическа хижа

4 2 0 4 Км

Общ устройствен план Община Разград

9. ФАКТОРИ, КОИТО СТИМУЛИРАТ И ФАКТОРИ, КОИТО ЗАДЪРЖАТ РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНАТА

Факторите, които стимулират развитието

- локализацията на икономическите дейности формира няколко добре обособени производствени ядра с възможности за разширяване и доуплътняване
- благоприятни за обитаване природни фактори и микроклимат
- съхранени природни забележителности и екосистеми
- благоприятни условия за отдих
- близко разположение до старите български столици
- образователна инфраструктура, отговаряща на потребностите на населението
- наличие на паметници на културата и обекти на туристическата инфраструктура
- липса на значими източници на замърсяване на въздуха, водите и почвите

Факторите, които задържат развитието

- отрицателен естествен и механичен прираст
- селскостопанските земи не са обвързани в действаща система за поливност
- намаляване на жилищните обитавани сгради за сметка на необитаваните и тези за временно обитаване
- обектите на културното наследство не са свързани в обща мрежа и до голяма част от тях не е осигурен транспортен достъп
- амортизирана водопроводната система и големи загуби на вода
- амортизирана пътна мрежа, която създава проблеми при зимни условия
- нарастване ерозията на почвата и деградирането на почвената покривка

10. РЕГИОНАЛНИ ПРОБЛЕМИ

➤ Регионални пространствени проблеми

Община Разград е разположена по поречието на река Бели Лом в посока югоизток-северозапад, намира се в централната част на Североизточна България, в Източната част на Дунавска хълмиста равнина. Територията и е естествен кръстопът на важни пътни артерии, свързващи Централна Европа с Черноморието и Азия. През нея минават първокласният път Русе – Варна и железопътна линия, която е важна връзка между пристанището на река Дунав в гр. Русе и черноморското пристанище в гр. Варна.

Общината граничи с общините Завет, Исперих, Самуил, Лозница, Попово, Цар Калоян, Ветово и Кубрат. Административният център на общината – град Разград отстои на 64 км. от Русе, 136 км. от Варна, 55 км. от Шумен и 36 км. от Търговище.

Географското разположение в съчетание с благоприятните природни и климатични условия обуславят ролята на община Разград като административен и културен център от древността до днес. За това свидетелстват откритите върху територията и праисторически селища, тракийски могили и друг вид артефакти.

Върху територията на общината са разположени землищата на един град – Разград и 21 села: Дянково, Раковски, Ясеновец, Стражец, Гецово, Мортагоново, Осенец, Киченица, Дряновец, Благоево, Топчии, Липник, Пороище, Побит камък, Балкански, Радинград, Ушинци, Недоклан, Просторно, Черковна, Островче.

Община Разград е разположена на площ от 653 648 дка. В структурата на поземления фонд на общината преобладават земеделските земи. Обработваемата земя е 62% от територията на общината при средна за страната 57%.

Териториалните проучвания показват, че в общината съществува геоложки риск от проявление на процеси с внезапно действие или с периодично активизиране като земетресения и наводнения, процеси с непрекъснато действие, водещи до внезапно рисково явление като пропадане на лъос и втечняване на пясъци, процеси и явления с непрекъснато действие като ветрова и водна ерозия.

Геоложкият риск е свързан с последващи ендегенни естествени процеси: първични ефекти и вторични ефекти – свлачища, срутища, пропадане, втечняване и водни прориви. До момента не са извършвани дейности по рекултивация на нарушените територии в общината.

➤ **Регионални икономически проблеми**

За региона е характерно влошаване на инвестиционния интерес, ниски доходи на населението и нарастване на безработицата. Намалява броят на наетите лица по трудово и служебно правоотношение. Разпределението на заетите показва най-голям дял на заетите в третичния сектор – около 71%. Преобладават заетите с професии с по-ниска професионална квалификация. Нисък процент на заетите на ръководни позиции и професии с висока социална категоризация. През последните години се отчита намаляване броя на микро предприятия и големите предприятия.

➤ **Регионални социални проблеми**

За общината е характерно застаряване на населението и отрицателен естествен и механичен прираст. Постоянно намалява процентът на населението в подтрудолюбна

възраст и постоянно се увеличава населението в надтрудоспособна възраст. Естественото възпроизводство на населението се характеризира със неблагоприятни параметри. Естественият прираст почти във всички населени места през повечето години от разглеждания период е отрицателен. Механичният прираст за целия разглеждан период 2000-2014 г. е отрицателен. Недостатъчен е наборът от социални услуги за всички рискови групи извън общинския център.

За периода 2001-2011 г. се отчита увеличаване броя на жилищните необитавани сгради повече от два пъти и намаляване броя на жилищните сгради за временно обитаване повече от два пъти.

Незначително се увеличава броят на обитаваните жилищни сгради. Периодизацията на сградния фонд показва наличие предимно на стари жилищни сгради, за последните 10 години жилищния фонд се е увеличил едва с около 3%.

Във всички населени места в общината освен в общинския център град Разград липсват лечебни заведения. Не във всички населени места в общината има действащи лекарски практики.

За периода 2000-2015 г. броят на детските градини, децата и педагогическия персонал намалява. Намалява и броят на училищата и броят на учащите в общината.

➤ **Регионални културни проблеми**

Регионалните културни проблеми са свързани с недостатъчното експониране и адаптиране на недвижимите културни ценности, както и фактът, че до голяма част от недвижимите културни ценности не е осигурен достъп.

➤ **Регионални екологични проблеми**

Качеството на атмосферния въздух в общината се следи от две мониторингови точки, които са включени към Националната мрежа за контрол на качеството на въздуха. Измервания за състоянието на въздуха се извършват два пъти в годината. Установено е, че липсват замърсявания с прах, серни и азотни оксиди.

Постигането на добри резултати за качествените показатели на въздуха допринасят високата степен на централизирана топлофикация на жилищно-битовия и обществено-административния сектор на гр. Разград, газификацията на промишлените предприятия и домакинствата, в това число и на топлофикационното дружество, липсата на натоварен автомобилен трафик в града и общината и съществуващата добра зелена селищна система.

На територията на общината липсват проблемни обекти влияещи на чистотата на атмосферния въздух. Отделни предприятия в града отделят залпови емисии, чиято

концентрация е под пределно допустимите норми, но създават дискомфорт за жителите на града.

Един от нарастващите екологични проблеми в населените места е шумът в околната среда, причинен от автомобилния и железопътния транспорт, от промишлени дейности и от локални източници. В населените места на общината не са констатирани високи нива на шум. Тъй като единственият съществуващ фактор влияещ на шума е автотранспортът, чрез изградените околоръстни пътища, отклоняващи автомобилният трафик на преминаващите пътни превозни средства от гр. Разград и обслужващи крайните жилищни квартали влиянието на този фактор е сведено до минимум.

За Община Разград е характерна амортизирана и неефективна водопреносна мрежа. Загубата на голяма част от подаваните количества, поради силно амортизираните системи и съоръжения води до постоянни течове. Поради износеност на водопроводните мрежи, се разхищават големи количества вода и се завишават разходите за поддържане. Около 88,5% от водопроводната мрежа на Разград подлежи на реконструкция. Многократните аварии са причина за прекъсване на водоподаването и до нарушаване на асфалтовата настилка или около 10% от мрежата

За окончателно доизграждане на канализационната мрежа на гр.Разград е необходимо строителство на нови 4 820 м. Участъци с обща дължина около 2 530 м от вече изградената мрежа се нуждаят от реконструкция, поради недостатъчен диаметър, обратен наклон, пропадане или инфилтрация.

Проблемите с опазване чистотата на повърхностните и подземните води са свързани с:

- оставащата около 10% недоизградена канализационна система в гр. Разград;
- необходимостта от реконструкция и модернизация на ГПСОВ в гр. Разград;
- необходимостта от изграждане на канализационни системи с ЛПСОВ в големите населени места на общината;
- липса на канализационна мрежа в населените места извън общинския център;
- големи загуби на вода.

На основание чл.10 от Наредба № 11 на Общински съвет Разград за организацията на дейностите по управление на отпадъците на територията на Община Разград, всички строителни отпадъци сформирани от територията на Община Разград следва да се извозват за обезвреждане и депониране на Регионално депо за неопасни отпадъци гр. Разград.

Във всичките 22 броя населени места, включени в административните граници на община Разград е въведена организирана система за събиране и извозване на битовите

отпадъци. Събраните битови отпадъци от населените места се извозват и обезвреждат на Регионално депо за неопасни отпадъци гр. Разград. Проблеми съществуват и с управлението на битовите отпадъци, образувани от лицата, които не са включени в границите на организираното сметосъбиране.

➤ **Регионални комуникационни проблеми**

Регионални комуникационни проблеми в Община Разград са: незадоволително състояние на републиканската пътна мрежа, некачествени, недоизградени и в лошо състояние пътни връзки между селата и амортизирана настилка. Недостатъчни са вътрешните обходни трасета и нови улични връзки, както и площите за открито паркиране.

II. ПРОГНОЗА

1. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

1.1. ПРОГНОЗА ЗА ДЕМОГРАФСКО РАЗВИТИЕ

Развитието на населението се базира на естественото възпроизводство на населението (фертилни контингенти, очаквана фертилност, смъртност, средна продължителност на живота) и механичния прираст.

За община Разград е характерна благоприятна възрастова структура с висок дял на фертилните контингенти, нисък дял на възрастното население и високи стойности на младите хора.

Прогнозата за демографското развитие на Община Разград за периода до 2035 г. е направена посредством екстраполационен метод – на база тенденции в развитието на населението за последните 20 г., тъй като се очаква темпът на намаляване на населението да се запази и в перспектива.

Прогнозата е разработена в три варианта - песимистичен, реалистичен и оптимистичен, като в таблица 88 е представено очакваното демографско развитие при трите варианта за 2015, 2020, 2025, 2030 и 2035 г.

И в трите варианта на развитие се очаква намаляване на населението на община Разград като цяло, така и по отделните населени места, но с различни темпове.

Таблица 88. Прогнозно демографско развитие на Община Разград – песимистичен, реалистичен и оптимистичен вариант

Песимистичен вариант	2015	2020	2025	2030	2035
Население Община Разград	48382	45812	43251	40712	38257
0-14 г.	6579	6228	5879	5534	5200
15-64 г.	33323	31553	29790	28040	26348
65+ г.	8480	8030	7582	7138	6710
гр. Разград	32191	30673	29163	27663	26216
с. Балкански	218	188	158	129	100
с. Благоево	499	464	429	394	360
с. Гецово	1680	1600	1520	1440	1364
с. Дряновец	596	526	456	387	320
с. Дянково	2626	2533	2440	2349	2260
с. Киченица	638	573	507	442	380
с. Липник	522	497	473	448	425
с. Мортогоново	981	940	898	857	817
с. Недоклан	202	197	192	187	183
с. Осенец	731	627	523	420	320
с. Островче	83	67	52	37	22
с. Побит камък	204	170	136	102	69
с. Пороище	305	246	188	129	73
с. Просторно	155	133	112	91	70
с. Радинград	249	240	230	221	211
с. Раковски	1981	1850	1719	1590	1465
с. Стражец	1475	1354	1234	1115	999
с. Топчий	419	386	352	319	287
с. Ушинци	290	288	286	285	283
с. Черковна	80	60	40	20	1
с. Ясеновец	2257	2200	2143	2087	2032
Реалистичен вариант	2015	2020	2025	2030	2035
Население Община Разград	48416	45946	43533	41168	38881
0-14 г.	6646	6253	5926	5604	5293
15-64 г.	32441	31642	29981	28352	26777
65+ г.	9329	8051	7626	7212	6811
гр. Разград	32213	30753	29327	27934	26581

с. Балкански	218	190	161	134	107
с. Благоево	500	466	433	400	369
с. Гецово	1681	1604	1529	1455	1383
с. Дряновец	596	529	464	399	337
с. Дянково	2627	2538	2451	2365	2282
с. Киченица	639	576	514	454	396
с. Липник	522	499	476	453	431
с. Мортогоново	982	942	903	864	827
с. Недоклан	202	197	193	188	184
с. Осенец	732	632	534	438	346
с. Островче	83	68	54	39	26
с. Побит камък	205	172	140	108	78
с. Пороище	306	250	194	140	87
с. Просторно	155	134	114	95	76
с. Радинград	249	240	231	222	214
с. Раковски	1983	1857	1734	1613	1497
с. Стражец	1476	1360	1247	1136	1029
с. Топчий	419	387	356	325	295
с. Ушинци	290	288	287	285	284
с. Черковна	80	61	42	24	6
с. Ясеновец	2258	2203	2149	2097	2046
Оптимистичен вариант	2015	2020	2025	2030	2035
Население Община Разград	48488	46234	44111	42088	40156
0-14 г.	6594	6292	6004	5729	5466
15-64 г.	33397	31841	30379	28986	27656
65+ г.	8497	8101	7728	7373	7034
гр. Разград	32253	30923	29672	28476	27337
с. Балкански	219	193	168	145	122
с. Благоево	501	470	441	413	386
с. Гецово	1683	1613	1547	1483	1423
с. Дряновец	598	537	479	424	372
с. Дянково	2630	2548	2471	2398	2328
с. Киченица	641	583	529	478	428
с. Липник	523	501	481	462	443
с. Мортогоново	983	947	912	879	848

с. Недоклан	202	198	194	190	186
с. Осенец	735	644	558	476	397
с. Островче	83	70	57	45	33
с. Побит камък	206	176	147	120	95
с. Пороище	308	256	207	161	117
с. Просторно	156	137	119	102	86
с. Радинград	250	241	233	226	219
с. Раковски	1987	1872	1763	1660	1562
с. Стражец	1480	1374	1274	1179	1088
с. Топчии	420	391	363	337	312
с. Ушинци	290	288	287	286	284
с. Черковна	81	63	47	31	16
с. Ясеновец	2259	2209	2162	2117	2074

Според песимистичния вариант, при запазване на параметрите на естественото възпроизводство, към края на прогнознния период населението на община Разград ще достигне 38257 души. При този вариант на относително забавяне развитието на населението е прогнозирано при хипотези за неблагоприятни социално-икономически процеси в страната.

Според реалистичния вариант, като най-вероятен за сбъждане, формиралите се възрастови структури, в съчетание с миграционните процеси ще имат определящо значение за развитието на населението в перспектива. Предвижда се към края на прогнознния период населението на общината да бъде 38881 души. Реалистичният вариант (при хипотеза за конвергентност) е съобразен с нормативните изисквания на Европейския съюз за демографското и социално-икономическото развитие на страните членки.

Оптимистичният вариант се базира на възприетите хипотези за развитие на основните демографски процеси, които в началото на прогнознния период са близки до тези на останалите варианти, като се предвижда постепенно нарастване на населението, което към 2035 г. да достигне 40156 души. При този вариант на относително ускоряване се предполага, че демографското развитие ще протича при благоприятни социално-икономически процеси в страната.

Графика 24: Прогноза за развитие на броя на населението в Община Разград

1.2. ПРОГНОЗА ЗА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ

1.2.1. ПРОГНОЗА ЗА РАЗВИТИЕ НА ЗАЕТОСТТА

По отношение на структурата на заетостта се очаква увеличаване на общия брой заети лица в общината, като се очаква в края на прогнозния период броя на заетите лица в общината да бъде 20768 души при реалистичния вариант на демографска прогноза.

Таблица 89: Прогноза за развитие на броя на заетите лица в Община Разград

Брой заети лица	2020	2025	2030	2035
Реалистичен вариант	20357	20494	20631	20768
Песимистичен вариант	19238	19092	18990	18915
Оптимистичен вариант	21476	21896	22272	22621

Графика 25: Прогноза за развитие на броя на заетите лица в Община Разград

По отношение на структурата на заетостта в сектор „Селско и горско стопанство“ се очаква намаляване на броя заети лица, като в края на прогнозния период броя на заетите лица в отрасъла ще бъде 1203 души при реалистичния вариант на демографска прогноза.

Графика 26: Прогноза за развитие на броя на заетите лица в сектор „Селско и горско стопанство“

Таблица 90: Прогноза за развитие на броя на заетите лица в сектор „Селско и горско стопанство“

Прогноза за броя заети лица в о сектор „Селско и горско стопанство“	2020	2025	2030	2035
Реалистичен вариант	1179	1187	1195	1203
Песимистичен вариант	1114	1105	1100	1095
Оптимистичен вариант	1243	1268	1290	1310

По отношение на структурата на заетостта в сектор „Промисленост“ се очаква намаляване на броя заети лица, като в края на прогнозния период броя на заетите лица в отрасъла ще бъде 4610 души при реалистичния вариант на демографска прогноза.

Графика 27: Прогноза за развитие на броя на заетите лица в сектор „Промисленост“

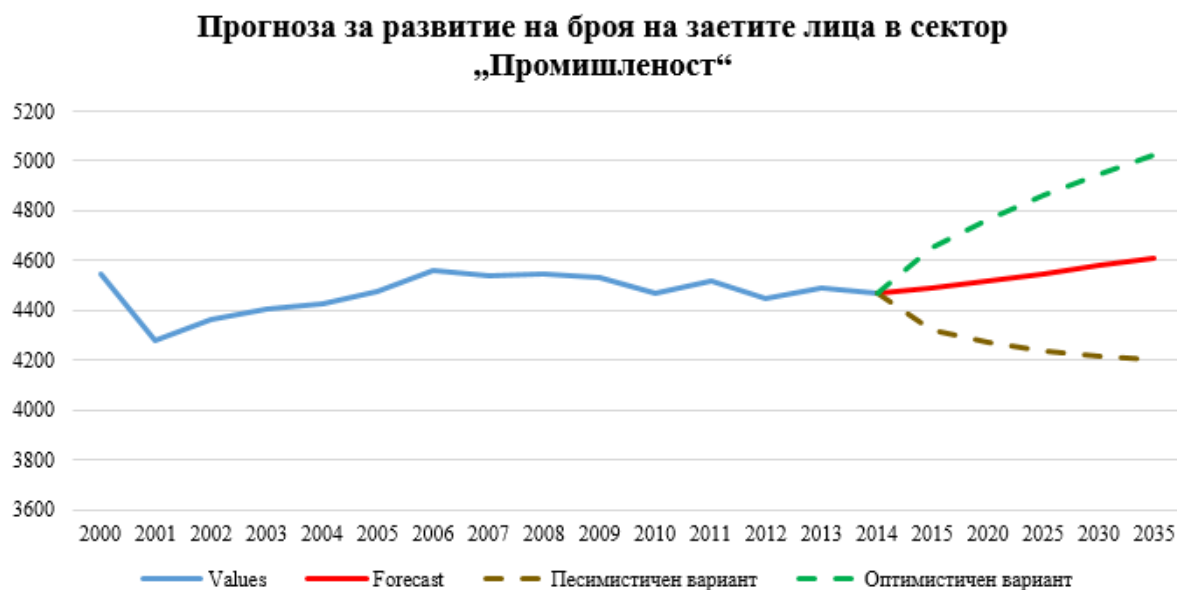

Таблица 91: Прогноза за развитие на броя на заетите лица в сектор „Промисленост“

Прогноза за броя заети лица в отрасъл „Промисленост“	2020	2025	2030	2035
Реалистичен вариант	4519	4549	4580	4610
Песимистичен вариант	4270	4238	4215	4199
Оптимистичен вариант	4767	4860	4944	5021

По отношение на структурата на заетостта в сектор „Строителство“ се очаква увеличаване на броя заети лица, като в края на прогнозния период броя на заетите лица в отрасъла ще бъде 1498 души при реалистичния вариант на демографска прогноза.

Таблица 92: Прогноза за развитие на броя на заетите лица в сектор „Строителство“

Прогноза за броя заети лица в сектор „Строителство“	2020	2025	2030	2035
Реалистичен вариант	1468	1478	1488	1498
Песимистичен вариант	1388	1377	1370	1364
Оптимистичен вариант	1549	1579	1606	1632

Графика 28: Прогноза за развитие на броя на заетите лица в сектор „Строителство“

По отношение на структурата на заетостта в сектор „Транспорт“ се очаква увеличаване на броя заети лица, като в края на прогнозния период броя на заетите лица в отрасъла ще бъде 1092 души при реалистичния вариант на демографска прогноза.

Графика 29: Прогноза за развитие на броя на заетите лица в сектор „Транспорт“

Таблица 93: Прогноза за развитие на броя на заетите лица в сектор „Транспорт“

Прогноза за броя заети лица в отрасъл „Транспорт“	2020	2025	2030	2035
Реалистичен вариант	1070	1077	1084	1092
Песимистичен вариант	1011	1004	998	994
Оптимистичен вариант	1129	1151	1171	1189

По отношение на структурата на заетостта в сектор „Енергетика“ се очаква увеличаване на броя заети лица, като в края на прогнозния период броя на заетите лица в отрасъла ще бъде 190 души при реалистичния вариант на демографска прогноза.

Таблица 94: Прогноза за развитие на броя на заетите лица в сектор „Енергетика“

Прогноза за броя заети лица в сектор „Енергетика“	2020	2025	2030	2035
Реалистичен вариант	186	187	188	190
Песимистичен вариант	176	174	173	173
Оптимистичен вариант	196	200	203	207

Графика 30: Прогноза за развитие на броя на заетите лица в сектор „Енергетика“

1.2.2. ПРОГНОЗА ЗА РАЗВИТИЕ НА БРОЯ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

В бъдеще се очаква запазване на тенденциите на увеличаване на общия брой икономически субекти на територията на Община Разград.

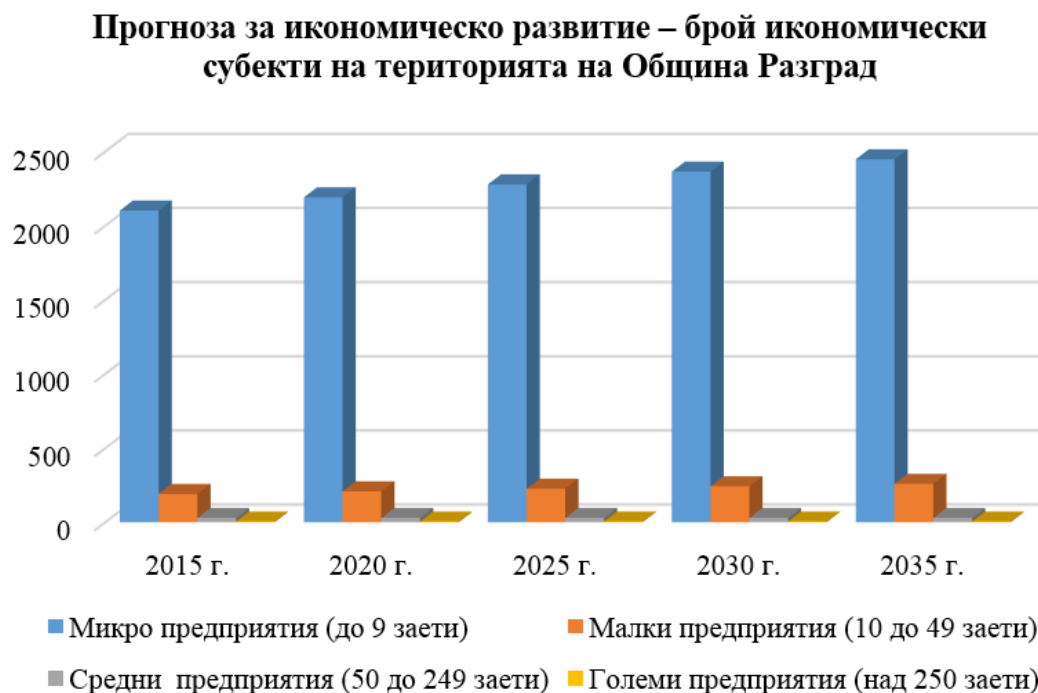
Таблица 95. Прогноза за икономическо развитие – брой икономически субекти на територията на Община Разград

Година	2020	2025	2030	2035
Микро (до 9 заети)	2191	2278	2364	2447
Малки (10 до 49 заети)	208	226	242	259
Средни (50 до 249 заети)	29	29	29	29
Големи (над 250 заети)	4	4	4	4
Общо	2431	2537	2639	2738

Очаква се увеличаване броя на микро предприятията с до 9 заети души персонал и увеличаване на малките предприятия с от 10 до 49 заети персонал. От друга страна се

очаква запазване броя на средните предприятия (с от 50 до 249 заети лица) и броя на големите предприятия (с над 250 заети лица).

Графика 31. Прогноза за икономическо развитие – брой икономически субекти на територията на Община Разград

За края на периода се очаква развитие на туристическия сектор чрез привличане на по-голям брой туристи и увеличаване на легловата база.

Факторите, които предопределят тази тенденция са подобряване на инфраструктурните дадености на града и региона и строителство на нови туристически обекти. Изчисленият брой на реализирани нощувки в края на периода 2035г. е 31152 души.

Прогнозирането на очаквания туристически поток се базира на изчисления по следната формула: $N = N_0 \cdot (1 + p/100)^n$, където N_0 е брой нощувки за последната година, а p е среден годишен прираст. За 25-годишен период, ако p се приеме за единица, се получава следното: $N = x \cdot (1 + 0,01)^n$, като очакваните стойности са представени в таблица 96.

Таблица 96. Прогнозна стойност на очакваните реализирани нощувки за периода 2011-2035 г.

Година	2020	2025	2030	2035
Реализирани нощувки	30236	30538	30843	31152

1.3. ПРОГНОЗА ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА БАЗА

Бъдещото развитие на социалната база включва оразмеряване на броя и капацитета на инфраструктурата на образованието и здравеопазването чрез прилагане на действащите нормативи за задоволеност и обхванатост на населението.

➤ Прогноза за развитие на образованието

По отношение на прогнозното развитие на учащите в училищата в община Разград се очаква продължаване на тенденцията за постепенно намаляване на учениците, като в паралелките от I – IV клас се очаква закриване на една паралелка през 2025 г. и още една през 2035 г. съгласно нормативите за брой ученици съгласно Наредба № 7 от 2000 г. за определяне броя на паралелките и групите и броя на учениците и на децата в паралелките и в групите на училищата, детските градини и обслужващите звена. Прогнозното развитие очертава тенденция на всеки 5 години да се закриват средно по две паралелки. Учащите в V - VIII клас се очаква да се увеличават, но със слаби темпове, което няма да доведе до необходимост от увеличаване на броя на паралелките през нито една от годините в разглеждания прогнозен период. Броят на паралелките в тази възрастова група се очаква да се запази.

От друга страна по отношение на паралелките от IX-XIII клас се очаква през 2020 г. да бъде закрыта една паралелка, през 2025 г. вече ще бъдат закрыти две паралелки, през 2030 г. ще бъде закрыта още една паралелка, а през 2035 г. – още две паралелки.

Таблица 97. Прогноза за развитието на учащите в системата на образованието по класове до 2035 г.

Година	2020	2025	2030	2035
Учащи I - IV клас	1861	1852	1842	1833
Учащи V - VIII клас	1659	1661	1663	1665
Учащи IX - XIII клас	1061	1019	977	936
Паралелки I - IV клас	90	89	89	88
Паралелки V - VIII клас	77	77	77	77
Паралелки IX - XIII клас	43	41	40	38

Прогнозното развитие на образованието включва реконструкция и обновяване на материална база в общинските образователни заведения.

➤ Прогноза за развитие на здравеопазването и социалните дейности

Броят на лекарските практики по специалности и по дентална медицина покрива минималния брой, заложен по областна здравна карта. Броят на лекарските практики в първичната извънболнична помощ обаче не покрива норматива, заложен по здравна

карта. Ето защо е необходимо да се осигурят поне още четири броя лекарски практики в това звено.

Таблица 98. Съответствие между броя на лекарските практики в Община Разград с изискването по здравна карта в Област Разград

Вид лекарски практики	Брой в Община Разград	Прогнозен брой по здравна карта
по специалности	206	206
в първична извънболнична помощ	28	32
по дентална медицина	41	41

С наличните болнични легла в общината се покриват нормативните изисквания за осигуреност, според които на 1000 души са необходими 6,5 легла. В общината този показател е 6,7 легла на 1000 души.

Ето защо обектите на здравеопазването са достатъчно и задоволяват в необходимата степен потребностите на населението на общината и не се налага изграждане на нови такива.

➤ **Прогноза за развитие на културата**

По отношение развитието на културата, ОУПО е инструмент за решаване на основните проблеми като включването на културното наследство в единна мрежа и осигуряване на ресурси за финансиране на консервационни и реставрационни дейности. В прогнозното развитие се залага спазване на устройствени режими по реда на ЗУТ и устойчиво развитие и управление на обектите.

1.4. ПРИОРИТЕТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

От извършения социално-икономически анализ на настоящото състояние на община Разград се очертават някои основни приоритети за целесъобразно бъдещо развитие:

- Приоритет 1: Повишаване конкурентоспособността на общинската икономика;
- Приоритет 2: Планово изграждане, рехабилитация и модернизация на общинската инфраструктура;
- Приоритет 3: Подобряване на условията за живот в общината;
- Приоритет 4: Развитие и укрепване на институционалната среда и общественото партньорство

Прогнозата за икономическото развитие включва:

➤ Развитие на селското и горското стопанство

- Режим на устройство без право на промяна на предназначението за всички горски територии и най-плодородните земеделски земи с най-висок бонитетен бал
- Разширение на биотехнологичните производства
- Ефективно използване на общинския поземлен фонд за подпомагане на селскостопанското производство и животновъдството
- Предоставяне на земи от общинския поземлен фонд за развитие на зърнопроизводство
- Развитие на бубарството, развитие на рибарството и развитие на пчеларството
- Отреждане на терени към населените места за изграждане на модерни животновъдни ферми
- Предоставяне на земи от общинския поземлен фонд за изграждане на масиви с трайни насаждения за селскостопански и индустриални цели
- Опазване и многофункционално стопанисване и ползване на ресурси от общинските горски територии
- Развитие на горскостопански дейности – поддържане на екологичните функции и целостта на гората
- Изграждане на център за развитие на агропродукти в бизнес-зона Перистър

➤ Развитие на промишлеността

- развитие на съществуващите производствени локации и доуплътняване на усвоените територии.
- при определяне на нови урбанизирани територии, предназначени за производствени дейности се изключва използването на високопродуктивни земеделски земи.
- изграждане на нов завод за производство на стъкло и порцелан в град Разград
- реструктуриране на бивш военен завод в зона за бизнес /тържище за земеделска продукция, складове, открити изложбени площи, производство/
- разширяване територията на общинската бизнес зона „Перистър“
- изграждане на високотехнологичен бизнес инкубатор за енергоефективни мерки на територията на югозападната промишлена зона в партньорство с малък и среден бизнес

➤ **Развитие на туризма**

- Реконструкция на съществуващата и изграждане на нова туристическа инфраструктура за обогатяване на предлагания туристически продукт
- Разширяване и обогатяване на туристическите атракции
- Подобряване достъпа до туристическите обекти чрез изграждане на достъпна инфраструктура
- обособяване на център за провеждане на бизнес форуми, изложения, фестивали на територията на югозападна промишлена зона /открити територии с арт декорации – подходящи не само за бизнес, но и за събития от смесен тип „култура-общество-бизнес“/
- изграждане на мултифункционален комплекс за събития, култура, туризъм, бизнес и спорт в недовършената сграда на МВР

➤ **Развитие на транспорта**

- реконструкция и рехабилитация на републиканска пътна мрежа – пътища първи, втори и трети клас
- поддържане и изграждане на горски пътища с цел подобряване извозването на дървесина
- изграждане на транспортно съоръжение /фуникуляр/, свързващо кв. Орел и съседните с централна градска част

➤ **Развитие на социалната база**

- Изграждане на социални жилища за настаняване на малцинствени и социално слаби групи в кв. Орел, отговарящи на съвременните хигиенни изисквания
- Основен ремонт и мерки за енергийна ефективност на детски дом за медико-социални грижи в кв. Орел и обновяване на прилежащо дворно място

➤ **Развитие на културата:**

- Реконструкция и иновиране на етнографските комплекси в Разград, Побит камък и Топчии
- Археологическо проучване, реставрация и консервация, експониране и социализация на археологическите обекти на територията на общината
- Подобряване на достъпа до културните ценности
- Реконструкция и обогатяване на съществуващите експозиции в културно-историческите обекти
- Енергийна ефективност и реконструкция на сгради в сферата на културата

2. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ

Общият устройствен план на Община Разград очертава пространственото развитие на общината за период от 20 г. чрез определяне на основното и преобладаващото предназначение, режимите на устройство, правилата и нормативите за прилагането на плана, изискванията към подробните устройствени планове и планирането на мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура.

2.1. МОДЕЛ НА УРБАНИСТИЧНО РАЗВИТИЕ

В пространствената структура на Община Разград в пространствено и функционално отношение се очертава един център – град Разград, около който се обединяват останалите населени места, като могат да се очертаят две групи от населени места – близко разположени, т. нар. „привилегировани“ населени места, разположени в границите на 10 мин. изохрон, както и по-отдалечените, т. нар. „дискриминирани“ населени места, разположени в границата на 20 мин. изохрон.

В първата група попадат населените места: с. Стражец, с. Радинград, с. Гецово, с. Ушинци, с. Пороище, с. Пороище, с. Недоклан, с. Липник, с. Ясеновец, с. Киченица и с. Раковски, които образуват т. нар. „централна зона“.

Във втората група попадат населените места: с. Мортагоново, с. Осенец, с. Островче, с. Балкански, с. Просторно, с. Дряновец, с. Черковна, с. Благоево, с. Топчии и с. Побит камък, които образуват т. нар. „периферна зона“.

При извършен анализ на отделните населени места и доколко те отговарят на избрани критерии се очертават три вида населени места:

- Първа група – населени места, отговарящи само на един критерий – с. Ушинци, с. Дряновец и с. Благоево
- Втора група - – населени места, отговарящи на 2-3 критерия - с. Просторно, с. Липник, с. Мортагоново, с. Киченица, с. Раковски, с. Осенец, с. Дянково и с. Топчии.
- Трета група - населени места, отговарящи на 4-5 критерия – с. Гецово, с. Ясеновец и с. Стражец.

Единствено общинския център град Разград отговаря на всичките 8 критерия. Тъй като населените места, които отговарят на най-много критерии и следователно имат най-голям потенциал да се развият като вторични центрове - с. Гецово, с. Ясеновец и с.

Стражец се намират много близко до самия център, то не е целесъобразно те да се развият като такива.

Ето защо урбанистичният модел за развитие на общината има моноцентрична структура.

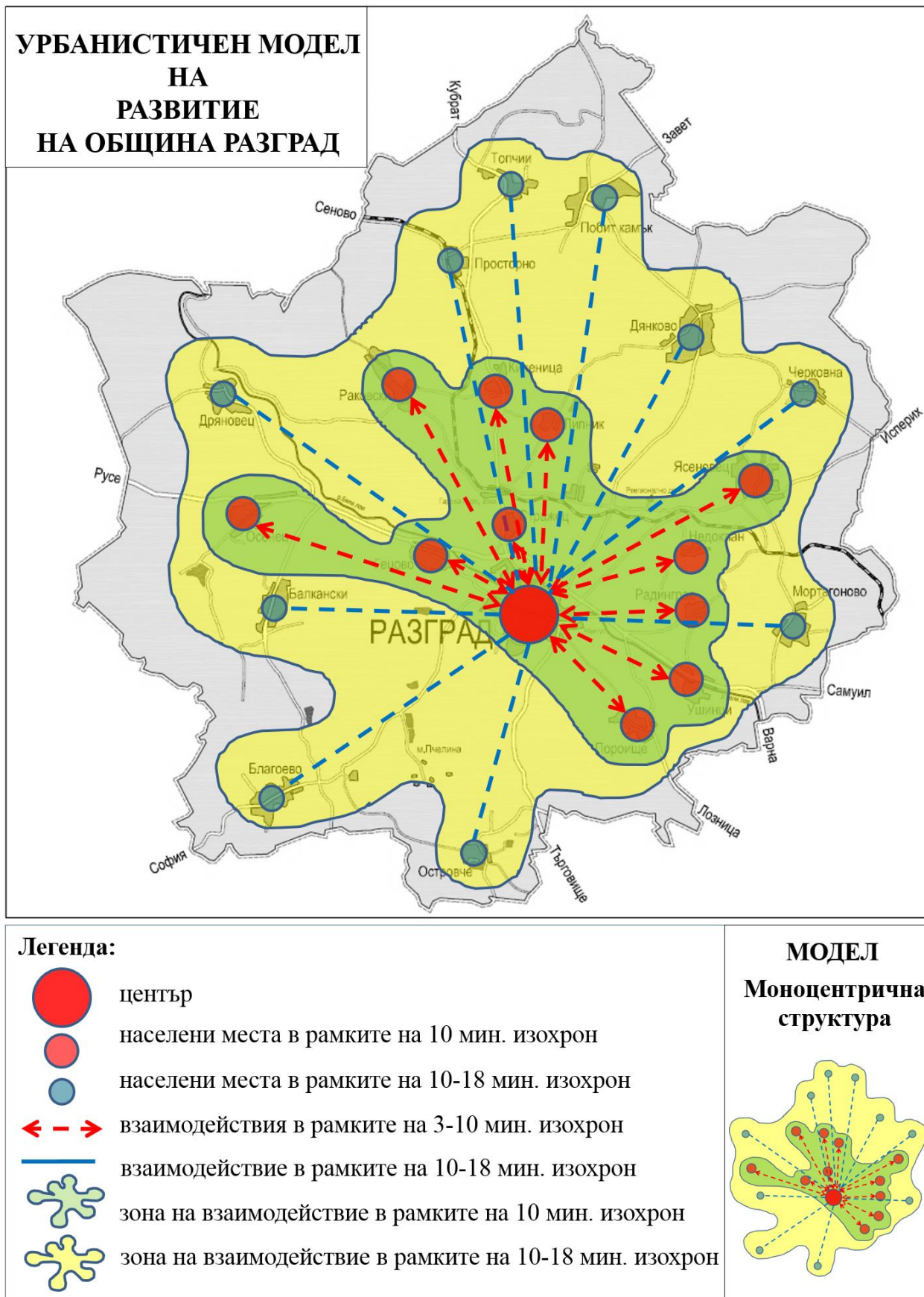
Таблица 99: Транспортни и пешеходни изохрони от общинския център до останалите населени места

От общинския център до останалите населени места	Растояние с автомобил /км/	Транспортен изохрон	Пешеходно расстояние /км/	Пешеходен изохрон
Населени места около главния център гр. Разград				
с. Стражец	3.45 км	3 мин.	3.83 км	48 мин.
с. Радинград	5.25 км	5 мин.	5.22 км	1 ч. 8 мин.
с. Гецово	6.15 км	6 мин.	6.07 км	1 ч. 13 мин.
с. Ушинци	6.46 км	5 мин.	6.46 км	1 ч. 19 мин.
с. Пороище	6.56 км	6 мин.	6.55 км	1 ч. 22 мин.
с. Недоклан	7.44 км	8 мин.	7.27 км	1 ч. 32 мин.
с. Липник	8.63 км	8 мин.	8.66 км	1 ч. 49 мин.
с. Ясеновец	8.98 км	8 мин.	8.95 км	1 ч. 53 мин.
с. Киченица	9.37 км	8 мин.	9.74 км	2 ч. 3 мин.
с. Раковски	10.30 км	10 мин.	10.63 км	2 ч. 12 мин.
с. Мортагоново	11.43 км	11 мин.	11.42 км	2 ч. 21 мин.
с. Осенец	11.79 км	8 мин.	11.79 км	2 ч. 24 мин.
с. Дянково	11.87 км	11 мин.	11.87 км	2 ч. 26 мин.
с. Островче	14.51 км	14 мин.	13.45 км	2 ч. 52 мин.
с. Балкански	14.76 км	12 мин.	14.73 км	2 ч. 59 мин.
с. Просторно	15.26 км	14 мин.	15.63 км	3 ч. 14 мин.
с. Дряновец	15.48 км	12 мин.	15.48 км	3 ч. 6 мин.
с. Черковна	17.44 км	17 мин.	14.34 км	2 ч. 57 мин.
с. Благоево	17.46 км	18 мин.	15.68 км	3 ч. 15 мин.
с. Топчии	18.07 км	15 мин.	18.44 км	3 ч. 45 мин.
с. Побит камък	19.47 км	18 мин.	18.82 км	3 ч. 48 мин.

Таблица 100: Оценка на населените места по избрани критерии

Населени места в периферия	Наличие на лекарска практика	Брой населени места, обслужвани от лекарската практика	Наличие на обекти на социална инфраструктура	Наличи на обект на здравната инфраструктура	Наличие на детска градина	Наличие на основно училище	Техническа инфраструктура – достъп по републиканска пътна мрежа		
							Връзка с първокласен път	Връзка с второкласен път	Връзка с третокласен път
гр. Разград	✓	6	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
с. Стражец	✓	1			✓	✓	✓	✓	
с. Радинград									
с. Гецово	✓	2			✓		✓		✓
с. Ушинци							✓		
с. Пороище									
с. Недоклан									
с. Липник	✓	2			✓				
с. Ясеновец	✓	3			✓	✓			✓
с. Киченица					✓	✓		✓	
с. Раковски	✓	1			✓	✓			
с. Мортагоново	✓	1			✓				
с. Осенец					✓	✓	✓		
с. Дянково	✓	1			✓	✓			
с. Островче									
с. Балкански									
с. Просторно			✓					✓	
с. Дряновец	✓	2							
с. Черковна									
с. Благоево					✓				
с. Топчии	✓	3			✓				
с. Побит камък									

Графика 32: Урбанистичен модел на развитие на община Разград

2.2. ОСНОВНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ НА ТЕРИТОРИИТЕ

Според основното им предназначение, определено с общия устройствен план, териториите в общината са: урбанизирани територии (населени места и селищни образувания), земеделски територии, горски територии, защитени територии, нарушени територии за възстановяване, територии, заети от води и водни обекти и територии на транспорта.

- Урбанизираните територии са структурирани като населени места, най-голямото от които е град Разград с площ от 925,1 ха. Град Разград е единствен град и административен център на община Разград. Локализиран е в централната част на общината. През него преминават Републикански пътища I-2, III-666 и II-49 и III-205; Останалите населени места в общината са:

- Село Балкански - площ от 120,2 ха, разположено на югозапад от общинският център. През селото преминава Републикански път III-2004;
- Село Благоево - площ от 136,1 ха, разположено на югозапад от град Разград. През селото преминава Републикански път III-204;
- Село Гецово - площ от 21,4 ха, разположено на запад от административния център в общината. През селото преминават Републикански път I-2;
- Село Дряновец - площ от 120,6 ха, разположено на северозапад от град Разград. През селото преминава Републикански път III-2003;
- Село Дянково - площ от 225,5 ха, разположено на северизток от общинския център;
- Село Киченица - площ от 75,8 ха, разположено на север от административния център в общината. През селото преминава Републикански път II-49 и общински път RAZ2119;
- Село Липник - площ от 45,8 ха, разположено на север от град Разград. През селото преминава общински път RAZ2119;
- Село Мортагоново - площ от 123,1 ха, разположено на изток от общинския център. Населеното място е свързано с Републикански пътища III-205 и III-2005, посредством общински път RAZ1115;
- Село Недоклан - площ от 29,2, разположено на североизток от административния център на общината. През селото преминава общински път RAZ2126;
- Село Осенец - площ от 144,8 ха, разположен в западната част на общината, на юг от село Дряновец и на северозапад от град Разград. През селото преминават Републикански пътища I-2 в посока град Русе и III-2003;

- Село Островче - площ от 664 ха, разположено в най-южната част на общината. Населеното място е свързано с Републикански път II-49, посредством общински път RAZ2116;
- Село Побит Камък- площ от 166,7 ха, разположено в най-североизточната част на общината. През селото преминава Републикански път III-4902 и общински път RAZ1113;
- Село Пороище - площ от 127,9 ха, разположено на югоизток от общинският център град Разград. През селото преминава Републикански път III-206;
- Село Просторно - площ от 45,3 ха, разположено на север от град Разград. От източната страна на селото преминава Републикански път III-2302 и общински пътища RAZ2112 и RAZ3122;
- Село Радинград - площ от 29,8 ха, разположено на изток от град Разград. Населеното място е свързано с републикански път I-2, посредством общински път RAZ3125.
- Село Раковски - площ от 120,8 ха, разположено на северозапад от административният център на общината. Населеното място е свързано с републикански път II-49 и град Разград, посредством общински път RAZ1118;
- Село Стражец - площ от 65,8 ха, разположено на север от административният център на общината. През селото преминава Републикански път II-49;
- Село Топчии - площ от 86,2 ха, разположено в най-северната част на общината. През селото преминават общински пътища RAZ3123 и RAZ3124;
- Село Ушинци - площ от 93,6 ха, разположено на изток от административният център на общината. През селото преминава Републикански път I-2;
- Село Черковна - площ от 67 ха, разположено в най-източната част на общината, на север от село Ясеновец. Населеното място е свързано с републикански път II-205, посредством общински път RAZ2114;
- Село Ясеновец - площ от 156,9ха, разположено на изток от административният център на общината. Населеното място е свързано с Републикански път II-205, посредством общински пътища RAZ2114 и RAZ1115;
- Територията на Община Разград попада в границите на две защитени зони по директивата за птиците и в три защитени зони по директивата за местообитанията. Предмет на опазване са 55 вида птици, 18 вида бозайници, 7 вида земноводни и влечуги, 7 вида риби, 13 вида безгръбначни и два растителни вида. На територията на общината има три вековни дървета.

- Земеделските територии заемат площ от 44 057,5 ха или около 67,4% от територията на община Разград и се намират преимуществено в западната част на общината.
- Горските територии заемат площ от 14765.6 ха или около 22.6% от територията на общината и се намират преимуществено в западната част на общината. Най-голям е делът на горските територии в землищата на Землището на село Дянково - 1557,33 ха (10,54% от горските територии в община Разград), Землището на село Дряновец - 1430,96 ха (9,69% от горските територии в община Разград) и Землището на град Разград - 1412,79 ха (9,57% от горските територии в община Разград);
- Териториите, заети от води и водни обекти в рамките на община Брезово са с площ от 372,3 ха. В територията на общината попадат следните по-големи водни тела:
 - Река “Бели Лом” - преминава последователно през землищата на село Ушинци, град Разград и село Дряновец;
 - Река “Топчийска” - на територията на общината преминава през землището на село Топчии;

По-големи язовири на територията на община Брезово са:

- Язовир „Пчелин I“ и “Пчелин II” - разположени в землището на град Разград, на юг от града;
 - Язовир „Осенец“ - разположен на юг от село Осенец, с площ от 25,2 ха
 - Язовир „Липник“ - разположен в север от село Липник, с площ от 8,8 ха;
 - Язовир „Балкански - Разположен в югозападната част на общината, на юг от село Балкански, с площ от 14,7 ха;
 - Язовир „Островче“ - разположен в южната част на община, на юг от село Островче, с площ от 8,9 ха.
- Тетриториите на транспорта включват Републикански и Общински пътища.

Републиканските пътища на територията на общината са следните:

- първокласен път 1-2 /Е 70/ - Граница Румъния – Русе -Цар Калоян – о.п. Разград – о.п. Шумен – Девня - Варна – от км. 53+300 до км 82+000 – обща дължина 28.7 км;
- второкласен път II 49 – о.п. Търговище – о.п. Разград – Кубрат – Старо село – (Русе – о.п. Тутракан) – от км. 23+770 до км 54+880 - обща дължина 26.78 км;
- третокласни пътища – обща дължина 84.90 км, както следва:
 - III – 204 - о.п. Разград – Ломци – Попово – Славяново – Долец – Добротица – (Велико Търново – о.п. Омуртаг) – от км. 0+000 до км 18+900 с дължина 18,9 км

- III – 205 - о.п. Разград – Ясеновец – Лудогорци – Исперих – Стефан караджа – Белица – о.п. Тутракан - от км. 0+000 до км 15+030 с дължина 15,03 км
- III – 206 – (о.п. Разград - о.п. Шумен) – Пороище – Студенец – Ловско – Лозница - от км. 0+000 до км 6+000 с дължина 6 км
- III – 2003 – (Цар Калоян - о.п. Разград) Осенец – Дряновец – Сеново – Глоджево - от км. 0+000 до км 11+400 с дължина 11,4 км
- III – 2004 - (Цар Калоян - о.п. Разград) Осенец – Балкански - (о.п. Разград – Ломци) - от км. 0+000 до км 12+170 с дължина 12,17 км
- III – 2005 - (о.п. Разград - о.п. Шумен) – п.к. Желязковец – Самуил – Хърсово – Богданци – Ножарово – Владимировци – Здравец - Подайва - от км. 0+000 до км 3+000 с дължина 3 км
- III – 2302 – Червена вода – Семерджиево – Ветово – Сеново – Просторно - (о.п. Разград – Кубрат) от км. 36+400 до км 41+600 с дължина 5,20 км
- III – 4902 - (о.п. Разград – Кубрат) – Побит камък – Острово – Завет – Веселец - от км. 0+000 до км 8+600 с дължина 8,60 км
- III – 4904 - (о.п. Разград – Кубрат) – ж.п. гара Разград – (Разград – Дянково) от км. 0+000 до км 4+607 с дължина 4,60 км

2.2.1. УРБАНИЗИРАНИ ТЕРИТОРИИ

С ОУПО се определят границите на урбанизираните територии съгласно Наредба 8 за обема и съдържанието на устройствените планове.

• град Разград:

- Жилищните територии на града са 328,7 ха, като не се предвижда увеличение.
- Производствените територии на града са 24,6 ха, като 16,2 ха от тях са съществуващи.

Предвиденото разширение на производствените територии е с 8,4 ха и е на юг.

Предвижда се обособяване на две смесени производствено-обслужващи територии:

- Източна с площ от 125,9 ха;
- Западна с площ от 312,1 ха;

Предвижда се обособяване на смесена територия за спорт и обслужване с площ от 11,2 ха;

Предвижда се обособяване на смесена територия за обслужване и спорт с площ от 10,8 ха;

Предвижда се обособяване на „смесена централна зона“ - територия, предназначена за многофункционално ползване. Територията е локализирана в централната градска част на град Разград, заключена между бул. “Априлско въстание”, бул. “Странджа” и поречието на река Бели Лом и е с площ от 50,32 ха.

Териториите за озеленяване на града са 54,9 ха, като се предвижда увеличение на гробищния парк с 5,51 ха;

Териториите за спорт и атракции на града са 10,9 ха, като не се предвижда увеличение;

- **Село Балкански:**

Жилищните територии на селото са 121,6 ха, като 105,9 от тях са съществуващи.

Предвиденото разширение на жилищните територии е с 15,7 ха и е както следва:

- На изток териториите се разширяват с 2,1 ха;
- На запад териториите се разширяват с 4,6 ха;
- На юг териториите се разширяват с 5 ха;
- На север териториите се разширяват с 3 ха;

- **Село Благоево:**

Жилищните територии на селото са 145,3 ха, като 133,2 от тях са съществуващи.

Предвиденото разширение на жилищните територии е с 12,1 ха и е както следва:

- На изток териториите се разширяват с 2,2 ха;
- На запад териториите се разширяват с 1,2 ха;
- На юг териториите се разширяват с 2 ха;
- На север териториите се разширяват с 6,7 ха;

- **Село Гецово:**

Жилищните територии на селото са 114,5 ха, като не се предвижда увеличение.

Териториите за спорт и атракции на селото са 20,5 ха, като не се предвижда увеличение;

- **Село Дряновец:**

Жилищните територии на селото са 123,4 ха, като 117,9 от тях са съществуващи.

Предвиденото разширение на жилищните територии е с 5,5 ха и е предвидено на юг.

- **Село Дянково:**

Жилищните територии на селото са 221,6 ха, като 218,7 от тях са съществуващи.

Предвиденото разширение на жилищните територии е с 2,9 ха и е предвидено на север.

- **Село Киченица:**

Жилищните територии на селото са 75,8 ха, като не се предвижда разширение.

- **Село Липник:**

Жилищните територии на селото са 45,8 ха, като не се предвижда разширение.

- **Село Мортагоново:**

Жилищните територии на селото са 123,1 ха, като не се предвижда разширение.

- **Село Недоклан:**

Жилищните територии на селото са 30,3 ха, като 29,1 от тях са съществуващи.

Предвиденото разширение на жилищните територии е с 1,2 ха и е предвидено на юг.

- **Село Осенец:**

Жилищните територии на селото са 159,1 ха, като 142,9 от тях са съществуващи.

Предвиденото разширение на жилищните територии е с 16,2 ха и е както следва:

- На запад териториите се разширяват с 3,7 ха;
- На север териториите се разширяват с 12,5 ха;

- **Село Островче:**

Жилищните територии на селото са 66,9 ха, като не се предвижда разширение.

- **Село Побит Камък:**

Жилищните територии на селото са 172,4 ха, като 66,7 ха, от тях са съществуващи.

Предвиденото разширение на жилищните територии е с 5,7 ха и е на юг.

- **Село Пороище:**

Жилищните територии на селото са 129,4 ха, като 127,6 от тях са съществуващи.

Предвиденото разширение на жилищните територии е с 1,8 ха и е предвидено на югоизток.

- **Село Просторно:**

Жилищните територии на селото са 45,3 ха, като не се предвижда разширение.

- **Село Радинград:**

Жилищните територии на селото са 29,8 ха, като 28,4 от тях са съществуващи.

Предвиденото разширение на жилищните територии е с 1,4 ха и е предвидено на юг.

- **Село Раковски:**

Жилищните територии на селото са 118,7 ха, като не се предвижда увеличение.

Териториите за озеленяване на селото са 2,1 ха, като не се предвижда увеличение;

- **Село Стражец:**

Жилищните територии на селото са 39,2 ха, като не се предвижда увеличение.

Териториите за производство на селото са 14,8 ха, като не се предвижда увеличение;

Териториите за озеленяване на селото са 11,8 ха, като не се предвижда увеличение;

- **Село Топчии:**

Жилищните територии на селото са 86,2 ха, като не се предвижда разширение.

- **Село Ушинци:**

Жилищните територии на селото са 93,6 ха, като не се предвижда разширение.

- **Село Черковна:**

Жилищните територии на селото са 67 ха, като не се предвижда разширение.

- **Село Ясеновец:**

Жилищните територии на селото са 156,9 ха, като 132,5 от тях са съществуващи.

Предвиденото разширение на жилищните територии е с 24,4 ха..

2.2.1.1 РЕЖИМИ НА УСТРОЙСТВО И ПАРАМЕТРИ ЗА НАТОВАРВАНЕ

- Режим на устройство на урбанизираните територии се определя от устройствените показатели, както следва:

- за жилищните територии се прилага режим на устройство с преобладаващо застрояване с малка височина (до 10м);
- в отделни структурни части - промишлени зони и бивши селскостопански дворове се прилага режим на устройство, предвиден за производствени територии.

- Допустимо натоварване се определя от интензивността на застрояването и допустимите дейности, в зависимост от вида на обекта и неговото предназначение:

- В жилищните територии се допускат следните нежилищни обслужващи обекти:

1.сгради за социални, учебни, просветни, културни, спортни, здравни и религиозни дейности;

2.магазини и заведения за хранене;

3.сгради, мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура;

4.обществени озеленени площи;

5.надземни и подземни гаражи и паркинги за леки автомобили;

6.административни и делови сгради;

7.хотелски сгради;

8.Занаятчийски работилници;

9.сгради за безвредни производствени дейности;

10.бензиностанции, газостанции и автосервизи.

В производствените територии се застрояват предимно с производствени, складови, административни, търговски и обслужващи сгради и съоръжения;

В териториите за рекреационни дейности и вилни зони, освен вилни сгради може да се разполагат и:

1.магазини и заведения за хранене;

2.сгради за социални, здравни, културни, спортни и други обслужващи дейности;

3.малки хотели с до 40 легла;

4.сгради, мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура;

5.бензиностанции и газостанции.

Интензитета на застрояване се определя от съответния коефициент на интензивност, в зависимост от вида на обекта и неговото предназначение:

- За жилищните територии - максимален коефициент на интензивност - 1,2
- За производствените територии - максимален коефициент на интензивност - 2,5
- За териториите за рекреационни дейности и вилни зони - максимален коефициент на интензивност - 0,8

➤ Територии с жилищни функции

Населените места в Община Разград попадат в няколко категории според броя на населението: среден град от 30 000 до 100 000 жители (гр. Разград -32220 души); големи села 2000-5000 души (с. Дянково - 2661 души, с. Раковски - 2022 души, с. Ясеновец – 2380 души); средни села 1000-2000 души (с. Стражец - 1556 души и Гецово - 1696 души); малки и много малки села до 1000 души (с Балкански - 221 души, , Благоево - 517 души, Дряновец - 622 души, Киченица - 663 души, , Липник - 518 души, , Мортагоново - 989 души, , Недоклан - 200 души, Осенец - 798 души, Островче - 87 души, Побит камък - 211 души, Пороище - 329 души, Просторно - 163 души , Радинград- 253 души, Топчии- 453 души, Ушинци- 279 души, Черковна - 77 души).

В съществуващото положение, в категория среден град, бруто жилищни територии в кв.м/жител е 328,8, което надхвърля норматива за средни градове – 45-60 кв.м/жител. Нето жилищни територии обаче са под определения норматив за средни градове – 50-55%, като за града този процент е 32,6%.

Спазен нормативът за бруто жилищни територии по отношение на различните категории села.

В категорията големите села Дянково, Раковски и Ясеновец бруто жилищни територии е 582 кв.м/ жител, което е около два пъти над определения норматив за големи села 220-320 кв.м/ жител. Нето жилищни територии също са над определения норматив за големи села - 65-75%, като в населените места в общината, попадащи в тази категория този показател е 81,8%.

В категория средни села бруто жилищни територии са 651,9 кв.м/жител, което надхвърля около два пъти норматива 250-300 кв. м/жител. Нормативът за нето жилищни територии за тази категория /65-75%/ също е спазен, като процентът за населените места в тази група в Община Разград – Стражец и Гецово е 81,80%.

В категория малки и много малки села бруто жилищни територии са са 1928 кв.м/жител, което надхвърля няколко пъти норматива 300-370 кв. м/жител. Нормативът за нето жилищни територии за тази категория /65-75%/ също е спазен, като процентът за населените места в тази група в Община Разград е 80,9%.

С проекта на ОУП прогнозното развитие на териториите за жилищни функции предвижда пространствено развитие съобразено с прогнозния вариант на населението към 2035 г. в реалистичния вариант:

Таблица 101: Показатели за площи на жилищните територии в населените места в Община Разград /кв.м./

Населени места	Прогнозно население – (2035) – реалистичен вариант	Категория на населените места	Необходима площ бруто жилищни територии	Площ на бруто жилищни територии - /кв.м./	Бруто жилищни територии в кв.м/ жител - проект	Норматив за Бруто жилищни територии в кв.м/ жител
гр. Разград	26581	малък град	2 658 100	3 287 639	124	55-100
с. Балкански	107	малко село	42 800	1 059 028	9 897	над 350
с. Благоево	369	малко село	136 530	1 332 557	3 611	300-370
с. Гецово	1383	средно село	484 050	1 145 268	828	250-350
с. Дряновец	337	малко село	124 690	1 179 292	3 499	300-370
с. Дянково	2282	голямо село	730 240	2 187 201	958	220-320
с. Киченица	396	малко село	146 520	758 761	1 916	300-370
с. Липник	431	малко село	159 470	458 231	1 063	300-370
с. Мортагоново	827	малко село	305 990	1 231 281	1489	300-370
с. Недоклан	184	малко село	73 600	290 852	1 581	над 350
с. Осенец	346	малко село	128 020	1 429 303	4 131	300-370
с. Островче	26	малко село	10 400	664 342	25 552	над 350
с. Побит Камък	78	малко село	31 200	1 667 598	21 379	над 350
с. Пороище	87	малко село	34 800	1 276 565	14673	над 350
с. Просторно	76	малко село	30 400	453 754	5 970	над 350
с. Радинград	214	малко село	79 180	284 688	1 330	300-370
с. Раковски	1497	средно село	523 950	1 186 958	793	250-350
с. Стражец	1029	средно село	360 150	392 726	382	250-350
с. Топчии	295	малко село	109 150	862 488	2 924	300-370
с. Ушинци	284	малко село	105 080	936 387	3 297	300-370
с. Черковна	6	малко село	2 400	670 383	111 731	над 350
с. Ясеновец	2046	голямо село	654 720	1 325 083	648	220-320

Съгласно прогнозното демографско развитие на общината към 2035 г. в реалистичния вариант, град Разград от категория среден град преминава в категорията малък град, а с. Раковски - от голямо село в средно село. Според предвижданията на ОУПО във всички населени места в общината е спазен нормативът за бруто жилищни територии. Във всички населени места, в които има възможност, са предвидени минимум 5% резервни територии.

➤ Територии за озеленяване

Към териториите за озеленяване спадат паркове, градини, улично озеленяване и гробищни паркове. По голямата част от тези територии са в границите на урбанизираните територии с изключение на някои гробищни паркове.

Нормативите за необходима площ на територии за озеленяване и гробища са:

- Норматив за площ на територии за озеленяване в много малки градове - 8 кв.м./жител
- Норматив за площ на територии за озеленяване във всички села - 4 кв.м./жител
- Норматив за площ на територии за гробища - много малки градове - 1,30 кв.м./жител
- Норматив за площ на територии за гробища - големи села - 1,40 кв.м./жител
- Норматив за площ на територии за гробища - средни села - 2,90 кв.м./жител
- Норматив за площ на територии за гробища - малки и много малки села - 4,00 кв.м./жител

В таблицата е представена площта на териториите за озеленяване и териториите за гробища по проект, като е направена съпоставка с необходимите територии за покриване на нормативите в отделните населени места на база на демографската прогноза за 2035

Таблица 102: Показатели за площ на територии за озеленяване и площ на територии за гробища в населените места в Община Разград /кв.м./

Населени места	Прогнозно население – (2035) – реалистичен вариант	Площ на територии за озеленяване /проектна/	Необходима площ на територии за озеленяване по норматив към 2035 г.	Площ на територии за гробища /проектна/	Необходима площ на територии за гробища по норматив към 2035 г.
гр. Разград	26581	619 907	318 972	184 896	54 491,05
с. Балкански	107	310 334	428	-	428
с. Благоево	369	20 097	1 476	20 097	1 476
с. Гецово	1383	199 991	5 532	19 210	4 010,7
с. Дряновец	337	16 879	1 348	16 879	1 348
с. Дянково	2282	89 122	9 128	89 122	3 194,8
с. Киченица	396	40 497	1 584	40 497	1 584
с. Липник	431	7 735	1 724	7 735	1 724
с. Мортагоново	827	20 641	3 308	20 641	3308
с. Недоклан	184	14 453	736	14 453	736
с. Осенец	346	134 018	1 384	41 396	1 384
с. Островче	26	11 190	104	11 190	104
с. Побит Камък	78	-	312	-	312
с. Пороище	87	-	348	-	348
с. Просторно	76	-	304	-	304
с. Радинград	214	-	856	-	856
с. Раковски	1497	91 369	5 988	91 369	4 341,3
с. Стражец	1029	122 792	4 116	10 865	2 984,1
с. Топчии	295	9 958	1 180	9 958	1 180
с. Ушинци	284	6 093	1 136	6 093	1 136

с. Черковна	6	7 112	24	7 112	24
с. Ясеновец	2046	44 433	8 184	44 433	2 864,4

➤ Територии за спорт и развлечения

Териториите за спорт и развлечения са разположени предимно в строителните граници на населените места.

Територия извън строителните граници на населените места е:

- Южно от град Разград - стадион в местност “Хендем” - 0,81 ха

Нормативите за необходима площ на територии за спорт и развлечения са:

- Норматив за площ на територии за спорт и развлечения в малки и много малки градове - 10-12 кв.м./жител
- Норматив за площ на територии за спорт и развлечения в села - 15-20 кв.м./жител

В таблицата е представена площта на териториите за спорт и развлечения по проект, като е направена съпоставка с необходимите територии за покриване на нормативите в отделните населени места на база на демографската прогноза към края на прогнозния период – 2035 г.

Таблица 103: Показатели за площ на територии за спорт в населените места в Община Разград /кв.м./

Населени места	Прогнозно население – (2035) – реалистичен вариант	Площ на територии за спорт /проектна/	Необходима площ на територии за спорт по норматив към 2035 г.
гр. Разград	26581	376 416	318 972
с. Балкански	107	-	1 605
с. Благоево	369	-	5 535
с. Гецово	1383	25 407	2 0745
с. Дряновец	337	-	5 055
с. Дянково	2282	-	34 230
с. Киченица	396	-	5 940
с. Липник	431	-	6 465
с. Мортагоново	827	-	12 405
с. Недоклан	184	9 655	2 760
с. Осенец	346	-	5 190
с. Островче	26	-	390
с. Побит Камък	78	-	1 170
с. Пороище	87	1400	1 305
с. Просторно	76	-	1 140
с. Радинград	214	-	32 10

с. Раковски	1497	-	22 455
с. Стражец	1029	-	15 435
с. Топчии	295	12 499	4 425
с. Ушинци	284	-	4 260
с. Черковна	6	-	90
с. Ясеновец	2046	-	30 690

➤ Резервни територии

ОУПО предвижда резервни територии за далекopersпективно развитие. Във всички населени места, в които има възможност, са предвидени минимум 5% резервни територии. За резервни територии се използват Обработваеми земи (ниви) с допустима промяна на предназначението, които са в близост до строителните граници на населените места.

2.2.2. ЗЕМЕДЕЛСКИ ТЕРИТОРИИ

Земеделските територии заемат площ от 44057,5 ха или около 67,4% от територията на община Разград, като половината от тях са плодородни земи с висока бонитетна категория - от I до IV. Поради това и с оглед на запазване на условията за развитие на селскостопанските дейности като един от фундаментите на общинската икономика, проекта за ОУПО предвижда 94,5% от земеделските територии да бъдат с режим със забрана промяна на предназначението. Земеделските територии с режим за допустима промяна на предназначението са 1963,5 ха или 4,5 % от общата земеделска площ. Също така в ОУПО се предвижда намаляване на земеделските територии с 473,5 ха.

ОУПО предвижда увеличаване площта на обработваемите земи – ниви от 36826,8 ха на 37776,5 ха и увеличаване на обработваемите земи – трайни насаждения от 1614,9 на 1656,3 ха и намаляване на необработваемите земи – от 6089,3 ха на 4624,7 ха.

Земеделските земи от типа Обработваеми земи (ниви) с допустима промяна на предназначението са локализиран в териториите:

По отношение на земеделските земи ОУПО предвижда:

- опазване на земеделски земи I - IV категория
- въвеждане режим без право на промяна на предназначението за някои обработваеми и необработваеми земи и ценни ландшафти
- режим на устройство без право на промяна на предназначението за най-плодородните земеделски земи с най-висок бонитетен бал

2.2.2.1 РЕЖИМИ НА УСТРОЙСТВО И ПАРАМЕТРИ НА НАТОВАРВАНЕ

Предвидените режими на устройство на земеделските територии са:

Земеделски територии със забрана за промяна на предназначението

В тези територии Без промяна на предназначението на земеделските земи в тях се разрешава застрояване с обекти, свързано с ползването им, чиито функции са съвместими с предназначението на земята, както следва:

1. при имоти с площ до 10 дка - на едноетажни селскостопански постройки за съхранение на селскостопанска продукция и инвентар, в това число и помещение за обитаване в тях;
2. при имоти с площ над 10 дка - на селскостопански сгради, постройки и съоръжения за съхранение на растителна и животинска продукция и отглеждане на животни съгласно приложението, включително инженерни мрежи и съоръжения за благоустрояване на имотите и на помещения за обитаване от домакинствата на собствениците на земята и/или на лицата, които произвеждат селскостопанска продукция от съответните земеделски земи.

Интензивността на застрояването в земеделските територии със забрана за промяна на предназначението се определя от коефициент на интензивност на застрояването не по-голям от 0,4.

Земеделски територии с допустима промяна на предназначението

В землищата извън границите на населените места е възможно да се изграждат:

1. селскостопански обекти;
2. горскостопански обекти;
3. промишлени и складови обекти;
4. транспортни обекти и съоръжения;
5. обекти и съоръжения на техническата инфраструктура;
6. рекреационни и туристически обекти;
7. спортни обекти и съоръжения;
8. търговски и обслужващи обекти;
9. здравни обекти;
10. обекти със специално предназначение;
11. историко-мемориални обекти.

В земеделски територии с допустима промяна на предназначението за изграждането на обектите е необходима промяна на предназначението на земеделската земя за неземеделски нужди по реда на Закона за опазване на земеделските земи.

Интензивността на застрояването се определя със съответния коефициент на интензивност, съответстващ на предназначението на обектите.

2.2.3. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ

Горските територии заемат площ от 14765.6 ха или около 22.6% от територията на общината. Предвид стопанското, рекреационното, екологичното и естетическо значение на горите, Общият устройствен план предвижда запазване на горските територии и ограничаване на възможностите за промяна на предназначението им като се даде режим на устройство - забрана за промяна на предназначението.

Площта на горите в землищата на община Разград е разпределена по следния начин:

- Землището на град Разград - 1412,79 ха (9,57% от горските територии в община Разград)
- Землището на село Балкански - 912,88 ха (6,18% от горските територии в община Разград)
- Землището на село Благоево - 964,89 ха (6,53% от горските територии в община Разград)
- Землището на село Гецово - 728,44 ха (4,93% от горските територии в община Разград)
- Землището на село Дряновец - 1430,96 ха (9,69% от горските територии в община Разград)
- Землището на село Дянково - 1557,33 ха (10,54% от горските територии в община Разград)
- Землището на село Киченица - 9,12 ха (0,06% от горските територии в община Разград)
- Землището на село Липник - 36,19 ха (0,24% от горските територии в община Разград)
- Землището на село Мортагоново - 603,60 ха (4,08% от горските територии в община Разград)
- Землището на село Недоклан - 296,21 ха (2,01% от горските територии в община Разград)
- Землището на село Осенец - 961,76 ха (6,51% от горските територии в община Разград)
- Землището на село Островче - 722,29 ха (4,89% от горските територии в община Разград)

- Землището на село Побит Камък - 1082,79 ха (7,33% от горските територии в община Разград)
- Землището на село Пороище - 486,84 ха (3,29% от горските територии в община Разград)
- Землището на село Радинград - 92,95 ха (0,62% от горските територии в община Разград)
- Землището на село Раковски - 1074,59 ха (7,27% от горските територии в община Разград)
- Землището на село Топчии - 927,60 ха (6,28% от горските територии в община Разград)
- Землището на село Ушинци - 232,06 ха (1,57% от горските територии в община Разград)
- Землището на село Черковна - 807,20 ха (5,46% от горските територии в община Разград)
- Землището на село Ясеновец - 425,75 ха (2,88% от горските територии в община Разград)

По отношение на горските територии ОУПО предвижда:

- опазване и многофункционално стопанисване и ползване на ресурси от общинските горски територии

2.2.3.1 РЕЖИМИ НА УСТРОЙСТВО И ПАРАМЕТРИ НА НАТОВАРВАНЕ

За всички горски територии е предвиден устройствен режим за забрана на промяна на предназначението.

Без промяна на предназначението на горските територии са допустимо изграждане на:

1. стълбове за въздушни електропроводи;
2. стълбове за телекомуникационно оборудване, радио- и телевизионно разпространение, съобщителни линии, безжичен интернет и други съоръжения на техническата инфраструктура;
3. сгради и съоръжения, свързани с управлението, възпроизводството, ползването и опазването на горите и дивеча, независимо от тяхната собственост:
 - а) автомобилни горски пътища;
 - б) заслони за обществено ползване;
 - в) ферми за отглеждане на дивеч, риболюпилни и рибарници;

- г) посетителски и информационни центрове, които не включват помещения за постоянно или временно обитаване;
 - д) горски и ловни кантони, които не включват помещения за постоянно или временно обитаване;
 - е) контролни горски пунктове, които не включват помещения за постоянно или временно обитаване, както и съоръжения за опазване на горите от пожари;
 - ж) зооветеринарни и биотехнически съоръжения;
4. нефтопроводи, топлопроводи, газопроводи, нефтопродуктопроводи, надземни и подземни проводи за хидротехнически съоръжения за производство на електрическа енергия;
 5. надземни и подземни проводи за хидротехнически съоръжения, водопроводи и канализации с диаметър над 1500 мм;
 6. станции и стълбове на съществуващи лифтове и влекае, които са търпими строежи по Закона за устройство на територията, включително за нуждите на основен ремонт, реконструкция, подмяна и/или модернизация - за срок до 20 години;
 7. съоръжения и обекти за реставрация и адаптация на недвижими археологически културни ценности.

2.2.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

Природни забележителности и защитени местности:

- част от землищата на селата Дянково, Побит камък, Просторно, Топчин, Черковна и Ясеновец, попадат едновременно в границите на следните защитени зони от екологичната мрежа „Натура 2000“, по смисъла на ЗБР:
 - **BG0002062 “Лудогорие“** за опазване на дивите птици, обявена със Заповед РД-837/17.11.2008 г. на МОСВ /ДВ, бр. 11/2009 г./, променена със Заповед РД-79/28.01.2013 г. на Министъра на околната среда и водите /ДВ, бр. 10.2013 г./

Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- **BG0000168 “Лудогорие“** за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 661/16.10.2007 г. на Министерски съвет /ДВ, бр. 85/2007 г./ и определена съгласно чл. 6, ал.1, т.1 и т.2 от ЗБР

Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
 - Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни
 - Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- **част от землищата на селата Дряновец, Осенец и Раковски попадат едновременно в границите на следните защитени зони от екологичната мрежа „Натура 2000“, по смисъла на ЗБР:**
- **BG0002025 „Ломовете“** за опазване на дивите птици, обявена със Заповед РД-562/05.11.2008 г. на Министъра на околната среда и водите /ДВ, бр. 84/2008 г./, променена със Заповед № РД-382/19.04.2013 г. на Министъра на околната среда и водите /ДВ, бр. 50/2013 г./

Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на

популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона. на защитена зона BG0002025 (съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР)

- **BG0000608 „Ломовете“** за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, определена съгласно чл.6, ал.1, т.1 и т.2 от ЗБР, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/2007 г. на Министерски съвет /ДВ, бр. 21/2007 г./

Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Режим на дейности:

- Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета, защитни горски пояси) при ползването на земеделските земи като такива;
- Забранява се залесяването на ливадите и пасищата, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- Забранява се използването на пестициди (включително второ поколение родентициди) и торове (с изключение на оборски тор) в пасища и ливади;
- Забранява се нарушаването на естественото състояние на влажните зони и техните брегове, включително пресушаване на влажни зони;
- Забранява се извършването на сечи в горите от местни видове, които водят до намаляване на тяхното площно разпространение или до смяна на видовете.

- **Землищата на Благоево, Островче, Пороище и Разград попадат отчасти в границите на защитена зона BG0000173 „Островче“** за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, определена съгласно чл.6, ал.1, т.1 и т.2 от ЗБР, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 661/16.10.2007 г. /ДВ, бр. 85/2007 г./

Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

➤ **В териториалния обхват на Община Разград попадат следните защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии – ЗЗТ /ДВ, бр.133/1998 г. изм. и доп. ДВ, бр. 66/2013 г./:**

- **Защитена местност „Находище на пролетно ботурче“** в землището на с. Осенец, Община Разград, обявена със Заповед №879/ 25.11.1980 г. на Председателя на Комитета за опазване на природната среда /ДВ, бр. 101, 1980 г./, прекатегоризирана със Заповед №РД-1202/24.09.2003 г. на Министъра на околната среда и водите /ДВ, бр. 91/2003 г./ с актуализирана площ със Заповед № РД-553/12.07.2007 г. на Министъра на околната среда и водите /ДВ, бр. 68/2007 г./ и поправка на допусната очевидна фактическа грешка със Заповед № РД-703/03.10.2011 г. на Министъра на околната среда и водите /ДВ, бр. 89/2011 г./ заема площ: 613.043 дка.

Цели на обявяване: Опазване находище на редкия за страната растителен вид пролетно (иберийско) ботурче (*Cyclamen coum* Mill).

Режим на дейности:

1. Забранява се всякакви действия, като нараняване на стъблата, кастрене, чупене на клоните и други, които биха довели до повреждане на дърветата
2. Забранява се влизането, преминаването и паркирането на моторни превозни средства
3. Забранява се късането или изкореняването на растенията
4. Забранява се пашата на домашни животни
5. Забранява се безпокоенето на дивите животни и вземането на техните малки или яйцата им, както и разрушаването на гнездата и леговищата им
6. Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се повреждат или изменят както естествения облик на местността, така

и на водния и режим

7. Забранява се извеждането на сечи, освен отгледни и санитарни

8. Забранява се всякакво строителство, освен в случаите когато такова е предвидено в устройствения проект на защитената местност.

- **Природна забележителност „Големият ЮГ“** в землището на гр. Разград, Община Разград, обявена със Заповед № 3702/29.12.1972 г. н Министъра на горите и горската промишленост /ДВ, бр.13/1973/, с актуализирана площ и режим на дейности със заповед № РД-402/18.06.2009 г. на Министъра на околната среда и водите /ДВ, бр.63/2009 г./ заема площ: 627.698 дка, горски фонд.

Цели на обявяване: опазване на земни образувания

Режим на дейности:

1. Забранява се да се сечат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения;
2. Забранява се пашата на какъвто и да е добитък и през всяко време;
3. Забранява се да се преследването на дивите животни, птиците и техните малки и развалянето на гнездата и леговищата им;
4. Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения;
5. Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите;
6. Забранява се извеждането на интензивни и голи главни сечи;
7. Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества;
8. Забранява се промяната в начина на трайно ползване и предназначението на земите;
9. Забранява се извеждането на сечи, които могат да доведат до промяна на видовете и местообитанието;
10. Забранява се пашата на домашни животни в горския фонд;
11. Забранява се търсенето, проучването и добивът на подземни богатства;
12. Забранява се провеждането на горскостопански мероприятия в периода април - август;
13. Забранява се паленето на огън.

- **Природна забележителност „Топчийско дeрe“ в землището на с. Топчий и с. Побит камък, Община Разград, обявена със Заповед № 1187 от 19.04.1976 г. на Министъра на горите и горската промишленост /ДВ, бр. 44/1976 г./ заема площ от 72.0 ха, горски и поземлен фонд.**

Цели на обявяване: опазване на скални и пещерни образувания и др.

Режим на дейности:

1. Забранява се да се сечат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения
2. Забранява се пашата на какъвто и да е добитък и през всяко време
3. Забранява се да се преследването на дивите животни, птиците и техните малки и развалянето на гнездата и леговищата им
4. Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения
5. Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите
6. Забранява се извеждането на интензивни и голи главни сечи
7. Забранява се всякакво строителство
8. Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества

➤ **Защитени територии за опазване на недвижимото културно наследство**

Защитените територии за опазване на недвижимото културно наследство се устройват съгласно:

- ❖ Имоти, в които попадат културни ценности се предвиждат с устройствен режим „Б“ – не се допускат изкопни работи, дълбочинна обработка на почвата, засаждане на дървета и култури с дълбока коренова система, като се допуска плитка обработка на почвата (оран) до 0,25 м;
- ❖ Имоти попадащи в охранителната зона на културната ценност (съседни имоти) се предвиждат с устройствен режим „Г“, при който се допускат всички дейности, като такива свързани с изкопни работи се съгласуват с Националния институт за недвижимо културно наследство и, ако при извършване на строителни и благоустройствени или селскостопански работи се открият находки, които имат признаци на културни ценности, работата временно се спира. Собствениците и

ръководителите на строежа са длъжни да вземат мерки за запазване на откритата находка и да уведомят незабавно общината или най-близкия музей.

2.2.5. НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И РЕКУЛТИВАЦИЯ

В нарушени територии се предвиждат мероприятия за ландшафтно възстановяване и рекултивация на средата въз основа на подробни ландшафтноустройствени планове и технико-устройствени проекти.

След приключване на предвидените мероприятия и промяна на предназначението на земята е възможно изграждане на обекти както следва:

- селскостопански обекти;
- горскостопански обекти;
- промишлени и складови обекти;
- транспортни обекти и съоръжения общинска пътна мрежа;
- обекти и съоръжения на техническата инфраструктура;
- рекреационни и туристически обекти;
- спортни обекти и съоръжения;
- търговски и обслужващи обекти;
- здравни обекти;
- обекти със специално предназначение;
- историко-мемориални обекти.
- Обекти за постоянно обитаване и обекти за рекреационни дейности

2.2.6. ТЕРИТОРИИ НА ТРАНСПОРТА

Тези територии са заети от пътища на републиканската пътна мрежа, общински пътища, полски и ЖП линия.

Общата площ на териториите за транспорт е 1994,2 ха.

Прогнозното развитие на транспортната мрежа предвижда:

- рехабилитация и изграждане на уличната инфраструктура, мостови съоръжения, подлези и паркинги
- изграждане на паркинги и логистичен център за обслужване на транспортни средства, велоалеи, велостанции, шумозаглушителни екрани и други
- изграждане на два нови подхода от бизнес зона „Перистър“ към главен път за град София

2.2.7. ВОДНИ ПЛОЩИ

На територията на общината реки с минимален до нулев средногодишен отток са река Без име, протичаща от с. Стражец до с. Киченица; река Чаирлек, която води началото си от с. Ясеновец, протича покрай с. Черковна и се влива в р. Царацар при с. Свещари, община Исперих; и река Топчийска – от с. Топчии до с. Каменово, община Кубрат. За последните две реки, само горните течения са на територията на община Разград.

В изпълнение на разпоредбите на чл.30, ал.2 и ал.3, т.1,2 и 6 от Закона за биологичното разнообразие, планът осигурява устройствени условия за опазване на водните течения, в т.ч. суходолията, водните площи и за съхраняване на средовите характеристики на непосредствените им крайбрежия като:

- Запазване на посочените обекти като елемент на физическата структура на общинската територия
- Отразява защитните режими за онези от тях, които са обхванати в екологичната мрежа Натура 2000, като не предвижда строителна намеса в прилежащата им територия.

ОУПО предвижда запазване площта на водните площи – 372,3 ха.

2.3. РАЗВИТИЕ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА

Прогнозното развитие на техническата инфраструктура включва:

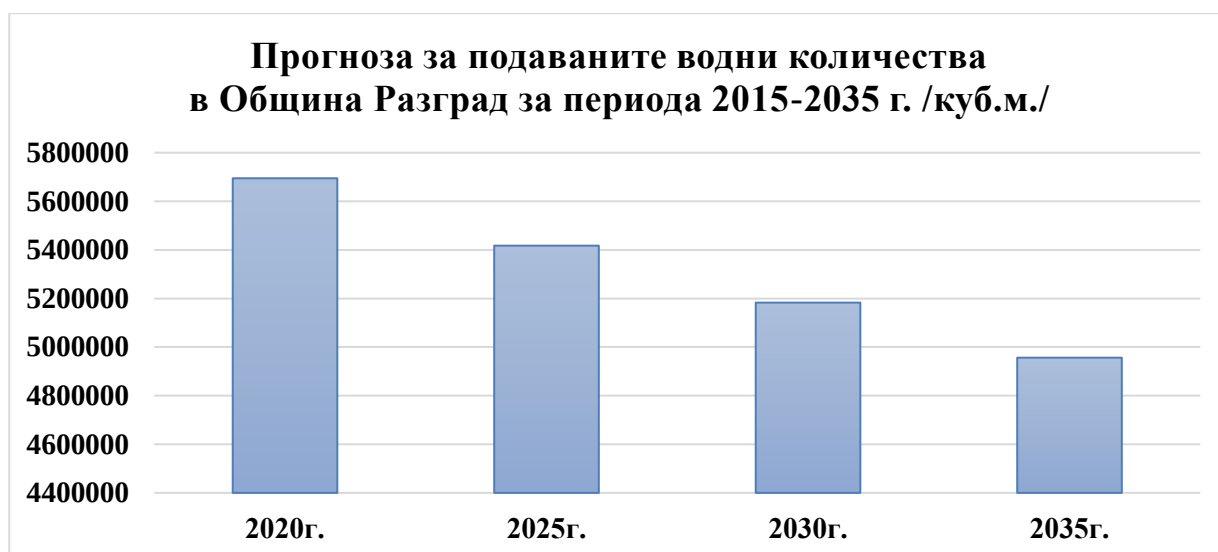
➤ **Развитие на водоснабдителната и канализационната система**

- реконструкция и доизграждане на мрежите и системите за водоснабдяване, отпадни и повърхностни води
- изграждане на нова ВИК мрежа
- изграждане на канализационни мрежи и пречиствателни станции в населени места с над 2000 е.ж.
- изграждане на канализационна мрежа и реконструкция на водопроводни мрежи в с. Гецово и с. Стражец и включването има в градския ареал на ПСОВ - Разград
- изграждане на канализационна мрежа и реконструкция на водопроводни мрежи в с. Ясеновец, с. Дянково и с. Раковски

Таблица 104. Прогноза за подаваните водни количества от водоизточници за населените места в Община Разград за периода 2015-2035 г. /куб.м./

Населено място	2020г.	2025г.	2030г.	2035г.
Разград	3690360	3519240	3352080	3189720
ЖП гара и КОС	287286	308219	329152	350085
местност Пчелина	22560	22080	21600	21120
Пороище	30000	23280	16800	10440
Благоево	55920	51960	48000	44280
Гецово	192480	183480	174600	165960
Осенец	75840	64080	52560	41520
Дряновец	63480	55680	47880	40440
Балкански	15580	14651	13802	12840
Стражец	163200	149640	136320	123480
Липник	59880	57120	54360	51720
Дянково	184240	162943	179048	194201
Побит Камък	20640	16800	12960	9360
Ясеновец	264360	257880	251640	245520
Черковна	7320	5040	2880	720
Недоклан	22560	22080	21600	21120
Радинград	28800	27720	26640	25680
Ушинци	34560	34440	34200	34080
Мортагоново	113040	108360	103680	99240
Островче	8160	6480	4680	3120
Раковски	222840	208080	193560	179640
Киченица	69120	61680	54480	47520
Топчии	46440	42720	39000	35400
Просторно	16080	13680	11400	9120
Общо за Община Разград	5694746	5417333	5182922	4956326

Графика 33. Прогноза за подаваните водни количества от водоизточници за населените места в Община Разград

➤ **Развитие на електроснабдителната система**

- обновяване на електроснабдителните инсталации и въвеждане на нови такива съобразно европейските норми
- въвеждане на мерки за енергийна ефективност и прилагане на възобновяеми енергийни източници

В следствие на очакваното намаляване на населението през прогнозния период 2015-2035 г. се очаква да намалее и работната мощност на двете общински електрически подстанции. /Таблица 105./

Графика 34. Прогноза за развитие на работната мощност на общинските електрически подстанции

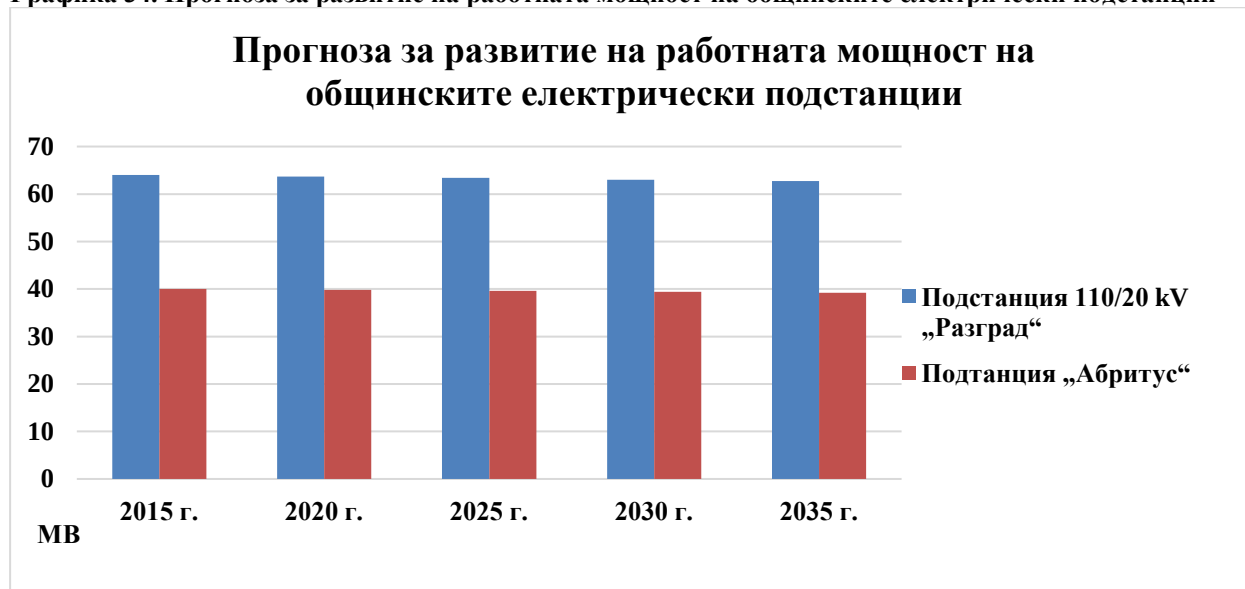

Таблица 105. Прогноза за развитието на работната мощност на двете общински подстанции /МВ/

Работна мощност	2015 г.	2020 г.	2025 г.	2030 г.	2035 г.
Подстанция 110/20 kV „Разград“	64	63,7	63,4	63,0	62,7
Подстанция „Абритус“	40	39,8	39,6	39,4	39,2

➤ **Развитие на системата за газоснабдяване**

- изграждане на газоразпределителна мрежа, в т.ч. и сервитути, по всички улици
- изграждане на втори етап от газопреносна мрежа на територията на Бизнес зона „Перистър“ – доизграждане на 4 клона на вътрешна газопреносна мрежа
- изграждане на газопроводи в град Разград в кв. Хърсате, в ж.к. Абритус, кв. Стефан Караджа, кв. Варош, кв. Оборище, ж.к. Орел, кв. Добровски, кв. Бели Лом, ж.к. Освобождение, ж.к. Лудогорие, кв. Възраждане, ж.к. Житница
- изграждане на газопроводна мрежа в с. Стражец

➤ **Развитие на системата за пречистване на отпадъчните води**

- разширение, реконструкция и модернизация на градска пречиствателна станция за отпадъчни води Разград
- корекция на коритото на р. Бели Лом и прилежащи брегови ивици
- реконструкция на ПСОВ-Разград

➤ **Развитие на системата за сметосъбиране и управление на отпадъците**

- Изграждане на сепарираща инсталация за битови отпадъци за Регион Разград;
- Изграждане на инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци за Регион Разград;
- Въвеждане на системи за разделно събиране на рециклируеми отпадъци (биоразградими отпадъци, отпадъци от опаковки и др.);
- Разширение на Регионално депо за неопасни отпадъци – Разград